ANTONIO LOBO ANTUNES, născut în 1942 la Lisabona, este de formaţie medic psihiatru, urmând tradiţia familiei. În timpul războiului colonial a fost în Angola ca locotenent, chirurg şi psihiatru, experienţă traumatizantă care va deveni adesea o temă predilectă a pro/. ei sale. Actualmente se dedică aproape exclusiv profesiei de scriitor, publicând anual câte un volum. Aparţine generaţii1! de romancieri por-tughe/. i lansaţi după revoluţia din 1974, debutul, cu *Memorie de elefant,* având ioc in 1979. Opera sa a devenit obiectul a numeroase teze de doctorat şi colocvii, fiind una dintre cele mai traduse din literatura portugheză contemporană. A fost propus de doua ori pentru Premiul Nobel pentru literatură.

cărţi: *Memorie de elefant* (1979), *Sărutul hu Iuda* (1979), *Cunoaşterea infernului* (1980), *Explicaţia păsărilor* (1981), *Fado alexandrin* (1^83), *Farsa damnaţilor* (1985), *întoarcerea cara-velclor* (1988), *Splendoarea Portugaliei* (1997), *Manualul inchizitorilor* (1996), *N u intra ntât de grăbit In noaptea obscură* (2000), *Ce roi face când totul ra arde* (2001), *Bună fcnrn lucrurilor de aici* (2002).

ANTONIO LOBO ANTUNES

Cuvânt către crocodili

Traducere din portugheză MICAELAGHIŢESCU

HUMANITAS

BUCUREŞTI

Coperta seriei

IOANA DRAGOM1RESCU MARDARE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României LOBO ANTUNES, ANTONIO

Cuvânt către crocodili / Antonio Lobo Antunes; trnd. Micaela Ghiţcscu.

— Bucureşti: Humanitns, 2004

ISBN 973-50-0803-X

I. Ghiţescu, Micaela (trad.) 821.134.3-31=135.1

ANTONIO LOBO ANTUNF.S EXORT/IC/ÎO *AOS CROCOD1LOS* © 1999 by Antonio Lobo Antunes

© HUMANITAS, 2004, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS

Piaţa Presei Libere l, 013701 Bucureşti, România tel. 021/222 85 46, fax 021/224 36 32

www.humanitas. ro

Comenzi CARTE PRIN POŞTĂ: tel. 021/311 23 30, fax 021/313 50 35, C.P.C.E.

— CP 14, Bucureşti e-mail: cpp@humanitas. ro www.librariilehumanitas. ro

ISBN 973-50-0805-X

O visasem pe bunica si, apropiindu-mă de fereastră înainte de revărsatul zorilor, trecând printre mobile fără să ating podeaua şi ca si cum aş fi continuat să dorm

(corpul era umbra corpului meu mişcându-se fără greutate în papuci pentru că adevăratul corp rămăsese în pat, în patul ăsta sau la Coimbra cu mulţi ani în urmă, lângă sălciile înalte, eu cea acum mare urmărind-o pe eu cea mică sau eu cea mică urmărind-o pe eu cea acum mare, nu ştiu)

apropiindu-mă de fereastră firma luminoasă de la patiseria din piaţă căreia îi lipsea o literă pe jumătate cufundată în somnul meu şi pe jumătate ieşită din el, palidă pe cerul palid şi pe crengile copacilor, clipea peste prelată cuvintele gloanţe mortiere, mi-a acordat atenţie şi si-a dat seama că se înşelase, s-a ruşinat, a roşit, a trecut foarte repede la prăjiturile de casă, şi în acel moment mi-a revenit mirosul de rachiu care aparţinea visului meu nu chiar un vis, ci aşa cum stăteau lucrurile la Coimbra, restaurantul familiei la parter, camerele la etaj, bunica

Mama Alicia care nu vorbea portugheza, vorbea galiciana si după moartea bunicului preluase afacerea familiei: pentru că nu se putea mişca, din pricina reumatismului, două slujnice o spălau, o îmbrăcau, îi înmuiau părul într-un lighean cu rachiu ca să i-l împletească într-o coadă, o aşezau pe scaun în capul scării de unde dirija alcătuirea meniurilor, rezolva diferendele, se supăra pe copii, verifica socotelile seara într-un caiet de şcoală, bunica, autoritară şi paralizată, chemânciu-mă cu degetul ei înfricoşător

— Mimi îndepărtând nepoţi şi pisici, mi-aduc aminte de cot-codăcitul găinilor în curte de-a valma cu cotcodădtul sălciilor, găini şi sălcii ciugulind în moloz cu ticuri enervate, eu apropiindu-mă temătoare sperând ca treptele să nu se sfârşească niciodată, spunându-mi

— O să mă bată firma s-a stins brusc, era ziuă, curând o să scoată obloanele de la bijutier, curând o să se trezească bărbatul meu

— Ce faci vino-ncoace mişcarea de sub pături a unei vietăţi nedesluşite care se agită, se deşteaptă, se transformă treptat în

picioare, braţe, frânturi ce se unesc spre a compune un bărbat

(când Tejo se domoleşte luna adună laolaltă în apă fragmentele risipite)

bunica, în loc să mă bată, le-a poruncit slujnicelor să închidă uşa, m-a învăluit în mirosul de rachiu, a ciulit urechea spre dreapta şi spre stânga, găinile şi sălciile au tăcut, respectuoase, aşa cum tăcea lumea întreagă la un ordin al ei, a şoptit

— Să nu spui nimănui am să te-nvăţ un secret ştia totul, citea reviste în spaniolă, cunoştea stelele Aldebaran dădea sfaturi în materie de testamente şi naşteri, concedia bucătărese, ghicea fulgerele, jura că în Calicia plouă întruna si se nasc trandafiri din mare, veşnic îmbrăcată în alb ca o mireasă bătrână de când a murit bunicul, cerea să i se aducă florile de portocal de la nuntă conservate sub un clopot de sticlă mătuit, lua clopotul în poală si nu îndrăznea nimeni să scoată o vorbă, platourile alunecau fără zgomot, unchiu-meu bolnav de plămâni închidea radioul, tata cocoţat la casa de marcat îşi aranja imediat cravata

Aldebaran un secret al cuiva care cunoaşte stelele şi guvernează lumea, eu trecând printre mobile fără să ating podeaua si culcându-mă în pat, vietatea nedesluşită a pufnit pe pernă, gloanţe mortiere, avionul ministrului, automobilul pe marginea şoselei, asociatul bărbatului meu, fără jumătate de cap, scurgându-se pe pământ, oameni care intrau, ieşeau, zăboveau in garaj, zdrenţe de fra/e plutind la întâmplare, o bărbie care arăta spre mine, eu apropi-indu-mă pe coridor cu coşuleţul în care ţineam lucrul de mână, mâneca bărbatului, preschimbată în pasăre, îndepărtând orice temeri

— Vorbiţi fără grijă părinte episcop e surdă nu aude Aldebaran, Calicia unde plouă întruna, trandafiri care se nasc din mare, i-am cumpărat un telefon special cu un beculeţ care se aprinde, daca părintele episcop ar ridica receptorul n-ar auzi nimic, numai stridente şi iar stridenţe, totul distorsionat în urlete, repetă-mi chestia cu preotul comunist, eu fără să-mi schimb expresia cu zâmbetul meu de surdă, bunica pe tronul ei a amestecat apă gazoasă, cafea şi zahăr cu scamatorii misterioase, s-a oprit în faţa bănuielii unei rude interesate, a unei servitoare mituite de copii în oficiu, n-am uitat mirosul de rachiu emanat de coadă

Mamă Alicia mă trezesc cu el în visele mele, îl găsesc pe pernă, în cearşafuri, în copacii din piaţă jur

— Nu spune nimănui că ţi-am încredinţat reţeta de coca-cola avantajul americanilor, ceea ce îi face să câştige războaie şi să se îmbogăţească, eu foarte bogată

— Ai să fii foarte bogată Mimi ai să te măriţi cu un conte stăpână peste New York, peste toate cinematografele din Calicia si Portugalia, peste douăzeci de clădiri în Coimbra, peste Ford, bunica si cu inine conspirative, solemne, cu storurile coborâte, luând o înghiţitură înfiorate de banii ce aveau să curgă, coşuri pentru rufe murdare pline ochi cu bancnote, sertare îngreunate de monede, grădinar, majordom, când după câteva luni au dus-o, slabă, abia respirând printr-un colţişor de piept ca să moară la spital *automobilul pe mal si asociatul soţului meu, fără o jumătate de cap, scurgându-se pe pământ* le-a poruncit pompierilor să oprească targa ca să mă prevină, îngrijorată ca familia sau americanii să nu bănuiască ceva şi nişte bărbaţi cu mitralieră să nu-mi taie calea când mă întorceam de la scoală, bunica de parcă fiecare cuvânt ar fi fost o găleată cu pietre pe care limba ar căra-o pe gură în sus

— Nu spune nimănui n-am spus nimănui bunico, n-am cinematografe, nu sunt bogată, nu m-am măritat cu un conte

— I-am cumpărat un telefon special cu un beculeţ care se aprinde vorbiţi fără grijă părinte episcop e surdă nu aude mi-amintesc de coada ei legănându-se pe targa când o coborau pe scări, de mirosul de rachiu care îmbălsăma casa, de ambulanţa hurducându-se pe ulicioară, mirosul de rachiu era parfumul sfinţilor, fumul tămâii, urma lăsată de crini, mi-amintesc că mă temeam ca asistentele sau medicul să nu ia un foarfece şi să-i taie coada, o mai exista Calicia, ploaia tot timpul, ceaţa peste valuri, porumbeii înfometaţi, trandafirii care se nasc din mare, bărbatul meu

— *Când îi făceam curte ini-a venit cu povestea asta că va deveni milionară fiindcă ştie reţeta după care se prepară coca-cola surzii sunt ciudaţi deosebiţi de noi trăiesc pe altă planetă*

Aldebaran *faceţi ca mine nu daţi atenţie nu vă preocupaţi de ea o să se găsească un mijloc de a rezolva chestiunea cu preotul acor-dati-mi câteva zile lăsati-mă să vorbesc cu băieţii* bărbatul meu nu era conte bunico, nu m-am măritat cu un conte, mă aştepta la ieşirea de la Institut, haine scumpe, mica medalie cu semnul zodiacal atârnată de gât, bricheta într-un etui de mătase, restaurante unde puii de găină şi sălciile nu intrau în sala de mese ca la Coimbra, de-a valma cu praful

muscatelor şi rutul păunilor, prosoape necârpite, furculiţe cu dinţii drepţi, tacâmuri curate, niciun fanion sportiv, niciun calendar, mama absentă din bucătărie, dacă mă aplecam s-o văd n-o /. ă rea m printre plite frecându-şi cuburi de gheaţă pe frunte

— *Inima nu rezistă In eforturile dumneavoastră doini Rosti r i o* prevenind u-m ă

— Ce ştiu eu ce vrea el sau mai degrabă ştiu că toţi vor acelaşi lucru cum crezi că am rămas gravidă cu tine eu care nu sunt surdă şi îi aud de departe

— Mamă

— Am dus-o la doctor şi doctorul înţelegeţi i-a vârât nişte pâlnii mici şi s-a uitat înăuntru cu o lampa până la urmă nu e proastă e bolnavă eu atât de ruşinată

— Nu spune asta mamă

— Uite ce nostim a auzit taci Mimi că-ţi hotărăsc viitorul dacă dumnealui insistă să se însoare cu tine i-a m atras atenţia deci am visat-o pe bunica si apropiindu-mă cie fereastră înainte de revărsatul zorilor, trecând printre mobile fără să ating podeaua ca si cum aş fi continuat să dorm, într-un corp care era umbra corpului meu, mişcându-se fără greutate în papuci, pentru că adevăratul corp rămăsese în pat privindu-mă, şi eu cea acum mare privind-o pe eu cea mică sau eu cea mică privind-o pe eu cea acum mare, sau eu cea mică şi eu cea mare în biroul soţului meu în ziua cu avionul ministrului, cei doi bărbaţi pe care nu-i cunoşteam ezitând, bărbatul meu fără să-i pese de mine

— Ei? chiar aşa

— Ei?

ceea ce am prins nu din sunetul vocii, din mişcarea sprâncenelor şi a buzelor reflectate în geam, îngroşate de defectul geamului care mărea cuvintele.

— Ei?

cei doi bărbaţi îmbrăcaţi ca nişte salariaţi de la aeroport, cu uniforme prea mari ca să fie ale lor, fixându-mă, fixându-mă, fixându-mă iar, fără să înţeleagă că nevas-tă-mea trăieşte sub un clopot de sticlă, dă din cap prefă-cându-se, zâmbeşte prefăcându-se, e de acord prefăcân-du-se

— Păi sigur cei doi cretini ca şi cum eu aş avea tot timpul din lume ca să aflu de bombă, ca şi cum ei n-ar fi avut nevoie să treacă

frontiera şi să aştepte să se potolească lucrurile în Spania *unde trandafirii se nasc din mare a spus bunica* fie, n-am să discut pe tema asta, unde trandafirii se nasc din mare şi bătrânele cu coadă împletită prepară coca-cola din apă gazoasă, zahăr şi cafea, nevastă-mea întoarsă nu spre mine ci spre fereastra către piaţă ca în dimineţile fericite fericite, îachipuiţi-vă când se visa la Coimbra şi într-un birt mizerabil pentru zidari, cu mai multe găini decât clienţi, orez cu peşte, carne macră, ciorbă de usturoi, paradisul ei, un paradis de oameni săraci, suficient să vezi camerele de deasupra birtului unde dormeau câte cinci sau sase, păturile tăbăcite, dulapurile fără uşi, camera de zi cu scaune schioape pe care nu mă încumetam să iau loc, mica sofa cârpită cu scoci, turturelele de ceramică fără cioc si peste toate astea, mirându-se de toate astea, locuind în toate astea, mirosul de rachiu din coada defunctei, stăpână peste secretul după care se prepară coca-cola care le va permite

10

să se îmbogăţească, să cumpere ananaşi de ipsos ca să orneze intrarea şi să-l ducă pe unchiul bolnav la un sanatoriu unde să fie îngrijit cum se cuvine, gloanţe mor-tiere, sprâncenele şi buzele bărbatului meu pe geamul biroului, deformate de proeminenţa unui grăunte de nisip, clădirile gigantice din piaţă

— Cel puţin aţi predat comanda în condiţii bune9 părintele episcop sărutând crucifixul

— Asta-i un război sfânt ăsta-i un război sfânt avionul ministrului pe un acoperiş din Camarate, salariaţii de la aeroport aşteptând furgoneta prin spate, oameni la ferestrele din cartier mirându-se de aripi, de fum, de ceea ce numeau cadavre şi nu erau decât nişte pete întunecate, pietre, cărămizi, fragmente care se adunau laolaltă ca să compună un om, Tejo domolindu-se pentru ca luna să reunească în apă resturile risipite, bărbatul meu dinăuntrul luminozităţii fosforescente a cearşafurilor

— Ce faci vino-ncoace nu aud persoanele, nici telefonul, nici soneria din stradă, şi totuşi aud zgomotul lumii, cuptorul, ceasurile, scâr-ţâitul lemnului, gemetele ţevilor de canalizare, angoasa plantelor pe terasă, neliniştea şi suferinţa casei erau o extensie a neliniştii şi suferinţei mele, altă piele peste pielea mea, cu viscerele ei incomprehensibile şi cu vibraţia nervilor ei, ce rămăsese din avion bălăbănindu-se pe acoperiş şi salariaţii de la aeroport tropăind spre

furgoneta acoperiţi de şepci, sprâncenele şi buzele îngroşate pe geam, ordonând să staţi muţi, liniştiţi în Spania, niciun fel de telefoane, de scrisori, cum îmi ordonau mie

— Pleacă de-aici când venea părintele episcop, sau asociatul lui alunecând peste ierburile de pe marginea şoselei, sau generalul, văduva asociatului foarte ţeapănă în vestibul, fără o urmă de durere, un protest, o lacrimă, cu fardul intact, părul coafat, sprâncenele şi gura spre mine

— Pleacă de-aici

li

si atunci am auzit, aşa cum îl auzeam pe tata cu chelneriţele din restaurantul de la Coimbra, se netezea, îşi trecea palma peste briantină şi chelneriţele recuperau tăvile, văduva umblând prin încăpere cu soţul meu, nesalutân-du-mă la fel cum mama nu saluta, nu vorbea, nu vedea chelneriţele, umblând prin încăpere si întâlnind amiralul şi şoferul care i-au întins o cursă defunctului, i-au imobilizat maşina, i-au spart parbrizul cu mitralierele, l-au privit cum se zvârcolea şi iar se zvârcolea, întruna, rafală după rafală, şi acum se sculau lăsând jos paharele şi îiv cheindu-se la haină ca să mă salute, şi atunci am auzit *n-n auzit nimic pentru numele Iui Dumnezeu, n-n auzit absolut nimic, nu era vorba de soţia asociatului meu, ce stupizenie, nici gând, nu era vorba de răzbunare, era vorba de salvarea Ţarii de cei de stângii, de eeea ce ăştia de stângii se încăpăţânau să numească aşa, colonii, omorând mii de portughezi in Africa fi dcposcdândit-i până si de haine pe cei pe care întâmplător nu-i omorâseră, era vorba de recuperarea Patriei pornind de la graniţa cu Spania, Franco cu noi, Garda Civilă cu noi, Garda Republicană cu noi, Nordul cu noi, Biserica cu noi, jumătate din Armată, căci cu toate astea încă mai exista armată, cu noi* eu apropiinclu-mă temătoare

— O să mă baţi

— *N-ani să te bat de ce dracii' să te bat taci* mişcările sub pături ale unei vietăţi nedesluşite care se agită si se trezeşte, se transformă treptat în picioare, degete, braţe, firma luminoasă de la cafeneaua din piaţă, cea căreia-i lipsea o literă, pe jumătate cufundată în somnul meu şi pe jumătate ieşită clin el, palidă pe cerul palid şi pe crengile copacilor, curând o să scoată obloanele de la bijutier, curând liceul si coşul fabricii

— Ce tot faci vino-ncoace o căldură umedă, o grabă de cocoş,

tata îşi corecta briantină cu palma, chelneriţele recuperau tăvile, umblau prin restaurant legănându-şi grijile, bărbatu-meu

12

— Dezbracă-te

— *O să mă loveşti o să mă baţi*

— Ce prostie stai liniştită termină cu idioţeniile dez-bracă-te trăgând sertarul de la noptieră şi scoţând pistolul

— G' *pistol ce pistol dezbracă-tc* eu, fără jumătate cie cap, alunecând din pat, eu sau o piatră, sau o cărămidă, sau o ramură calcinată acoperită cu o bucată de sac la Cama rate, un pantof de damă prin cenuşă, ce mai rămăsese dintr-un şal deşi părul meu continua să ardă, lacul de pe unghiile mele continuând să ardă şi ştiu că visam după mirosul de rachiu, după tronul de pe trepte, după bunica ridicând nasul din caieţelul de scoală cu socoteli

— Trezeşte-te M inii trezeşte-te plin de cifrele ei stângace încălecânciu-se în parcele oblice, de forţa creionului care rupea hârtia, soţul meu

— Trezeşte-te

— *Niciodată nu se trezea dimineaţa pesemne din cauza sur-zeniei soacră-mea m-a prevenit că sur* voiam să mă trezesc ca să nu mor, să-i împiedic pe foştii agenţi ai poliţiei secrete să dea foc locuinţei cum dădeau foc la şcoli, la casele deputaţilor, la sediile partidelor *soacră-mea m-a prevenit că surzii sunt altfel decât noi, egoişti, insensibili, a fost singura persoană care n-a scos o lacrimă când a murit bunica ei, familia în păr la înmormântare iar ea, cu bucle netezite de briantină lui taică-său si în rochie nouă, ghemuită pe vine murdărindu-se lângă bazinul pentru rufe, înconjurată de curiozitatea puilor de găină, cu o sticlă de apă gazoasa, o cafetieră si o zaharniţă, departe de oaspeţi, de cortegiu, de misă, de plecarea cosciugului, de condoleanţe, preparând o posircă si bând din posircă, spunându-şi singură, preocupată*

— *Nn-i aşa ghemuită pe vine lângă bazin ca şi cum ar fi vrut să se confunde cu pământul sau ar fi făcut parte din el cum mi se întâmplă să cred că face parte din umplutură, nu-i decât un*

13

portumbrele, un cuier, o mobilă, ceva inert care nu răspunde si pare să nu vadă, nu se necăjeşte, nu se exaltează, nu poartă eşarfele nici inelele pe care i le ofer, îşi pune şorţurile chelneri-ţelor de la

restaurantul muncitoresc din Coimbra, fără să înţeleagă ce fac eu sau s-o intereseze ce fac, mă trezeam si o găseam în picioare nitândii-se în piaţă, îi atingeam umărul şi nevastă-mea împingâiidii-mă cu mâinile desfăcute, ca şi cum aş fi avut o puşcă la mine când cu intenţionam doar s-o liniştesc

— *Nn trage minusculă într-un colţ al patului cu genunchii la gură*

— N; *trage* bărbatu-meu

— Dezbracă-te şi eu protejându-mă cu perna, cu cearşafurile, cu plapuma

— Nu trage firma de la patiserie în oglindă, gloanţe mortiere gloanţe mortiere gloanţe mortiere, acordându-mi atenţie, dân-du-şi seama că se înşelase, ruşinându-se, roşind, trecând foarte repede la prăjiturile de casă aşa că am încetat să mai fug de ea

— *A văzut ceva în oglindă ce ştiu cu ce a dat drumul pernei cearşafurilor plapumei ochii i s-au schimbat s-a liniştit a încetat să mai fugă de mine* copacii din piaţă intrau unul câte unul în odaie, suflul fluviului, nu Mondego1, ci Tejo, a dispărut mirosul de rachiu şi pompierii care transportau coada împletită hur-ducând-o pe trepte adio bunico bine că asistentele şi medicii nu i-au tăiat-o la spital, cum nu erau bani pentru o înmormântare decentă, cu cosciug însoţit de trandafiri din Calicia care se nasc din mare, când m-au anunţat că murise m-am ascuns lângă bazin,

1 Cel mai mare fluviu care izvorăşte în Portugalia şi trece prin Coimbra. *(N.t.)*

l 14

preparând coca-cola în ideea de a plăti o înmormântare cum o merita cineva care se instala pe un tron decizând alcătuirea meniurilor, rezolvând diferende, verificând socotelile într-un caieţel de scoală printre cotcodăcit de găini si frunze, si cu toate astea fiindcă nu nimeream cu cafeaua şi zahărul gustam si o luam de la capăt, golind sticla

— Nu e aşa până ce familia s-a întors de la cimitir atrâgândii-mi atenţia asupra petelor de pe rochie şi bătându-mă, sprâncenele şi buzele lor se mişcau fără sunet când ţipau la mine, vântul cald printre sălcii, Lord galopând la întâmplare înfiorând lătrături mute, după un an au vândut restaurantul, am dat peste scaunul bunicii, fără mirosuri de rachiu, fără damasc, fără arcuri, fără ornamentele de pe spătar aruncat pe un maidan de ţigani, atunci am înţeles că era moartă si am

început să plâng

— A văzut ceva în oglindă ce ştiu eu ce a dat drumul pernei cearşafurilor plapumei a încetat să mai fugă de mine ochii ei s-au schimbat şi a început să plângă fără motiv nu să plângă ca o femeie ci ca un copil în doliu şi în timp ce plângea îşi ştergea faţa cu poala cămăşii tocmai azi când iau cina cu noi părintele episcop văduva asociatului meu si un invitat al cărui nume scuzaţi cu cât se ating mai puţin unele subiecte cu atât e mai bine e preferabilă tăcerea am luat-o de cot şi m-a fixat dinăuntrul somnului ei am rugat-o

— *Trczeşte-te în timp ce clopoţelul de la liceu vibra în perdele, scoteau obloanele de la bijutier, coşul fabricii albea piaţa, acum câţiva ani am avut probleme cu un individ care m-a denunţat la Judiciară, când am reuşit să-l prindem se comporta aşa, l-am dus la dunele de la Guincho iarna şi lacrimi si lacrimi, nicio rc-muşcare, lacrimi, blestematele valuri pe plajă si individul în lacrimi, amiralul către el*

— *Trezeşte-te ca şi mine către Mhni*

15

— *Trczcste-te si omul tremurând, nu i-am făcut nimic, l-am lăsat printre arbuşti sub urletele crivăţului, mai târziu am aflat că a doua zi trenul l-a târât de la Cascais la Estoril, soacră-mea mi-a garantat de o mie de ori că e sur* aşadar eram în pat lângă bărbatul meu, cu mirosul de rachiu evaporându-se, recunoscând încetul cu încetul camera, lămpile, măsuţa de toaletă, înţelegând că nu sunt săracă, nu am doar o singură bluză, o singură fustă, o singură pereche de pantofi, nu mi-am vândut cerceii ca să avem ce mânca *soacră-mea mi-a garantat că surzii sunt aşa, ciudaţi, nu poţi să nu te încurci din cauza reacţiilor lor contrare, m-a avertizat de o mie de ori*

— *Să fiţi atent domnule sa nu mă însor, să mă combin cu ea si să dau un mic ajutor familiei*

— *Viaţa e grea pentru persoanele din provincie înţelegeţi? dar mai ales să nu mă însor cu ca* atunci soarele care aluneca pe podea a sărit pe pătură, a luminat dreptunghiul de lână verde şi albastră, sticla de apă gazoasă a dispărut, Coimbra a dispărut, nu mă băteau, nu mă criticau, bărbatu-meu mă lua de cot, îi lipsea un nasture la pijama, era nepieptănat

— *Şi-a revenit de la sine s-a uitat la mine a încetat să plângă mi-a zâmbit* si m-am trezit.

M-am trezit dar să nu-mi spuneţi nimic pentru că până la

unsprezece dimineaţa sunt morocănoasă ca un câine plouat. Mă rostogolesc prin casă cu ochii închişi, lo-vindu-mă de mobile gonind soarele şi blestemând lumea, soarele, evident, se preface că pleacă şi revine încăpăţânat ca un catâr, lipicios, insuportabil, prietenos, n-am nevoie de prieteni aşa că-l scutur de pe mine

— Lasă-mă sau îi arăt fereastra

— Ieşi iar casa se întunecă, deschid robinetul ca să-mi ud faţa şi apa mă doare pe piele, întorc comutatorul de la bucătărie şi lumina îmi toarnă acid pe pleoape, aprind aragazul şi gazul îmi scuipă acreală în nas, soarele, care nu renunţă, se plimbă pe spălător atingându-mă, îl şterg de-acolo cu cârpa de frecat vasele si ticălosul fuge spre frigider râzând, străluceşte în glastra de pe milieu, îmi linge bărbia, se ascunde în piersicile din fructieră, reapare, foarte nostim crede el, pe gresia de pe jos, ridic piciorul încet, cu mare grijă, prefăcându-mă, ca să-l strivesc şi gata, a dispărut, s-a înfăşurat bosumflat în perdelele din odaie

— Rămâi cu bine am chef să dorm, să mă reîntorc în culcuşul călduţ, concav, agreabil care sunt eu, în visul optim, colorat

(sigur că nu se mai repetă niciodată)

în care-mi luam avânt si începeam să zbor, coboram de la etajul întâi la pivniţă, razant pe trepte, într-un dans

17

de platan, mă înălţăm la cea mai slabă adiere cu o graţie pe care n-am avut-o niciodată, pluteam, mă întindeam, atingeam uşor plafonul, făceam tumbe fără să mă ciufulesc, soarele, uitându-şi bosumflarea, şi-a găsit echilibrul pe mânerul dulapului de bucătărie, eu tăind colţul cutiei cu lapte fără să pot deschide ochii nici să-l bat, îmi venea să strâng de gât deşteptătorul electric, să sugrum odată soneria aceea oribilă, să scot stecherul din priză şi să-l opresc, să văd cum se sting cifrele implorând

— Nu ne ucide am strâns cu mâna fără să vreau cutia cu lapte şi o dâră de spumă, transformată în limax, mi-a curs de pe genunchi, am dus mâna la picior fără să dau drumul foarfecei

(cu coada ochiului am zărit soarele în vârful foarfecei, era evident)

şi m-am înţepat să scot din priză deşteptătorul, să scot din priză lumea întreagă, să-mi dea pace, să mă culc, copacii din Campo de Santana, negri tot anul, se distrau pe gratis pe seama mea, imitând

gâştele şi lebedele de pe lac că într-o zi tot o să le pun praf contra gândacilor în firimituri, am simţit halatul naşului meu intrând în bucătărie cu soarele pe rever, am apucat orbeşte prima cratiţa ca să sperii soarele, copacii iar păsările, sub teroare, s-au înclinat şi duse au fost, halatul s-a adunat într-un oftat

— Patima soarele, mâhnit, s-a strecurat imediat, de teama mea, în prăjitorul de pâine, am încercat să deschid un picuţ pleoapa stângă pipăind universul, am dat peste farfuriile din ajun proclamând cu un firicel de voce plângă-cioasă

— Suntem murdare praf imens, resturi de coji de ouă pe jos, toată planeta lamentându-se, am lăsat din mână cratiţa, m-am dus spre marchiză

— Să nu-mi spuneţi nimic

18

să nu-mi spuneţi nimic fiindcă până la unsprezece dimineaţa sunt morocănoasă ca un câine plouat, ligheanul de plastic cu rufele puse la înmuiat mă culpabiliza din albie, flaconul cu detergent implora să-l pun la loc, scara portabilă sprijinită de perete se uita la mine sunt sigură cu o resemnare melancolică, amărâtă că n-o puneam la loc, apartamentul se smiorcăia fiindcă nu-l plăceam, fiindcă lăsam să se ardă cartofii, nu vopseam dulapul, nu înlocuiam faianţa spartă, lăsam facturile să se îngrămădească pe banchetă, umezite de aburii uleiului, halatul nasului meu s-a atârnat, solemn

(n-am nevoie să deschid vreo pleoapă, îl cunosc pe degete)

aşa cum se atârna mereu, cu pauze teatrale, dispus să ţină isonul apartamentului, mi-am astupat urechile ca să nu-i aud pe toţi

— Pentru numele lui Dumnezeu încetaţi odată în chiar momentul când îmi exploda capul, cu soarele care mă urmărea neîncetat, si telefonul a început să se stoarcă în cămăruţa cu televizorul cu jeturi de anevris-me, sârme care ard arzându-mi creierul, patul meu rece, visul meu cu zborul pierdut, ochii mei deschişi, halatul cu o simpatie imbecilă

— Bună dimineaţa ca şi bărbatul meu pe vremuri

— Bună dimineaţa fără să-şi dea seama de stupizenia cuvintelor, fără să-si dea seama că nu voiam sărutări, atenţii, tandreţe, nu voiam niciun singur cuvânt, voiam să stau singură să beau cafele şi să fumez ţigări până ce Campo de Santana se liniştește, casa se liniştește, universul se liniştește în fine; nasul meu înlocuindu-şi

halatul cu sutana, crucea, inelul de episcop, depozitul de zahăr din fundul cănii acope-rindu-se cu scrum, eu înfăşurată în prosopul de baie, cu un prosop mai mic legat în chip de turban, capabilă să-mi

19

zâmbesc în oglindă, să-mi dizolv morocăneala de câine plouat într-o amăreală de câine plouat, să mă îmbrac, să mă fardez, să-i închid gura apartamentului punându-mi mănuşile de menaj si făcând ordine în bucătărie, ridicând storurile si luând sandalele si ciorapii de pe jos, într-un spaţiu acum lipsit de mister unde nu se zbura, cifrele deşteptătorului se transformau în pocnete metalice, camera în care bărbatul meu, slavă Domnului, nu exista, nici eu nu mai eram obligată să-mi unesc dezordinea cu dezordinea lui, să suport pe cineva care apăsa tubul de pastă de dinţi la mijloc şi scria pe aburii de pe oglindă cu majuscule de grădiniţă

Te iubesc

un

Te iubesc care nu ieşea în niciun fel, de îndată ce isprăvea cu duşul si stătea picurând pe covor se poticnea de cinci sau şase

Te iubesc uriaşi, încrucisându-se pe sticlă, nişte

Te iubesc de copil implorând să fie luat în braţe, accept cealaltă slujbă nu accept cealaltă slujbă, schimbăm maşina nu schimbăm maşina, punem gresie la intrare nu punem gresie la intrare, n-a acceptat slujba, n-am schimbat maşina, n-am pus gresie la intrare, am pus adică n-am pus *soţul surdei, prudent*

— *Vedeţi părinte episcop un preot şi naşul meu*

— *N-are nicio legătură ăsta-i un război sfânt a ordonat să se instaleze bomba în automobilul preotului si nu ştiu nici nu mă interesează, prefer să nu ştiu cine a apăsat pe buton, mi-am astupat urechile ca să nu aud bubuitura, nici apartamentul, nici telefonul, nici porumbeii, nici fâsâitul gazului fiindcă înainte de unsprezece dimineaţa sunt morocănoa-*

I 20

să cn un câine plouat, nti-iiii spuneţi nimic, nu-mi adresaţi cuvântul, nu vorbiţi, ameninţaţi soarele că o să-l măturafară, vreau să mă-ntorc în pat, îmi vreun înapoi visul cu zborul, să înalţ braţele, să-mi iau nvânt si adio, clădiri minuscule, oraş minuscul, panglicuţa fluviului Tejo am scos, sau mai bine spus, eu am scos apartamentul la vânzare când ne-am despărţit, oglinzile cu

Ie iubesc scrise de mântuială, ca nişte insulte, pe un zid, faţa mea furibundă şi faţa lui uimită

— Nu mai ţii la mine Fâtima?

suprapuse literelor, Toyota diocezei asteptându-mă pe stradă, valiza mea pe palier, o agrafă de păr uitată pe măsuţă, bărbatul meu sucind şi răsucind în mână agrafa care în momentul acela eram eu întreagă

— I\u mai ţii la mine Fâtima?

în speranţa ca agrafa sa răspundă, să spună că da

— Ţin sâ-l însenineze, şi în timp ce-i făcea declaraţii agrafei am coborât scările târând cadavrul valizei *cadavrul preotului în valiză, soţul surdei arătândii-ne ziarul, fotografia unei femei, fotografia unui bărbat*

— *Un comunist mai puţin părinte episcop nu un cadavru, două cadavre în valiză, ochii aceia supra-pusi din fotografii când oamenii mor*

(ai impresia că fotografiile tocmai au primit ştirea propriei lor morţi, si nu le vine să creadă)

de-aş reuşi să plec de aici, să zbor puţintel prin Cam-po de Santana cu gesturi de înotător, să mă târăsc pe burtă în jurul monumentului spiritistului, înconjurat de lu-mânărelele şi de rugăciunile credincioşilor, vânzători de mătănii, flori de hârtie, busturi de lut, membre de ceară

— *Vedeţi părinte că nu e doar tribunalul în păr e biserica fierbând de revoluţionari ceea ce nu lipseşte niciodată de la mise sunt trădătorii*

21 |

târând cadavrele în valiză din treaptă în treaptă, şoferul diocezei i-a răsturnat pe defuncţi în portbagaj fără nici urmă de bănuială, bărbatul meu scriind

Te iubesc unei agrafe de păr pe geamurile apartamentului gol, aburindu-le cu răsuflarea lui, scriind iar, agăţându-se de sonerie la patru dimineaţa, cu o respiraţie acră din cauza berii

— O vreau pe Patima înapoi părinte episcop proţăpit pe ştergatorul de ghete frângânclu-şi mâinile, fiecare deget învestit cu viaţă scăpându-i dintr-o smu-citură şi el nereuşind să-l prindă, credincioşii spiritistului cu plecăciuni în piaţă, aducând mulţumiri pentru vindecări mistice ale vezicii şi învieri de canceroşi *descliizând închizătorile valizei cadavrele preotului şi femeii*

(miracol al statuii)

s-au transformat în haine, perii, mostre de parfumuri, trebuia să adaug o lumânare la celelalte lumânări, naşul meu ne-înţelegând

— Ce s-a întâmplat fată?

eu, destul de neîncrezătoare, pipăind bluze ca să mă conving, răscolind printre pulovăre de panica vreunui oscior rătăcit, devenind cordială de uşurare

— Nimic ce rămăsese din automobil nu pe şosea ci răspândit ici si colo într-o porumbişte în pantă, fragmente de fier, cărbuni fărâmaţi, bucăţi de ţevi de la nu ştiu ce, nu mă interesează, prefer să nu ştiu ba nu-i adevărat, ştiu, îl întâlneam deseori la adunări h noi acasă însoţindu-l pe general, amiralul care locuia la graniţa cu Spania reunind trupe, gărzi, combatanţi din Guineea, foşti poliţişti oameni care s-au întors în mizeria din Mozambic şi Angola ca să invadeze Portugalia, să-i gonească pe comunişti, să elibereze Africa de ruşi în numele a ce numesc ei Patrie, navigatori si infanti bărboşi îngropaţi în cripte mănăstireşti sub o boltă de piatră, soţul surdei

22

— Vedeţi părinte episcop un preot naşul meu răsucindu-şi inelul

— Ăsta-i un război sfânt prieteni un război sfânt amiralul ascuns ore în şir, cu pârghia şi firele, într-un pâlc de nuci, aşteptând ca automobilul preotului să intre în curbă şi să se apropie de bomba încastrată în asfalt şi acoperită cu pietriş vântul în grozamă, cum mai cânta vântul în grozamă mica sa arie fără voce nu pregătind moartea unui inamic ci cu indiferenţa celui ca-re-şiface meseria, un iepure aproape alb a dispărut într-un şanţ, o pupăză a coborât brusc în vârtej de aripi, amiralul cu o sticlă de lidiior de coacăze în poală, ascunsă într-o pătură uzată prefer să nu ştiu, nu mă interesează, nu-mi spuneţi, nu spuneţi nimic fiindcă până la unsprezece dimineaţa simt morocănoasă ca un câine plouat, mă rostogolesc prin apartament lo-vindu-mă de mobile, gonind soarele şi blestemând lumea întreagă ascunsă într-o pătură uzată cu limba care-l durea de frig, sigur că a adormit pentru că-i înţepenise gâtul şi s-a trezit o dată cu primul motor, tendoanele îl furnicau, o senzaţie ciudată îl strângea în spate, a apăsat cu palma pe pârghie, după camionetă o căruţă de ţigani cu un măgar legat între hulube, un triunghi de raţe sălbatice în căutarea râului, pretutindeni bâzâit de insecte ca şi cum universul ar fi fost format din antene şi aripi ce vibrau, biciclete de-ale ţăranilor, vrăbii, un tractor, boi de plug pe o

potecuță cu duzi, telefonul cu manivelă pe care l-au furat de la armată, triunghiul de rațe sălbatice a găsit râul fiindcă li se auzeau țipetele amiralul care locuia la graniţa cu Spania reunind trupe, gărzi, combatanți din Guineea, foşti poliţişti, oameni care se întorseseră în mizeria din Mozambic si Angola ca să invadeze Portugalia, să-i gonească pe comuniști, să elibereze Africa de ruși, nu zâmbea niciodată, se înclina salutându-mă

Stimată doamnă aproba când soțul meu, pardon, naşul meu vorbea de atei, trădători, războiul sfânt în numele căruia incendiile, bombele, grenadele, mitralierele, morţii la televizor, la radio, în ziar

23

— *Taci că nu aud vezi că mi-am astupat urechile cu pumnii taci* încă nu m-am trezit, confund totul, am chef să zbor, mi-e somn, bărbatul meu ţinându-mi mâinile înainte să-i cadă jos şi frângându-şi-le fără să-şi dea seama că şi le frânge

— O vreau pe Patima înapoi părinte episcop încurajat de alcool, gata să aburească oglinda de la cuier şi să scrie

Te iubesc cu majusculele sale copilăreşti

Te iubesc pe tăvile de argint, pe suprafaţa ceainicelor, pe lingurile de aluminiu, pe porţelanurile imitaţie ale celor chinezeşti, bărbatul meu, mai slab şi cu nasul mai lung, pe ster-gătorul de la intrare la patru dimineaţa *telefonul furat de la armată care tăcea de atâta timp, amiralul a probat manivela si şuierături, bolboroseli, voci sau claxoane dintr-un oraş îndepărtat, şeful brigăzii spaniole fără să răspundă, de pe bancheta furgonctei de lângă biserică, poate a plecat, s-a plictisit, a renunţat, un al doilea triunghi de rațe sălbatice în căutarea apei, o a doua căruţă de ţigani ticsită de oameni, cu eternul măgar cu rănile oblojite cu cremă de ghete ori cu cerneală cenuşie prins între hulube cu un capăt de frânghie, gâtul înţepenit, un fluture între piele şi guler, cât n-am fi economisit dacă influenţam mai energic presa, ofiţerii la ordin şi dacă în timpul loviturii de stat, în ciuda lumii într*

— *Nu vorbiți cu mine nu-mi spuneți nimic fiindcă eu până la unsprezece dimineaţa sunt morocănoasă ca un câine plouat* bărbatul meu scriind pe geamuri

Te iubesc în timp ce alerga după propriile sale mâini

— O vreau înapoi pe Patima părinte episcop dând peste ele întâmplător fără să înţeleagă că erau ale lui, pot să jur că avea agrafa în buzunar şi nu ştiu dacă am ţinut la el sau mă simţeam vinovată dar îmi

producea milă

24

mirosul de bere în vestibul, naşul meu despăturind batista ca şi cum batista l-ar fi protejat, socotind câţi paşi îl despărţeau de cameră ca să poată fugi, amândoi temân-du-se unul de altul, ruşinându-se unul de altul, dacă m-as culca pe pat şi aş închide ochii mi-aş lua avânt şi aş /bura, strigând către naşul meu şi către soţul meu, gata să scrie amândoi

Te iubesc pe geamuri, nu vorbiţi cu mine, nu-mi spuneţi nimic fiindcă până la unsprezece dimineaţa sunt morocănoasă ca un câine plouat, zburam şi totul devenea minuscul, fără nicio importanţă acolo jos ca pentru triunghiul de raţe sălbatice *în că u t n rea râului, nori de ploaie peste nori şi hi toate acestea telefonul portabil, stridenţe de greiere, scrâşnete, suspine, şeful de brigadă prevenindu-l pe amiral de ceva ce na se auzea bine nu e adevărat, se auzea ce nu se auzea bine înăbuşit în interferenţe, crâmpeie de muzică, expresii străine, şeful de brigadă se scufunda, revenea ta suprafaţă, amiralul*

— Cum? amiralul

— Repetă amiralul

— Ce?

auzea frunzele zambilelor din piaţetă, auzea munuitrul palmierului, nu-l auzea pe şeful de brigadă nu e adevărat, auzea, îl anunţa sa nu apese pe buton, să renunţe, să revină mâine deoarece

— Observaţi cum zbor nu aud nimic şi zbor *deoarece sunt mai multe persoane în automobilul preotului si nu ne putem permite luxul să* îmi apăs pumnii la urechi şi zbor, în copilărie nu-mi amintesc să fi existat o singură noapte în care să nu plutesc peste acoperiş cu brăţara mea de baie din aur, ineluşul de baga

25

si pantofii de lac cu o cataramă drăguţă de care m-am amorezat, în vitrina prăvăliei, de cum i-am văzut *nu ne putem permite luxul să răsculăm oamenii împotriva noastră, amiralul*

— Cum?

mai multe biciclete, autobuzul de cursa, o turmă de oi traversând şoseaua, cinci sau şase corbi într-o pădure de eucalipţi, prin tulpinile retezate ale arbuştilor o bănuială de potâr-niclii si nevăstuici, amiralul întrerupând un

— Cum?

spărgând telefonul de un colţ de stâncă, şeful de brigadă tăcut, transformat în şuruburi, bobine, plăci de grafit, amiralul pipăindii-si gâtul înţepenit preocupat de norii de ploaie, când automobilul a apărut la intersecţie şi înainta fără grabă a întrebat pentru ultima oară

— Cum?

în rămăşiţele telefonului în timp ce-şi apropia palma de pârghie

— Nu aud *si apăsa pe buton* nu aud, garantez că nu aud, chiar dacă m-as strădui n-aş reuşi să aud ocupată cum sunt, blestemând lumea întreagă, gonind soarele spre marchiză cu mătura, ster-gându-l cu cârpa de vase, izgonindu-l din spălător, de pe milieu, din fructieră, ocupată cum sunt să scot şteche-rul deşteptătorului din priză, să întrerup tot, ocupată cum sunt să înalţ braţele si să-mi iau avânt ca să pot zbura.

Să zbori Colina să zbori: mă apucau de talie, mă aruncau în sus, mă prindeau până nu cădeam jos, râdea m pentru că mi-era frică si adoram frica aceea, rămâneam descumpănită o clipă acolo sus, cu nasul în lampă şi în abajurul cu volane, coboram cu un chicot de panică fericită, nimeream în poala unchiului meu

— Să zbori Cel in a pentru o clipă descopeream pachetele cu cadourile de Crăciun sus pe dulapuri, mari, pântecoase, cu panglici si învelite în hârtie cu steluţe

— Vreau cadoul meu

— Ce cadou?

mai înaltă decât cei mari, mai înaltă decât mobilele, unchiul mirosea a apă de colonie si tata a tutun, când mă obligau să zbor mirosul se îndepărta, mama mulţumită, bunica mulţumită, tata foarte grav în colţul sofalei, cu ochii-n ziar, îl chemam

— Tată îi făceam semne de rămas-bun si tata îşi acoperea faţa cu ştiri îngropat în paginile de ziar, avea părul rărit, părea trist, uitam de pachetele cu cadouri de Crăciun

— Tată unchiul îi făcea mamei cu ochiul şi bunica-şi schimba expresia, dacă voiam puteam să deşurubez lampa şi nimeni n-ar fi văzut noaptea sau să repar spiţa de la abajurul cu volane pe care a îndoit-o zugravul, dar de îndată ce m-am gândit la asta dispusă să născocesc întunericul

27

(pot să fac întuneric, pot să fac lumina zilei)

— Nu atinge lampa m-au depus jos, lucrurile se învârteau în

jurul meu, mi-a trebuit un timp până să mă obişnuiesc să umblu pe podea, mai întâi oblic şi abia pe urmă drept, covorul redevenise covor, casa redevenise casă, n-aveam chef sa râd, n-aveam chef să mi se vorbească, m-ani vârât sub masa de prânz cu faţa de masă si picioarele lor în jur

— Vino să mănânci Celina mâna unchiului s-a aşezat pe genunchiul mamei şi genunchiul mamei s-a înfiorat, mâna ei pesemne că o fi clat drumul furculiţei pentru că a venit să apuce mâna unchiului, s-o pună pe genunchiul lui şi să-i dea mici palme ca un soi ele avertisment sau de supărare înainte de a dispărea în căutarea tacâmurilor, bunica s-a dat înapoi iar degetele cu unghii lungi au masat gamba, picioarele lui tata stăteau drepte, unul dintre ciorapi, fără elastic, dezgolea o porţiune de piele, pantoful unchiului meu, mai lustruit decât ai mei sau ai tatei

— Vino să mănânci Celina a călcat vârful pantofului mamei, tocul celuilalt pantof al mamei, căruia îi lipsea flecul de cauciuc, a început să mângâie înainte si înapoi glezna unchiului, mâna lui s-a aşezat clin nou pe genunchiul mamei, a pornit un pic pe coapsă în sus şi de astă dată mâna mamei n-a mai luat-o de acolo, tocul continua să frece glezna, o fi înţe-pat-o cu cuiul pentru că fundul unchiului a sărit uşor în sus, vocea bunicii, îngrijorată, ieşită din jumătatea invizibilă de la talie în sus

— Ai dat de vreun os Joaquim?

mâna mamei, cea cu verighetă şi cu inelul cu briliant fals care ascundea verigheta

(l-am încercat când ea era în baie şi-l lăsase în cameră si chiar si de pe degetul mare îmi cădea)

a mângâiat pantalonul unchiului ca să-l consoleze, mâna unchiului s-a apropiat de *a* ei, falangele amândurora s-au **l 28**

împletit o falangă da una nu, cea groasă cea subţire, cea groasă cea subţire, cea groasă cea subţire cu excepţia degetelor mari în ceva ce semăna cu o luptă, cei gros răsu-cindu-se în cel subţire şi cel subţire fugind, şervetul tatei a alunecat şi a căzut, mâinile s-au evaporat imediat, pantofii s-au aliniat doi câte doi, acum mă învăţaseră să fac înainte de culcare numai că acum cu persoane în ei, glezna unchiului avea o dungă roşie, vocea lui în timp ce apa din carafă clincăia în pahar

— Un os din cele mari l-am înghiţit mama cu un ton ciudat care m-a gâdilat la burtă

— Ce oroare nu chiar un ton ciudat, o intonaţie care mă tulbura fără să înţeleg de ce, îmi venea s-o rog

— Repetă şi să mă întind pe covor ca să simt asprimea lânii sau ce-o fi fost la şale, să dansez spre dreapta si spre stânga şi covorul să mă roadă dar nu era durere, pe când doream să mă întind mâna tatei, mai brună, mai păroasă, a pipăit după şerveţelul pierdut, desfăcându-se şi întinzându-se orbeşte, nu l-a găsit, a pipăit mai departe, a format cercuri, a atins călcâiul mamei şi călcâiul s-a retras enervat

— Ce prostie dă-mi drumul ce-i asta?

trezindu-mă din tulburare şi din dorinţa de a mă freca de covor, ca să obţin ceva ce-mi dădea frecarea şi eu ştiam că există fără să ştiu ce era de fapt, o mânie blândă, un elan, un leşin

— Să zbori Celina să zbori nasul în lampă şi în abajurul cu volane, mirosul apei de colonie se îndepărta şi se apropia, îmi adoram frica, mâna tatei a dat de fusta mea si a apucat fusta luând-o drept şervețelul

— Tată un

— Tată la fel cu

29

— Ce oroare al mamei, degete brune, păroase, ciorapul fără elastic răsfrânt peste pantof, o faţă sub faţa de masă lângă faţa mea cu acele din barbă pe bărbie şi pe obraji, albul ochilor injectat din cauza efortului, o vinişoară pe frunte

— Vino să mănânci Celina perna pe scaun ca să ajung la farfurie, bunica legân-du-mi prea strâns şireturile babeţicăi

— N-am nevoie sunt mare mama acum doar de la talie în sus ca si cum as fi avut două mame, cea cu capul ducând lingura cu supă la gură cu imense fasoane şi cea cu picioarele fără niciun fason, atingându-şi tocul cui de glezna lui, cea cu fasoane îmi urmărea lingura cu un gest de nerăbdare

— Nu fă porcării şi taci voiam să fiu luată în braţe, să mi se ofere cadourile de pe dulap, să adorm şi să mă trezesc imediat ajunsă la vârsta lor

(ba nu, mai mare)

şi să-i muşţruluiesc

— Sunt mai mare ca voi scoteţi-mi babeţica imediat şi daţi-mi un triciclu cu clopoţel după felul cum mama rămânea, din când în când,

încremenită, fără să vadă, într-o atitudine de rugăciune, înţelegeam că unchiul reîncepuse s-o calce pe picior şi degetele mari se luptau pe genunchi, ţaţa cufundat în farfurie ca în ziar, bunica furioasă sau îngrijorată sau amândouă deodată

— Manuela jucându-se cu inelul şi scoţând inelul, pândindu-l pe tata, arătându-mă din buze şi împingându-şi cotul în cotul unchiului meu

— Joaquim care se oprise din mestecat şi era şi el acum în rugăciune, pe pragul unui atac sau gata să iasă plutind pe fereastra larg deschisă, se căutau pe coridor, gurile se atingeau

30

şi se îndepărtau rapide, mama cu o pălmiţă, cu suspine înăbuşite

— Cât eşti de nebun Joaquim cu acelaşi ton ciudat după care-mi venea să implor

— Repetă în timp ce lâna covorului îmi rodea spinarea si nu era durere, era să rămân o clipă suspendată acolo sus cu nasul în lampă, cu frică şi adorând frica

— Să zbori Celina să zbori mai înaltă decât cei mari, mai înaltă decât mobilierul, cu o spaimă fericită, erau obiectele care se roteau, era dez-văţaţul de a merge, îndepărtându-şi gura unchiul s-a împiedicat de mine, s-a sprijinit de perete, a întrebat-o pe mama prin colţul buzelor

(se vedeau picăturile de oboseală pe frunte fără să fi alergat sau să fi făcut vreun efort)

— Şi dacă puştoaica spune?

mă indigna babeţica şi perna de pe scaun pentru că insistau că sunt copil când de fapt eram mai adultă decât ei, trebuia să am etajera păpuşilor plină cu sticluţe de parfum, de fapt nu le pierdeam

Catarina Mariana Luâsa rămâneau cu păpuşile si totodată cu sticluţele, la fel cum, de exemplu, puteam să merg cu triciclul purtând tocuri înalte, oricine poate, unchiul, cu mania asta a lui că sunt copil, căutându-şi batista în buzunar şi ştergându-şi picăturile

— Şi dacă puştoaica spune?

mama cu tonul ascuţit cu care i se adresa tatei şi vânzătoarelor din piaţă, cu nasul sus într-o expresie de dezgust

— Ţi-e frică?

îi lipsea doar portmoneul si coşul pentru cumpărături, îi lipsea doar că nu era fardată si purta tocuri joase, seara se încuia în baie si ieşea cu bigudiuri şi cu cremă pe faţă, niciodată nu m-a lăsat si pe mine

să încerc

— Ia mâna de pe tub Celina

31

şi de asta ani riduri de care esteticiana se jură că sunt riduri de expresie

— Sunt riduri de expresie dona Celina riduri de expresie pe dracu', ţin faţa nemişcată şi ele tot acolo, surâd şi ele intacte alături de cele care apar atunci când surâd

(cu sutele)

mă strâmb ca să-mi scot îndoielile din cap şi idem, ridic sprâncenele şi dau de esteticiana în oglindă

— Riduri de expresie pe dracu' Elisabete treizeci de ani cel mult, cu zece mai puţin ca mine, niciun fel de celulita, niciun fel de varice, fesele tari, gâtul impecabil, depăşindu-mă în multe privinţe în afară de bani, un bărbat beţiv, o viaţă de câine, ce ridicol să se tot plângă

— Vin aici în fiecare dimineaţă pentru ce?

celelalte cliente tăcând, bătrâne de genul meu sau poate nu suficient ele bătrâne ca să nu se creadă bătrâne, la fel de supărate pe timp ca şi mine, nu suficient de decrepite încât să înceteze să le mai fie dor de ele însele, o atmosferă de aburi, o linişte călduţă, pedichiurista aliniind cleştii pe prosop, masaje, împachetări, gimnastică, o minciună de promisiuni de tinereţe care nu se împlinesc niciodată, mai adineauri eu sub masă, mai adineauri unchiul meu

— Să zbori Celina să zbori mama

— Şi dacă puştoaica spune?) pe coridor, înfiorată de scârbă

— Laşule dispreţul tocurilor pe podea, într-o grabă militărească, cel cu flecul de cauciuc mai uşor, cel cu cuiul mai dur, preşul se agăţa în cuiul ce găurea ţesătura şi forma burţi, mama nici nu observa, bunica speriată

— Ai văzut Manuela? deschizând etuiul ochelarilor

(îmi doream atât de tare ochelari, îmi doream atât de tare sutien, îmi puneam ochelarii şi familia mă respecta, **l 32**

căscam fără să duc palma la gură, citeam ziarele, nu suportam şcoala)

bunica mea cu ochelari examinând rupturile încerca să ascundă găurile de la cui cu ustensile de cusut, întorcea preşul pe dos ca să coasă pe dedesubt

— Da' Manuela uite ce-ai făcut se uita la mama, se uita la unchiul

meu, clătina din cap, unchiul se aşeza pe sofa lângă tata, temător şi serviabil, mirosul de apă de colonie si mirosul de tutun contopite, plus mirosul fricii şi dunga roşie pe piele, ciorapul fără elastic dezgolea un os ieşit în afară, unchiul meu cu un entuziasm forţat

— Vrei să vii la pescuit duminică Fernando?

amândoi lângă zid iar eu foarte plictisită pe un scăunel de pânză am dezbrăcat-o şi îmbrăcat-o pe Mariana de o mie de ori, până la urmă i-am dezarticulat un braţ şi am uitat de ea, nu mă puteam apleca înainte

— Nu te apleca să nu cazi în Tejo Celina nu puteam să fac zgomot că speriam peştii, nu puteam să-mi scot pălăria de pai că mă îmbolnăveam din cauza soarelui, nu puteam să sar într-un picior, atingând doar pietrele negre, că-l enervam pe tata, am numărat vapoarele si cum nu erau aliniate m-am încurcat, am reînceput să număr şi la şaptesprezece m-am plictisit, soarele presăra zeci de paiete pe fluviu, pescăruşii umblau de-a curmezişul pe plajă fixându-mă aşa cum o fixa bunica pe mama, gunoaiele din canalizare înaintau pe Tejo printre paie şi scânduri, un bărbat aduna cioburi de sticlă şi le răsturna într-un sac, valurile aduceau un basc, cadavrul unui cocoş şi un coş de nuiele, totul total neinteresant, monoton, foarte lung, existau clădiri nelocuite în spatele nostru, cu scânduri la ferestre, curţi cu arbuşti uscaţi şi pariez că si fantome, înainte ca fantomele să-mi facă rău m-am ghemuit lângă cutia de tablă cu momeală, un vierme atinsese marginea si lumea de afară

— *Viermisor viermişor*

33

mă chema asociatul soţului meu

— *Vino-ncoace viermisor că Mimi e surdă si nu aude* tata cu o palmă

— Taci un pescador zvârlea jeturi de păcură, excitând pescăruşii care au încetat să mă mai fixeze

— Atâtea riduri Celina atâtea riduri şi şi-au luat zborul de pe plajă, ţipând, ciugulind dunga neagră amestecată cu spumă, din când în când undiţa se arcuia, învârteau mulineta si nu aduceau la mal bibani de mare, aduceau o greutate de plumb, alge, cârligul gol, apa forma paranteze şi virgule care se lărgeau în jurul undiţei ca în jurul pleoapelor mele

— Nu vă faceţi griji dona Celina sunt riduri de expresie şi

oglinda către mine, nu distrată, atentă, parcurgându-mi trăsăturile

— Vei muri eu copleşită ascultând-o, pentru că eu, în timp ce-mi scoteam inelele în faţa măsuţei de toaletă, în ajunul zilei când au spart geamul de la automobilul bărbatului meu, l-au obligat să oprească, foştii poliţişti si-au îndreptat mitralierele, corpul zvârcolindu-se pe banchetă, alunecând jos, ani început să plâng în oglindă si bărbatul meu fără să bănuiască nimic, ocupat să-şi deznoade cravata şi să pună bu-tonii în farfurioară

— Nu te simţi bine ai ceva Celina?

— Mâine o să se întâmple viermisor nu-mi spune că nu preferi aşa nu-mi spune că ţi-ar plăcea să ne toarne pe toţi

Mimi

Sunt convinsă, oricât de surdă era, că ştia de noi si tăcea cum tăcea bunica

— Bunica ei e mai bună decât a ta a inventat coca-cola în Calicia Celina surda care se ridica dormind ca să urmărească firma luminoasă din piaţă, folosea un telefon f ară sonerie cu un beculeţ ce se

34

Sfeş; *aprindea si se stingea, asociatul soţului meu mi l-a pus la ureche, ecouri de cuvinte deformate, ca gâtlejul lui Dumnezeu vestind Potopul, fina episcopului, neîncrezătoare, evaluând aparatul atingându-l precaută cu spaima de şocuri*

— *Pe naiba* bărbatul meu fără să bănuiască nimic, ocupat să-şi deznoade cravata şi să pună butonii în farfurioară

— Nu te simţi bine ai ceva Celina?

un văduv de vârsta tatei, la fel de grav, la fel de tăcut, la fel de cufundat în ziar dar cu pistrui şi păr roşcat pe do-sui palmelor, ne-am cunoscut când a terminat al doilea hotel iar eu lucram ca funcţionară la societatea de asigurări, rare erau zilele când nu-mi trimitea zambile nu trandafiri, nu camelii, zambile, asociatul lui

— *Cred că bătrânelul s-a amorezat de dumneata domnişoară Celina* îmi zâmbea, mă invita la cinema într-aseuns, la prânz într-ascuns, îşi desfăcea palma pe genunchiul meu ca unchiul cu mama

— *Suntem asociaţi în toate viermişorule doar că de clies-tia asta el nu trebuie să ştie* dacă cinam toţi patru împreună mă apăsa cu jumătatea inferioară pe vârful pantofului în timp ce jumătatea superioară vorbea cu surda, făcând ochi mari, arătătorul surdei frământa un cocoloş de pâine fără să înceteze să mn măsoare, mi se

întâmplă să cred

— *Fii liniştită niciodată n-o să-ţifacă o scenă surzii sunt altfel ştiai?*

că înţelege lucrurile aşa cum înţeleg animalele, străbătea faţa de masă cu vederea şi zărea genunchii, picioarele, mi se întâmplă să cred că nici măcar nu mă detesta, că privindu-ne privea dincolo de noi ca azi-dimineaţă când mă studiam în oglindă

(ce ridicol să mă înfurii pe bătrâneţe, pe riduri) apărea peste trăsăturile mele zidul fluviului, paietele, cele două undiţe, clădirile nelocuite, cu arbuşti uscaţi în

35 l curţi si desigur cu şerpi, şoareci, spiritul defuncţilor în camerele goale, Mariana fără un braţ şi deodată tata către unchiul meu

— Canalie aruncând cutia de tablă cu viermi în valuri, aruncând sacul cu merinde care s-a desfăcut în apă, puiul, cartofii, pâinea, pescăruşii au părăsit păcura bătându-se acum în scheunături de copil sau de femeie

— *Adu-ţi aminte că Miini c surdă viennişonile nu-ţifacc griji nu te opri acum* luptând cu picioarele, aripile, piepturile zbârlite, un albatros i-a gonit într-un vârtej de pene, a prins o bucată de conopidă şi a plecat, escaladând cerul în direcţia Malvei-ra, mâinile tatei la fel ca pescăruşii

— Mă crezi idiot canalie?

scăunelul de pânză aruncat în apă, unchiul meu a căl-cat-o pe Mariana în picioare, bachelita s-a spart, mecanismul care tremura

— Pipi nu era alcătuit decât din nişte mici foaie de cârpă fără mister, prevăzute cu un arc ca ceasurile cu cuc, nu Mariana era cea care ofta, era chestia aceea, se agitau foale-le, separate de păpuşă, păpuşa defunctă pe jos şi foale-le vii

— Pipi o urăsc pe Mariana, îi urăsc pe toţi oamenii de pe Iunie, prefăcuţii, când ajung la Anjos mă duc după ciocan, îi sparg şi-i arunc la gunoi, nu mai au nevoie să se prefacă, să facă scene, să ceară

— Pipi să argumenteze

— Nu vă faceţi griji dona Celina astea-s riduri de expresie cu irişi mincinoşi de plastic, un tânăr pe bicicletă s-a oprit la câţiva metri de tata şi şi-a priponit pedala pe alee

— Asociatule

36

pescăruşii, suspendaţi, îşi doreau ca unchiul să cadă de pe zid ca

să-l sfârtece si pe el, luptând cu picioarele, aripile, piepturile zbârlite, unchiul meu apăsându-şi batista la buză

— O să fac plângere la poliţie Fernando soarele devenea transparent şi violet, pivniţele clădirilor abandonate dizolvate în întuneric, pescăruşii treptat dezamăgiţi, ezitând între noi şi păcură, tânărul cu bicicleta, care nu mirosea a tutun nici a apă de colonie, mirosea a prelată de vapor, i-a urcat pe tata şi pe unchiul în maşină

— Fiţi cuminţi m-a aşezat pe bancheta din spate, mi-a dat ce mai rămăsese din Mariana, braţul amputat, foalele de pânză, unchiul a pornit maşina, un câine costeliv, mai mic decât lătraturile sale, a traversat şoseaua cu o melancolie de făptură înfrântă, tata şi unchiul erau două cefe nemişcate detes-tându-se, mâinile unchiului ţinând volanul şi mâna lui tata în aer cu mai puţină furie decât adineaori

— Canalie în timp ce foalele implorau

— Pipi fără să le fi atins, am coborât fereastra şi le-am aruncat în beznă cum am aruncat şi braţul

— Prefăcu tule şi pe urmă pesemne că am adormit în legănatul maşinii pentru că nu-mi amintesc nimic, despre sosirea la Lisabona, despre dezbrăcat, vârât în pat, mi-amintesc că visam că ajungeam la Lisabona, mă dezbrăcau, mă vârau în pat, tata urmărindu-l pe unchiul meu până ce uşa camerei s-a închis, bunica mea

— Băieţi mama ridicând din umeri ca de obicei *mi-amintesc că am visat toată noaptea că soţul meu ştia că va muri si mă învinovăţea*

— *De ce nu mi-ai spus nimic Celina?*

37

eu scoţându-mi inelele în timp ce se apropiau de el şi-i spărgeau geamul, în timp ce

— *Canalie în timp ce puştile, în timp ce corpul alunecând, în timp ce eu demacJiindu-mă si niciun pic de sânge pe vată, nicio lacrimă* pesemne că am adormit fiindcă era duminică si era nouă pe deşteptătorul de tablă, părinţii mei nu erau acasă, bunica se dusese la biserică, unchiul în pijama, fără să miroasă a apă de colonie, lua micul dejun în bucătărie cu valiza lângă el, n-a vorbit cu mine, nu m-a tras de codiţe, nu mi-a zâmbit

— Puştoaice a stat o veşnicie să mestece în tăcere fără să mă apuce de talie, să mă arunce în sus prinzându-mă înainte de a cădea jos

— Să zbori Celina să zbori şi eu descumpănită o clipă acolo sus, cu nasul în lampă şi în abajurul cu volane, asigurându-mă că darurile

de Crăciun erau tot pe dulap aşteptând să se facă decembrie iar Pruncul Isus din lut, întotdeauna scrupulos în materie ele date, să se hotărască să părăsească ieslea şi să mi le răspândească în pat.

La pat, când îmi ziceau

— A trecut de ora nouă, la pat ceream să lase lumina de la bucătărie aprinsă si rămâneam cu ochii deschişi de frică să nu apese cineva pe întrerupător şi apăsând pe întrerupător să pună un capac peste mine şi să mă omoare, fiindcă moartea înseamnă să stai singură în întuneric continuând să fii în viaţă doar că ceilalţi nu ştiu, ne mişcăm şi ei nu observă, ne îmbracă în timp ce protestăm, ne piaptănă, ne încalţă, ne culcă pe saltea cu încheieturile mâinilor încătuşate în mătănii, declarăm

— N-am murit şi în loc să ne ajute ne gonesc muştele de pe obraz clis-tribuindu-şi unii altora farfurii cu biscuiţi şi păhărele de lichior cu mâna în care nu ţin batista pentru lacrimi, se despart de noi mângâindu-ne pe obraz iar noi

— Nu noi palide, cum să nu fim palide cu atâtea flori şi lumânări, obosite să tot strigăm, să explicăm, să ne rugăm că nu iar ei aplecaţi peste noi dublându-si mâhnirea

— A rămas zâmbind sărăcuţa uite până ce o să pună şuruburile la capac, îi mai auzim încă în partea cealaltă, unde e lumina zilei, îmbrăţişându-se, stând de vorbă, târând scaune, îi mai auzim încă înainte de a-l auzi pe preot şi pământul căzând peste sicriu, si pe urmă nimic decât spaţiul în minus, tăcerea, aerul care

39

ne lipseşte, rămâneam cu ochii deschişi de frică să nu apese cineva pe întrerupător, mama întunecată pe uşa luminată

— Nu dormi Simone?

oameni în sală pe care nu-i pot vedea, ştiu că sunt acolo dar nu-i pot vedea

— Dacă nu-i stingi lumina mâine n-o să se poată trezi nu răspund fiindcă limba a înţepenit, buzele au înţepenit, muşchii gâtului sunt nemişcaţi, nu cumva am murit deja, vreau să anunţ

— Aşteptaţi şi nu-s în stare, să-i previn

— Nu şi cuvintele sunt coagulate

— Dacă nu-i stingi lumina mâine o să fie un chin ca s-o ducem la şcoală mama întunecată pe uşa luminată, faianţele din bucătărie, aragazul, şahul cârpelor de vase în cui, ursuleţul de aramă, tot numai

zâmbete, împodobind frigiderul, degetul pe întrerupător, lumea suspendată, aproape slobodă, inima picătură tremurând pe o tulpină cade nu cade bucătăria întunecată, uşa întunecată, să strig

— Vă rog până ce înţeleg că eram de fapt culcată în garajul patronului prietenului meu şi se lumina de zi prin ferestruică, creanga de stejar legăna ezitări de balanţă cu o pasăre pe ea

— *Te-ai îngrăşat imens Simone curând n-o să mai ai cu ce să tc-mbraci* de cum a plecat pasărea creanga s-a ridicat uşurată

— *Unele femei cresc în greutate o dată cu sarcina eşti sigură că nu eşti gravidă Simone?*

mirosea a cauciuc, a piele argăsită, a fum, a benzină, prietenul meu în uniforma de la aeroport cu care el şi fostul poliţist au pus

40

— *Asta-mi mai lipsea gravidă* în avionul ministrului, şi pe urmă cinci luni în Spania

— *Până ce lucrurile se potolesc băiete staţi liniştiţi să vă odihniţi, niciun telefon nicio carte poştala imaginaţi-vă o vacanţă prelungită citind reviste uitâiidu-vă la televizor jucând cărţi puteţi să vă luaţi puicuţele cu voi dacă aveţi chef soţia patronului, surda, se plimba de coto-colo, aranjatul florile din vaze, neatentă ca si cum ar fi fost în levitaţie, patronul prietenului meu către părintele episcop, către fina părintelui episcop, către văduva asociatului dona Celina*

— E *cn si cum ai locui cu un copil sau cu un câine ei nu înţeleg nimic în timp ce surda zâmbea amabilităţi timide dona Mimi când presupunea că trebuie să zâmbească, era de acord, încerca să citească de pe buze, ştiam că e singură când sonorul televizorului era dat la maximum de se auzea în garaj, un zgomot de megafon ca de bâlci de provincie, ştiri, muzică, pid~>Hcitate* si după avionul ministrului si cinci luni în Spania din nou garajul conform instrucţiunilor generalului, în du-pă-amiezele când prietenul meu nu era ocupat cu tuburi si cu fire mă ducea la plajă, iar eu, fiindcă-mi era ruşine să mă dezbrac, stând pe vine pe nisip scriindu-mi numele cu un beţigaş, dezgropând scoici sparte, carapace de crabi, conserve, căutam să nu mănânc dar nu era de la mâncare, era de la sistemul nervos, într-o zi prietenul meu poate să facă o legătură greşită şi tot garajul sare în aer, foc peste tot, lumea întreagă alergând şi surda în fotoliu, continuând să tricoteze străină de bubuitură, apro-bându-ne din cap

— Păi sigur impenetrabilă printre ruine, bucăţi întregi de zid,

cărbuni, flăcări, căutam să nu mănânc dar nu era de la mâncare nici

— *Ce idee gravidă acum*

41

la un moment dat trebuia să punem în Alentejo un flecuşteţ de petardă, un artificiu de carnaval, o sută, două de grame, ca să speriem un consilier municipal care denunţase Judiciarei nişte ascunzători, locuri de întâlnire, depozite, prietenul meu a greşit formula şi în plus pe lângă consilier s-au mai făcut ţăndări stâlpul din piaţă şi postul de poliţie, aşteptam, la peste cinci sute de metri cu botul maşinii întors spre Lisabona, miei, câmpuri necultivate, conace, cantonieri reparând şoseaua şi peste toate astea bucăţi de şasiuri chiar lângă noi, urechile ţiuind, prietenului meu nevenindu-i să creadă

— Nu se poate cu palma desfăcută la gură

— Nu se poate aşa că grăsimea vine de la sistemul nervos, drept care a trebuit să dau la lărgit inelul de la mama, nu găsesc o rochie care să-mi vină, tot ce păstrez din copilărie e inelul şi ursuleţul de aramă care înveselea frigiderul, datoriile lui tata au înghiţit restul, nici umeraşele de sârmă nici ulcelu-ţele smălţuite nu le-au iertat creditorii, mama şi cu mine în săliţa golită, tabloul cu paiaţa smuls din cârlig, ne-au împrumutat pe gratis o saltea, o masă, niscai scaune, am oferit în jur platouri cu biscuiţi şi pahare cu lichior şi totuşi nu-mi venea să plâng nici să îmbrăţişez pe cineva, dacă s-ar fi deşurubai. capacul ar fi dat peste tata de pază la întrerupătorul din bucătărie, luptându-se cu somnul

— Dacă nu-i stingi lumina mâine n-o să se poată trezi din cauza petardei generalul şi părintele episcop s-au certat cu patronul prietenului meu, patronul prietenului meu s-a certat cu prietenul meu, soţia patronului prietenului meu zâmbea distribuind pahare cu whisky

(toată lumea i se adresa cu urlete donei Mimi, probabil de la Emilia zic eu)

prietenul meu, intimidat de draperiile alea scumpe, de măsuţele şi de porţelanurile chinezeşti, s-a scuzat acuzând calitatea pulberii braziliene, în după-amiezele când nu **l 42**

se ocupa de tuburi şi de fire mă ducea la plajă, staţiuni balneare, prelate, fregate, trenul dincolo de dune în halta pustie, când eram mică, după ce traversam gara veche revenind de la scoală, ne ieşea în faţă unchiul notarului, descheindu-şi gabardina şi arătându-ne

— Fetelor ceea ce nu distingeam bine, o poală de cămaşă, ceva

gol şi păros, un genunchi care tremura dispărând în stufăriş, duminica îl întâlneam în piaţetă, foarte îngrijit, foarte serios, cumpărând ţigări cu nepotul de mână, preşedinte al grupului folcloric, reprezentant al pompierilor, trezorier al bibliotecii, o saluta pe mama atingându-şi borul pălăriei şi în dimineaţa următoare, sau după două dimineţi, ori trei, când traversam gara veche, unchiul notarului descheindu-se brusc

— Fetelor nu ne urmărea, nu pretindea să ne atingă, doar nişte cute veştede, poala cămăşii, perii albi plutind peste chestia aia, un mic galop greoi fugind de noi împiedicându-se de pietre, îl vedeam, din gară, când se aşeza pe un taluz uitat de oameni, nu el îmi stârnea mila, ci tristeţea gabar-dinei demodate, nu l-am insultat ca celelalte, n-am aruncat după el cu bulgări de pământ îl loveau în coate şi în ceafă şi el nici nu-şi dădea seama mi-amintesc de fluturii galbeni, de foşnetul trestiilor, broaşte, sărituri în apă, codobaturi de culoarea nămolului care adoră lacurile şi bălţile, banca din gară, cu cicatrice de nume scrijelite cu briceagul, îmi făcea tot atâta milă ca şi gabardina, camionul cu buteliile de aragaz l-a călcat pe unchiul notarului, fără să-i lase timp să-l salute atingându-şi borul pălăriei, au rămas pe caldarâm ochelarii si o mică pată de sânge, gabardina tristă pe care a luat-o un taxi, îl mai văd încă în timp ce-mi scriu numele cu un beţigas, netezesc nisipul, o iau de la început

Simone prietenul meu, cu burta pe prosop, îmi întinde crema pentru spinare, aşa că scriu

43 |

Simone pe omoplaţi cu bătrânul în gând, poala cămăşii, chestia aia goală cu păr, bulgării de pământ sfărâmându-i-se pe şira spinării, pe fese, întind crema cu bulgări pe şiră, pe fese, codobaturi care adoră lacurile şi bălţile ies din stufăriş în mici cârduri supărate, a trecut de ora nouă la pat, a rămas zâmbind sărăcuţa uite, dacă nu-i stingi lumina o să fie un chin s-o ducem la şcoală, găseam scoici sparte, carapace de crabi, conserve, de m-aş putea dezbrăca la fel cu ceilalţi, de-as putea intra în franjurile valurilor

— *Nu cumva eşti însărcinată Siiuonc?*

în loc să combat socialismul, ateii, străinii care ne-au furat Africa, prietenul meu cu mine eu scriindu-i Simone şi Simone şi Simone pe piele

— Ce mă interesează pe mine politica e un fel de-a câştiga bani în trei ani cel mult gata deschidem o cafenea în Espinho întotdeauna

ţi-a plăcut Espinho lampa de la bucătărie aprinsă care mă împiedica să mor, cât timp ochii mei vor rămâne deschişi n-o să reuşească să mă omoare, la Espinho noaptea ascultând farul, negura plimbându-si pe fereastră zdrenţele îngheţate, la unu dimineaţa ascund bancnotele în oficiu, trebuie să ne punem obloane din cauza hoţilor, urc la etajul întâi şi la etajul întâi e o casă doar a mea, tabloul cu paiaţa, ursuleţul de aramă înveselind frigiderul, covoare cum se cade, o canapea de vinilin, perdele, nu un garaj mirosind a benzină si cauciucuri, o casă de-adevăratele, să mângâi obiectele, să mă aşez pe toate scaunele râzând către ele, către mine, să mă ridic, să mă aşez din nou aranjându-mi părul, să-i cer şi lui să se aşeze, nu-i aşa că-i confortabil iubire

— Nu-i aşa că-i confortabil iubire?

să aprind si să sting aragazul, să încerc robinetele, să confecţionez săculeţe cu lavandă pentru sertarele de la scrin, trei ani cel mult şi peste trei ani, de îndată ce voi fi fericită, slăbesc, încetez să-mi mai scriu numele pe nisip, am marchiza mea, sfeşnicele mele de alamă, cuierele mele în negura din Espinho, niciun capac care se închide peste mine pentru că nu mă obligă nimeni să mă culc

— A trecut de ora nouă la pat nici nu stinge nimeni lumina fără să vreau eu, nu mă piaptănă, nu mă încalţă, nu mă întind pe pătură cu încheieturile mâinilor încătuşate în mătănii, ca soţul donei Colina în capelă *în timp ce aşteptam maşina asociatului patronului ce mă interesa pe mine era oftatul potârnichilor în măslini, o duzină de potârnichi si un cuib cu pui fiindcă bărbătusul era într-un du-te-vino permanent, agitat din cauza noastră, îi simţeam îngrijorarea văzându-i mica pupilă inexpresivă, încordată, gâtul zbătându-i-se mai rapid decât orice puls, o femeiuşcă a ţopăit ciripind tocmai acolo unde erau armele, o a doua femeiuşcă şi-a arătat ciocul si a plecat, mirosea a urină, a lut şi a paie de cuib, mama frigea potârnidii pe grătarul din curte, aduna sângele plus grăsimea pe felii de pâine, parfumul de verbină, de chimen, de tei care-mi amintea de iarnă, tizane aurii contra melancoliei şi gripelor, se fierbcau frunzele într-un ibric, cu două gălbenuşuri de ou şi o lingură de miere, sub paginile cu sfinţi*

Sfânta Monica Sfânta Angelica Sfântul Viccnte Sfântul Ştefan martir asasinat de romani pe când ducea împărtăşania prizonierilor potârnicliile s-au obişnuit până la urmă cu noi, sperietori inutile, dacă aveam la mine firimituri si un sac gata, Ic-as fi oferit mamei ca să le

pună în coteţ, despărţite de găinile care le persecută şi le acresc carnea încă trei ani şi nu mai trebuie să mă ghemuiesc pe nisip fiindcă mi-e ruşine de mine, pot să mă dezbrac, să joc tenis, să caut moluşte între stânci, să mă sui pe toate scările fără să obosesc *potârnichi si turturele şi lăcuste unghiuloase, nu suntem aici pentru patronul prietenului meu, suntem pentru că a plătit dona Celina, nimbul vântului încărcat cu picături si crengi umede, fibre de eucalipt sau cireş care înmoaie vocea, văduva asocia-*

45

tuliţi îşi agita evantaiul fără ca un singur fir de păr să se clintească de lângă celelalte, niciodată n-ani văzut mâini atât de lumina aprinsă toată noaptea nu fiindcă mi-e teamă să nu mor, să nu închidă capacul peste mine şi să mă omoare, ci ca să văd bucătăria, cuptorul cu microunde, maşina de spălat, bancheta, să-mi imaginez mândria părinţilor mei, vizite cu ghid, excursii de-ale vecinelor, mama arătând maşina de tăiat şunca, rafturile cu mezeluri, tejgheaua de zinc, sistemul de alarmă, ciocolatele din vitrină *nu numai mâinile, eleganţa, silueta, cerceii lungi, de prinţesă sau de actriţă, când ii atingeau bluza pe mine mă atingeau, dacă as putea vreodată să devin o femeie ca ca, surda neatentă*

— *Păi sigur ştiind tot prcfăcându-se că nu ştie, iertând sau nici măcar iertând, în aşteptare*

— *Păi sigur* lumină, niciodată întuneric, lumină, mă trezeam în miezul nopţii şi lumina aprinsă mă asigura că sunt în viaţă sunt în viaţă, mama e în viaţă, lumea e în viaţă, când tata s-a îmbolnăvit a privit în jur şi m-am gândit pe care dintre feţele noastre o s-o ia cu el si cum, ce amintire, ce sunet, în ce fel feţele astea, amintirile şi sunetele o să se menţină făcând ecou în cine ştie ce tunel sau grotă a memoriei, cine-mi garantează că decedaţii nu încât atunci când asistenta a spus

— Plecaţi acum şi a înconjurat corpul cu paravanul am crezut că mama sau eu, una dintre noi, plecase cu el si a fost ca si cum s-ar fi închis un capac peste noi, nu mai vedeam aşa cum nu mai vedea nici el, şi de partea cealaltă, în ziua pe care n-am ajuns-o din urmă, îmbrăţişările, conversaţiile, părintele, pământul căzând peste sicriu, spaţiul în minus, tăcerea, aerul care ne lipsea, în timp ce ursuleţul de aramă, indiferent, înveselea casa, iar prietenul meu, la Espinho, vedea negura plimbându-si pe fereastră zdrenţele îngheţate.

46

Nu percep despre ce vorbesc iar ceilalţi nu percep ce percep eu: aud cuvinte diferite de cele pe care le aud oamenii aşa cum bunica îşi auzea copiii după zâmbete, amabilităţi

— Da mamă

— Cum doreşti mamă

— Imediat mamă dorindu-i de fapt să moară iar ei să vândă restaurantul si ce vor face pe urmă cu banii, unchiul meu bolnav cu radioul cu baterii la ureche, mătuşa din Canada scri-indu-ne ilustrate pline de speranţă cu mai multe timbre decât salutări

— Doctorul tot mai este îngrijorat în legătură cu inima mamei Rosârio?

o cumnată venind la noi acasă cu o punguţă de migdale destinate să exacerbeze diabetul, dându-i-le bunicii pe-ascuns

— O mică atenţie Mama Alicia nerăbdătoare să o vadă deschizând pachetul, sugând zahărul si căzând într-o parte

(agitaţie de braţe şi picioare de gândac în agonie) în timp ce avocaţii, împărţind cratiţele, amănunţeau un nimic de oameni săraci în nimicuri si mai mici, bunica, maiestuoasă acolo în capul scărilor, dirijându-le pe chel-neriţe cu autoritatea privirii, îngropa punguţa cu migdale într-unul din buzunare, printre fustele în care zornă-iau chei şi bani mărunţi

47

— Am să le gust pe urmă Carmelia chei imense, ruginite, de la mobile şi sertare ce nu mai existau, dulapuri de pe vremea Caliciei într-o pivniţă pe malul mării, unde trandafirii se nasc din valuri sub o ploaie perpetuă, identici cu nişte obraji de fată care ar plânge lacrimi de ceară, chei de la casa străbunicilor mei, înghiţită de cârciumărese şi de înverşunarea motanilor, din care poate că niciun perete n-o fi existat într-o ţară care nu exista decât în dorul ei

Of Calicia Mimi şi într-o cutie de pantofi, sub saltea, care emana mirosul de parfum de când s-a golit sticluţa, o atmosferă vânătă, amintirea vagă a unor biciclete, dimineţi de aniversare si duminici fericite, copleşită de comori pe care bunica mi le arăta cu un extaz lent, clanţe de porţelan, o panglică de catifea roz de legat la gât, panseluţe uscate, într-un plic de pe care timpul sau degetele ei şterseseră memoria datelor, fotografia fracturată şi zgâriată cu semnătura fotografului în litere sofisticate

Xesus Franco a unui domn cu mustaţă si lanţ de ceas, lângă o

doamnă mai înaltă decât el, severă, cu bandouri, si o fetiţă slăbuţă, cu bucle, îmbrăţişând un căţeluş, cu o uimire încăpăţânată în ochi, toţi trei pe un fundal de plante şi fazani pictaţi

(vai fazanii, asemănători cu cifra 2, întrebându-mă

— Ei?)

unghia orgolioasă a bunicii pe nasul fetiţei

— Eu dar nu putea fi ea, ce prostie, pentru că bunica era bătrână si duhnea a rachiu de la coada împletită, ideea unei bunici de vârsta mea, privindu-mă dintr-un univers îngălbenit şi stins, mă speria prin faptul că introducea lumi paralele ciudate în noţiunea mea despre lume, dacă mă năşteam cu şaptezeci de ani mai înainte am fi fost prietene,

48

ne-am fi jucat împreună şi jucându-ne împreună n-aş fi ştiut dacă s-o tutuiesc sau să-i spun bunico, dacă să-i dau ascultare în caz că mă trimitea să mă spăl pe dinţi, să mănânc fructe, îmi cerea să nu ţin lăcuste în odaie, bunica de aceeaşi vârstă cu mine şi cu degetul mic ridicat

— Nu vreau lăcuste în camera ta Mimi poate am fi dormit împreună, ne-am fi dus împreună la şcoală, eu as fi ştiut mai bine tabla înmulţirii iar profesoara, dojenind-o surprinsă

— Nepoată-ta te bagă-n cofă nu ţi-e ruşine Alicia? aşadar când bunica punea unghia pe nasul fetiţei cu căţelul şi cizmuliţe legate la genunchi

— Eu credeam fără să cred, comparam coada albă cu buclele negre în timp ce Mama Alicia îşi ascundea comorile în batistă, după ce a deschis şi închis un medalion de aramă fără să mă lase să mă uit înăuntru

— Aici e Calicia Mimi l-am căutat mai târziu, după moartea ei, şi nu conţinea decât o şuviţă blondă ce ştiu eu a cui, un iubit, un fiu, prinsă cu un elastic răsucit de câteva ori, destrămată toată în praf, bunica, în rochie de mireasă şi cu parura sub clopot în poală, îngăduindu-şi un ultim moment de abandon

— Of Mimi înainte de a fi instalată sus pe scară ca să prezideze asupra restaurantului şi familiei, să aleagă meniurile, să regleze cheltuielile, să controleze planeta, o fetiţă slăbuţă, cu părul numai bucle, cocoţată pe scaunul enorm, în legătură cu care mătuşa din Canada trimitea ilustrate pline de speranţă năzuind la infarcturi,

jumătate în englezește, jumătate în portugheză

— Doctorul tot mai este îngrijorat în legătură cu inima mămicii Rosârio?

si căreia cumnata care-şi aroga drepturi în succesiunea unor partaj uri neclare

49

(niciodată n-am înţeles ce drepturi nici ce partajuri, întrucât singurele lucruri pe care le-am primit au fost ipoteci şi datorii, tata smulgându-şi părul, mama disperată

— Şi acum?

unchiul bolnav, cu radioul lipit de ureche şi sticla cu vişina ta lipită de gură, pierzând din greutate şi din culori în faţa jocului de domino îi cumpăra punguţe cu migdale cu preţ redus de la băcănie spre a exacerba diabetul

— Ca să-ţi întreţii dinţii Alicia bunica îngropa migdalele într-un buzunar dintre fuste, în timp ce trandafirii dacă e adevărat că există trandafiri, dacă-i adevărat că există Calicia plângeau lacrimi de ceară la Vigo, dacă aş locui acolo mi-as petrece ani în şir la fereastră privind ploaia pe mare, s-ar putea să se găsească o fotografie de-a mea, îndoită şi ruptă, într-o cutie veche de pantofi, sub clanţe de porţelan si panglici de catifea roz de legat la gât, o fetiţă slăbuţă îmbrăţişând un căţel cu o uimire încăpăţânată în ochi, servind whiskyuri în salon, fiind de acord cu soţul meu, cu asociatul soţului meu, cu părintele episcop

— Păi sigur fără să perceapă despre ce vorbesc

— Nicio problemă domnilor e surdă)

şi fără ca ceilalţi să perceapă ce percep eu, auzind, când îşi mişcă buzele, fraze diferite de cele pe care le aud oamenii, fina episcopului bănuitoare în legătură cu mine

— Ce ştiu eu dacă n-aude cedrii striind solul cu umbre ce se mişcau precum înecaţii din râu făcându-mi semne de adio, şoferul soţului meu, ajutat de fiinţa aceea grasă care locuia cu el, căra lăzi în odăiţa din fund, nu aud exploziile dar ziarele îmi explică, văd incendiile clădirilor, morţii, o aripă de avion pe un acoperiş, bărbatul meu venind spre mine cu revolverul întins

50

— Mimi eu adunată în mine de frică, aşteptând să întoarcă revolverul spre el, să tragă o flăcăruie albastră şi nu era revolver, era bricheta de aprins ţigări, i-o întindea Celinei care-şi apropia

portţigaretul, atingându-i picioarele cu picioarele ei şi punând mâna pe el, şi nu cred ca soţul ei n-a văzut

— Mulţumesc nepoata părintelui episcop vedea, generalul vedea, amiralul vedea, părintele episcop se făcea că nu vede, picioarele lângă picioare, mâna peste mână, eu zâmbind

— Păi sigur la fel cum am continuat să zâmbesc când am găsit-o în garaj de vorbă cu şoferul şi fiinţa aceea grasă, creanga de stejar la ferestruică prevenindu-mă

— Uită-te prevenindu-mă

— Fii atentă

Celina, dând de mine, arăta spre maşină urlând

— Nu porneşte şoferul soţului meu necăjit, fiinţa cea grasă fără să se observe dacă era necăjită sau nu sub atâta grăsime, ea în vârful picioarelor insistând pe lângă ţipete şi eu auzind

— Omoară-l aşteaptă-l la curba de la hotel si omoară-! *parbrizul spart, mitralierele, corpul care aluneca jos*

— *La curba de la liotei şi omoară-l cărăbuşi desigur, bursuci, turturele, tata mă lua cu el la vânătoare si stolurile se înălţau din livadă, ochi de animale defuncte oprite locului, pe care mama le îngrămădea în oală, o pană uitată pe ici, pe colo în hangar, ca semințele acelea de stamine argintii care nu se fixează niciunde, la curba de la hotel, cerea ea, şi omoară-l* stejarul prevenindu-mă prin scuturarea crengilor, eu fă-cându-mă că nu înţeleg cu zâmbetul meu de surdă care-i *trezea* bănuieli şi îngrijorări finei episcopului, eu declarân-du-mă de acord

51

— Şoferul e foarte bun o să repare margaretele din răzor frumoase, narzii frumoşi, şoferul alergând la garaj, aliniind pe o bucată de pânză uneltele pentru reparaţii, chei franceze care se transformau în puşti, încărcătoare, pistoale, părintele episcop si soţul meu conversând, ca de obicei, despre războaie sfinte, ce trebuie să se facă întru slăvirea lui Cristos si salvarea patriei, fina părintelui episcop urmărindu-mă tot timpul cu o îngrijorare crescândă, cerându-le din nas să vorbească mai încet

— Ce ştiu eu dacă nu aude atentă la felul cum mă comport, la expresia mea, la gesturile mele, eu care aranjam crizantemele în glastră, împărţeam rondele de plută pentru pahare, aduceam sucuri, gheaţă, ceai

— Ce ştiu eu dacă nu aude *semințele acelea de statnine argintii*

care nu se fixează niciunde, făceam doi, trei paşi la fiecare pas al tatei, capul lui, adică pălăria lui cu o pană de gaiţă, aproape că ajungea la coroana copacilor, se simţea crivăţul în fiecare înfiorare a frunzelor, ca si cum s-arfi înnoptat brusc iar soarele de o parte şi luna de cealaltă ar fi stat să mă pândească

— Mimi ca să i se plângă bunicii că am chinuit fluturi sau am aruncat cu pietre în puii de găină, patru sau cinci ore murdărin-du-mi palmele su jupuindu-tm călcâiele când traversam porum-bişti, vii şi pâra ie de martie până în livada părăsită, lângă sosea, unde tata vâna, cireşi putrezi înconjuraţi de desiş, lămâi viermănoşi, smochini care încercau să supravieţuiască lansând prin cremene rădăcini nesfârşite în căutare de apă, în curtea noastră, de exemplu, îndoiau bazinul pentru rufe si ridicau coteţul cu muchiile muşchilor lor, iată ruinele leprozeriei, miorlăitul pisicilor sălbatice si conurile de şist ale mormintelor sueve, dacă nu era tata cu mine pariez că nişte lighioane negre, păroase, care oamenilor mari nu îndrăznesc să H se arate, ar fi sărit la mine şi m-arfi mâncat, l-am strâns de mană ca să arăt că sunt fiica lui

52

iar lighioanele, slavă Domnului, ni-au lăsat în pace, aşteptând vreo colegă de la catehism sau vreo ţigancă rătăcită, la o sută de metri înainte de livadă am început să simţim turturelele, un freamăt, o agitaţie uşoară, fcmeiuşt i cu guşa dilatată cântând spre lumină, tata, cu pana de gaiţă ruptă

(era oribil cu pălăria aceea, mama de câte ori putea o ascundea iar tata, furios, arătându-şi creştetul

— Rosârio)

a tras într-un şoricel de câmp duzini de cartuşe prin iarba dintre livadă si sosea, un catâr trăgea un plug în depărtare, lăcuit si miniatural ca o jucărie de lemn

(când tata se înfuria

— Rosârio mama aducea în silă pălăria din cămară, unde-o vârâse printre cartofi, cepe, seminţe, o lovea cu palma ca s-o scuture de praf si să-i îndrepte borul

— Nu-mi place deloc să te văd cu asta Artur sângerând de ciudă în timp ce tata şi-o punea prwindu-se din trei sferturi, îndată ce şi-o punea devenea mai lent, mai asemănător cu un cardinal, mai trufaş, urmărind fesele chclncri-ţelor cu o fermitate hotărâtă, îngăduindu-şi şoapte, chicoteli, promisiuni, invitaţii, mama încremenită

— Sfinte Dumnezeule bunica pe tronul ei, îmbrăcată în mireasă, cu florile de portocal în poală ca un sceptru

— Artur)

noi doi simţind crivăţul lângă zidul dintre livadă si sosea, aşteptând semnalul bărbătusului pentru ca stolul să se înalţe luând direcţia spitalului, or fi fost şerpi şi broaşte pe acolo, poate chiar hiene, cine-mi garantează că vreun leu sau vreun tigru, cu poftă de mâncare, n-ofi scăpat de la circ, stând acum în faţa noastră foarte liniştit, somnoros, iar în spatele nostru gata să sară si eu fără bici nici cizme înalte ca să mă apăr, o jumătate de oră, o oră, hienele din fericire nu, tigrii si leii devorând fetiţe în districtul vecin, dacă mai mergeam zece secunde dădeam peste cărarea pe unde coborau din oraş automobile, tălăngi de

53

turmă, căruţe, motorete de-ak muncitorilor, asociatul bărbatului meu înapoiat la hotel, margaretele din răzoare frumoase, narzii reflectaţi pe plăcile de azulejos1 *de la piscină, Celina în garaj, aplecată murmurând către şoferul soţului meu si fiinţa cea grasă, nu, Celina în garaj, aplecată murmurând către tata şi mine*

— Isprăviţi cu el am dat să-i răspund

— Nu să-l apuc de braţ pe lata

— Nu sa mă opun, să interzic, să mă supăr

— N»

asociatul soţului meu ieşindii-ne înainte, bărbatuşul alb si cenuşiu care comanda stolul întinzându-şi gâtul, tata privind livada, privind cărarea, liotărândii-se

— Miini tata către şofer, nu, şoferul tratându-mă cu

— Dona Mimi tata, cu ridicola Ini pană de gaiţă la pălărioara ridicolă

— Mimi margaretele frumoase, narzii frumoşi, am cumpărat statui de ipsos ca să împodobesc merişorul, pitici de porţelan, virtuţi teologale, nu ştiu câţi bani i-ofi dat Celina, ce promisiuni i-ofi tăcut, ce argumente

— Isprăviţi cu el nu percep despre ce vorbesc dar înţeleg din mişcarea buzelor, chiar dacă si le ascund după degete

— Isprăviţi cu el înţeleg statuile de ipsos, piticii de porţelan, virtuţile teologale, susotitul margaretelor, al narzilor

— Isprăviţi cu el stolul de turturele în drum spre spital în timp ce

asociatul bărbatului meu se apropie de curbă, ruinele leprozeriei acum

1 Plăci de faianţă ornamentală caracteristice pentru arhitectura portugheză. *(N.t.)*

54

doar un arc şi o rămăşiţă de claustru, mormintele de şist, tata şi-a sprijinit puşca de vânătoare şi a ochit spre şosea, bunica încurajându-l

— Artur automobilul înclinat pe taluz cu o roată învârtindu-se în gol, asociatul soţului meu căutându-şi arma în bordul maşinii, întinzând mâna spre patul puştii si pierzându-si ochelarii, tata foarte repede

— Trage sprijinindu-mi puşca de vânătoare pe piept, vârându-mi degetul în trăgaci, poruncind

— Tmge corpul aluneca încet în jos, un pantof încălţat, un pantof descălţat, margarete, narzi, creanga de stejar prevenind

— Atenţie uită-te cu fără greutate, plutind ca staminele argintii care nu se fixează niciunde şi ne scapă cu un mic impuls gazos când credem că le-am prins, automobilul cu parbrizul spart, coapsele care nu-şi mai terminau alunecarea de pe banchetă, un bărbat bătrân pe care-l chinuia sciatica, plin de delicateţuri, de for m a-lisme, de atenţii, îmi oferea cadouri de Crăciun şi de Paşti, se umfla tot într-nn efort de tenor ca să-mi strige

— Sărbători fericite dona Mimi in timp ce soţia lui vorbea în garaj cu şoferul si fiinţa aceea grasă, fără ca eu să percep despre ce vorbeau dar înţelegând ce spuneau, nepoata părintelui episcop văzâiuhi-mă că aranjez zambilele în glastră, că împart rondele de plută pentru pahare, că aduc sucuri, gheaţă, ceai

— *Ce ştiu eu dacă nu aude* atentă la felul cum mă comport, la expresia mea, la gesturile mele

— Ce ştiu eu dacă nu aude bărbatul meu întrerupând predica părintelui episcop despre războaie sfinte si modul cum au intrat soldaţii în biserică fără să-si descopere capul şi nici măcar să-şi facă semnul crucii

55

— Poate cădea toată clădirea că Mimi tot nu observă chemându-mă cu inelul nostimior de pe degetul mic

— Adevăr sau minciună Mimi? eu neatentă lărgindu-mi zâmbetul

— Păi sigur în timp ce soţul meu deschidea braţele cu evidenţa victoriei, ca şi cum surzenia mea ar fi făcut să-i crească prestigiul

— Vezi bine scoţând iar revolverul din buzunar ca să se sinucidă cu un glonte în gură, toţi tăcuţi în panică si în cele din urmă îşi aprindea ţigara

— Vezi bine *dacă c întrebat, şi nu c zi să nu fie întrebat de ce s-a însurat cu mine, răspunde că a învăţat pe spezele lui, de mic copil, căce-i trebuie unui bărbat în viaţii e o servitoare snu o guvernantă în bune condiţii, saşie sau scliioapa nu contează dar în bune condiţii, din păcate pentru tatăl lui bătrâna sa, de exemplu, nicio* ca si bunica mea atunci când isprăvea să prepare co-ca-cola

— Vezi bine Mimi amândouă în camera saturată de rachiu, cu o sticlă de apă gazoasă şi cafea şi zahăr, gustând pe ascuns, îngri-jorându-ne dacă se apropia cineva, râzând, nu un copil si o doamnă infirmă, gândindu-se la Calicia unde plouă tot anul si trandafirii se nasc din mare, cu trăsături acoperite de lacrimi de ceară, ci eu şi o fetiţă slăbuţă, cu părul numai bucle, îmbrăţişând un căţeluş cu o uimire încăpăţânată, în faţa unei cortine pictate cu plante şi fazani, cu iscălitura fotografului în litere sofisticate

Xesus Franco nu eu si fetiţa aceea de demult, între un domn cu mustaţă şi lanţ de ceas şi o doamnă mai înaltă ca el, severă, cu bandouri, ci două fete de aceeaşi vârstă, cufundate într-o aură violetă de parfum de când s-a golit sticluţa, amintiri vagi de biciclete, dimineţi de aniversare si duminici fericite, mama Alicia în drum spre Vigo

56

— Du-mă la Vigo Mimi în căutarea casei străbunicilor mei, înghiţită de cârciu-mărese şi înverşunarea motanilor, a unui loc unde să ne putem juca atât timp cât avem chef, fără împuşcături, fără puşti, fără morţi, fără niciun om mare cu manii de om mare care să ne mustruluiască.

Când, în fine, soarele a încetat să-si mai bată joc de mine, i-a venit rândul ga/ului să se amuze pe seama mea, sincer vorbind, răutatea obiectelor mă depăşeşte: ca să nu mai pomenesc de oglin/i, întotdeauna gata să dezvăluie defectele, de capacele pixurilor care se rostogolesc Dumnezeu ştie uncie, de portmoneul care nu-i niciodată acolo unde l-nm lăsat, de papucii clin care nu-l găsim pe cel potrivit decât după ce-l căutăm cu piciorul, ele cheile casei care sar singure din broasca de la intrare si ne obligă să golim toate buzunarele şi toate gentile răsturnân-du-le pe masă, ca să nu mai pomenesc de colţurile mobilelor gata să ne lovească, paharele care cad din mână când le

spălăm lăsând cioburi pe care mătura nu le observă şi pentru care asistentului de gardă îi trebuie apoi ore întregi ca să ni le extragă cu un ac, scoţând un vârfu-leţ mult mai mic decât durerea, ca să nu mai vorbesc de fermoarele înţepenite, de petele misterioase ce apar pe bluze, de periuţa de dinţi care ne lasă în gură peri ce scapă întotdeauna de pe limbă, aproape că i-am prins dar nu, găsesc mereu un spaţiu între gingii, inaccesibil unghiei, unde se ascund şi râd de noi şi pe care nu-l părăsesc decât ca să ni se înfigă în gât printre accese de tuse. Uneori îmi trece prin minte că obiectelor le place să sufere: dacă imaginea de la televizor dispare dăm un pumn aparatului si ea revine, dacă se stinge un bec două palme în abajur îl fac să se reaprindă chiar dacă abajurul rămâne strâmbat, aspiratorul aşteaptă să-i dăm un şut de stimulare cu picio-

I 58

rul ca să reînceapă să funcţioneze. Perfidia obiectelor mă descumpăneşte: uite-le cum stau în jurul nostru, nevinovate, aliniate, scumpe, cu aerul lor fals de supuşenie şi competenţă, cu pretinsa lor utilitate, cu stecherele, butoanele, cromurile, mărcile lor străine, pliantele lor în patrii limbi cu desene si săgeţi care te învaţă, prolixe, cum să te foloseşti de ele, dar singurul lucru care rezultă e că ne triplează consumul electric, plătim reprezentantului înlocuirea unor piese ininteligibile

(în mod normal li se pun rezistenţe noi, ca şi cum n-ar avea rezistenţă destulă ca să ne scoată din minţi si să ne distrugă viaţa)

sau, în cel mai bun caz, ne electrocutează o dată pentru totdeauna, scutind u-ne, cu o slujbă de parastas, de serviciile lor satanice. Dar, revenind la început, spuneam că de îndată ce soarele a încetat să-şi mai bată joc de mine, când pe spălător, când pe frigider, când pe romburile de pe jos, i-a venit rândul gazului să se amuze pe seama mea. Ar fi trebuit să-mi închipui, dacă tendinţa asta a mea ele a uita când cineva e crud cu mine nu m-ar transforma în victima ideală a obiectelor, răscolind toată casa după ochelarii pe care-i am în mână sau insistând pe lângă suportul de scobitori fără să-mi amintesc că ori nu-mi va da niciuna ori le va răsturna pe toate în farfurie, silindu-mă să le pescuiesc, răbdătoare şi învinsă, din smârcul sosului, şi asta fireşte tocmai când avem musafiri care se simt obligaţi să ajute şi varsă sticluţa cu untdelemn peste prăjitura cu ouă care m-a costat ore întregi *de* efort, cu naşul meu calmându-le stânjeneala colac peste pupăză

— Nu face nimic nu vă preocupaţi nu face nimic îmi vine să mă duc alergând în Campo de Santana unde cel puţin există pace, copaci si spaţiu întins în loc de cruci şi martiri, să mă instalez de veghe, în fata spiritistu-lui de bronz, pentru ca obiectele să mă lase în plata mea,

59 |

să mă aşez în Grădina Torel printre cerşetori şi nefericiţii de la spitalul de nebuni în speranţa că soţul meu mă va lua cu el

— Am venit după Patima părinte episcop clătinându-se pe palier, încurajat de aburii berii, coborând scara înrămat în lacrimi luând direcţia primei cârciumi, zăbovind până dimineaţa în cântări plângăreţe, speranţa că bărbatul meu o să mă ia cu el, să mă ducă departe de războaie sfinte şi de bombe, sau că surda, cu micul ei zâmbet care mă calcă pe nervi, o să spună poliţiei ceea ce se preface a nu şti si să fim transportaţi în miez de noapte într-o sală de interogatorii, o închisoare, sau cu un pic de noroc la spitalul de nebuni cu cinci sute de metri mai sus, unde m-ar lăsa să mă plimb în Campo de Santana sau în Grădina Torel, cu Lisabona navigând către fluviu, umflată de velele cămăşilor puse la uscat. Sunt momente când mă întreb pentru ce mai stau aici, călcând sutane între mirosuri de tămâie, într-un apartament unde draperiile de damasc înghit orice ecou iar un bătrân mă acoperă cu privirea aşa cum boii acoperă

(îi suport greutatea pe rinichi si nu mă atinge, îmi respiră în gât şi e departe, îmi tuşeşte în ceafă şi rămâne în birou, ocupându-se de Biblie, îmi suspină rugăminţi şi stă tăcut)

copitele lente, şoldurile curbate, tandreţea gelatinoasă pe care o lansează lentilele, mă acoperă cu o privire aşa cum boii acoperă

— Mica mea Patima nările uriaşe, gâtul greoi

— Mica mea Patima

— *Sărută mâna nasului Fătima cealaltă mână pe capul meu, bomboane de fructe lipite de hârtie*

— *Fetiţă ascultătoare fetiţă ascultă*

60

nu îndrăzneam să scuip bucăţelele de înveliş, la fel cum nu îndrăzneam să dezlipesc ostia de gingii de frică să nu-l supăr pe Isus, înghiteam fără să mestec

— *Nu se mestecă si nu avea gust de nimic, spaima oribilă de a dezvălui nume, de a fi ascultătoare, de a păcătui, dacă păcătiiiesti ostia sângerează, profesoara de catehism spunea că o doamnă s-a împărtăşit*

fiind în păcat iar sângele lui Cristos i-a ieşit în bulboane pe gură, doamna a murit zvârcolindu-se si Diavolul a pus stăpânire pe ea în infern, alta, de cum a ajuns acasă, a vârât ostia într-o ladă şi chiar în noaptea aceea casa a ars, femeia a orbit, un sacerdot s-a dus după ostie şi a găsit-o intactă printre flăcări si cenuşă, şi deşi trei pompieri neduşi la biserică au ajuns în ţipete la spital niciun fir de păr al preotului n-a ars, ideea păcatului, precum şi a sângelui şi a incendiilor pe care le atrage el după sine, mă îngrozea, la fel cum mă îngrozeau duzinile de gravuri cu chinuri din paraclis, spânzurători, cazane cu smoală, bice, furci, cleşti, făpturi cu urechi ascuţite râzând în Iwliote, demoni distrându-se cu practicarea torturilor, mult mai fericiţi decât sfinţii, mereu dramatici, unii cu răni sau săgeţi împlântate care se plictiseau nespus, ca să nu mai vorbim de inima strânsă toată între ghimpi, amintiţi-vă că Maica Domnului detestă să vă atingeţi aşa că nici gând, am întrebat

— Să ne atingem cum? şi profesoara de catehism

— Răutăcioasa spală-tc imediat pe dinţi cu săpun bine că nu te-a auzit Dumnezeu

(se pare că sunt momente când Dumnezeu e neatent)

dacă ai muri acum te-ai chinui pe vecie trebuia să mai fiu caritabilă si darnică; să fiu caritabilă era uşor însemna să fiu bună cu săracii însă darnică ce ştiu eu, mama m-a prins la fereastra deschisă dând haine de-ale ei, bluze, rochii, fuste, încercând să fiu darnică si numai printr-o minune nu m-a strâns de gât

— Sărută-i mâna nasului tău Fâtima

61

cealaltă mână pe capul meu, bomboane cu fructe lipite de hârtie, cele de lămâie galbene, cele de căpşuni roşii, cele de ananas portocalii, mă temeam să mușc din ele ca să nu conţină vreo bucăţică de Isus

— Fetiţă asculta dacă m-ar ierta de păcate tn-aş duce drept în cerul plin de virtuoşi trişti, o încăpere marc. si goală fără perdea nici tavan

(infernul, mai uman, avea chiar si balcoane prin care pândeau drăcuşori mici, fii de-ai celor mari, încă ncautorizaţi pentru plăcerea de a frige oameni)

cu fiinţe singuratice, ţinându-si mâinile împreunate, umblând de ici-colo într-o lipsă de ocupaţie virtuoasă, si îngerii cu aripile desfăşurate, la fel de solemni, plutind, printre nori de ipsos, eventual cu

acelaşi fâsâit de haină murdară ca al penelor de corb, nimeni nu se atinge, nimeni nu se sărută, nimeni nu se ceartă, la liturghie se vorbea încet, se avea grijă ca pantofii noi nu cumva să se întoarcă spre noi în muţenia lor dojenitoare, ne spovedeam printr-un grilaj în faţa unei siluete nedesluşite care pufnea, un soi de monstru marin cu nasul înfundat care se mişca acolo înăuntru mârâind binecuvântări, în timp ce îngrijitorul în halat, fără plecăciuni nici respect, aspira în paraclis, mătura în altare, lustruia sfinţişori, deschidea cutia sufletelor din purgatoriu, îşi răsturna banii în buzunar şi eu crezând că veneau sufletele după ei deşi nu înţelesesem prea bine rostul banilor în treburile bisericeşti

— *Sărută mâna naşului tău Fătima* gazul amuzându-se pe seama mea, baia tot mai îngheţată, am închis robinetul de apă rece si m-am opărit, l-am deschis un pic şi a venit un frig polar, le-am închis pe amândouă, am dat la o parte perdeaua, care a profitat imediat ca să se desprindă din inele, am ieşit plină de şampon picurând pe gresie, ţinând prosopul cu o mână si perdeaua cu cealaltă, lumina, clipind, mă făcea să apar şi să dispar, aburită de insule de vapori printre tuburi şi flacoane, o femeie, alta decât eu

62

niciodată nu m-am găsit semănând cu mine, mereu mă mir de faţa mea, de mâinile mele, că bărbia asta-i bărbia mea, gura asta-i gura mea, că mă cheamă Fătima, că oamenii cred că sunt eu, o confundă pe străina asta cu mine, ce s-ar întâmpla dacă le-as apărea aşa cum sunt cu de fapt, altă faţă, alte mâini, altă bărbie, altă gură, altă voce o femeie alta decât mine, care mă fixează furioasă, care dispare spre bucătărie în lungul coridorului cu mobile grele, cărora li se distingeau mânerele de metal, castroa-nele, sfeşnicele pe milieuri, şi peste toate acestea fereastra spre Campo de Santana, acoperişuri, coşuri, copaci înalţi, cerşetori, dominoul pensionarilor lângă lac, totul născându-se, destrămându-se şi născându-se din nou ca nişte beşicuţe la suprafaţa apei, petele de rugină ale ţevilor acum enorme, cercevelele curbate ale marchizei, fracturile stucăriei, plăcuţa de *azulejo* lipsă atât de prezentă că nu le mai observi pe celelalte, observi o coloană de furnici, un cărăbuş cadavru, coji de pâine, firimituri, să deschid uşa spre stradă, să cobor treptele, să plec şi după o săptămână sau două şoferul soţului surdei în faţa mea, călătoria până la Cabo Ruivo, vibraţia distrată din jurul localităţilor Barreiro sau Alcochete, să mă coboare din maşină, să

mă îmbrâncească până la capătul pontonului, să miros vântul apei, petrolul stagnat, rămăşiţele obiectelor care nu ar mai râde de mine, să-mi spun aproape amuzată

— Ei cred că am fost la poliţie şi n-am fost să-mi spun privindu-le graba, sau teama

— Ei cred că am spus tot la poliţie si n-am spus să mi-l imaginez pe naşul meu

— Şi acum?

nările gigantice, gâtul greoi, mâna care-mi oferea bomboane si cealaltă mână pe capul meu

— Fetiţă ascultătoare fetiţă ascultătoare un capăt de sârmă pentru glezne, un capăt de sârmă pentru încheieturile mâinilor, două ghiulele de plumb ca

63

să mărească greutatea, peste cine ştie câte luni nu voi mai fi decât un mănunchi de oase lovindu-se unul de altul printre alge, peste cine ştie câte luni o bucată din mine ficatul, splina, dantelăria unui plămân va ieşi la suprafaţă să bucure pescăruşii, eu sunt învierea şi Viaţa, cine crede în Mine va trăi, totul atât de simplu, atât de uşor, credeam că-mi va fi frică si până la urmă doar asta, zgomotul roţilor de tren pe un pod, ondulaţia nămolului, naşul meu explicând generalului si amiralului, venit de la graniţă cu nişte spanioli lugubri

— Ăsta-i un război sfânt prieteni un război sfânt felinare plutind încetişor, Alcochete sau Barreiro, poate Barreiro ţinând seamă de distanţă, insule în mijloc, pro-montorii, golfuri, panaşuri de arbuşti pe care le scotea la iveală refluxul, ghiulele de plumb s-au desprins şi s-au legat la loc, Barreiro sau Alcochete, Alcochete, umblai la întâmplare printr-un cartier oarecare, clădiri, magazine, farmacia, cafenele şi brusc Tejo ca şi cum jumătate de târg ar trăi scufundată, când m-au aruncat de pe ponton o spirală de barăci a dispărut şi nimic, ceea ce se cheamă nimic, spaţiul acela gol cu făpturi cu mâinile nemişcate ici-colo, îngeri cu aripile desfăşurate, printre nori de ipsos, în fâsâitul de haină murdară al penelor de corb, tata, mama, profesoara de catehism şi cartea ei cu ameninţări, cu Dumnezeu pe copertă într-un fotoliu cu fulgere si mai jos sute de fiinţe în extaz, am încercat să le explic

— Nu pricep şoferul şi fostul poliţist se îndepărtau în lungul pontonului, zâmbetul surdei în atenţia distrată cu care aranja zambilele în glastră

— Păi sigur lipindu-mi pleoapele, cerând să se aducă margarete şi narzi din grădină ca să împodobească odaia

— *Dacă sunt întrebat si nu e zi să nu fiu întrebat de ce m-am însurat cu ea răspund că am învăţat pe spezele mele de mic copil că ceea ce-i trebuie unui bărbat în viaţă e o servitoa-*

64

re sau o menajeră în bune condiţii saşie sau schioapă nu contează dar în bune condiţii din păcate pentru tata si mama niciod punând registrul de semnături şi tava pentru cărţile de vizită de condoleanţe la intrare, gonind muştele cu evantaiul, primind oamenii, însoţinclu-i până la uşă, des-părţindu-se de ei, parfumând sala, iluminând bazinul din grădină unde peştii avansau ca nişte cuţite

— *Dacă sunt întrebat şi nu e zi să nit fiu întrebat* fardându-mă cu trusa proprie ca să nu se observe că am murit înecată, eu care am decis să mă înec, să debarc la Guincho şi să ies în largul mării când acum trei săptămâni au început ameţelile, mă trezeam dimineaţa cu o slăbiciune stranie alcătuită din lipsa oaselor, nici măcar nu mi-a trebuit un test de la farmacie

— Pentru o prietenă sau o vizită la un medic care să nu mă cunoască, mă ţineam de banchetă când lumea începea să se învârtă în jurul meu, naşul meu în spate

— *Sărută-i mâna naşului tău Fâtiina* luptam contra pereţilor care se roteau chemându-mă, arătătoarele ceasului când aproape când departe, îmi venea să bag mâna sub cămaşa de noapte şi să mă smulg din mine, profesoara de catehism arătându-mă cu rădăcina unghiei

— Te-am avertizat să nu te atingi Patima noroc că Maica Domnului nici nu-şi imaginează demonii din catehism râzând în hohote, îngrijitorul în halat mi-a oferit jumătate din pomenile pentru purgatoriu

— Moaşele sunt foarte scumpe Patima monştrii invizibili din confesionale mormăind pe latineşte, pereţii au încetat să se mai învârtă, copacii din Cam-po de Santana domoliţi, lumea a format cornişe, coame, clădirea morgăi, Grădina Torel si cerşetorii printre răzoare, am încercat să fac un pas dificil ca să-mi ţin echilibrul pe rotiţele pe care le aveau acum picioarele, nasul meu

65

— Micuţa mea Fâtima în timp ce eu mergeam prin Guincho în direcţia camerei, patul nefăcut a fugit dar am mai prins un colţ de

cuvertură, am înaintat în patru labe până la perna care căuta să mă gonească în caruselul podelei, muzică, țipete de copii care cerșeau

— Da am cumpărat testul dintr-o farmacie departe de casă, vânzătorul și clienții se uitau întruna la mine, călătorii din metrou vorbeau de mine, toată lumea vedea ambalajul ascuns în poșetă și se indigna în piață, am închis ușa ca o hoață, am urcat scările în fugă fără să fac gălăgie si vecinii știind lucru pe care-l înțelegeam după clinchetul tacâmurilor, m-am încuiat în baie, fără să mă uit la mine, simțind că m-as privi așa cum mă privea Dumnezeu, m-am rugat să nu se schimbe culoarea lamelei si s-a schimbat gravidă gravidă amiralul și foștii polițiști în birou cu nașul meu, printre crucifixe și fotografia Papei, vorbind despre soțul surdei, tăcând la intrarea mea, așteptând să plec ca să reîn-ceapă iar eu

— Ce mai stați pe gânduri omorâți

— O *servitoare sau o menajeră în bune condiții sașie sân schioapă dar în bune condiții* pentru că n-ar părăsi-o niciodată, nu si-ar lua rămas-bun, n-ar schimba-o cu mine, cine i-ar mai aranja zambilele în glastră, se vedea un colțișor din Paco da Rainha, palatul veșnic închis în spatele gardului de merișor, niciodată n-am zărit vreun balcon deschis așa că-mi imaginam mobile învelite în giulgiuri de cearșafuri, dulapuri căscate, o părăsire plină de praf, ceva asemănător cu moartea, bunicul s-a culcat îmbrăcat, cu șapca pe cap, avea culorile obișnuite, fața obișnuită, apetitul obișnuit, medicul l-a auscultat, l-a palpat, i-a luat temperatura, le-a declarat părinților mei

— E-n regulă părinții mei către bunicul

— E-n regulă bunicul a cerut să i se aducă o supă și în dimineața următoare a murit fără ca șapca să se fi clintit cu un milimetru, dând perdeaua la o parte se vedea palatul printre platani și autobuzele de la Mileto, nașul meu către mine

— Ce anume?

hârtia de la bomboane mă deranja, e păcat să scuipi ostia, cine o scoate din gură orbește, cine o pune în ladă arde casa chiar în noaptea aceea, dacă nașul meu s-ar apropia de mine aș lua cuțitul din bucătărie și l-as înjunghia așa cum se taie un pește scoțând măruntaiele afară, icrele cenușii

— Ce mai stați pe gânduri omorâți pe pontonul de la Cabo Ruivo după cargoboturi încheieturile legate cu sârmă, două ghiulele de

plumb, felinarele de la Alcochete dublate în nămol, culoarea de pe lamelă schimbată si era imposibil să nu ştie amiralul şi foştii poliţişti, să nu ştie lumea întreagă până şi naşul meu, pupilele acoperindu-mă aşa cum boii acoperă

— Micuţa mea Fâtima norii de octombrie deasupra palatului, mâna pe capul meu, amiralul

— Să omoram pe cine dona Fâtima?

pereţii s-au învârtit puţin, biroul, etajera, crucifixul, rama Papei, o diplomă în latineşte, totul defunct, cenuşiu, dar nu le spun cine trebuie omorât, nu le spun ale cui obiceiuri trebuie verificate ca şi traseele, orele, camera de pensiune unde ne întâlneam, cuiele fără tablouri, chiuveta, cana, ferestruica spre o ulicioară de gunoaie, pro-prietăreasa punând nume inventate la tabloul cu chei, îi rog pe foştii poliţişti să mă aştepte în stradă în timp ce urc scările sub aplicele turnate, tocurile uşilor numerotate cu plăcuţe de faianţă, o măsuţă cu o Diana vânătoare si un cerb de lut, să apăs pe clanţă, să împing, pata pă-

trată, verticală, a ferestrei, pata pătrată, orizontală, a patului, bancheta unde si-a pus hainele, pardesiul în cui

(niciodată gabardina, pardesiul)

doi, trei paşi cel mult până la marginea saltelei, să fiu mai atentă la trunchi, la sclipirea inelului, la ceea ce pare un zâmbet

— Bună, Fâtima să trag fermoarul genţii, să ridic pistolul, să-l privesc fără să-l văd, corpul acum aşezat, braţele care încercau să fugă şi toate astea fără să fiu atentă la bărbatul care cădea în oglindă, nu în cameră, cred că în oglindă fiindcă după împuşcătură închisesem uşa şi coboram acum scara ieşind în stradă.

După ce a plecat unchiul meu n-a mai venit nimeni la mine în odaie să-mi spună noapte bună. Stingeau lumina, închideau uşa, iar eu rămâneam singură cu păpuşile pe etajera de deasupra patului, urşii, broaştele ţestoase, un Mickey Mouse de pluş căruia îi lipsea o ureche şi avea în locul ochiului stâng un nasture de vestă iar bunica i-a reparat braţul sfâşiat vârându-i înăuntru rumeguşul de la rană, Mickey Mouse şedea la ea în poală fără să plângă sau să facă nazuri în ciuda acului şi a aţei, dacă mă chemau să-mi taie unghiile îmi ascundeam mâinile la spate pentru că foarfecă durea

— Nu vreau mă impresiona când o scotea mama din trusa de lucru, mi-a promis una la fel de ziua mea cu despărţituri pentru ace cu

gămălie, mosoare, papiote, panglicuţe şi nu mi-a dat, îşi punea ochelarii, îmi ţinea degetele sub lampă chiar dacă era lumina zilei, ca întotdeauna când mi-era frică mi se părea că ţipă casa, mama prefăcându-se că-şi scoate pantoful

— Vrei să-ţi dau una Celina?

casa închidea imediat gura potolindu-se, eu schimo-nosindu-mă pe pragul lacrimilor

— Dă-mi drumul mama putea să poarte cercei mari şi eu nu, să se rujeze şi eu nu, să iasă în oraş fără să dea explicaţii şi eu nu, eu nu puteam decât să am ursi, broaşte ţestoase, un Mic-

69

key Mouse fără ureche şi o farfurie de supă cu un elefant cu bretele pe fund, de îndată ce se ivea elefantul strângeam tare dinţii

— Gata bunica se întindea peste masă şi înclina farfuria

— Încă trei linguri farfuria cu elefantul cu bretele şi un pahar cu steluţe albastre şi mov care ameliorau gustul limonadei, tata îşi punea haina pe spătarul scaunului şi sprijinea ziarul de sticlă fără să sconta un cuvânt, o maşină cădea de pe un pod în Franţa la televizor, zece morţi, pompierii se aliniau pe tărgi în mijlocul unei încâlceli de fiare, îmi apăreau când dormeam, înfăşuraţi în bandaje, îndreptân-du-se spre bulevard cu gesturi de rămas-bun

— Plecăm murim şi simţeam mai întâi mirosul apei cie colonie şi pe urmă unchiul meu şedea pe marginea cearşafului cu o cutie de carton plină cu viermi de mătase, făcându-mi semn să nu vorbesc

— Noapte bună trezind păpuşile de pe etajeră, aducându-mi-l pe Mic-key Mouse cel zbanghiu să-şi frece boticul de nasul meu, bunica spăla vasele la bucătărie socotind după zgomotul cratiţelor, tacâmurilor, mama discuta cu tata trântind uşile de la dulapuri, vecinul de la doi lovea proteste cu mătura în tavan, unchiul meu se ascundea în spatele lui Mickey Mouse şi Mickey Mouse era cel care vorbea cu mine acum, nu el, bărbatul meu mirat că nu vedea pe nimeni în odaie

— Cu cine vorbeşti Celina?

la fel cum se mira că mănânc atât de repede, că arăt dezamăgită fiindcă nu apărea niciun elefant cu bretele printre cartofi, priveam secole întregi, poruncind servitoarei să aştepte, locul elefantului nu exista, supărată că mă păcăleau

— Unde o fi?

70

bărbatul meu se ridica să cerceteze farfuria

— Unde o fi ce?

amândoi aplecaţi peste marca porţelanului plini de riduri de expresie, Elisabete, corzile acelea oribile de piele între bărbie şi umeri, eu cufundată în nămol într-un hâr-dău, pedalând pe biciclete disperate, vopsindu-mi părul, aplicând mai multe balene sutienului, contrariind celulita cu alge birmaneze

— Care bătrâneţe dona Celina ce manie ar vrea ele multe de douăzeci

Elisabete, Marina, Liliana, Aida învingându-mă, mâncând de prânz în picioare o crochetă şi învingându-mă, cu vacanţe la camping şi învingându-mă, bărbatul meu lua loc din nou făcându-şi vânt, îi cerea servitoarei să ridice farfuriile şi eu dorind să le spargă, nu mă interesează farfurii fără elefanţi cu bretele care te asigurau că ai terminat de mâncat, unchiul meu cu degetul la gură cu o mică voce complice

— Ăsta-i un secret de-al nostru Celina (şi continuă să fie)

punea urşii şi broaştele ţestoase la locul lor pe etajeră, freca boticul lui Mickey Mouse ele nasul meu

(ochiul care era nasture de vestă se vedea mai bine decât celălalt)

îl aşeza pe pernă lângă mine ca să mă ajute să traversez noaptea, de exemplu visele acelea când umblă un hoţ în spatele nostru, fug toţi, încercăm să alergăm şi tălpile ni se lipesc de caldarâm, sau când un necunoscut ne jefuieşte casa şi părinţii noştri asistă fără să ne apere, nimic altceva, uneori mă trezeam fără motiv faruri de maşini luminau plafonul, se zărea mai mult sau mai puţin plapuma si tăblia scrinului, automobilele dispăreau la intersecţie, plapuma si scrinul se evaporau, înainte ca hoţii să vină întindeam mâna alături, îl prindeam pe Mickey Mouse, îmi frecam nasul de boticul lui, bărbatul meu împingându-mă mahmur

71 l

— Dă-mi drumul nu mirosea a fetru şi rumeguş, nu mă spiona cu pupila de sidef a vestei, se ghemuia mormăind în colţul opus al patului scuturându-se de degetele mele aşa cum se scutură de apă o raţă, se liniştea protestând într-un sforăit mocirlos

— De-abia am luat un comprimat ce dracu’

eu aprinzând abajurul de teamă să nu adorm din cauza hoţilor,

surprinsă de absenţa unchiului meu si a păpuşilor pe etajeră, de faptul că sunt mare, de unghiile date cu ojă, ridicându-mă, întâlnind în oglinda din baie riduri de expresie pe faţa mea de copil, neînţelegând până ce vârsta de patruzeci de ani s-a prăvălit deodată peste mine cu o avalanşă de dioptrii şi de varice, ce s-a întâmplat cu talia mea, cu şoldurile mele de copil, cu sprâncenele mele groase devenite acum două curbe cu creionul, am încercat să cer ajutor unchiului meu şi unchiul meu cine ştie pe unde, şi-a luat micul-dejun în bucătărie, nu m-a făcut să zbor, a plecat cu valiza fără să-şi ia rămas-bun

— Cu bine Celina o scrisoare, o carte poştală

Dragă nepoată o adresă mâzgălită în grabă pe caietul de scoală, dacă aş reuşi să întorc timpul pe dos cum întorci un ciorap, am dat un anunţ la ziar cu telefonul şi adresa, am aşteptat săptămâni în şir si rt-a răspuns nimeni, m-am dus la redacţie de nenumărate ori, funcţionara răscolind în casetă ca să aibă conştiinţa împăcată cu o expresie de părere *de* rău, mai dornică decât mine să se împiedice de un plic pe numele meu

— Nu e nimic pentru dumneavoastră purta două verighete de văduvă, i se simţea dorinţa să-mi trimită chiar ea un răspuns, m-a invitat să luăm un ceai la patiseria din apropiere, mi-a povestit că locuieşte cu un şoricar schiop veşnic la veterinar pentru probleme hepatice, îşi telefona singură din partea unei prietene in-

l

ventate, lăsând pe robot mesaje care o invitau la cinema şi timp de două minute era aproape fericită imaginându-şi compania şi filmul, purta totuşi o eşarfă indiană foarte stranie cu franjuri cu clopoţei care zornăiau si un inel atât de mare şi de urât, cu brahmani sculptaţi, care mă făcea să-mi fie ruşine pentru ea şi după aceea mă ruşinam că mă ruşinasem, dar mă urcasem deja în taxi, n-am avut curajul s-o caut de frica clopoţeilor şi a inelului, de frica de a împărtăşi cu ea într-un cabinet mirosind urât a tun-soare dramele abdominale ale soricarului, de a o vizita într-un apartament pe care-l bănuiam minuscul, cu perne pe jos roase ele bolnav, tămâie fumegând pretutindeni aburi dulcegi muribunzi şi altare de zei orientali mulri-plicându-şi braţele şi zâmbetele pe un fundal de rufe murdare prin colţuri, reviste de acum zece ani şi cotoare în zdrenţe, în timp ce unchiul meu freca desigur, noaptea, alt Mickev Mouse de nasul altei fetite făcând-o să zboa-

—/

re până la stucăria din tavan

— Să zbori Berta să zbori

(sau Adelaide sau Madalena sau Ester) capabilă să descopere cadourile de Crăciun sus pe dulap, să deşurubeze lampa şi să stingă lumea, bunica murise de mulţi ani, tata nu mai citea ziarul după infarct şi deşi nemişcat, încrustat în stofă neocupând loc în spaţiu ca urma unui dinozaur în stâncă, mama se tot împiedica de el

— Pacoste înfruntându-se cu acele rămăşiţe jurasice tot mai diafane, umbra unui genunchi si urma ligheanului dizolvân-du-se în catifea, a murit în aprilie când abia îl mai puteam distinge devenit o parte din casă fărâmiţându-se o dată cu ea, mama nepieptănată, cu gleznele umflate, atât de diferită de cum fusese înainte

— Riduri de expresie dona Celina riduri de expresie) târându-se pe sine insultându-i fotografia

— Ia-l pe idiotul ăsta din faţa mea Celina

73

şi totuşi după ce am pus fotografia în poşetă ca s-o scot din apartamentul cu persiene blocate căruia îi lipseau obiecte şi unde mi se părea straniu că am putut trăi, strâmt, nelocuit, umil, în tonuri pe care abia acum observam că nu se potriveau, din materiale despre care abia acum observam că erau ieftine, mama ultragiată deschizându-mi poşeta şi punând rama la loc pe televizor

— Lasă-l pe taică-tău în pace Colina cu sase luni mai tânără decât bărbatul ei şi atât de asemănătoare cu casa, strâmtă, nelocuită, umilă, ghiveciul cu flori de pe balcon, având nevoie să fie udat, identic cu latele ei, soţul meu salutând-o, salutânclu-l pe tata, aş-teptând-o pe bunică să vină de la bucătărie ştergându-se pe mâini cu şorţul ca s-o salute şi pe ea, deosebirea de îmbrăcăminte, deosebirea de maniere pe care familia mea o observa şi el se prefăcea că n-o vede, mirosea a apa de colonie a unchiului clar mai franţuzească, nu m-a luat pe genunchi, nu m-a aruncat spre plafon, n-a frecat boticul lui Mickey Mouse de nasul meu, s-a aşezat picior peste picior şi nu se vedea nicio bucată de piele între ciorap şi pantalon şi niciun elastic lărgit, unchiul meu în mai lustruit, în mai educat, în mai fin, mama încântată

— Domnule Borges aproape cu silueta ei de altădată, bunica aducea prăjituri pe masă, gătită cu coliere şi inele împrumutate de la verişoară, cu o bluză a mamei prea largă pentru ea, tata ascunzându-se

de timiditate refugiat în tranşeul ziarului, fără să-l citească ceea ce se ghicea după tremuratul mâinilor, i-au arătat soţului meu albumul cu foliile protectoare din hârtie de mătase cu un bebeluş pe o pernă, eu la plajă cu o pălărie panama care-mi devora codiţele, eu la balul de încheiere a cursurilor de la Industrială, eu cu ca-pelină, lângă miri, la nunta vecinei mele, cu părul strâns si mănuşi, eu care puteam să fiu manechin

— Aţi observat ce siluetă are domnule Borges?

să fiu artistă

74

— Aţi observat ce voce are domnule Bcrges?

şi eram secretară provizorie la societatea de asigurări pe o nimica toată pe lună, închipuiţi-vă ce nedreptate domnule Borges, soţul meu pe sofaua cu arcul rupt pe care i-au confiscat-o tatei, noi în jurul lui pe scaunele de lemn, tata sprijinind ziarul de sticla cu vin, îmbufnat, învelit în anunţuri ca într-un linţoliu, o cumătră bătând la uşă cu un pretext oarecare şi întinzându-şi gâtul în cameră, bunica mândră, într-un secret ce s-a auzit în tot imobilul, dând la o parte perdeaua de bambus ca să se poată vedea mai bine

— Logodnicul nepoatei mele dona Edite dacă m-as fi lăsat pe vine sub masă aş fi dat de mâna bărbatului meu căutându-mi genunchiul, zăbovind pe ro-lulă, urcând un picuţ insinuându-se cu degetele pe coapsă în sus şi deodată nu mai exista decât jumătatea mea inferioară, adică jumătatea superioară folosea furculiţa si cuţitul, bea vin roze, tăia carnea, răspundea la întrebări în timp ce cealaltă se lupta cu soţul meu fără să lupte, micşorându-se, înfiorându-se, devenind minusculă, căutând nu să dea de el, nu să-l gonească, nu să-l simtă, dacă tata ar fi lăsat să-i cadă şervetul, dacă n-ar fi existat faţa de masă, dacă cina s-ar fi terminat, asociatul soţului meu

— N-o părăsesc pe Mi mi Celina *sa vorbesc cu şoferul ş/ să-l plătesc, dacă eu nui să vorbesc cu şoferul şt ani să-i cumpăr cafeneaua din Espinlio, aşa încât să plece de aici inclusiv fiinţa aceea grasă*

Simone undeva să nu-l cunoască nimeni, între negură si pescăruşi, bărci de pescari, barăcile acelea din zinc mai degrabă hangare decât barăci, poliţia intrându-le în local si ei crezându-se invizibili între beri, plăcinte şi spirale

— *Nu suntem aici* mâna bărbatului meu îmi căuta genunchiul şi *zăbovea* pe rotulă, mamei fără să-i pese, bunicii fără să-i pese,

75

tata dispărut în ziar, instalându-se pe colţul sofalei ca şi cum niciunul dintre noi n-ar exista sau am exista prea de tot, o agitaţie excesivă, prea multe opinii, prea multe persoane, prea multe voci, mania

— Laşule eu zburând spre tavan cu o exaltare plină de fiori

— Tată dacă aş zbura acum degetele bărbatului meu nu m-ar atinge, crusta zâmbetului nu s-ar lăţi pe faţă, mâneca nu s-ar sprijini de mâneca mea

— Nu mă săruta că se uită la noi şi totuşi poate că-mi plăcea nu ştiu, îmi făcea milă entuziasmul acela trist, graba aceea anxioasă de a fi de acord cu mine îndepărtând mâneca de mâneca mea

— Scuză-mă ţinând un buchet de flori cu o vanitate infantilă de bomboană pe băţ

— Scuză-mă asemuindu-mă cu o defunctă înconjurată de lalele în coşciugul ei, defuncta de care mă împiedic în fotografiile de nuntă din salon, sufocată sub organdiuri, cu mama si bunica sprijinindu-mn, mulţumite de mumie, mascate în rochii de închiriat şi nici acolo n-a apărut unchiul meu, nici acolo urşii şi broaştele ţestoase de pe etajeră, Mickey Mouse frecându-şi boticul de nasul meu

Bună Celina pe mâine Celina eu care ca si în vise nu reuşeam să alerg cu pantofii înfipţi în caldarâm, muşchii lipsiţi de forţă, mişcările împiedicate şi ca în vise familia mea asistând fără să facă ceva, Mickey Mouse scuturat de unchiul meu în dreapta si în stânga, eu prefăcându-mă a crede că păpuşa se mişca singură şi la urmă chiar crezând

— Ţi-a mai spus cineva că eşti o fetiţă foarte drăguţă Celina?

fără nicio mână să-i facă vânt, nicio gură să stea de vorbă cu el, niciun adult să-şi prefacă vocea, să-l mane-

76

vreze, să oblige la nebunii, piruete, tumbe, braţul de cârpă întins către braţul meu pe cearşaf

— Nu mă întrebi ce mai fac Celina? către ceafa mea pe pernă

— Pot să te mângâi Celina?

Mickey Mouse care fără compania unchiului meu se stingea, cu membrele răsucite, la fel de veşted ca şi leul tară niciun haz pe care nu l-am luat niciodată în mână, stând şi el acolo cam tont pierzându-şi coama din vată de culoarea nisipului, mama şi bunica intrau şi Mickey

Mouse brusc însufleţit, zvâcnind din întuneric cu o bucurie electrică

— Celina niciodată în viaţă n-am întâlnit pe cineva care să-mi pronunţe numele ca el, un nume care suna atât de frumos jur în falset, diferit de restul numelor, unic

— Celina si Celina eram eu, sunt eu, poate să pară ridicol dar tot mai aştept să fiu chemată aşa, tot mai aştept un entuziasm de fluier dezacordat şi de tumbe, de unduiri ale corpului cărora încă le mai cunosc înţelesul

— Celina şi inima cu un salt cu ambele picioare înainte, nu există piure de cartofi, nici sandale cu două numere mai mari, nici aspirine fărâmiţate într-o lingură cu zahăr, doar îngheţate de căpşuni si hamsteri, doar eu ca o zână pe un tron aurit la teatrul şcolar, n-am fost niciodată zână, întotdeauna eram doică sau păstoriţă sau stea şi când eram floare trebuia să stau nemişcată tot timpul cu capul afară şi fâşii de hârtie verde în jurul gâtului, murind de mâncă-rime pe când celelalte mulţumeau pentru aplauze, îşi apucau tivul fustei, făceau reverenţe, dacă o floare plângea de ciudă în colţul ei de decor educatoarea emoţionată poruncind prinţilor si prinţeselor să se oprească

— Raquel

77

ştergând floarea la nas, ameninţând-o cu furie

— Anul viitor n-ai să mai fi floare si nici altceva rămâi în public să priveşti floarea îşi trăgea nasul, prinţii şi prinţesele îşi reluau jocul, Mickey Mouse mă convingea că să fii floare e obiectivul cel mai important din lume, el însuşi de douăzeci şi opt de ani tot visa să fie floare într-o zi, de câte ori asista la o piesă nu avea ochi decât pentru flori, ce-i păsa lui de rest

— Ce n-aş da sa fiu floare Celina dacă aş fi floare aş aştepta o clipită ca să mai creşti

(Elisabetc victorioasă, mâncând de prânz o croclietă în picioare şi victorioasă

— *Riduri de expresie dona Celina riduri de expresie)* şi m-aş însura cu tine e total stupid şi totuşi am un chef nebun să-i scriu lui Mickey Mouse, acum am crescut, sunt mare, însoară-te cu mine, să scriu pe plic Mickey Mouse, doar cu timbru, fără adresă, iar Mickey Mouse să primească, noi doi îmbrăcaţi în floare, împachetaţi în hârtie verde cu petale la tâmple, şi Conceicâo care adora să fie albină, în

costum cu dungi negre şi galbene, zumzăindu-ne la urechi agitân-du-şi coatele în jos şi în sus

— Bzzz cântând fals cu suflet un cântec scris de directorul care compara elevii cu albinele şi tabla înmulţirii cu mierea, acum să trecem copii la tabla înmulţirii ca să învăţăm cum se duc albinuţele să culeagă mierea, Conceicâo alergând din floare în floare şi acum culege dulcea miere, în uniformă fără dungi negre şi galbene, servind clienţii dintr-un magazin de confecţii, fără pic de energie ca să-şi agite coatele în jos si în sus, fără să zumzăie, uitând de acel acum să trecem copii la tabla înmulţirii ca să învăţăm, cu mult mai multe riduri de expresie decât mine, doar că n-o are pe Elisabete să i le amintească nici timp să le vadă, dacă

78

ini se întâmplă să întâlnesc prinţesele şi zânele de la scoală Dumnezeule cât s-au schimbat

Conceicâo Aline Mecia Luâsa fiindcă departe de oglindă sunt încă eu, mi se oferă o prăjitură de Alicante şi o umbrelă de ciocolată pe care le accept imediat, sunt provocată la o cursă într-un picior de aici până acolo şi începeţi voi mai întâi că eu tot câştig, sertare pline cu inutile comori preţioase, capete de creion, poze cu actriţe, reviste ilustrate, pasiuni secrete, jurnale, o dezordine înfocată, fotografia celei mai bune prietene pentru care ne-am fi dat si viaţa

— Filomena am aflat întâmplător că trăieşte în Venezuela, o lăsau sâ-şi lipească în cameră cântăreţi americani decupaţi din reviste, i-a venit menstruaţia înaintea mea, mi-a arătat bandajul într-un secret imens, încuiate în oficiu, ea nespus de mândră, eu înmărmurită

— Ce noroc şi niciodată n-am respectat pe nimeni cum am respecta t-o pe ea pentru asta, m-am gândit să-i spun lui Mickey Mouse

— Nu mă întrebi ce mai fac Celina?

şi n-am fost în stare, m-a apucat o frica teribilă să nu se dezintereseze de mine si să înceapă s-o viziteze pe Fi-îomena, să-şi frece boticul de nasul ei noaptea, unduin-du-si corpul la trei case mai încolo fără să-i pese de mine niciun pic, unchiul meu luând-o de talie

— Să zbori Filomena să zbori iar eu nespus de nefericită, terestră, Sfântă Fecioară cine mi-a furat toate astea, îţi garantez că nu eu le-am pierdut, mi s-au furat, m-a furat soţul meu la societatea de asigurări, tot numai etichete, tot numai precauţii

— Îmi permiteţi să vă invit la prânz domnişoară Celina?

şi de asta m-am dus la garaj ca să-l caut pe şofer cu ramura de stejar la ferestruică şoptindu-mi ce nu voiam să

79

aud, insistând pe lângă mine, criticându-mă, stăruind, şoferul sucea şi răsucea o piesă, eu către ramură

— Taci nu cumva şoferul să o asculte şi să se răzgândească, să născocească o scuză, să se căiască, cine n-a mâncat din-tr-o farfurie cu un elefant cu bretele nu poate să înţeleagă, sertare pline cu inutile comori preţioase acum cu cutii de medicamente şi facturi de la gaz, urşii şi broaştele ţestoase înlocuite cu bibelouri, pulvcrizatorul pentru sinu-zită, dopurile de băgat în urechi ca să poţi adormi, o amendă pentru staţionare interzisă cu litere copilăreşti, pachetul cu batiste de hârtie pentru lacrimile care mi s-au furat şi ele, pe care soţul meu mi le-a furat

— Îmi permiteţi să-i invit pe părinţii dumneavoastră la restaurant domnişoară Celina?

înlocuite cu vechi picături ruginite, trăsături mocirloase, stropi de vopsea, dacă ar fi aici unchiul meu să mă atingă cu braţul de pluş, să-mi arate Crăciunul sus pe dulap *n-as* trăi aşa

— Dacă aş fi floare aş aştepta o clipită ca să mai creşti si m-aş însura cu tine înghiţind comprimate ca să dorm şi speriată că adorm, la fel cum nu m-am dus la doctor să-mi aranjeze pieptul de teama anesteziei, eu foarte calmă în pat fără să mă încumet să fac un gest, cu ochii enormi deschişi în întuneric fără ca nimic să locuiască dincolo de întuneric în afară de mai mult şi încă şi mai mult întuneric, dacă bărbatul meu va aprinde lumina de pe noptieră nu ajung acolo, eu cu gleznele atât de departe de mine, la capătul saltelei, corpul mi s-a lungit aşa de mult că nu-mi aparţine, regiuni care de fapt nu-s ale mele şi totuşi din când în când mă dor şi Elisabete pune ojă roşie cu o atenţie de minia-turistă, cu pensuliţa şi bucăţele de vată

— N-aveţi nicio bătătură la picioare dona Celina le-aţi putea înrăma

80

la fel cu arborii găunoşi din care rămân doar rădăcinile, nu eu am putrezit, am fost putrezită, soţul meu m-a putrezit, sertare vechi pe vremuri pline de o dezordine înfocată, dragi comori preţioase furate, furate *am bătut la poarta garajului în timp ce ramura de stejar răzuia ferestruica, am cerut voie să stau jos, eu, o doamnă, să cer voie şoferului*

care a debarasat un trepied de cârpe, cleşti, o bucată de fir si cu speriată de ramura de stejar la ferestruică de parcă ramura de stejar s-ar apuca să spună cmva

— Nu contează lăsaţi si nu era din cauza patriei nici a politicii nici a comuniştilor nici a ruşilor în Africa, era pentru că soţul meu mă furase, cât ceri dumneata ca să lichidezi un hoţ, nu o persoană cinstită, un hoţ, fără ca el să ajungă să înţeleagă despre ce furt era vorba, si când rni-a răspuns că nu înţelegea despre ce furt era vorba i-am spus să nu se aştepte să înţeleagă fiindcă nici tribunalele n-ar înţelege, nu se scriu legi contra luatului a ce ini-a luat soţul meu, aş plăti aproape jumătate din cafeneaua din Espinlio dacă el mi-ar

— Dublu cafeneaua întreagă, transferul, mobilierul, marfa, comisionar pentru livrări acasă, totul, ramura de stejar în ferestruică si eu preocupată de frenezia ramurii

— Atunci?

şi atunci în ajunul zilei când mi-au omorât soţul, după ce mi-am pus boneta, acea mitră de plastic cu volane, care mă face aidoma cu un ou fiert, ca să mă demachiez, mi-am îmbrăcat cămaşa de noapte, mi-am tras ciorapi de lână pentru că e iarnă, am stins lampa, mi-am căutat culcuşul, m-am aranjat, mi-am auzit părinţii si pe bunica în camera cealaltă, vocea mamei şi a bunicii si ziarul tatei, foşnetul întoarcerii paginilor, am simţit cum deschideau uşa încetişor si o închideau la loc, am simţit respiraţia unchiului meu, efortul să nu producă zgomot care face tăcerea insuportabilă de zgomote sau ne obligă să dorim zgomotul aşa cum dorim să ne aruncăm, atunci când ne uităm

81

în jos de pe un balcon înalt, Mickey Mouse cu membrele răsucite la fel de veşted ca şi leul fără niciun ha/ pe care nu l-am luat niciodată în mână, înfiorându-se, însu-fleţindu-se, scuturându-se în tumbe, frecându-şi boticul de nasul meu

— Celina şi era totul din nou în ordine, era totul în ordine, nimeni nu avea să mă urmărească, să mă chinuie, să-mi facă rău, nimeni nu avea să mă mai fure vreodată şi puteam adormi.

Şi chiar dacă trăiesc cu şoferul nu-s servitoarea lor, nu trebuie să-mi pun boneţică, uniformă, mănuşi ca să-i servesc la masă

— Ia farfuriile prin dreapta Simone prezintă platoul prin stânga)

când sunt invitaţi la prânz generalul şi secretarul, patronul

numai temenele la un cap al mesei, cel unde sunt în spate tăvile de argint şi viermii din Macao, iar surda zâmbindu-şi la celălalt cap simpatia absentă, făcându-mi semn din ochi, acum peştele, acum carnea, ca şi cum n-ar fi prezent decât zâmbetul şi ea, desprinsă din corp, ar pluti Dumnezeu ştie pe unde, reală şi invizibilă, asemănătoare spiritelor care ciocănesc cu nodurile degetelor la şedinţele de spiritism

— Cucu eu ameţită de freamătul copacilor, de scâncetul robinetului în piscina goală şi de monoclul generalului, prezentând platoul prin dreapta luând farfuriile prin stânga, greşind ierarhia mesenilor, turnând vin roşu peste vinul alb, stropind cu sos, generalul şi-a împins scaunul înapoi cu o pată pe pantaloni

— Oh patronul prietenului meu, aruncându-mi o privire ucigătoare, muia şervetul în paharul cu apă şi înainta în genunchi, dându-l la o parte pe secretarul pierdut într-o agitaţie de găină care cerea soluţia contra petelor, ţopăind pe podea, ca un naufragiat care cere un colac

83

SJT "'

— Daţi-mi voie întindea pe coapsa generalului şervetul autoritar care picura, freca pata cu ambele mâini ca o spălătoreasă la râu, generalul îl plesnea cu cravaşa, ultragiat

— Îmi uzi pantoful cretinule zâmbetul surdei ne fixa cu o indulgenţă binevoitoare, făcând să plutească deasupra noastră semiluna ei inalterabilă, deplasându-şi furculiţa educată şi lentă între faţa de masă si gură *am visat ai din mine ieşea un copil, că aveam un copil, doctorul m-a asigurat că sunt normală, nu din cauza mea nu rămân gravidă*

— *Ţi-a pierit glasul Simone si eu culcată pe salteaua din garaj fără să răspund, simţind mirosul pământului pe care-l stropea grădinarul, vântul înserării, seminţele si rădăcinile îmi traversau corpul, am vrut să-i cer si n-am fost în stare, am vrut să-l întreb un copil* patronul prietenului meu încercând să usuce pantalonii suflând, fără să se apere de cravaşa care-l plesnea peste spate, de monoclul care-l privea cu de-amănuntul, de gelatina bărbiei

— Idiotule secretarul în stare să mă înjunghie

— Nu sunt servitoarea voastră nu s)

aruncând şervetul patronului în vazele cu flori care prelungeau

încăperea, împingându-l, ajutându-l pe general să se ridice cu un picior umbla normal, cu celălalt producea un plescăit de baltă toată lumea aplecată peste pată cu o oroare ca de sacrilegiu, amiralul, părintele episcop, foştii poliţişti, văduva asociatului pe care ramura de stejar o speria, mai puţin surda care cojea un măr, beatifică, fiind de acord cu agitaţia declarând lumii întregi

— Păi sigur crezând că răspunde la o întrebare sau că aprobă o cerere, prietenul meu, care păzea casa cu mitraliera, făcea semne amenințătoare care nu mie mi-erau destinate fiindcă eu nu eram eu în uniforma aia, cu mănuşile alea, încremenită în mijlocul sufrageriei ţinând în echilibru o tavă din care se scurgea încetişor ceva budinca picurând cu stropi mari violeţi presăraţi pe podea, amiralul a călcat pe una

— La dracu' la dracu'

şi a rămas timp de secole contemplându-şi talpa ca berzele de aluminiu care împodobesc grădinile, clătinân-du-se pe o singură gleznă ştergându-se cu batista din buzunar, cea rombică clin buzunarul de sus care-i face eleganţi pe bărbaţi, secretarul îl ajuta pe general să umble de colo-colo, cu piciorul bun sigur, cu piciorul udat clop dop, pedepsind tot universul cu plesnituri de biciuşca, m-ain temut pentru vazele cu flori, idolii orientali, ogarul de porţelan cu ochii lui stupizi aţintiţi asupra resturilor de friptură cu o atenţie de înfometat, clacă i-ar fi parvenit o bucăţică de friptură de ied pun pariu că ar fi chelălăit de plăcere

— Foarte mulţumesc robinetul continua să scâncească în piscina goală o nefericire de orfan de turturică din porumbar, zeci şi zeci de pui ascunşi lăcrimând, cerşind, chemând, surda a observat în fine ceva ciudat fiindcă s-a oprit cuţitul pe măr si zâmbetul i s-a preschimbat într-o întrebare mută, văduva asociatului îşi frământa între degete mărgelele din colier, unul dintre foştii poliţişti, nu cel mai mare, cel mai mic, cel de l-a ajutat pe prietenul meu să, mi-a îndreptat tava

— Nu eşti în toate minţile sau ce?

cel de l-a ajutat pe prietenul meu cu avionul ministrului, i-am văzut construind o lădiţă cu cilindri şi tuburi, căutând nişte uniforme de mecanici de aeroport, punân-

du-şi şepcile, aşteptând furgoneta cu poliţistul cel mai mare la volan lângă ieşirea din spate, surda care ne urmărea de pe terasă era un canar pe o creangă, gâtul ei pulsând repede tic tic tic şi eu alarmată

— Ştie încercând să-i opresc, să nu-i las să plece

— Ştie fiindcă de astă dată nu plutea şi nici nu zâmbea, se pieptăna întruna întruna cu gesturi largi goale asemănătoare cu ale marionetelor de mărime naturală din bâlciuri cântând la vioară sau mărşăluind monotone şi oarbe, dar văzând înlăuntrul nostru cu pupilele lor vopsite, am încercat să-l opresc pe prietenul meu pentru ca surda să nu-l omoare cum ne omoară marionetele dacă nu fugim la timp, bărbaţii care le ţin legate cu lanţul

— Nu te apropia ele prefăcându-se inofensive bătând în tobe, mişcân-du-şi bărbiile de lemn, mama cu mâinile împreunate fascinată, neîncrezătoare

— Sfinte An toane la cheremul unei gheare de lemn, unui şoc electric, unei lovituri, unei răzbunări a Domnului, aşa or fi şi îngerii, aceleaşi zvârcoliri alarmante, aceeaşi cruzime, spune Biblia că ardeau oraşe cu răsuflarea lor, peste cel mult trei ani am o cafenea în Espinho şi sunt fericită, nu vreau să apară tata şi să mă acuze aşa cum apar morţii tăcuţi lângă noi, nu vreau *am visat că din mine ieşea un copil fără să-i pot distinge trăsăturile, i-am spus doctorului*

— Am visat că am avut un copil mâinile feminine pe care le au medicii, catifelate, mici, atingând fără să atingă, atât de netede

— Ar trebui examinat soţul dumneavoastră dragă doamnă a adus rezultatul împăturit în plic

(aveam impresia că pipăi doar hârtia, nu simţeam agenda nici portmoncul nici cheile, nimic altceva decât rezultatul pus în plic, prezent neîncetat, foarte greu)

si două, trei zile, n-am îndrăznit să, ramura de stejar mă pândea de In ferestruică deşi mă întorsesem cu spatele, mă ascunsesem printre unelte, motoare, dar chiar si aşa creanga

— Ah ah într-o diipn-amiază, revenind de la plajă, i I-am dat înainte să se închidă cu fostul poliţist în odăiţa din fund unde n-a-seam voie să intru şi de unde ieşeau mereu tăcuţi şi gravi, cu un pachet după care veneau apoi cu precauţii de cristal amiralul sau secretarul, prietenul meu

— Ce-i asta?

făaindu-se cenuşiu, făcândit-se roşu, făcându-se din nou cenuşiu

(ramura de stejar exulta

— Bine i-ai făcut)

apucând o curea de ventilator, rupându-mi nasturii, trân-! indu-mă pe jos, un gust de mine însămi în gură, ocliii prietenului meu ca ai marionetelor de la bâlciuri

— Te-ai dus să-i spui doctorului că nu sunt bărbat te-ai dus să-i spui doct cântând la vioară sau mărşăluind

(lângă rulota indiencci care cunoştea viitorul o vrăjitoare cu ocini holbaţi îşi legăna şoldurile cu un scrâşnet de balamale, mama cu mâinile împreunate

— Sfinte Antoane)

cureaua de ventilator în timp ce cu mă loveam de obiecte moi, camere de aer, pneuri, bancheta automobilului de retapisat, un calendar lipit cu patru fâşii de leucoplast, cleşti, chei franceze pe o băncuţă joasă, afişul cu o femeie goală răscrăcănată pe o motocicletă până când ceva s-a rupt în corpul meu, un picior cedând, rămânând eu întinsă pe spate într-un arhipelag de ulei de motor

(pe acoperişul garajului un crâmpei de cer şi pe crâmpeiul de cer rândunelele de februarie, cu ciocurile înţepenite de noroi spre cuib)

86

87

prietenul meu luând hârtia, dându-ifoc cu bricheta, lăsând să cadă flacăra peste mine

— Acum du-te de-i spune doctorului dacă sunt sau nu bărbat o flăcăruie ascuţită care înainte de a mă arde s-a răsucit in-tr-o spirală de scrum cure la rândul ei s-a ridicat cu o *Icntoare calină evaporându-sc în nimic, trăgaciul pistolului a pocnii la recul*

— Sunt sau nu bărbat spitnc-mi dacă sunt sau nu bărbat mă uitam la el fără să mă apăr, fără să plâng, trăgaciul poc, şi nu erau gloanţe, din nou poc si nu erau gloanţe, noaptea, citlcându-mă lângă e! pe saltea, m-am gândit să-l omor fără să-mi fie greu să-l omor văzând reflectarea stejarului în piscină, felinarul din hangar aburit de ţânţari, mirosul pământului udat de grădinar, vântul, seminţele, tulpinile panseluţelor, si copilul meu în leagăn, nu al lui, al meu, clopoţelul eu trei note care-l ajuta să se calmeze, am coborât treptele de la Es-pinlio pipăiiui colţurile cu vârful revolverului, l-am găsit aranjând scaunele, mesele, ceştile, paliarele, punând obloanele, ţi-nându-si echilibrul pe un raft cu beri ca să amieze alarma, si peste toate astea surda pe terasă

pieptănându-si părul cu gesturi largi goale, eu alarmată

— *Stic* marionetele de bâlci cântând la vioară sau mărşăluind, monotone şi oarbe dar văzând înlăuntrul nostru cu pupilele vopsite, am încercat să-i opresc pe prietenul meu şi pe fostul poliţist, să nu-i las să plece

— Ştie grădinarul cu mănuşi, cu pompa contra manei la bandulieră, descâlcea trandafirii, tăia crengi şi frunze, dacă mă prindea singură se lăsa să atârne pe scara portabilă făcându-mi complimente, de exemplu când strângeam rufele de pe frânghie sau mă întorceam de la băcănie cu cumpărăturile îl găseam fluierând

— Olâ scumpo bărbaţii sunt atât de copilăroşi, de slabi

88

(copilul meu ieşea din mine observaţi ce perfect c trei kilograme)

prietenul meu a ridicat nasul spre terasă, a dat de degetele care păreau să tricoteze o şuviţă

— Nu ştie nimic nici măcar n-a observat e ocupată să-şi împletească părul o singură coadă muiată în rachiu, surda mi-a povestit că în fiecare dimineaţă slujnicele bunicii petreceau ore în şir gătind-o în Calicia într-un oraş oarecare jura ea unde e decembrie tot timpul, ore în şir giugiulindu-i coada cufundând-o într-un lighean cu rachiu şi apoi o aşezau pe bunica paralitică pe un soi de tron, ca sfintele, ca să binecuvânteze birtul unde locuia familia, mama la bucătărie, tatăl încasând banii şi făcând socotelile, unchiul bolnav de la o masă la alta şi ploaia aburind geamurile confundându-se cu vaporii de la mâncare, prietenul meu în uniformă de aeroport şi cu şapcă cie aeroport potrivea pachetul în maşină

— Nici nu ne-a observat fostul poliţist întindea o pătură deasupra şi o lega cu sfori, patronul prietenului meu a ieşit alergând din hangar, fără cravată, lovindu-şi ceasul cu degetul arătător

— Aţi întârziat o jumătate de oră aţi întârziat o jumătate de oră generalul a poruncit să trecând pe lângă mine fără să mă bage în seamă

— Repede surda se oprise din pieptănat rămânând la jumătatea gestului, cred că i-a scos cineva bateriile ca în momentul când se încheie bâlciul şi se strâng corturile, muzica, luminile, până ce nu mai rămân decât piaţa goală şi cerşetorii căutând resturi prin iarbă, nu numai că s-a oprit din pieptănat dar se si apleca peste terasă urmărindu-ne cu pupilele vopsite, am dat să-i spun patronului

prietenului meu

— Ştie

89

dar patronul prietenului meu continuând să arate ceasul

— Repede coborând drumul cu hârtoape datorate iernii care despărţea poarta de povârniş, o mierlă insista de la vila vecină

— Simone la fel ca degetul meu

— Simone în nisip, iar când maşinile s-au îndreptat luând direcţia Lisabonei şi am intrat iar pe poartă grădinarul dispăruse în baraca pentru unelte cu foarfecă şi tijele de trandafir şi am rămas amândouă în curte, surda pe terasă şi eu lângă garaj, fără cuvinte, cum bărbaţii nici nu-şi închipuie că putem să vorbim

— Ştiţi mierla zburătăcind printre coroanele copacilor, sărea o clipă jos, mă fixa, fugea, si ea tot fără cuvinte

— Ştiu şi spunând

— Ştiu reluându-si mişcarea degetelor pentru croşetatul cozii, am înţeles că niciodată n-ar spune nimănui, poliţiei, tribunalelor, guvernului, nu de teama soţului ei ci pentru că soţul ei nu exista aşa cum nu există prietenul meu, existăm noi în aşteptare *doctorul in-a asigurat capot să am copii, sunt normală, nu din cauza mea nu rămân gravidă* şi cu ea acolo pe terasă, pieptănându-se si privindu-mă, şi vazele cu lalele, si burniţa, şi mierla în pini, m-am apropiat de baraca pentru unelte unde se îngrămădeau saci cu bulbi, greble, seceri, frânghii, o bucată de furtun atârnată pe un cârlig, mi s-a năzărit că zâmbea din nou

— Păi sigur ca si cum n-ar fi fost acolo decât zâmbetul *o femeie drăguţă şi grasă*

90

(şi-a spus grădinarul)

fără niciun os la vedere, spre deosebire de slăbănoagele care amintesc de catârii ţiganilor cu coatele şi genunchii semănând a vârfuri de săpăligă, eu lucrând la zambile si ea ieşind din garaj, în capot, desculţă, strângând cămăşile şoferului de pe frânghie, când se ridica pe vârfurile picioare/or ca să se dezmorţească, umărul ei apărând printr-o ruptură n stofei, mi-nş da o săptămână de salariu pentru o jumătate de oră de conversaţie, începeam să fluier si făptura asta punea cămăşile în liglieun, si-l Iun sid) braţ, si asta o lună, două luni, trei luni, îi făceam senine si nimic, iar acum cinci zile, cine-mi poate explica, pe când

curăţăm pompa cu dezinfectant înainte să-nii schimb cizmele şi să mă duc acasă, o umbră peste umbra mea, o atingere a stofei surda nu pe terasă, aici aproape

— Păi sigur aprobându-mă, înţele *eu frecând pompa cu cârpa* (si-a spus grădinarul)

şi femeia a închis uşa, a sprijinit-o cu coada lopeţii, şi-a ridicat rochia, ini-aiu spus

— Nu se poate

— Imposibil

— Mutare de-a patronului ca să mă dea afară sau mutare de-a ei şi a bărbatului ei ca să mă stoarcă de bani să se arunce asupra mea şi să strige

— Plăteşte m-am protejat cu braţul si m-am agăţat într-un cui, am sărit în sus văzând sângele pe mine, am strivit lădiţa cu panse-luţe, lădiţa cu dalii si ini-mi aduc bine aminte dar sunt sigur că n-mn lăsat pompa din mânăgândindu-mă că pompa, chiar ruginită si cu pistonul înţepenit cum era, m-ar salva de ea, la fel cum sunt sigur că femeia răspundea cu un zâmbet la zâmbetul altcuiva din grădină

(si-a spus grădinarul)

si pe lângă zâmbet mi s-a părut că zicea cu glas scăzut

— Păi sigur

91

ca şi cum ar fi răspuns unui ecou, şi-a netezit rochia, a deschis uşa, a înconjurat baraca îndreptându-sc spre garaj iar cu aşezat pe dalii privind gaura de la cui şi sângele pe mână, observând că pantalonii mi se încolăceau la genundii, o cizmă lipsea, gulerul se dcscususe fără să-mi dau seajna şi nevas-tă-mea, aşa cum o cunosc, o să se plângă cumetrei, bănuieli, lacrimi, am trecut pe la soră-mea ca să-mi aranjeze cămaşa

— Dacă mă duc în halul ăsta am parte de predică si de liturghie cântată Rosalina cumnatul meu, un invidios care nu mentă ce arc, m-a escortat până la maşină gonind prepelicarii, întrebând

— Cum era tipa7

şi chiar dacă as fi vrut să răspund n-as fi ştiut fiindcă nu era femeia drăguţă şi grasă, fără nici im os la vedere, în capot, ridicându-se pe vârfurile picioarelor ca să se dezmorţească, era un zâmbet către nu ştiu cine răspunzând

— Păi sigur în timp ce mă afundam în sacii cu bulbi, în pachetele cu sulfat, în bălegar, până ce am înţeles că nu mai respiram, până ce am

încetat să înţeleg, până ce am încetat sa eu care nu-s servitoarea lor nici nu trebuie să-mi pun boneţică, uniformă, mănuşi ca să servesc la masă când îi invită la prânz pe general şi pe secretar, trebuie doar să mă întind pe pat fără să-i răspund prietenului meu sau oricui altcuiva, scriind cu degetul

Simone pe cearşafuri, ştergând şi scriind

Simone scriind din nou

Simone pe cearşafuri, aşteptând ca fiul meu, un copil, fiul meu, pe care l-am primit de la grădinar în baraca pentru unelte, să mă mângâie, să mă cheme, să-mi vorbească, să iasă, zâmbind, din mine încetişor.

92

L

Nu iau cu mine nimic: las aici valiza, cheile, banii, peruca pe care mi-au cumpărat-o când m-am îmbolnăvit, plec şi niciunul dintre ei nu mă prinde din urmă. Ajungând la Coimbra trec departe de oraş în caz că ve-risoarele mele

— Ce-ai păţit Mimi?

m-ar întâlni pe stradă, mai întâi neatente, apoi schim-bându-se la faţă, întrebarea

— Nu ştiu de unde o cunosc dar o cunosc)

îndoiala

— Locuieşte la Lisabona de peste cincisprezece ani n-a mai venit pe aici nu se poate să fie)

certitudinea

— E Mimi)

din nou întrebarea

— Am auzit că e bolnavă au internat-o i-a căzut părul)

zâmbetele din jurul meu, îngrijorate şi vesele, îngrijorate şi vesele nu, simulând îngrijorare şi veselie mai presus de curiozitate, surprindere

— Se întâmplă ca unii să se vindece de cancer)

si în loc de

— Mai trăieşti Mimi?

îmbrăţişările şi sărutările sfioase de teamă să nu le molipsesc si să le cadă si lor părul

— Ce-ai păţit Mimi?

fără să ştie dacă şuviţele sunt ale mele sau le-a implantat în cap

chirurgul fiindcă soţul ei e bogat, nu s-a mai

interesat de familie, îi e ruşine de noi, o surdă, o infirmă care se ruşinează de noi, n-am înţeles niciodată de ce

— Mai trăieşti Mimi?

Mama Alicia o prefera pe ea, o chema întruna, poruncea să i se aducă zahăr, cafea şi apă gazoasă si se încu1 iau amândouă în cameră făcând nu ştia nimeni ce, Mama Alicia către noi, supărată

— Nu vreau să fiu deranjată acum şi toată numai zâmbete faţă de proasta asta, cine ne poate explica, cel puţin dacă ar fi fost inteligentă si drăguţă dar niciuna nici alta, tăcută, slăbănoagă, vânturându-se prin colţurile încăperilor, dacă-i vorbeam în loc să răspundă zâmbea, puteam să spunem ce voiam, s-o numim în fel şi chip, s-o umilim, sa ne batem joc de ea, s-o apucăm de cot

— Nu-i aşa Mimi?

iar Mimi recunoscătoare că ne chinuiam cu ea la fel cum era recunoscătoare dacă o invitam să se joace cu noi, nu făcea niciodată pe stăpâna, era întotdeauna servitoarea, noi, stăpânele casei, o trimiteam la cumpărături, îi dădeam străchinuţe ca să le umple cu iarbă, insecte uscate, pietricele şi pământ pe care le găteam fără foc pe o mică plită de tablă, ne strâmbam gura ca si cum am fi mestecat de-adevăratelea

— E foarte bun dona Clotilde mai doriţi?

Mimi postind, aşezată la trei metri de noi pe o căldare întoarsă, înnebunită să guste şi ea, noi cu dosul palmelor

— De când mănâncă servitoarele împreună cu stăpânele pleacă de-aici astfel că asista, cocoţată pe căldare, fără să poată gusta din lăcuste nici din nisip, când ne săturam de mâncat şi deveneam profesoare şi eleve sau doctoriţe si infirmiere se apropia încet, sperând că n-o să observăm, de resturile de la prânz, dacă lua vreo bobită uitată pe plită abandonam profesoarele şi doctoriţele, alergam la ea, îi scuturam degetele

— Nici să nu te gândeşti mestecam bobita si ne întorceam în cabinet, iar Mimi se cocoţa iar pe căldare tăcând, nu protesta, nu scâncea, nu se plângea nimănui, accepta să fie operată de apendicită, să fie pedepsită, în picioare lângă cedru, cât dura ora de clasă, odată noaptea am auzit zgomot în curte, ne-am gândit la suflete în restrişte, la animale de care nu ştiam cum sunt dar sigur erau oribile şi cu păr negru, gata să le devoreze pe fetiţele care nu ascultă de părinţi, am

auzit paşi între bazinul de spălat rufe şi căsuţa cu latrina, sigur erau nişte lighioane, am început să ne gândim care dintre noi fusese neascultătoare în ziua aceea, nu ştiam dacă e bine să stăm lipite una de alta în pat sau să stăm departe pentru că aşa, fiind atât de întuneric, lighioanele se puteau înşela asupra celei neascultătoare şi să ne înghită pe nedrept înainte să putem ţipa – N-am fost eu a fost Julia implorând în zadar, în interiorul unei burţi păroase acum cu mai multe fetiţe ce plângeau acolo înăuntru, paşi sau gheare din care picura sânge de copil se apropiau de planta agăţătoare, nu făcea să-i chemăm pe părinţii noştri pentru că părinţii

(care ne-au descris lighioanele şi ne ameninţau cu ele) păreau să nu ne creadă când ne juram că am fost urmărite, găseau că era o scuză ca să nu mergem la culcare si nu era, ar fi fost suficient să stea la pândă pe coridor şi lighioanele acolo, zbârlite, în aşteptare, că până şi un orb ar fi văzut, cu atât mai mult, auzeam zgomot în curte, acum nu lângă planta agăţătoare nici între bazin şi latrină, mai departe, printre răzoare sau în coteţul găinilor, inima s-a mai domolit, spaima s-a atenuat un pic, am reuşit să nu ieşim, să nu traversăm toată casa spre camera oamenilor mari, să şoptim

— Scoală-te şi uită-te pe fereastră Clotilde

— Scoală-te tu

— Fricoaso

95

— Nu mi-e frică o fac din respect orologiul din restaurant cu cifre romane şi smalţul crăpat

(dacă romanii n-ar fi inventat cifrele acelea, care la stânga însemnau ceva şi la dreapta invers şi în afară de orologiul ăsta nu mai erau decât pe statuia din piaţă şi pe farmacie, viaţa ar fi fost mult mai plăcută

— Du-te la tablă şi scrie treizeci şi nouă cu cifre romane Palmira)

orologiul îşi legăna ombilicul de alamă, imperturbabil în cutia lui de sticlă, se auzeau şoarecii galopând în oficiu, râzând de capcanele cu brânză stricată în căutarea ascunzătorii cu făină şi pachete de orez, se auzea câinele, cu ochii ieşiţi din orbite, cu botul lipit de *azitlejos,* aşteptând să-i înhaţe la ieşire, dacă ar fi fost lighioanele cu păr negru înconjurând curtea n-ar fi scăpat din câine niciun oscior, ne-am dus la fereastră în vârful picioarelor, atente la cel mai neînsemnat geamăt al

duşumelelor, la cea mai mică deosebire de timbru la orologiul care din când în când pocnea uşor schimbându-şi poziţia în somn, inutil să aşteptăm secole în şir acest pocnet fiindcă niciodată nu se producea în prezenţa noastră la fel cum adulţii nu se dezbrăcau în faţa noastră, trebuie să arate ciudat aşa dezbrăcaţi *lighioane oribile cu păr negru* şi la fereastră celelalte case, coşurile, acoperişurile cu acel soi de mici console pe care dorm porumbeii, streşini, verande, zidul curţii cu cioburi de sticlă pe el strălucind răutăcios, mai ascuţite şi mai mari decât în timpul zilei

(cioburi de sticlă de culori diferite acum uniforme, egale)

la fel copacii uriaşi si cu frunze serioase, încremenite, putându-se număra una câte una, când aveam şapte ani am ajuns la şase sute într-o singură coroană, căsuţa cu ferestruica tăiată în aluminiu în care lucea latrina iar sopâr-lele, îngheţate, se îngrămădeau vara, căzând pe piele pro-

duceau băşici, crăpături, bazinul de spălat rufe proptit pe trei picioare de ciment

(al patrulea s-a rupt si-şi dezvăluia gamba de fier) cu ligheanul de plastic alături, coteţul găinilor si vechea scară portabilă culcată, servind de stinghie pentru păsări, răzoarele la fel ciudate, mai profunde, mai grave, o linişte de priveghi, doar ameninţări misterioase pe-depsindu-ne fără voce şi prezenţa morţii despre care nu ştiam ce era, ne spuneau

— Duceţi-vă să vă jucaţi pe stradă puneau totul în pripă sub coroane de flori, beau vin de Porto, mâncau măruntaie de pui, plecau plângând

(când cu Mama Alicia pe lângă că plângeau discutau, s-au întors de la cimitir discutând printre ţipete, uitând de lacrimi

— De ce discută cui îi aparţine restaurantul tăticule?

— Taci din gură Jiilia)

si lighioana cu păr negru era Mimi căreia nu-i păsa de hoţi, ghemuită jos lângă răzoare punând iarbă, insecte uscate, pietricele şi pământ pe plita de alamă, aţâţând focul care nu exista cu o bucată de hârtie în chip de foaie, înfulecând, radioasă, o cină inventată, mi-amintesc de pijamaua ei, mi-amintesc de papucii cadrilaţi ca o tablă de şah, şi acum, după atâta timp, aici pe stradă în Coimbra, singură, fără poşetă, umblând la întâmplare

— *Nu umblu la întâmplare* pielea de pe creştet zărindu-i-se sub părul rar, cărunt

— Ce-ai păţit Mimi?

— M-am jucat de-a doctoriţele si infirmierele la Lisabona tuburi în nas, în braţ, în gât, paravanul acela cu volane, pe care ţi-l desfăşoară în jur, o punguţă cu prăjituri pe noptieră, o cutie de suc cu ananaşi pictaţi pe ea, o vază cu nişte garoafe palide, învinse, înclinând capul, rugând să fie luate de acolo, ca să nu sfârşesc ca ele agonizând în apă, scheletică, mă cheamă Măria Emilia Baptista Ama-

ral, Mama Alicia spunea mereu Mimi, patruzeci şi unu de ani, măritată, fără copii, îmi fac injecţii din tuburi, mi-a-rată radiografii, poartă halate verzi, stau de vorbă, nu poate fi adevărat, nu e drept, nu vreau, când mi-au făcut anestezia mi-am agăţat cu toată forţa privirea de brancardier, pleoapa dreaptă mai coborâtă decât cea stângă, am început să repet pleoapa dreaptă mai coborâtă decât cea stângă, pleoapa dreaptă mai coborâtă decât cea stângă şi m-am pornit să cad, am trecut, coborând, pe lângă verisoarele mele în curte în jurul unui serviciu de ceai în miniatură, farfurioare, linguriţe, ceşcuţe, bând, solemne, nimic, îm-brâncindu-mă

— Nici să nu te gândeşti am trecut pe lângă tata la casa de marcat, pompos şi satisfăcut de persoana sa îndreptându-şi cravata şi numărând banii, pe lângă mama cu boneţică printre aburii din oală, pe lângă lighioane cu păr negru care încercau să mă muşte, bunica pe tronul ei

— Nu uita reţeta de coca-cola Mimi bărbatul meu stătea de vorbă cu Celina în salon, cu braţul sprijinit pe pernă, Celina m-a văzut căzând, a arătat cu degetul, bărbatul meu s-a întors o secundă spre mine şi a continuat să vorbească

— Nu-ţi face griji e surdă nu aude braţul care se sprijinea pe pernă a luat-o de talie, m-am străduit să-i explic cu voce tare Celinei reţeta de coca-cola dar ea-i zâmbea bărbatului meu cu un zâmbet care era mai mult decât un zâmbet şi imediat după aceea prăjiturile pe noptieră, sucul, garoafele, totul atât de trist, atât de inutil, atât de palid, înclinat, mort, un picior al meu dormea, celălalt picior s-a trezit dar parcă ar fi dormit şi el, am zărit o gleznă afară din pat, toată numai tendoane şi vene, şi mi-a trebuit timp până să înţeleg că era a mea, în locul unde acul cu ser intrase în încheietura mâinii era o pată albastră,

o pată vânătă si pete micuţe roşii, de la acele pe care mi le înfipseseră si scoseseră, leucoplastul

98

mă mânca pe piele si nu puteam să mă scarpin fiindcă unghiile nu mă ascultau, le-am căutat pe Clotilde, Pal-mira, Julia şi niciuna dintre ele nu era cu mine, s-au trezit mai devreme, au plecat la şcoală, se mirau în curte de maşina de protejat legumele care sufla gaz printr-o pâlnie, unchiul meu udând verzele îngrijind bobocii

— Cine o să-mi umble la maşină merge direct la spital cu limba scoasă zvârcolindu-se de colici urlând ca să înţeleg şi eu

— Ai auzit Mimi?

îi lipseau dinţi, tuturor ne lipseau dinţi din lipsă de bani iar dinţii rămaşi erau negri, mamei, de exemplu, îi prisoseau buze şi obraji, când i-au pus placa jumătate din riduri a dispărut, s-a dat înapoi cu un număr de veri şi a crescut cu doi centimetri, o fată fainâ, recitam din manualul de şcoală

— Ce înseamnă fainâ mămico?

creierul căutând în zadar, răsfoind cuvinte

— Fainâ?)

o săptămână întreagă chelneriţele si clientele nu l-au interesat pe tata, mama care se obişnuise să guste mâncarea cu gingiile ţinea proteza în şorţ la masă şi partea inferioară a feţei, atât de bătrână, îşi recupera ridurile, după cafea şi-o punea iar, îşi disloca gura ca să şi-o potrivească, creştea în volum, tata entuziasmându-se

— Bravo acum am bani şi dinţi dar nu iau cu mine bani, plec şi niciunul dintre ei nu mă prinde din urmă, ajungând la Coimbra trec departe de oraş, de doctoriţele şi de infirmierele care mă scapă de apendice ciopârţindu-mi buricul cu arătătorul

— Cuminte discutând despre cine e şefa, mă întindeau pe iarba dintre răzoare eu simţind frigul umed în şpilhozen, Julia ascuţea bisturiul degetului mic, Clotilde cu mânecile deja suflecate

99

If

— Înapoi extrăgându-mi cu ambele mâini, ajutată de Palmira, metri şi metri de intestin invizibil, Palmira îngrămădea intestine, cu gestul de a face sculuri de lână, până la plasa potârnichilor care se speriau răspândind în jur molozul ouă călduţe, cafenii, săpând o mică gaură cu briceagul, bând, Julia plictisită

— Am să mă plâng Mamei Alicia Clotilde aşa că acceptam să mă opereze la un al doilea apendice, îmi dădeau drumul, alergam după fluturi, un soi de hârtiuţe făcând tumbe spre fluviu, Julia furioasă, fără public, strângându-şi mânia lacrimilor

— Dacă nu asistaţi şi voi am să mă plâng cocoşul se plimba printre ele umblând ca farmacistul, încet şi umflat domnul Teles, nu cu cravată, cu papion din când în când îşi zbârlea penele, sărea într-un acces de supărare pe una dintre găini, o părăsea imediat, îşi scutura şoldurile ca să-şi refacă demnitatea, plin de fanfaronadă, singur, trufaş, cu ochiul rotund, dacă intram la farmacie cu mama domnul Teles creştea în volum, ne zâmbea, vocea îşi schimba tonul, devenea groasă, prietenoasă

— Cu ce vă pot servi dona Rosârio? bombându-si pieptul peste tejghea, tivul înnegrit de la manşete şi guler necesitând detergent, rubinul unei mici cruste de sânge pe barba prost rasă, îşi vâra mâna într-un borcan, îmi întindea o jumătate de duzină de bomboane de tuse care aveau gust de răşină, cu poza unui domn cu favoriţi pe celofan, nu-l deranja dacă mă urcam pe cântar deplasând cilindrul mare şi cilindrul mic în lungul cursorului cu cifre, el care ne gonea bătând din picior dacă veneam singure

— Afară acum amabil, găsind că sunt nostimă, scoţându-mi monede din nas, arătându-mi-le, punându-le în buzunar, scotându-mi altele

100

— Uite ce aveai aici fetiţo nici nu ştiu de câte ori am încercat si eu dar nimic, nici măcar un bănuţ din cei murdari, ruginiţi, mama în rochie nouă, cu talonul preţului încă prins de fustă, se dilata şi ea răzbunându-se de atâtea si atâtea ore petrecute la bucătărie, mi se părea că degetele lor mari se atingeau pe tejghea, gurile aveau să se contopească într-un cotcodă-cit simultan, uliul împăiat de pe dulap în echilibru pe un piedestal lăcuit

— He he când farmacistul bătea cu picioarele în sol uliul se răsucea, una dintre pupilele de sticlă, cu un cuisor, cădea pe duşumea, domnul Teles în patru labe pipăind pe jos

— Afară cu o pupilă în minus uliul era o marionetă inofensivă, nu o pasăre, palma farmacistului explora crăpăturile, se scula cu pupila înfiptă în inelar

— Dacă o să mor de tetanos e vina voastră diavolilor uliul, oblic,

nu ne mai speria, când m-am dat jos de pe cântar, treizeci şi două de kilograme, farmacistul o strângea cie încheietura mâinii pe mama cu unghiile negre la fel ca şi tivul gulerului şi manşetelor iar mama, mai dilatată ca oricând, şi-o retrăgea cu o dojana amuzată

— Ce agitat sunteţi domnule Teles şi în acele zile nu le muştruluia pe slujnicele de la bucătărie, n-o interesau mirodeniile, îşi aranja părul cu gesturi preţioase, i se întâmpla să cânte, talonul cu preţul rochiei se legăna de aţă, tata îl tăia cu foarfecă

— Eşti de vânzare femeie mama încurcată, îmbujorată foarte, când iMama Alicia s-a îmbolnăvit m-au trimis la domnul Teles acasă, în partea din fund a farmaciei, după un sirop, înconjurai farmacia şi dădeai peste o ulicioară nepavată, cu clădiri de o parte si plopi de cealaltă, am apăsat pe sonerie şi doar vântul prin copaci, dacă as fi apăsat pe sonerie cu un an în urmă mi-ar fi fost frică, si acum mi-era la fel de frică

101

tf

doar faptul că aveam deja treizeci si nouă de kilograme ajuta, cursorul n-a mai oscilat la treizeci şi şase, sunt mare, începeam să înţeleg motivul pentru care cei mari nu vor să se dezbrace în prezenţa mea, până la urmă nu era cine ştie ce, era simplu, am pierdut atâtea ore imaginându-mi o groază de lucruri, domnul Teles a dat colţul casei ui-tându-se precaut, a apărut în halat pe stergătorul de ghete apăsând un săculeţ cu gheaţă în dreptul burţii, nu mi-a oferit bomboane, nu mi-a scos bani din nas, umbla cocoşat, târând o gleznă

— Nu-i în regulă fetiţo nu exista un obiect curat în casă, dicţionare pline de mucegai, un boţ de mâncare sleită acoperită cu sticla grăsimii, alţi ulii împăiaţi dar fără nicio urmă de furie, cu ciocul larg deschis, unul dintre ei întins pe masa plină de furnici, se zărea un pat nefăcut cu pantofi murdari de noroi pe el, domnul Teles s-a înapoiat din caverna urât mirositoare în care picurau robinete, a împachetat siropul într-un jurnal şi mi l-a dat fără să se oprească din tuşit, scuipând ceva în batistă

— Nu-i în regulă fetiţo cred că fusese însurat şi femeia într-o zi, vântul zor-năia orhideele de hârtie dintr-o cupă, zornăia umeraşe, zornăia uşa deschisă a frigiderului gol, plopii invadau perdelele măturând încăperea, mi-a fost milă să-l părăsesc cu săculeţul lui de gheaţă şi halatul uzat, femeia s-a mutat la Pombal şi trăia acum cu un

preot, domnul Teles se spunea lua autobuzul şi se ascundea într-o cafenea doar ca s-o vadă trecând, nu vorbea cu ea, n-o căuta, n-o plictisea, nu făcea scene, se uita puţin prin vitrină si revenea la Coim-bra ca să atingă încheieturile mâinilor clientelor de cealaltă parte a tejghelei, zbârlit şi complice

— Cu ce vă pot servi dona Rosário?

nu la spital mi-a căzut părul, mai târziu cu tratamentul, bărbatul meu, însoţit de văduva asociatului, a adus peruca într-o cutie

102

— Un cadou Mimi mulţumeşte-i Celinei care m-a ajutat s-o aleg am desfăcut panglica, am ridicat capacul si am dat de şuviţele oranj foarte bine întinse peste un cap de bacheli-tă albă, cu restul trăsăturilor fără culoare şi buze foarte roşii, bărbatul meu le-a ridicat spre lampă ca să le întărească nuanţa

— N-o încerci Mimi?

văduva a scos peruca de pe capul de bachelită şi a pus-o pe capul meu, mi-a potrivit elasticul, s-a dat la o parte ca să vadă efectul, şi-a căutat peria în geantă şi mi-a confecţionat un breton, a deschis trusa cu farduri ca să mă uit în oglinjoara de deasupra dreptunghiurilor de ocruri diferite si pensulă într-un şănţuleţ iar ce am văzut a fost o amprentă roz si după amprentă o persoană care nu eram eu, cu oasele în relief şi ascuţite, serioasă, macerată, moartă, bărbatul meu i-a spus ceva Celinei care a răspuns cu o frază oarecare si a început să râdă

(o amprenta roz si pe incisivi)

până ce şi-a dat seama că eu îi urmăream râsul, bărbatul meu m-a văzut oglindită în ea şi mi-a ridicat bărbia cu arătătorul gura lui mulţumită şi restul nu, ca vizitele la spital când doar gura era veselă, altceva nimic, gesturi asemănătoare cu gesturile sperietorilor, dezordonate, bruşte

— Nici nu putea ceva să-ţi stea mai bine Mimi tot numai din gură, doar din gură, restul nu, şoferul îmi aducea gladiole joia, părintele episcop a venit o dată cu fina într-un alai de infirmiere respectuoase, măsurat, magnific, si-a întins palma cu inelul peste fruntea mea

— Fiecare cu crucea sa fata mea celelalte bolnave i-au sărutat etola, părintele episcop binecuvânta, împărţea medalii, rozarii, iconiţe

— *Ăsta-i un război sfânt ăsta-i un război sfânt*

— Fiecare cu crucea sa fetele mele

103

şi eu în fotoliu în faţa televizorului, liniştită, cu perucă, socotindu-mă unul dintre căţeluşii aceia travestiţi în oameni pe care-i arătau la circ, ridicaţi pe picioarele din spate într-o rigiditate nesigură, emanând spaimă, emanând bale, implorând din ochi să redevină căţei, Celina şi bărbatul meu îşi ascundeau mici zâmbete în mână, buzele roşii pe capul de bachelită mă sfătuiau

— Să nu-ţi pese umerii lor alăturaţi, genunchii alăturaţi, gurile la unison, amuzate, zeflemitoare

— Nici nu putea ceva să-ţi stea mai bine Mimi capul de bachelită desemnând-o pe Clotilde, pe Jiilia, pe Palmira nu stăteau de vorbă cu mine, nu-mi spuneau secretele lor, se adunau toate trei într-un colţ discutând despre baluri, transformări de rochii, panglici, dantele, nepotul veterinarului din Agueda căruia unchiul său avea să-i ofere o maşină americană cu duzini de faruri de îndată ce va avea vârsta

— Eu am să mă aşez prima lângă el

— Ba eu am spus înainte

— N-ai spus

— Am spus

— Sunt cu patru luni mai mare ca tine crezi că un băiat cu maşină americană o să se uite la o puştoaică tăceau de cum mă apropiam sau făceau o horă lăsân-du-mă în centru, cu perucă, travestită în căţeluş de circ

— Surdă surdă surdă bărbatul meu si văduva pe sofa, hora verişoarelor mele tot mai rapidă

— Surdă surdă surdă până la urmă nu erau ele era vântul prin perdele, nu le-am mai văzut de cincisprezece ani, presupun că s-au măritat dar nu cu fiul veterinarului, care s-a îmbolnăvit de esofag înainte de a avea vârsta pentru automobil iar ambulanţa l-a dus la clinica de la munte, în halat lung pe

104

un scaun cu rotile, ele în vârful picioarelor cu obişnuita lor poftă de râs, eu de cealaltă parte a gardului ştergân-du-mi obrajii cu batistuţa, dintre noi toate eram singura care n-avea să se aşeze niciodată pe bancheta din faţă a maşinii americane, timidă, urâtă, sperioasă, mă trăgeau de codiţe şi nu băteam pe nimeni, îmi ascundeau păpuşa şi nu spuneam nimic, mă aşezam pe jos cu o foarfecă tăind

fotografii din ziar sau scriind cu un capăt de creion în caietul de şcoală aşa că întotdeauna s-au gândit ce nedreptate că m-am măritat cu un om bogat si locuiesc într-o vilă din Lisabona, în timp ce ele nu e vorba de lipsa banilor, e vorba de oboseala pe care ţi-o dă lipsa banilor, să împărţi totul în plicuri, asta pentru gaz, asta pentru apă, asta pentru electrică, asta pentru detergenţi, asta pentru liceul copiilor, asta pentru transport, asta pentru mâncare, să trebuiască să muţi banii dintr-un plic într-altul, să înlocuiesti untul cu margarina, untdelemnul de măsline cu ulei, să reduci carnea, să convingi magazinul de electrocasnice să te amâne cu rata, să scazi numărul băilor, să nu dai drumul la căldură ierni întregi şi acum, ce nedreptate, eu sfătuită de capul de bachelită

— Omoară-le nu aducând revolverul din odaie şi trăgând în verisoa-rele mele ci unul din acele pistoale de carnaval la care apeşi pe trăgaci şi iese o ramură pe care sunt înfipte flori artificiale, ele cu mâna la piept

— Până la urmă a fost o glumă n-am murit mirate că nu iau nimic, las acolo valiza, cheile, peruca oranj pe care mi-au cumpărat-o când eram bolnavă, pornesc spre Calicia si nu mă prinde nimeni din urmă, ajungând la Coimbra trec departe de oraş, ca să nu fiu operată de apendice nici să stau pedepsită lângă cedru, dacă cel puţin m-ar lăsa să mănânc din micile cine cu iarbă, insecte uscate, pietricele, pământ, dacă cel puţin n-ar trebui să cobor în grădină noaptea, într-ascuns, dacă cel puţin domnul Teles

105

fî

— Cu ce vă pot servi dona Rosário?

— Nu-i în regulă Mimi în loc să apese săculeţul cu gheaţă pe halat mi-ar oferi bomboane cu gust de brad, mi-ar scoate bănuţi din nas exhibând două monede care păreau mereu aceleaşi deşi le vâra în buzunar

— Ce-i asta fetiţo?

trec departe de Coimbra şi-ntr-o clipă e Vigo, ploaie tot timpul, casa Mamei Alicia printre arbuşti, cremene, pisici vagabonde, ciulini, mama ştergându-şi braţele cu şorţul şi plângându-se

— Ce zi si chiar dacă a dispărut casa tot pot să privesc trandafirii pe mare, să mă aşez pe o rămăşiţă de zid, uitând de voi, privind trandafirii pe mare.

Tata intra în casă la ora când porumbeii soseau la biserica Mântuirii şi din cauza păsărilor mama instala o sperietoare în curte şi ar mai fi instalat alta şi în faţa uşii, dinţi enormi desenaţi cu cărbunele, gata să muşte dacă ar fi fost sigură că tata s-ar fi speriat de un cap făcut dintr-un ştiulete de porumb înfăşurat într-un ciorap şi cu două braţe de stuf cu bucăţi de ziar agăţate de ele, tata înspăimântat pe ştergătorul de ghete, protejându-se cu servieta de la serviciu

— Ce-i asta?

mama cu mătura ridicată în sus gonindu-l cum le făcea motanilor care stricau ceapa şi vrăbiilor din smochin

— Întoarce-te la amanta ta nenorocitule dar cum lui tata nu-i era frică de sperietori îl primea proţăpită în faţa ceasului din bucătărie, cu o furculiţă şi o lingură servind drept arătătoare şi cadranul imitând o oală verde smălţuită, prins în perete deasupra frigiderului, canarul răsturnându-şi vasul cu apă

— Val Augusto tata prefăcându-se a nu observa, tot numai paşi de catifea, tot numai amabilităţi

— Bună ziua porumbeii pe faţada bisericii cu pupila trează fără să doarmă, vecinii îşi scoteau scaunele în stradă şi conversau pe un fundal de pompieri înrămaţi si de sfinţi Roque din lemn, invalidul tipa de dureri două case mai jos, tata,

foarte bine crescut, ridica de pe cratiţă capacul controlând ce avem la cină

— Bună ziua se observa că-şi făcuse un al doilea nod la cravată după cel de dimineaţă, la fel cum în mirosul lui dăinuia amintirea altui miros amestecat cu vin, mama cu spatele la el arătând ceasul cu o voce plină de cuţitase ascuţite

— Nu bună ziua bună seara canarul de pe stinghia de jos pe stinghia ele sus si de pe stinghia de sus pe stinghia de jos

— Vai Augusto furculiţa minutarului făcea un mic salt care înfiora lumea, vibrând ca şi cum săritura lui ar fi excitat-o, se potolea aşteptând permisiunea să sară din nou, capul tatei dispărea în aburii fierturii gustând sosul

— Bună seara inocent, simpatic, mirat, el care duminica se învârtea toată ziua în pijama rozând mânii nedesluşite, luând în mână ziarul şi lăsând din mână ziarul, supărat pe televizor, supărat pe radio, scoţând din sertar albumul de timbre fără măcar să-l deschidă, privind

cu ură spre biserica Mântuirii

— Ce mizerie de viaţă cu furia celui care are ceva personal de împărţit cu biserica şi cu porumbeii, mă simt aşa din cauza lor, ei sunt vinovaţi, mama, verişoara mea şi cu mine refugiate în cămară, mă trimiteau ca spioană să-i evaluez umorile în uşa sufrageriei, aşteptau raportul meu într-o expectativă concavă, în suspensie

— Acum e în bucătărie şi chinuie canarul fără cravată, fără mirosuri, fără vin care să-l îmblânzească, într-o dimineaţă a expulzat pasărea din colivie şi s-a înecat în scaun

— Măcar tu să te eliberezi a fost o întreagă tevatură până l-am putut prinde, refugiat în lustră printre sclipirile cristalului, trimiţându-ne

108

chicotelile lui stranii, am adus scara, mama si cu mine ţi-nând-o şi vară-mea încremenită pe treapta a treia fără să urce nici să coboare, îmbrăţişând scândurile

— Ameţesc noi cu angoasa alpinismului măsurând faleza scării spu-nându-ne să fim calme, canarul dezarticula ciucurii cu ciocul, tata cufundat în scaun, doar păr şi pantofi, lansând spre biserică dispreţul buzelor sale

— Ce mizerie de viaţă sau târându-se la fereastra dinspre piaţa pustie, nicio maşină, niciun elev de liceu, niciun negustor ambulant, nimeni, soarele coagulat pe pavaj, cerul gol fără nori, ceasul din bucătărie marcând aceeaşi oră, singurele lucruri care se schimbă, nu înţeleg de ce din moment ce se lipsesc de schimbări, sunt doar nevastă-mea care se lăţeşte şi fiică-mea care creste, nevastă-mca şoptind încet

— Vezi ce face taică-tău Patima tălpi prudente ca şi cum m-as întoarce şi aş strânge-o de gât eu care nu cer decât să-mi dea pace, nu cer decât să mă lase în plata mea, raportul şuşotit unei urechi agitate

— Liniştit la locul lui fără înjurături sau altceva răzuind lacul de pe lemn cu unghia nevastă-mea căutând ceara pentru că mobilierul e scump, ştergând fiecare bibelou, fiecare flecuşteţ de aramă, fiecare ceşcuţă de porţelan cu o stăruinţă pătimaşă, mulţumită cu apartamentul ăsta strâmt, cu biserica asta, cu porumbeii ăştia, cu cepele astea pe care le alăptează în curte cu biberonul stropitoarei punându-şi pe cap pălăria mea, transformând nenorocirea în fericire cu pastile pentru ficat si îngeri cromaţi, nemaisperând nimic decât să

se normalizeze tensiunea, nepoată-mea în echilibru pe scară cu canarul râzând de ea, fiică-mea care o să sfârşească pe salteaua nasului ei fiindcă văd bine cum se uită canonicul la ea şi pe deasupra toate trei

— Bună seara nu bună ziua

109

născocindu-mi o chelneriţă de patiserie din cartierul Penha de Franca sau o coafeză din strada Arroios, ingratul de canar făcând cor cu ele

— Vai Augusto un idiot care în loc s-o şteargă în oraş s-a dus să se atârne de scheletul lustrei rămase de la soacră-mea, zornăind iarna luminozităţi mate, soacră-mea, nevastă-mea şi eu seri întregi sub aceeaşi lustră, în aceeaşi casă, văzând cum creşte igrasia şi auzind chiţăitul şoarecilor în crăpăturile duşumelei, ele gândindu-se la căsătoria noastră si eu gândindu-mă rămânând cum să fug de acolo, nevastă-mea şoptind încet baricadată în oficiu ca într-un tranşeu

— Vezi ce face taică-tău Fătima tălpi prudente, ca şi cum m-aş întoarce brusc şi as strân-ge-o de gât, apropiindu-se, aşteptând o clipă, îndepărtân-du-se iar si în locul fiicei mele eu eram cel care explica

— Acum se gândeşte cum să fugă de aici de pastilele pentru ficat, de îngerii cromaţi şi de funiile de ceapă atârnate de cuiul din marchiză, văduvia aceea cu lacrimi atârnânde, legănând neplăceri fără curajul de a vedea

— Şi dacă n-ai să te măriţi cu Augusto Dumnezeule dacă ai să rămâi singură fără nimeni care să te ajute când va muri mama?

nu fiindcă ţineau la mine ci de frica tiraniei proprietarului, de frica hoţilor, a paşilor din curte, nevastă-mea împingând mobile în faţa uşii, apărându-se cu rozariul, întrebând fantome

— Cine e?

coridorul lung, camerele minuscule, clanţele care-ţi rămâneau în mână, bucătăria aproape fără loc pentru frigider, lada pe care un unchi mecanic de vapor a adus-o din Egipt cu mumii, şoimi cu două capete şi sfincşi din imitaţie de aur, seri foarte lungi cu vecini care tuşeau prin toţi

110

l

pereţii si biserica Mântuirii crescând în volum ca să-mi strivească pieptul, într-o duminică am coborât împreună în piaţă iar mama ei, cu umbrela deschisă, în spatele nostru nu-mi aduc aminte

dacă ploua dar mi-aduc aminte de umbrela deschisă şi de verigheta care mă incomoda pe deget

(dacă scutur tare mâna iese)

ne-am iscălit numele în paraclis greşind rândul, am adus valiza de la pensiune cu o şosetă pe jumătate înăuntru pe jumătate afară şi gata, a apărut ceasul cu lingura şi furculiţa asigurându-mă de eternitatea lumii, o constelaţie de colocatari toţi bătrâni, cu plase de cumpărături, opriţi locului ca bufniţele ici şi colo pe scară, fără puterea să urce palierele care mai rămăseseră, plecam de dimineaţă, soseam la cinci, gustam fiertura din cratiţă, salutam politicos

— Bună ziua nevastă-mea, ofensată că nu împărtăşeam cu ea dragostea de mumii si de lustre, imaginând amante

— Bună seara nu bună ziua canarul cu mici ţopături ridicole, ciugulind osul pe care l-am vârât între gratii

— Vai Augusto şi bătrânii încremeniţi săptămâni la rând, sprijiniţi în bastoane, un luminiş atât de departe, o muţenie de cimitir uluit, umbra bisericii Mântuirii târându-se în patru labe prin piaţă devorând vecini, lăzi de băcănie, tot ce prisosea din copacii decapitaţi de luna august, fiica mea care va sfârşi pe salteaua naşului ei fiindcă văd bine cum se uită canonicul la ea, nevastă-mea uitând că am murit de mulţi ani şi că au rămas doar ele trei, nemişcate pe trepte, legănându-şi plasele cu cumpărături, un săpun, o sticluţă cu untdelemn de măsline, un kilogram de zahăr

— Vezi ce face taică-tău Fâtima tălpi precaute care se apropiau, zăboveau un moment, se îndepărtau pieziş, tatăl meu Scuză-mă tată acum eu vorbesc **iii** tatăl meu mort de secole şi cu toate astea locul lui la masă, farfurii desperecheate, pahare desperecheate, tacâmuri înnegrite de cocleală, canarul orfan picurând de pe stinghie fără niciun singur chicotit măcar, mama prpp-tită în faţa ceasului din bucătărie sperând să audă cheia în uşă, când m-am măritat a refuzat să mă viziteze

— Ai ofensat memoria tatălui tău Patima m-am mutat în Campo de Santana ca să locuiesc cu naşul meu si mi-am dat seama că sunt aceiaşi porumbei ca la biserica Mântuirii, cenuşii şi albaştri, înfometaţi, stupizi, părăsind statuia ca să se rotească în jurul verandei în căutare de firimituri, de resturi, am ajuns să dau de ei şi în oratoriu, în magazie, în patul meu, plimbându-mi-se pe pernă şi în cearşafurile desfăcute, ascunzându-mă de nu ştiu ce cum m-ar acuza tata

— Tată nu ştiu dacă ţin la el şi i-am simţit lipsa, nasul meu tot" spune să-i iubim pe superiorii noştri legitimi dar niciodată vreun superior nu mi s-a părut legitim, fiindcă tu de exemplu, ce drept ai să mă Iaşi însărcinată, ambasadorul american ne vizita cu amiralul, generalul, foştii poliţişti, naşul meu încerca să-i dea să sărute inelul iar ambasadorul, fără să acorde atenţie inelului, strângându-i mâna, secretarul lua notă de ambarcaţiunile care aduceau arme, bani, droguri

(naşul meu îngrijorat

— Droguri?)

bărci spaniole de pescari semnalizând cu lumini din larg la Peniche, Cascais, Tavira, într-o gravură deasupra ambasadorului credincioşii defuncţi înviau pe jumătate goi într-un peisaj de ruine, în altă gravură Isus umbla pe ape binecuvântând măslini în timp ce discipoli bulbucaţi, bărboşi îl urmăreau de pe un soi de plută dacă nu cumva transporta arme, bani, droguri, explozive, ceea ce sfântul Ştefan ascundea de romani, în cutele tunicii, nu era cuminecătura pentru prizonieri ci revolvere, mine, grenade,

112

L

plasele de cumpărături ale colocatarilor încremeniţi pe scări, aşteptând milostivirea antireumaticului pentru ca oxidul din articulaţii să se înduioşeze, fluturau bancnote false, hărţi, heroină, după ce se închidea băcănia mama mă triinitea să cer cu împrumut ouă şi zahăr, clopotele păreau să sune în peşteri nelocuite deşteptând molii, balamalele scrâşneau cu un zgomot de carton care se rupe dezvăluind o penumbră ca de pod al casei, dulapuri fără uşi locuite de hăinărie nămoloasă, ochi care se ridicau deasupra ochelarilor plângându-mi-se

— Patima manevrând sertare care se înţepeneau cu o înfiorare de răni, bandajele de la glezne atârnau pe jos dona Mecia dona Mariana domnul Araiâjo când nu erau în casă, gătind pe lămpi cu petrol ca să economisească gazul, schiopătau de la biserica Mântuirii până la dispensar unde le ungeau cu iod ulceraţiile varicelor, mi se întâmpla să mă trezesc în ţipetele invalizilor

— Roşa porumbeii se roteau dincolo de ferestre razant cu copacii, coşurile, acoperişurile, întindeam pătura peste colivie ca să potolim canarul

— Fă pasărea să tacă Patima o pană dansa pe pereţi în drum spre tavan, dispărea în coş, revenea a doua zi înnegrită de funingine,

fundul coliviei era un pătrat care aluneca pe o rotiţă si se curăţa cu cuţitul, naşul meu căutând bomboane în sutană

— Micuţa mea Patima *contrar celor pe care le afirma pe nedrept cumătnil meu, Dumnezeu să-l odihnească, nu numai că n-am privit-o niciodată într-un fel anume cum nici nu m-am gândit vreodată să mă culc cu ea, m-am limitat, când a divorţat, să-i ofer adăpost la Campo de Santana ca să-mifie ca o fiică pentru că i-am venit în ajutor, i-am dat asistenţă religioasă, i-am urmărit studiile, i-am oficiat cununia, o vizitam duminica din caritate creştină si în prezenţa soţului ei, îi ajutam să plătească chiria, le lăsam un plic cu*

113

bani de Crăciun si de Paşti, evident că locuinţa mea devenise pe urmă prea mare, adormeam greu, aveam nevoie de cineva lângă mine, îngenuncheaju ca să mă rog în birou şi în timpul ăsta corpul ei, faţa, vocea, se îndepărtau şi se apropiau, nu le ceream eu să vină, nu voiam să vină, genunchii când şedea picior peste picior, pantoful care se legăna înainte şi înapoi în vârful piciorului, felul cum îşi dădea părul din ochi, să-i iau degetele unul câte unul şi să le sărut, nu ceream mai mult decât să-i iau degetele şi să le sărut, când se scula ca să pună masa o smulgeau din mine, mă durea, mă gândeam am şaizeci şi şapte de ani Dumnezeule, inima strivită, m-am hirotonisit la patruzeci, de ce acum, et ne nos inducas in tentationem'1, prima dată când am intrat în odaie am găsit-o aşezată în pat si citind, am văzut iiai-nele împăturite pe dungă în cuier, sandalele, atât de emoţionante, drepte una lângă cealaltă, ceasul şi inelul pe noptieră, mi s-a părut un copil, mi-a venit s-o implor

— Fă din mine ce vrei s-o implor

— Pedepseşte-mă Patima fiindcă merit şi nu reuşeam să scot o vorbă, mă ameţea inocenţa dantelelor de pe cămaşă, gâtul atât de alb cu lănţişorul de la prima comuniune cu medalionul Fecioarei, dacă ar fi pus cineva mâna pe un foarfece ar fi fost atât de simplu, dacă eu aş fi pus mâna fără ca ea să se aştepte pe un foarfece şi i-aş fi gâtlejul mi-aş fi regăsit pacea, reijuiem aeternam dona eis, Domine, recjiiiem aeternam2, şi în loc de asta m-am aşezat pe marginea saltelei cu inima stricată, rinichii de care medicul m-a prevenit doi litri de ceai zilnic părinte episcop ca să se dizolve pietrele, dacă aş fi adus bomboane cu mine, dacă as fi reuşit să spun

— Fata mea aşezat pe marginea cuverturii cu inima strivită, ea a închis cartea marcând pagina cu arătătorul, un semn lângă clavicu-

1 şi nu ne duce pe noi în ispită *(Int.). (N.t.)*

2 odihnă veşnică hărăzeşte-i ei, Doamne, odihnă veşnică *(Int.). (N.t.)*

114

lă, alt semn la încheietura mâinii, dacă m-as scula, dacă m-as întoarce în camera mea, Dumnezeul meu nu ştiu dacă va fi existând Dumnezeu, nu ştiu dacă cred în Dumnezeu Dumnezeule, cât un grăunte de muştar pe care l-a semănat un om pe câmpul său, mâna mea i-a atins semnul de la încheietura mâinii

— Ce citeşti micuţa mea Patima?

sticluţe cu parfum, borcănase cu cremă, perii, nrătătond în carte s-a retras un pic, faţa nu, corpul nu, un şezlong de cealaltă parte a patului cu un teanc de reviste de modă şi pe toate paginile revistelor de modă fotografii ale celor trei inamici ai omului, Lumea, Diavolul şi Carnea, manechinefiliforme, obscene, cu picioare asemănătoare cu pârghia despre care m-au învăţat la scoală că e în stare, sprijimndu-sc de mine, să ridice Pământul, dacă ar pune cineva mâna pe un foarfece si le-ar gâtlejurile pentru totdeauna, Dumnezeul meu e un Dumnezeu gelos, dacă cineva le-ar împiedica să-ini reducă inima strivită la ceva dezasamblat şi ruginit, manechine îmbrăcate dar goale, aşa cum cămaşa de noapte a finei mele o îmbrăca dezbrăcând-o, dantele inocente de fetiţă poruncindu-mi să le sfâsii, desenele de pe stucărie pe care le-a îngroşat pictorul prea tare, medalia Fecioarei la gât, arătătorul care marca pagina poruncindu-mi

— Sfâsie-mă sfăşie-mă pentru că am pus în patul meu cuverturi brodate cu in fin de Egipt şi am parfumat cearşafurile cu miresme de smirnă, aloes si scorţişoară, se auzeau liliecii în jurul felinarelor din grădina Torel, am luat hotărârea să consimt ca poliţiştii spanioli si soţul surdei să se ocupe de preotul comunist, conform cu porunca din Biblie de a se amputa membrul care păcătuieşte la fel cum am acceptat să-l primesc pe ambasadorul american deşi era protestant, armele, banii, drogurile, incendiile, bombele, ca să asist la agonia Viţelului de Aur şi la, distrugerea Sodomei şi a Gomorei, când mi s-a spus de explozibilul din avionul ministrului m-am gândit, invocându-l pe Domnul, ce milă poţi avea pentru un filistin care si-a repudiat soţia si copiii si trăieşte în păcat cu o concubină străină, între sângele Mielului si sângele oamenilor am preferat sân-

115 |

gele oamenilor sanctificând uneltele răului spre lauda si slava Preaînaltului, eu cu inima stricată, vezica stricată, rinichii cerând doi litri de ceai de dimineaţă până scara, fina mea cu ceafa lipita de căpătâiul patului si bărbia în piept, i-am sărutat grăuntele de muştar al semnului de la încheietura mâinii

— Ce carte e asta micuţa mea Patima?

în speranţa să facă din mine ce va vrea, să mă repudieze, să mă gonească, sticluţe de parfum, borcănase cu cremă, peni, arătătorul marcând pagina, ceasul şi inelul pe noptieră, sandalele una lângă alta, hainele împăturite pe dungă în cuier, mi-am culcat obrazul, ruşmându-mă de ca şi-a culcat obrazul pe pernă lângă obrazul meu

— Lasă-mă să mă odihnesc un pic micuţa mea Patima nu mă îmbrăţişa, nu vorbea cu mine, nu se apropia, am marcat pagina din carte, am pus-o pe şezlong lângă un teanc de reviste de modă, m-am întins peste naşul meu ca să sting lumina, simţeam copacii din Campo de Santana, clădirile, monumentul spiritistului şi pesemne că am adormit imediat fiindcă nu-mi amintesc decât de storurile ridicate, de soarele înaintând pe jos spre cuier şi de la cuier pe marmura scrinului şi că am aruncat perna în el gonin-du-l din cameră, mi-amintesc doar de absenţa naşului meu, de jumătatea de saltea fără nimeni în dreapta mea, de ceasul indicând ora opt si douăzeci şi şase, nu, opt şi douăzeci şi şapte pe noptieră şi că-mi venea să mă scol nu ştiu de ce îmi venea să mă scol, nu ştiu de ce, cât mai repede posibil.

Pentru ce mor lucrurile în noi? Când îmi explică acum că n-o părăseşte pe surdă

(şi surda chiar în faţa noastră, servilă, mută, zâmbind din ţara ei îndepărtată şi binecuvântându-ne)

nu mă supăr, nu mă înfurii, nu sufăr, accept să-mi ia mâna, să-mi şoptească

— Mâine după prânz trec pe la tine degetele în degetele mele mă deranjau, simt coapsa bătucită, vocea în ureche în loc să mă excite mă gâdilă, fac un efort ca să nu mă scarpin cu degetul mic, să mi-l scot de acolo, ecoul, senzaţia de umed, spun da în speranţa că o să-mi dea drumul, şoferul trece pe afară îndreptân-du-se spre garaj, grădinarul uită de trandafiri urmărind-o pe grăsană când ia rufele de pe sârmă, mobile mai urâte ca ale mele, abajururi care nu-mi plac, scrumiera cu un matelot din bronz, cana cu un vânzător de ziare strigân-du-şi marfa, dacă s-ar întâmpla să mă mărit cu el i-aş oferi imediat matelotul şi

vânzătorul de ziare menajerei emoţionate toată, ştergându-si recunoştinţa de şorţ,

— Dona Celina transportând acei monştri cu precauţii eucaristice, asociatul soţului meu zgâlţâind-o pe Mimi

(ce diminutiv grotesc, Mimi, nu mă pot obişnui oricât aş repeta Mimi Mimi Mimi la fel cum nu mi-o pot închipui copil, o femeie fără vârstă, decolorată, stinsă)

— La ce te gândeşti?

117

se pare că locuia în Spania cu bunica bolnavă, familia avea un restaurant sau aşa ceva, să faci sute de kilometri numai ca să nu amăgeşti o infirmă ce straniu, dacă abajururile, perdelele, mobilele au fost cumva ideea ei, n-am auzit-o niciodată rostind o frază întreagă, n-am putut niciodată să-mi imaginez ce gândeşte, zâmbind aşa întruna, dirija servitoarele cu ajutorul ridurilor de pe frunte

Nu va necăjiţi dona Ccliim sunt riduri de expresii'

faţa brusc aspră si apoi din nou absentă ca atunci când mama se uita la tata întâi şi pe urmă la unchiul, cine-mi garantează că şi picioarele surdei sub masă nu cred

— La ce te gândeşti?

unchiul meu a dispărut si mama a devenit aspră tot timpul, a încetat să mă mai certe, când mi-am pus prima oară pantofi cu toc înalt a întrebat fereastra unde se ciocneau păsările ochilor

— Unde o să ajungem Dumnezeule?

fără să-mi spună să mă descalţ, ocupată să îmbătrânească din greu, cu ură, satisfăcută de avertismentele zahărului în sânge, anunţând ziarul despăturit în speranţa că în spatele lui ar fi tata

— Nu mai sunt bună de nimic aşteptând o secundă, adăugând dacă ziarul se înfiora

— O să vă descurcaţi şi fără mine *mama* dacă în loc s-o întrebe pe Mimi m-ar întreba pe mine

— La ce te gândeşti?

as răspunde că-mi face plăcere certitudinea că o să se sfârşească totul la noapte, mâine nu va veni nimeni la mine acasă după prânz cu excepţia menajerei, mirându-se de lipsa instrucţiunilor pe caietul de pe microunde, re-citindu-le pe cele din ajun

Dona Alice te rog schimbă asternuturile şi adu spata si cotletele pe care le-am comandat la măcelărie omul pentru maşina de spălat

trebuie să vină la trei să repare tu-

118

bul cumpără un cozonac de la supermarket iaurturile sunt pe sfârşite dacă telefonează croitoreasa spune-i că mă întorc la şase mulţumesc Celina scriind

Coniţă Celina fiindcă n-aţi lăsat vorbă nimic am făcut curăţenie mare în salon si am pus codul în sos omul a luat maşina la atelier pentru că nu-i doar tubul e ceva ars am plătit cozonacul şi iaurturile de la mine nu era decât de căpşuni am plecat mai devreme fiindcă băiatul e bolnav pe mâine dacă o vrea Dumnezeu Alice pentru ce mor lucrurile în noi de vreme ce nu pare să fie ceva lent, cu încetinitorul, brusc ne dăm seama că ne-am saturat, nu mai simţim decât plictiseală, saţietate, dorinţa de a rămâne singură, departe de el, cum de am putut, să-i poruncesc iritată

— Vrei să fii drăguţ să ridici pantofii?

şi să îndrept franjurile de la covor cu o smucitură, să scutur scrumul de ţigară de pe perna cu chef de a-l scutura cu acelaşi gest şi pe el din ochii mei

— Ce porcărie cu cât suntem mai evidente cu atât ei înţeleg mai puţin, încep iar cu giugiulelile, sărutările, o limbă de orez

— Iubire un corp care nu îmbrăţişează, strânge, o respiraţie care se lipeşte, cuvinte cretine altădată pline de haz

— Musculiţă frumuşică asta de la o clipă la alta, musculiţa frumuşică ce imbecilitate, şi ei atât de insistenţi, atât de stupizi, dacă cel puţin te-ai îndrăgosti, să-i prezinţi prietene, să stărui să cineze în oraş, să se distreze, să iasă, să doresc să vină lângă mine temător, laş, propunând jumătăţi de acorduri, jumătăţi de despărţiri, în speranţa să ne ţinem în rezervă în caz că

— Nimic definitiv câteva săptămâni fără tine ca să mă gândesc mai bine

119

grăsana dispăruse de lângă sârmă cu ligheanul sub braţ, grădinarul revenea la florile lui cu forfecări nostalgice, şoferul transporta pachete la furgonetă bine spuneam eu că se termină totul la noapte, uite dovada că se termină totul la noapte înainte ca el sa-mi ia mâna si să-mi şoptească la ureche, înfiorându-mă, fără vlagă

— Mâine după prânz trec pe la tine unchiul meu m-a ridicat de talie

— Să zbori Celina să zbori m-a ridicat departe de marinarul de bronz şi de vânzătorul de ziare care-si striga marfa, de draperiile si cie mobilele mai urâte decât ale mele, cu marchetărie, ţinte frecate cu nisip, ornamentaţii de alamă, a primit pe genunchii lui hohotele mele fericite, mirosea a apa de colonie pe care o ador si astăzi n-o mai foloseşte nimeni, un flacon de un litru cu dop auriu si eticheta în spaniolă, Privire Seducătoare, cu un domn foarte frumos, brunet, cu cărare la mijloc si garoafă pe rever, am căutat peste tot şi ei habar n-au, stau şi repetă cu vocea înceată cercetând rafturile

— Privire Seducătoare Privire Seducătoare întind mâna orbeşte căutând în fund, aduc scara ca să se uite în cutiile cele mai de sus, răscolesc în depozit, îl întreabă pe responsabil, pe un vânzător vechi, bătrânelul magazinului

— Privire Seducătoare domnule Albuquerque cunoşti? bătrânelul înţepeneşte în sine preocupat, îşi consultă memoria din care anii i-au smuls pagini întregi şi le-au murdărit pe cele rămase cu pete de uitare mai negre decât literele

— Privire Seducătoare?

întregul magazin murmurând învins, cu discursul acela tărăgănat din momentele când aţipim

— Privire Seducătoare iar eu

120

— Un flacon auriu cu etichetă în spaniolă cu un domn cu cărare la mijloc şi garoafă la rever nasuri foarte alungite, braţe descurajate, mărturisirea înfrângerii

— Se pare că nu avem poate pe strada Madalena poate în Baixa1

bătrânelul insistând cu încăpăţânare pe cartea lui făcută ferfeniţă de care nu-i păsa nimănui

— Privire Seducătoare aţi spus Privire Seducătoare unchiul meu m-a ridicat de talie

— Să zbori Celina să zbori m-a ridicat din nou mai mult peste micile voci intrigante ale narzilor, ale perucii oranj pe care am ales-o noi pentru surdă si se unduia scârţâind dintr-o încăpere în alta iluminând pereţii cu mici flame, străluciri, batjocura servitoarelor fierbea la bucătărie

— Paiaţă pariez că o furau la coşniţă, îi pârleau intenţionat bluzele cu fierul, mutau rufăria dintr-un sertar într-altul şi ea pierdea ore în şir răscolind prin dulapuri, deşi nu se plângea de dureri ini se

întâmpla s-o surprind înghiţind comprimate într-ascuns, cu pielea atât de încordată că i se zăreau dinţii, înghiţea comprimatele şi după un timp dinţii îşi micşorau volumul, trăsăturile îşi regăseau pacea, zâmbetul reîncepea să tremure, secretarul despărţind silabele cu grimase elastice

— E vreo problemă dona Mimi?

şi eu aruncată în sus de unchiul meu mult deasupra cancerului, eu n-o să mor niciodată, pisicile mor, canarii mor, soţul surdei

— Mâine după prânz trec pe la tine se culca în partea mea din pat si detest să se culce cineva în partea mea pentru că odaia apare imediat altfel, obiectele de lângă mine acum foarte departe, mobilele şi

1 Vechi cartier comercial al Lisabonei. *(N. t.)*

balconul unde nu sunt obişnuită, absenţa mirosului meu pe cearşafuri, un fir de păr care nu-mi aparţine pe faţa de pernă, adâncitura din saltea prea mare pentru mine, nu reuşeam să mă concentrez, nu reuşeam

— Nu ţi-a plăcut Celina?

să-l împing, să-mi recuperez partea mea, să văd mobilele si balconul la locul lor obişnuit, bicicleta de făcut gimnastică între toaletă şi scrin, cu o gorilă din pluş cocoţată pe şa, să pedalez cinci kilometri în fiecare dimineaţă pe nemâncate

— Să pedalaţi cinci kilometri în fiecare dimineaţă pe nemâncate şi adio celulita iar în loc ele asta şaua îmi strivea fesele şi celulita creştea, asociatul bărbatului meu îşi aranja cravata în oglinjoara concavă de epilat sprâncenele, căuta un pieptene răvăşindu-mi cremele, pensulele, bijuteriile de cositor, miniatura sfintei, îndrăznea să deschidă cutia cu usca torul de păr şi bigudiurile cercetându-mi agrafele, erijat în proprietar, familiar, fără niciun pic de respect, călcând pe cuvertură cu tălpile lui imense, femeia de la spălătorie arătându-mi urmele

— Ăsta-i noroi dona Celina deranja ordinea lucrurilor, le îngrămădea, le lăsa să cadă, îmi lansa jeturi de fixativ

— Nu există o oglindă în spelunca asta Celina?

tot ceea ce soţul meu nici gând cu teamă să nu mă jignească, cerând mereu permisiunea, dacă nu te deranjează, dacă nu te superi, dacă nu vezi vreun inconvenient Celina, niciodată nu *s-a* întins peste partea mea, niciodată nu s-a atins de nimic, niciodată nu s-a dezbrăcat

în faţa mea, spunea

— Pardon lua pijamaua în baie, se auzeau foşnete de stofă, robinete, periuţa de dinţi electrică, capacul cutiei cu valium, broasca descuindu-se şi soţul meu în vârful picioarelor, care era tot un mod de a-şi cere scuze, cu costumul pe braţ şi

122

pantofii în mână cu ciorapii înăuntru, punea totul în ordine, se apleca să sufle un fir de praf de pe căptuşeală, dacă i se întâmpla să răstoarne ceva, să presupunem că sfânta, alerga s-o pună la loc

— Pardon pardon dând jos Turnul Eiffel din cauza nervozităţii, anxietăţii, fricii să nu-mi displacă

(dacă nu mi-ar fi furat copilăria nimic din toate astea nu s-ar fi petrecut şi încă am mai fi trăit împreună)

prindea Turnul Eiffel si lampa lui Aladin care se clătina, lumea, redusă la o constelaţie de siluete fragile, se prăvălea bucată cu bucată în jurul lui molipsindu-se în cădere, bărbatul meu îşi multiplica degetele susţinând rame nedecise, becuri care clipeau, mici bufniţe din porţelan care se sprijineau unele de altele, paharul de apă pe fundul căruia se afla acum broasca ţestoasă din fier care dacă îi ridicai carapacea era o tabacheră pentru tutun de prizat, gorila de pe şaua bicicletei părea să-si ia avânt, soţul meu privea tablourile cu panica să nu se prăbuşească şi ele, întindea palma la nimereală ca să le prindă, cerea ajutor cu un suspin de înecat

— Celina ca şi cum i-ar ţine companie broaştei ţestoase în pahar, o latură a draperiei s-a desprins şi felinarele din oraş, până atunci paşnice, au năvălit în cameră de-a valma cu clădirile, prăvăliile, bulevardele, pieţele, soţul meu protejân-du-se în spatele gulerului

— Celina fluviul se revărsa peste pervaz înghiţind podeaua, în clipa când inunda patul unchiul meu m-a ridicat de talie

— Să zbori Celina să zbori soţul meu s-a culcat pe jumătatea lui, a apăsat pe întrerupător şi locul a fost imediat acaparat de o colină de cuverturi urcând si coborând prefăcându-se că doarme şi nu dormea niciodată, mă aştepta fără să fie în stare să

123

spună că mă aşteaptă, tata ascuns în ziar, mama fericită, bunica dornică să le povestească vecinilor

— Un cavaler cum se cuvine Celina punând faţa de masă nouă, pahare noi, farfurioare cu seminţe de coconar, o prăjitură cumpărată

de la cofetărie cu numele lui din litere înfipte între margarete din nuci si marţipan domnul Borges niciodată Alberto nici Borges, domnul Borges, o avertizau pe cofetăreasă

— E pentru un cavaler cum se cuvine îşi petreceau după-amiaza măturând, dând cu ceară, lustruind, întorceau ceştile din bufet ca să ascundă toartele rupte, refăceau franjurile de la fotoliu, aşezau milie-uri sub fotografii, bunica cerea un Sfânt Sebastian de la agenţia funerară şi-l instala în bufet, cu săgeţi de metal şi sânge pictat, mă studiau ore în şir

— Nu te mişca îmi descopereau un coş pe bărbie si lumea întreagă se dezintegra

— Sfântă Fecioară încercau cu dezinfectant, alcool, iod, până la urmă îl acopereau cu pomăda

— Acum să nu te scarpini la ora opt noi trei, încă potrivind coafura, în aşteptarea soneriei crezând că o auzeam când nu suna, găseau că semăn cu o actriţă de cinema italiană al cărei nume nu mi-l amintesc, încercau să mă îmbrace ca ea, să mă acopere cu un breton identic, să mă strângă într-un cordon de catifea, să-mi vopsească gura în violet sau roşu închis, la sfârşitul mesei gura actriţei trecuse toată în şerveţel si abia îmi mai rămăsese un pic de cinema pe dinţi, mama către bărbatul meu, ruşinată foarte

— E prima dată că se întâmplă aşa ceva domnule Borges

124

frecându-mi gingiile cu batista şi colac peste pupăză a început să plouă şi oamenii umblau repede, în alb şi ne-, gru, într-o furtună de dungi ca în filmele mute, bunica a adus un ibric din bucătărie iar picăturile de pe tavan se striveau cu un zgomot de metal pe metal, ne-am oprit din mâncat ca să ascultăm, patru furculiţe în suspensie, patru feţe însoţind traseul picăturilor, teama transformată în uşurare dacă vibra ibricul, o a doua crăpătură, un al doilea ibric, mama prinzându-se de cămaşa domnului Borges împiedicându-l să fugă pentru că suntem săraci

— Abia în februarie am reparat acoperişul o groază de bani n-am reparat nimic, nici acoperişul, nici ţevile, nici în-cuietoarea de la balcon, nici spălătorul legat cu o cârpă si cvi o căldare dedesubt, aveam să reparăm peste două sau trei luni când domnul Borges a plă

— Nu găsiţi că fiica mea seamănă cu o actriţă italiană?

optsprezece ani şi nicio dioptrie, niciun rid de expresie, fără

varice, proiectoarele nu încetau să mă lumineze, camerele nu încetau să filmeze, bărbatul cu flaconul de Privire Seducătoare, foarte frumos, brunet, cu cărare la mijloc şi garoafă la rever dansa cu mine pe o pistă nesfârşită, am vrut şă-l iau cu mine pe Mickey Mouse când m-am mutat, mama care mă ajuta să-mi fac geamantanul a dat peste păpuşa ascunsă printre bluze şi a tras-o afară de un picior moale, lânced, sângerând rumeguş

— Ce e asta?

ochiul înlocuit cu un nasture, membrele aproape numai pluş, nasul ros de umezeală sau de molii, nici

— Bună Celina nici

— Noapte bună Celina nici

— Pe mâine Celina nicio frenezie, nicio tumbă, nicio bucurie, mut, cine ştie dacă nu cumva ofensat că mă măritasem, cine ştie dacă

nu cumva vrând să nu plec, mama golindu-l şi de restul rumeguşului

— Ce e asta?

furioasă că intram în apartamentul domnului Borges, cu mobilier de nuc, birou pentru afaceri şi rame sculptate, însoţită de aşa o ruină, o cârpă, o jucărie idioată, când domnul Borges l-ar vedea pe Mickey Mouse m-ar aduce înapoi si tavanul din salon ar continua să picure în ibric la fel ca încuietoarea de la balcon dându-i guturai în noiembrie, totul descompunându-se cu excepţia lui tata protejat de ziarul despăturit, rezumat la o şosetă fără elastic care se bălăngănea înainte si înapoi, mama a ridicat capacul pubelei, am vrut s-o rog

— Dă-ncoa dar cuvintele nu ajungeau în gâtlej la fel cum corpul meu refuza să se urnească, bărbatul meu

— S-a întâmplat ceva Celina?

un pat care nu era al meu, o cameră enormă plină cu pufuri, lăzi, console, una dintre lighioanele de pe etajeră a fost cea care m-a adus aici sau atunci o vrăjitoare, ori un vârcolac, am observat verigheta pe deget si am început să plâng, mama a trântit capacul pubelei cu Mickey Mouse înăuntru printre coji, cutii de conserve teşite, un gât de sticlă care a Iu

— Încetează cu văicăreala fată cit şi s-a stins, o cameră nesfârşită, necunoscută, ostilă, scrinuri stil dintr-o dată pline de muchii, de colţuri, portretul unei doamne într-o camee ovală

— Tu cine eşti?

nu mirosea a mucegai nici a praf, mirosea a ceară, a piele văcsuită, a dantele vechi, zgomote de aspirator sau de asasini în apartamentul vecin, mama în timp ce-mi pecetluia geamantanul cu catarame iar Mickey Mouse dacă măcar i-ar trece prin minte lui tata să-l salveze din gunoiul luat de camionetă, mort pe vecie

126

— Încetează cu văicăreala fată dar nu mama era cu mine si nici umbra cameei ovale, era soţul meu într-un halat mov, atât de departe de bărbatul de pe Privire Seducătoare, atât de neglijent, atât de urât, turnând apă în pahar şi întinzându-mi paharul

— S-a întâmplat ceva Celina?

şi eu explică-mi de ce dorm cu dumneata dacă doar am luat masa ele seară împreună si ne-am dus la cinema de cinci, şase ori cel mult, niciodată nu ţi-am dat mâna, niciodată nu ţi-am dat un sărut, unde mi-ai pus urşii, hipopotamii, puii de leu, iepurii, cine ţi-a dat voie să-mi în-locuieşti puloverele cu rochii, colanţii cu jartiere, integrantele mele cu nimic si acum ce mai pot citi ca să mi se facă somn, dă-mi un motiv pentru verigheta de pe degetul du-mitale la fel cu a mea, ce te face să insişti să fii bun cu mine, să te îngrijeşti de mine, să-mi oferi cadourile astea, să-mi aduci un Mickey Mouse nou

— M-am gândit că ţi-ar face plăcere Celina care nu mă interesează deloc fiindcă nu-i al meu, re-turnează-l la magazin, păstrează-ţi banii, atâta lume ar fi mulţumită să, am plătit pe cineva să te omoare şi dumneata sunt convinsă că ştii şi nu-ţi pasă nu-s în stare să spun tu vezi bine, oricât aş încerca nu-s în stare să spun tu nu te interesează decât să te plac si nu te plac, să stau de vorbă cu dumneata şi nu stau, să-ţi zâmbesc şi n-am să-ţi zâmbesc, nu face asta, impune-ţi nişte limite, nu-mi spune iubito, nu insista să mă adori, şterge-ţi lacrimile, pe sufletul persoanei pe care o ai aici şterge-ţi lacrimile şi dacă mai ai o batistă şterge-mi-le şi pe-ale mele, nu-s pentru Mickey Mouse nici pentru unchiul meu, cred că sunt, închi-puie-ţi detest să mărturisesc asta pentru dumneata, nu pentru mine chiar dacă la noapte o să se termine tot, nu pentru mine, nu te îndepărtez dar promit, mă prefac că-mi place, încerc să te sărut, nu

127

da atenţie că am închis ochii şi te sărut, mi-am aşezat palmele pe spatele dumitale, vorbesc cu dumneata, aproape că zâmbesc mai

împrumută-mi o dată batista, ai răbdare zâmbesc chiar dacă mama dumitale mă goneşte, nu te supăra dacă te rog să întorci fotografia cu spatele, nu-i nevoie să deschizi sertarul si s-o pui înăuntru, e suficient s-o întorci puţin cu spatele, mulţumesc, ia-o de la început, nu te enerva, nu tremura, nu tremur, uită-te la mâna mea că nu tremur, priveşte degetele cât sunt de drepte, sigure, semăn cu actriţa aceea italiană nu semăn, parcă suntem la cinema parcă nu, optsprezece ani în loc de patruzeci si niciun rid de expresie, nici celulita, nici varice, părul fără vopsea, pleoapa fără fard, spune acum că mă doreşti, că eşti frumos, brunet, cu cărare la mijloc şi garoafă la rever, dansează dumneata cu mine pardon dansează tu cu mine, freacă-ţi bărbia ta de bretonul meu, poartă-mă dumneata pardon poartă-mă tu învârtindu-mă şi iar învârtindu-mă pe o pistă fără sfârşit, camerele de luat vederi pe urmele noastre, proiectoarele, luminile, parfumurile de Privire Seducătoare iubire, n-ai murit nu, jură-mi că tu n-ai murit, că n-o să se sfârşească totul la noapte, nu ţie ţi-au spart parbrizul de la maşină la întoarcerea de la hotel, n-au fost mitraliere nici pistoale nici grenade nici nimic din toate astea pentru că zâmbesc, fii atent că zâmbesc, continuu să zâmbesc după ce am sfârşit amândoi prin a fixa tavanul în casa asta pustie.

Dacă prietenul meu s-ar înşela în privinţa firelor şi garajul ar sări în aer cu totul, mie, pe cuvânt de onoare, nici că mi-ar păsa. M-am săturat să dorm pe o saltea pe după maşini, să mă trezesc cu dureri de cap din cauza vaporilor de benzină, să-mi găsesc hainele din valiză pătate de funingine, să trăiesc înconjurată de pneuri, motoare şi ambreiaje în loc de tablouri şi mobile, m-am săturat de general şi de ceilalţi care intră fără să le pese de mine, fără să ceară voie, fără să-mi dea măcar bună ziua, m-am săturat să mă îmbrac în grabă, să mă încalţ, să-mi caut pieptenele printre cheile franceze ca să mi-l trec prin păr, în timp ce gaiţele ţopăie în stejar soptindu-mi ce nu vreau să aud, grădinarul strânge frunzele din piscină cu grebla, din când în când prietenul meu explică ceva, tace brusc, secretarul sau unul dintre foştii poliţişti se uită la mine furios şi mă tratează cu tu

— N-ai nicio treabă pe-afară?

gonindu-mă în curte, vocile reîncep în clipa când grădinarul îmi zâmbeşte băgând frunzele într-un sac, noaptea crengile copacilor se odihnesc la suprafaţa apei de-a valma cu luna, adierea din sud amestecă dominoul coroanelor unde bănuiesc că-si fac cuib gaiţele

fiindcă umbrele devin gângurituri care ştiu de cafeneaua din Espin-ho dar nu le vine să creadă, le aud asigurându-mă

— Rămâi aici

129

surda apare pe terasă cercetând răzoarele, miscându-se, fără picioare, ca luminile pe mare, dacă aş spune ce vorbesc gaiţele prietenul meu

— Eşti nebună ar râde de mine fluturând autorizaţia pentru local, cu copertina desfăşurată, mesele pe terasă, pescăruşii treceau între piaţă si plajă, vocea generalului si a secretarului repetau întrebări, amiralul cu un discurs lung căruia murmurul narzilor îi stingea cuvintele, unul dintre poliţişti sprijinit de o prăjină

— Mai încolo veneau săptămânal din Spania sfâşiind ceaţa în automobile furişate, aducând ordine, contraordine, lăzi şi baloturi pe care le îngrămădeau în garaj, prietenul meu scotea portofelul din buzunar, îmi dădea bani

— Du-te în Baixa la cumpărături Simone eu care nu-mi găsesc o fustă să-mi vină, nasturii nu se încheie, fermoarele nu urcă, pantalonii ajung până la genunchi şi se opresc, generalul furios pe secretar arătând spre străinii reuniţi în conferinţă cu ambasadorul Ame-ricii, fără să-i ceară părerea sau să-l vadă măcar aşa cum nici el nu mă vedea pe mine

— Nu ascult de oamenii ăştia nu ascult de nimeni percheziţionau ungherele garajului, resturi, baterii, bucăţi de caroserie, patronul prietenului meu temându-se ca *nu* cumva să se ofenseze ambasadorul

— Ei doar dau sfaturi iar dumneavoastră domnule general decideţi cum vreţi îmi călcau peste saltea, întorceau perna pe dos, răscoleau prin sertarele pe care le-am căptuşit cu ziare, îmi goleau geamantanul si viaţa pe jos, fotografia părinţilor, bileţelele pe care mi le trimiteau în colonia de vacanţă prinse cu un elastic, colierul cu pietricele verzi de la dineul de la Ateneu, haine de acum cincisprezece şi douăzeci de ani pe care n-am curajul să le arunc, le priveam şi mă vedeam cu coadă de cal, stând liniştită în bancă fără niciun bă-

130

iat care să-mi zâmbească, atunci când încercam să răspund la întrebările din clasă profesoara supărată

— Taci Simone harta Portugaliei cu fiecare district de altă

culoare, regi bărboşi urmând altor regi bărboşi, un mişmaş de descoperiri, bătălii, înmulţiri, propoziţii copulative, triunghiuri isoscele, catehismul deschis la prima pagină, profesoara survolând clasa cu bagheta ei întrebătoare

— Cine e Dumnezeu?

eu gigantică în ultimul rând, ocupând singură locul a două colege, nu reuşeam să-mi ascut creionul fără să-i rup vârful, să termin dictarea fără să răstorn călimara, când scriam numele râurilor pe tablă creta scrâşnea, lumea întreagă se înfiora, profesoara cu mâinile la urechi

— Simone când mă întorceam acasă mergeau în spatele meu şi mă trăgeau de coada de cal, îmi furau ghiozdanul, dacă încercam să le prind mă împiedicam si cădeam

— Balenă clocită balenă clocită mama venea la scoală să protesteze fiindcă-mi lipsea funda din păr, sufertaşul cu masa de prânz, cărţi, profesoara cu nasul pe sus întrerupându-i definitiv reclamaţiile

— Fiica dumneavoastră nu are minte dona Esperanca are doar corp dacă aş fi elegantă ca Benilde, ca Giselia, ca Fernanda, propoziţiile copulative şi triunghiurile isoscele ar deveni atât de uşoare, nu ştiam cine e Dumnezeu

— Explică-i Simonei cine e Dumnezeu Laurinda) dar ştiam că nu tine la mine că dacă ar fi ţinut la mine m-ar fi făcut elegantă şi cu minte, capabilă să alerg, Fernanda m-ar fi invitat să ne jucăm în crama lui taică-său, nepotul paracliserului mi-ar fi trimis mesaje pe hârtie roz cu steluţe tipărite, capetele noastre alăturate, citind cu voce tare sub fereastră în subsolul cramei, sute şi sute de sticle pe suporturi metalice, un abur mov ne-ar fi moleşit, Fernanda ar fi şters cuţitaşul de tivul rochiei, ar fi înţepat ară-

tătorul ei şi arătătorul meu, ne-am fi frecat picăturile de sânge una de alta

— De azi înainte suntem surori surioară dar cum nu aveam minte, aveam doar corp, Benilde sau Giselia erau cele care coborau la pivniţă, secretoase, conspirative, fericite, eu singură afară, în patru labe, pândind prin ferestruică, distingeam o aură castanie, sclipirea cuţitaşului care înţepa degetele, un chip furios căţă-rându-se pe un butoiaş şi turtindu-se de geam

— Șterge-o de-aici dopule la fel cum mă goneau din garaj poliţiştii

— Mai încolo nu spunându-mi dumneavoastră, ci tu, îndepărtân-du-mă cu dispreţul pistoalelor ca şi cum as fi una dintre creaturile alea care li se vâră pe gât camionagiilor pe marginea şoselei, oamenii le priveau şi înţelegeau, fără să fie nevoie de catehism, că Dumnezeu e o fiinţă atotputernică făcătorul cerului şi al pământului, prietenul meu în loc să-mi ia apărarea îmi dădea bani

— Du-te în Baixa la cumpărături Simone stejarul la ferestruica garajului îşi lua rămas-bun de la mine, surda pe terasă între plante agăţătoare şi vaze, indivizi cu bazuci de pază la poartă, ambasadorul american a traversat jetul unei ţigle de sticlă

— Vă comunicăm ce trebuie să faceţi şi dumneavoastră domnule general îndepliniţi amiralul îngrozit, secretarul îngrozit pe măsură ce generalul se tot micşora vorbind de comunişti, de Africa, de Patrie, profesoara a survolat imediat clasa cu bagheta ei întrebătoare

— Ce e Patria?

curtea de recreaţie dădea spre un atelier auto, în faţa stufărişului, unde mecanicii veneau să ne spioneze, nu pe mine bineînţeles, pe Benilde, pe Giselia, pe Fernanda, ne aşteptau ca să ne invite la cinema, la circ, plimbări în Be-lem, duminica, unde Patria era conservată în morminte la

mănăstire1, se umbla pe sub arcade şi paşii stârneau ecou, dacă acum bagheta profesoarei m-ar

— Ce e Patria? întreba

— Ce e Patria Simone?

aş răspunde că sunt lăzi de marmură cu bucăţi de mantale, cranii, lucruri moarte, după Patrie am bea răcoritoare de tangerină pe esplanada dinspre fluviu, Benilde însoţită, Giselia însoţită, Fernanda însoţită si eu singură, într-o rochie nouă cu aplicaţii de tul si singură, nimeni nu-mi plătea autobuzul, cinematograful, intrările la baluri, trepte rombice, un salon cu felinare si festoa-ne de hârtie, avize de-ale direcţiunii, pompieri cu cască păzind incendii, o orchestră pe o imitaţie de estradă, gu-ristul în sacou roşu toc toc în microfon, un doi trei patru, informând cu mândrie

— La cererea distinsei adunări frumoasa zarzuela Lola Lolita baloane şi spirale de serpentine încolăcindu-se pe tavan, de cum

începea muzica bărbaţii, ciorchine lângă bar, înaintau într-o îmbulzeală de viţei, se îndepărtau învâr-tindu-se, duhnind a bere, fiecare cu prada sa care la fel se învârtea, doar mamele şi cu mine rămâneam aşezate

(dacă prietenul meu s-ar înşela în privinţa firelor şi ar sări în aer lumea întreagă, mie, pe cuvânt de onoare, nici că mi-ar păsa)

mamele făcându-si vânt cu evantaiele cărora le lipseau spiţe şi eu nemişcată pe scaun până la cinci dimineaţa, închizând şi deschizând poşeta ca să-mi ţin bine lacrimile, în stare să pun mâna pe o mitralieră şi să-i împuşc pe toţi plus mirosul de bere, dacă Dumnezeu e o fiinţă atotputernică făcătorul cerului şi al pământului, de ce eu, de

1 Mănăstirea Jeronimos, în cartierul Belem din Lisabona, adăposteşte trei morminte celebre: Camoes, Vasco da Gama si Fernando Pes-soa. *(N.t.)*

ce nu Giselia, Benilde, Fernanda, nu era destul că mă trăgeau de coada de cal, că-mi furau ghiozdanul, îşi amestecau sângele unele cu altele, dacă as fi măcar în camera mea ca să pot plânge fără să mă vadă nimeni, să închid ochii şi să-mi imaginez vreun băiat care să-mi plătească nu pentru bani că nu-mi păsa de bani autobuzul, cinematograful, biletul de intrare la baluri, să stea de vorbă cu mine despre triunghiuri isoscele, să-mi dea braţul în salon, bărbaţii sprijiniţi la bar, insistenţi, se-cretoşi, scuipând pieliţe de cafeluţă pe jos, guristul mulţumind pentru aplauze cu gesturi şmechereşti, aranjân-du-si papionul, toc toc din nou la microfon, un doi trei probă

— Boleroul Pasarân mas de mii anos1 dedicat cu toată consideraţia distinselor doamne aici prezente unul dintre baloanele de pe tavan a pălit si a explodat, serpentinele s-au agitat cu o lenevie de şarpe, gunoierii municipali, fosforescenţi, spălau trotuarul din Piaţa Estefânia adunând în grămezi frunze de platan, bucăţi de ziar şi ruinele deziluziei mele în rigolă, aveam chef să adorm legănată în suspine, cu uşa încuiată, fără ca ele sau iubiţii lor să-şi închipuie, mama necăjită în sus şi în jos pe coridor cu paşi mecanici de potârniche

— Simone aveam chef să mor, corsetul care nu mă lasă să respir nici nu mă făcea mai slabă, gura lângă deschizătura feţei de pernă

— Lasă-mă în pace te rog vin imediat singura persoană care se necăjea pentru mine, o bătrână idioată cu gleznele umflate de artroză pe care mi-e-ra ruşine s-o prezint cuiva, Benilde mama mea, Giselia

mama mea, Fernanda mama mea, o sărmană care abia ştia să citească insistând îngrijorată, zgâriind broasca uşii cu unghiile într-o grabă de animal

1 Vor trece peste o mie de ani *(sp.) (N.t.).* 134

— Ce ai fată?

tratându-se de pietre la medic, genunchii un dezastru, pleoapele vinete, în timp ce pregătea cina cădea pe banchetă, cu ochii revărsaţi afară în curte căutând ce, pe cine, cum, pe bunica moartă de atâţia ani, pe bunicul în livada de măslini prinzând în capcane sturzi, părintele paroh bând ceai de tei lângă grilajul casei, atentă la nebuneala inimii cu un fir de păr cărunt scurgându-i-se din nas, intrându-i în gură, reapărând, intrându-i iar, gâtul tot mai cenuşiu din cauza venelor, lingura aluneca de pe şorţ pe jos, se ţinea de fructiera cu piersici din porţelan fără luciu, de ogarul de aramă sărind pe milieu, bâjbâia cu degetele oarbe după cotul meu, după braţul meu, si înainte de a i se năzări să-mi ceară ajutorul, să spună

— Simone mă postam în faţa ei protejând fructiera, protejând ogarul, luându-i iluziile

— Să nu-ţi închipui că am să te ajut femeie fiindcă era vina ei, dacă nu m-as fi născut din ea aş fi fost slabă, normală, n-as petrece nopţi în şir încasând umilinţe sprijinită de afişe cu fotografii de actriţe cu jartiere şi corsaje, exhibând paiete, irezistibile, blonde, le simţeam respirându-mi în ceafă şoapte de catifea si gumă, adierea parfumului, genele false, buclele care mă atingeau, buzele mărite cu ruj într-un soi de indignare, de surprindere

— De ce nu te îmbraci ca noi Simone?

ciorapi fileu, decolteuri de tul, ciorchinii de alamă ai cerceilor, aş putea umbla aşa pe stradă, dacă m-as găti aşa pentru un vals sau un tangou, mama, slavă Domnului fără o vorbă, acum s-a decis să se urnească din loc, să se scoale, să ia lingura, să se aplece peste flacăra aragazului în timp ce eu, pocnindu-mi falangele, ţipând tăcută, făcând cât mai multă gălăgie de supărare, puneam piersicile şi ogarul în mijlocul mesei, până la urmă în speranţa că ar spune ceva ca să-i pot răspunde

135

— Lasă-mă în pace femeie

C— *Lasă-mă în pace femeie îmi răspundea fiica mea că de toate se văd pe lumea asta, propria mea fiică, singura pe care am avut-o să*

râdă de mine cu fructiera atât de perfectă că nu se vedea dacă era pe bune sau falsă, totul la fel, totul de aceeaşi mărime, totul frumos, o bucată de creangă, mugurei care se năşteau, se juca mereu cu animăluţul adus de bărbatu-ineu de la târg când începusem să vorbim împreună, mi l-a dat cu teamă, sărmanul

— Chiar că pari un ogar adevărat Esperanţa la început când nc-am luat îi era ruşine să-si descheie cămaşa, trebuia să-l ajut să se libereze de curea, să-si scoată pantofii, să-si tragă ciorapii, el ungJiiulos tot se acoperea cu coatele si cu picioarele, se ducea încolăcit spre pat, se strecura cu izmenele în aşternuturi, am zăbovit cu aceste preparative cincisprezece nopţi la rând, cu burta în sus şi cu lumina stinsă, cu ochii amândurora strălucind în întuneric si atunci, când nici nu mai aşteptam nimic, o coapsă, pe urmă altă coapsă, greutatea şoldurilor, suspine de peste, ceva ciudat care se petrecea acolo jos, nu în mine, acolo jos, în mine nu se întâmpla nimic, tăcerea de totdeauna şi totuşi oasele dând drumul la băşicuţe, o rană deschisă, un motan zvârcolindu-se în curte că-l auzeam bine şi până la urmă n-a fost motan, a fost un zgârci în mine, nişte foaie de hârtie groasă care se ridicau şi se coborau, rana mărindu-se şi vindccându-se, bărbatul meu aluneca încet ca ceara pe perna lui, nici mat nici opac, străveziu, se foia pe saltea, se întorcea cu burta în sus, amândoi nemişcaţi, tăcuţi, de câte ori iau ogarul în mână îmi vin în gând nasturii nedescheiaţi, pantofii încălţaţi, ligheanul si prosopul moaşei, gaura unui cui în perete pe care nici n-o observasem înainte iar la început, aşa neagră, mi s-a părut o gânganie, veneau durerile si eu cu gândul la gaura de cui

— Trebuie să reparăm asta să nu uit să reparăm asta durerile treceau şi eu nu mă mai gândeam la gaură, n-o vedeam decât atunci când începeau iar, voiam să mă uit în altă parte dar toată atenţia mi se îndrepta spre cui, gaura unui cui,

să cer să mi-o acopere cu un pic de var, ce tare mă neliniştea un singur punct negru în perete, s-o conving pe moaşă să-mi dea drumul ca s-o examinez mai bine, să-i verific dimensiunea, adâncimea, culoarea, si peste toate ofiinţişoară roşie, ridată, minusculă, murdară, furioasă pe mine, poruncind în timp ce se ocupau de ea, vâscoasă de alge, de grăsime, de noroi, o obligau să respire bătând-o peste picioare

— Lasă-mă în pace femeie nu ştia să meargă şi abia dacă ştie să meargă şi acum, îi dădeam cârpe înmuiate în untdelemn când îi ieşenii

dinţii, îi linişteam besica pnnându-i pansamente cu pucioasă si pastă de făină, o tratam de fierbinţeală cufundând-o în lapte, îi aprin-deam candela sfântului Ianuarie pentru visele de moarte iar ca către mine, dând la o parte fructiera, dând la o parte ogarul

— Lasă-mă în pace femeie ca si gaura care reapărea în momentul durerilor si mă găurea, pe dinăuntru, s-o acopăr cu un pic de var, un pic de cocă

— Lasă-mă în pace femeie şi acum n-o mai văd, nu mai dau de ea, nu ştiu, să mă scol, să iau lingura, să mă aplec peste plită si să micşorez focul, să continuu cu gătitul cinei)

eu nopţi în şir înghiţind umilinţe sprijinită de fotografiile din sala de bal, artiste cu jartiere şi corsaje exhibând paiete, pene, bastoane, adierea parfumului

— De ce nu te îmbraci ca noi Simone?

buzele mărite cu ruj într-un arc de uimire, mai frumoase ce prostie, nu încape comparaţie decât Benilde, Giselia, Fernanda, în sâmbetele de carnaval veneau să cânte la club, soseau cu taxiul, înfrigurate, foarte frumoase, cu haină de blană iar Fernanda, de invidie bineînţeles

— E artificială ferite de ploaie cu umbreluţe transparente, trezorierul cu brasardă Administraţie

137

îmbujorat de mândrie, l'e ajuta pe trepte cu mii de plecăciuni, el care către noi, dacă vorbeam tare, îşi punea dispreţul degetului inie pe gură, ameninţător, teribil

— Tăcere orbit de strălucirea lameului, de pudra de orez, de sunetul tocurilor înalte care-mi zgâria sufletul şi mi-l sfâşia de durere

— Pe aici madmoazelelor atenţie la scări una dintre ele, cea mai mare, a lăsat să-i cadă ţigara, am păstrat-o luni de zile într-o cutiuţă de sticlă, o scoteam într-ascuns cu o minuţiozitate lentă de bijutier, mă aşezam în faţa oglinzii, picior peste picior, suflând în gol, pre-făcându-mă că fumez, artistele dispăreau ca să tuşească, nu să tuşească aşa ca noi, să tuşească aşa ca nişte artiste, în cabinetul preşedintelui, o ascunzătoare cu un fişier şi gândaci, servind de cabină în pofida umezelii, se enervau pentru că nu era lumină din cauza becului ars, deschideau uşa brusc strigând după trezorier într-un fel care mă surprindea la asemenea doamne

— Măreai

Benilde vibra de solidaritate, consternarea dospea

— Săracele trezorierul înfigea banderila unei lumânări pe o farfurioară, întrona lumânarea în fişierul dărăpănat pe care o mâţă gravidă se întindea căscând, privite de aproape arătau altfel decât pe afişe, mai în vârstă, mai scunde deşi la fel de frumoase, poate ceva mai puţin, un picuţ, riduri pe care nu le bănuiam, un dinte care lipsea într-o parte sau sfărâmicios şi negru, le auzeam conversând într-un limbaj mai apropiat de al mamei mele decât de al meu, suflân-du-şi nasul, plângându-se de agrafa unui sutien, recoman-dându-si pensiuni, camere închiriate, case de amanet, penele mi se păreau uşor jumulite, paietele fără strălucire, părul blond prost coafat şi cu şuviţe cărunte, semne pe piele, pete, arsuri, cicatrice mascate cu pastă roz, părăseau cabinetul într-o discuţie surdă, lipseau struguri la cercei,

138

rujul depăşea buzele până la bărbie şi la nas şi totuşi, urcând pe scenă, pe o scăriţă de piatră pătată cu stropi de vopsea care se clătina şi se mişca, semănau din nou cu artistele de pe afiş, Fernanda le găsea dezordonate, eu nu, Giselia le găsea lipsite de ritm, eu nu, Benilde le găsea paralitice eu nu, curtezanii le găseau fără suflu eu nu, ţopăind pe scenă cu o viteză frenetică, se rostogoleau pe scară în jos masându-şi muşchii, una dintre ele schiopăta, alta s-a descălţat examinându-şi piciorul, gâfâind tare, îşi ster-geau nasul cu mâneca, mâţa de pe fişier le-a primit încruntată cu o răbdare plictisită, preşedintele le-a însoţit pe stradă aruncând peste ele gabardine cavalereşti ca să le apere de ploaie, nu chiar ploaie, ci o melancolie cenuşie care-mi amintea de a mea, acea dorinţă difuză să mor fără raţiune doar că viaţa nu avea nicio raţiune, taxiul le transporta în plâns cu sughiţuri la un alt bal oarecare, aceleaşi serpentine rotindu-se în curenţii de aer şi aceleaşi baloane golindu-se încetişor, guristul

— *Explică-i Sinionci ce c Patria si Lurdcs cumpătata solemnă didactică* clipind

— *Patria c* din ochi către prieteni

— *Pat* şi toc toc în microfon verificând sunetul un doi trei probă, bărbaţii îşi aranjau cravata

— *Unde nc-arn născut* se grupau cu o furie de tăuraşi meditându-şi năvala, într-o curte interioară din piaţa Estefânia un cuplu de bătrâni mânca moluşte la cină, se auzea acul răscolind în scoici cu mişcări circulare de deget mic în ureche, muzicanţii s-au

apropiat de marginea scenei si imediat tăura-sii au început să se lupte între ei pândindu-le pe Fernanda, Benilde, Giselia, mai ales pe Giselia

139

(mie mi se păreau căprui si totuşi Giselia jura că sunt verzi, se posta în faţa reflectorului, desfăcea tare pleoapele

— Ce căprui sunt verzi spune-i Simonei ce culoare au ochii mei Benilde şi Benilde veşnic contrazicându-mă

— Verzi

Giselia părăsind reflectorul, triumfătoare, cu indulgenţa gloriei

— Posibil să aibă punctisoare căprui toată lumea are punctisoare căprui dar se vede imediat că sunt verzi nu înţeleg de ce persoanele cu ochi căprui cred mereu că sunt verzi, într-ai mei nu e niciun punctisor cu excepţia cerculeţului din mijloc care serveşte la vedere)

— De marele Pac. o Rincar ceaceacea-ul Mariposa Ha-banera ca să-i înveselim pe simpaticii invitaţi acordeonul, saxofonul, cireada de viţei doar pantaloni, pantofi, mişcări feroce, glezne care se învârteau, scaune goale, numai eu sprijinită de afişele artistelor, de corsaje, de jartiere, si în picioare chiar aici asteptându-mă, nici nu-mi venea să cred, Dumnezeu e atotputernic făcătorul cerului şi al pământului, un nu la fel cu ceilalţi, mai mic, mai slab, o cravată fără desene florale, foarte îngustă, cu luciu, moştenită de la bunicul din provincie sau pe care o rudă moartă i-o lăsase de pomană, o cămaşă fără dungi necesitând fier de călcat, o vestă la care fiecare nasture era altfel decât restul, unul de piele, unul de sidef, unul de os, si totuşi bărbatul vorbea cu mine şi nu reuşeam să înţeleg, gura ca a peştilor când rotundă când nimic, ceva ciudat în mine plin de recunoştinţă, de frică, nu ştiu încă exact cum m-am putut ridica

— Eu?

ochii nu erau verzi, erau negri, alarmaţi, creţi, din nou gura rotundă, dispărută, rotundă

140

Benilde zâmbind şi o săptămână mai târziu, nu, nouă zile, asta s-a întâmplat într-o sâmbătă, aşadar nouă zile, am intrat în garaj cu valiza mea legată cu sfori din cauza închizătorii si o cutie de carton plină cu prosoape şi feţe de pernă, surda tăcută pe terasă, grădinarul cu mănuşi perfecţionând trandafirii, prietenul meu a adus salteaua din odaie, pături nespălate, jumătate dintr-un dulap, a inventat un perete

din bucăţi de caroserie şi pneuri, a scos husa de pe un automobil ca să servească de cuvertură, creanga de stejar la ferestruică m-a speriat, norii treceau prin ţiglele de sticlă, era iunie, berze, duzini de cuiburi pe palatul vicontelui, o lună încă nu caldă, mată, ploi repezi fără ţintă, mama

— Unde crezi că te duci?

Benilde care locuia două case mai jos

— Simone încă o mai văd, proţăpită în mijlocul străzii unde euca-liptul a ridicat asfaltul, sunt momente, nu mint, când mi-e dor de ogar, nu de mama, de ogar, poate puţin de mama şi posibil că din cauza asta prietenul meu s-a înşelat în privinţa firelor şi garajul a sărit în aer cu totul mie, pe cuvânt de onoare, nu-mi pasă, nu fiindcă m-am săturat să dorm pe o saltea în spatele maşinilor, să mă trezesc cu dureri de cap din pricina vaporilor de benzină, să-mi găsesc hainele pătate de funingine, să trăiesc înconjurată de jenţi, motoare si chei franceze în loc de tablouri şi mobile, de general şi de ceilalţi care intră fără să ţină seama de mine, fără să ceară voie, fără să-mi spună bună ziua, fără să mă vadă, dar fiindcă mi-e dor de fructiera de lut, de curtici-ca unde nu creştea nimic în afară de buruieni, mi-e dor să mă uit pe fereastră şi să observ, dincolo de aburii de la gătit, acoperişurile din cartier, piaţa micuţă, palmierul mort ridicându-se din răzoare cu o rigiditate împăiată, mama punând oala pe faţa de masă, umplând mai întâi farfuria mea, zâmbind înduioşată

141

— Atât de arătoasă atât de grasă eşti Simone si ceva asemănător cu speranţă, asemănător cu bucurie, asemănător cu schiţa unui proiect de viitor crescând în mine.

Uneori îmi spun că am noroc că nu aud. Vinerea, când mi se administrează serul la spital, sala de tratamente e un acvariu cu peşti culcaţi lansând spre tavan bule de cuvinte, verzui, transparenţi, fără păr, desfiguraţi de slăbiciune, întinşi pe nisipul cearşafurilor cu lichidul de vindecat cancerul coborând spre braţ şi dinţii si limba mis-cându-se întruna bând apă eliminând apă bând apă eliminând apă bând ap branhii de coaste urcând şi coborând, piele înfundată printre oase, crabi de infirmiere verificând acele, schimbând ritmul picăturilor, prinzându-ne cu pense iar afară, ce curios, totul la fel ca şi când n-am fi bolnavi, grădiniţe de copii, maşini, avize lipite pe geam de oboseală şi febră, picioarele mele străine de mine, degete pe care nu le cunosc,

dacă schimb verigheta pe degetul mijlociu articulaţia o împiedică să cadă, din când în când unul dintre peşti e înlocuit si gurile nevrând să întrebe dar întrebând, bule dispersate, înspăimântate, nu pot să mor nu vreau să mor nu am să mor nu mă lăsaţi să mor, bulele crabilor stăpâni pe sănătate, ce idee prostească să mori acum, şi gândin-du-mă mai bine nu ştiu dacă am noroc că nu aud pentru dacă as auzi i-aş crede şi cred că aş prefera să-i cred, să mă înseninez, să caut batista în buzunar doar că n-avem buzunare, suntem goale, am încetat să mai cunosc goliciunea femeilor cărora acum două luni le cunoşteam trun-

chiul, coatele, genunchii deoarece chiar şi trunchiul a devenit un cot sau un genunchi, un os plin de muchii şi capul legănându-se deasupra, buze şi dinţi pe fundul acva-riului, zâmbete care plutesc separate de buze, să mă spăl de cancer, să-l smulg, să-l scot din mine, doctorul

— Dacă reuşim să micşorăm tumoarea poate că operaţia mi-aduc aminte de cravată, nu-mi aduc aminte de el, mi-aduc aminte de butonii de la manşete, de obiectele de pe birou, fotografia soţiei, un copil cu ochelari care-l prelungea nu atât ca trăsături, ci ca pompă, şi care trebuie să fie fi

— Dacă reuşim să micşorăm tumoarea bărbatul meu vorbea, doctorul vorbea, doctorul pe un scaun mai mare, bărbatul meu şi cu mine pe scaune mai modeste, egale, doctorul si bărbatul meu punându-se de acord asupra clinicilor, orelor, preţurilor, iar mie, pentru că nu mă privea, nu eu eram bolnavă sau eram fără să fiu eu, o necunoscută, o străină, mie îmi venea să mă întorc acasă, să uit de cravată şi de butonii de la manşetele care ţineau un cuţitaş de bronz, să ies pe balcon şi să zăresc un colţişor din Tejo stors de biserici, un pescăruş mai presus de boli si atunci cu ţi tasul de bronz a început să mă doară ca atunci când suntem gripaţi şi o draperie sau o mobilă ne dor, când am avut tifos, în copilărie, mă durea o bucată de hârtie dezlipită de pe perete care se îndoia si se răsucea şi cu toată durerea o vedeam tot timpul, îmi întorceam privirea şi hârtia revenea singură aşa cum unghia revine la un molar cariat, să ajung acasă la fel ca înainte, să mă aşez în salon, să-mi iau coşuleţul cu lucrul de mână, să simt mirosul narzilor în grădină, bărbatul meu să-i telefoneze Celinei

— Mimi are can să sesizez, fără s-o aud, că vocea lui s-a schimbat, bule si bule urcând spre tavan amestecate cu bulele vântului

vorbind prin răzoare şi bulele servitoarelor

144

— Surda are can de unde să bănuiesc că acel chist la rinichi, nu mă înţepa, nu mă deranja, îl observam întâmplător când mă dezbrăcăm

— Cancer ba să fiu sinceră, mă deranja, îmi prindea muşchii dar mă temeam să ştiu, îmi imaginam mâine mă trezesc şi nu mai e acolo, îl pipăiam doar la vârf nu la mijloc, şi-mi spuneam s-a micşorat, la fel cum şi ei pretindeau să mă convingă că luasem în greutate deşi fustele îmi cădeau de la talie şi bluzele dansau pe piept, liniuţa roşie trecea de zero iaf săgeata la patruzeci si opt, ce uşurare, m-am îngrăşat, lipsa de poftă de mâncare e din cauza colitei, oboseala si dificultatea asta în respiraţie e din cauza vreunui virus oarecare, generalul, amiralul, ambasadorul american în faţa mea si eu incapabilă să mă ridic, bulele urcau spre tavan, ceremonioase, lente

— Cum se simte dona Mimi?

mă simt cum se simţea la Coimbra câinele nostru agonizând în bucătărie, ochii încă vii în corpul deja mort, eram sigură că voia să-şi ceară iertare ca şi cum ar fi fost vina lui, să se justifice, să se explice, şi între timp nicio bulă, tata a pus un cartuş în puşcă, l-a învelit în pătură, l-a dus în fundul curţii si el cu ochii tot la mine, dând să vorbească şi tăcând, n-am auzit detunătura, am perceput înfiorarea smochinului şi sperietura turturelelor, care dintre ei, generalul, amiralul, secretarul, foştii poliţişti o să mă culce pe o pătură, să mă întoarcă la perete, să ţintească în cap, ochi care nu încetează să privească gata să dezvăluie adevărul lucrurilor, să corecteze cătarea, să tragă

— Cum se simte dona Mimi?

si eu cu burta în jos pe gresia din bucătărie, strachina cu apă pe care n-o beau, strachina cu mâncare neatinsă, au coborât-o pe bunica cu tronul *ei,* adică au adus-o treaptă cu treaptă din capul scării, coada se clătina pe spate si mirosul de rachiu la fel spre dreapta si spre stânga, nu mai coborâse la parter de cincisprezece ani, supraveghea plitele, oalele, cămara, încruntată de dispreţ, plictisită de noi

145

— Prostii notând fiecare greşeală din lista de bucate, fiecare crăpătură de pahar, au apropiat-o în zdruncinături de câine, gonind puii, raţele, găinile si bunica supărată si pe câine, înfigându-i bastonul în spinare, un animal de optsprezece ani care îndrăznea să moară în

faţa ei

Nu mi-a cerut voie, nu i-aiu spus da, u-ani poruncit

— Mori si nu numai câinele ce ruşine, casa mea murind, restaurantul murind iar acum şi nepoată-mea, singura pe care ani învă-ţat-o reţeta de coca-cola ca să ajungă bogată într-o zi, dacă cel puţin as reuşi s-o chem, să-i interzic să

— Eliberenză-tc si între timp eu la fel moartă în rocliia mea de mireasă, în florile melc de portocal, în pantofii mei noi, oasele se ciocneau sub pământ între curte si mlaştină, când într-o zi o să înviem ceea ce din mine bastonul în spinarea câinelui a doua oară, a treia oară, mama

— Măicuţă şi bastonul imediat spre ea, gura bunicii în bule rapide, ofensate, poruncind să fie adusă înapoi în odaie

— Prostii *când într-o zi o să înviez ceea ce din mine rămâne* mirosul de rachiu a pierit, gâştele s-au întors la bucătărie

— Scuteste-mă de prostia asta scuteste-mă de voi toţi dându-si seama cât era de bătrână, de uitată, de inutilă, o stafie cu vehemenţă de regină detronată si secretele caraghioase de care-si băteau joc copiii ei, reţeta de coca-cola imaginaţi-vă, dacă Mama Alicia cere zahăr, cafea şi apă gazoasă oferiţi-i zahăr, cafea si apă gazoasă, sărmana, ce contează, în felul ăsta se ocupă şi ea cu ceva fără să piseze pe nimeni, dacă are chef de apă gazoasă să ia apă gazoasă câtă poftește, să ia cafea, să ia zahăr, să ia borcan şi lingură, să se joace cu tâmpeniile ei si să ne lase pe noi

146

în pace, bunica radioasă, ştergând o lacrimă care nu era lacrimă, era timpul care o macină

Mamă Alicia obligându-mă să amestec cafeaua şi zahărul, să calculez dozele, să adaug, să gust, să-i întind o ceaşcă în care era un lichid brun

— Cum e?

tata a înfăşurat câinele şi l-a dus în fundul curţii, smochinul înfiorându-se, sperietura turturelelor, mama a strâns pătura legănând copilul invizibil care nu exista înăuntru, tata cu puşca sub braţ, stânjenit, tensionat

— Ingropaţi-l voi drept la sticla din bufet, mâna şovăia pe dop, jumătate din pahar vărsându-i-se pe vestă, am crezut că o să se pornească pe plâns dar n-a plâns, s-a mulţumit să mai toarne vin cu

gesturi hohotinde de marionetă

— Ingropaţi-l voi bule epuizate ca bolnavii de la spital, dinţii foarte lungi pe care nu i-i cunoşteam

— Ingropaţi-l voi şi nu erau dinţii lui sau erau doar dinţii lui când nu ştia ce să facă, bule şi iar bule stinse

— Ingropaţi-l voi eu în acvariul tratamentului cu un tub în venă

— Ingropaţi-o voi Celina generoasă

— De mult n-ai mai arătat atât de bine ştii?

ţeava pustii întoarsă spre mine, bunica în capul scării pe fotoliul de catifea, ofensată pentru că nu i-am cerut voie să mă îmbolnăvesc de cancer nici autorizaţie să m

— Scuteste-mă de prostia asta scuteste-mă de toţi foştii poliţişti în plecăciuni vagi iar zilele trecute citeam în ziar că un sediu al partidului comunist în flăcări, o răscoală a catolicilor în nord, furt de arme de la o cazarmă, o bombă la locuinţa unui deputat în Souzel, îl întrebam pe bărbatul meu din ochi

(n-am cancer nu-i aşa, asigură-mă că n-am cancer) bărbatul meu tot din ochi

— Ce cancer pentru Dumnezeu minţind cum minţeau medicul şi infirmierele (— Nu-i niciun cancer e o dereglare o organismului care se vindecă într-o clipită)

doctorul cu radiografiile şi bărbatul meu cu mapele, vene subliniate cu cerneală şi şosele colorate în albastru, acelaşi pix care desena cercuri pe ficatul meu înconjura cu spirale un drum, un pâlc de case, o coastă, bărbaţi îngenuncheaţi în tufişuri aşteptând, lăzi cu grenade, furgo-neta printre măceşi, telefonul de campanie sunând, nume diferite date oamenilor, cifre înlocuind litere, trăsături precaute, retrase

— Şi ea?

doctorul cu gesturi mascate

— Şapte opt luni cel mult a atins deja coloana şi plămânii nu face să o mai operăm dacă nu face să mă opereze de ce să nu mă înfăşoare în pătură şi să termine odată, în spatele garajului, de exemplu în magazia grădinarului, nu se aude împuşcătura, nu mă scol, nu protestez, nu fug, doar gura mea de peşte, branhiile coastelor, pielea înfundată între oase, fruntea şi ceafa s-au micşorat sigur fiindcă părul nu-mi mai stă în niciun fel, o beretă prea mare, o pălărie care alunecă, de ce să împing liniuţa dincolo de zero de vreme ce mereu

apare cifra treizeci şi cinci sau treizeci si şase, nu cincizeci şi trei ca atunci când m-am măritat şi m-a obligat să mai tai din dulciuri si din pâine, la început, înainte de umflătura de la spate, de slăbiciune, de lipsa menstruaţie! o lâncezeală ciudată, am crezut că sunt gravidă, i-am spus bărbatului meu

— Sunt gravidă şi bărbatul meu sărind în sus speriat de un copil surd

— Nu cred dar cravata doctorului, manşetele scrobite, obiectele de pe birou, zâmbetul soţiei, fiul cu ochelari, bulele didactice

148

— Dacă reuşim să micşorăm tumoarea poate operaţia scene de vânătoare cu legende în englezeşte, călăreţi cu joben urmărind vulpi, câini cu pete făcând salturi, mi-aduc aminte de tablouri, nu-mi aduc aminte de el

— Să micşorăm tumoarea poate pentru că nu exista, exista moartea mea în vocea lui, cuvântul moarte în spatele cuvintelor de speranţă, al gesturilor de consolare către soţul meu

— Aveţi răbdare ca si cum soţul meu avea nevoie de răbdare, să împartă tratamentul din spital cu peştii culcaţi deschizând si închizând gura în tăcere, coşuri de corpuri pe care fluxul le dispreţuieşte, de câte ori nu m-am plimbat pe plajă şi niciun albatros, doar vântul de ianuarie pe dune, o zdreanţă de basc, o tavă de plastic cu vase de cabotaj pictate pe ea, o mătură jumulită, smoală care se lipea de tălpi, vocea doctorului venind din tabloul de vânătoare, nu vocea doctorului, călăreţii cu joben către soţul meu, prietenoşi, înţelegători, necăjiţi pentru el, nu pentru mine, preocupaţi de plictiseala, de cheltuielile lui, de salariul infirmierei de noapte, casa cu fundu-n sus, învălmăşeala medicamentelor, oxigenului, patului de spital, injecţiei şi ţipetelor care-l împiedicau să doarmă

— Aveţi răbdare osteneala de a mă ridica de jos, de a mă înfăşură într-o pătură, de a mă transporta într-un colţ al curţii, de a ţinti cu puşca de vânătoare, de a trage, de a înfiora, ochii observând fără să vadă, o bulă care n-a apucat să fie bulă, s-a evaporat în aer şi imediat muştele şi furnicile şi gângăni-ile răsărind din pământ, generalul, amiralul, părintele episcop, secretarul

— Arătaţi foarte bine dona Mimi dacă as putea rămâne singură în odaie măsurând cancerul, evaluându-l, minţindu-l, însoţindu-i ramificaţiile în sângele meu, bărbatul meu mi-a împuns spinarea cu

bastonul, a poruncit

149

— Mimi foştii poliţişti îl escortau pe ambasadorul american în salon *când Dumnezeu mă va clienta ce se va ridica din mine de pe lespede, cum va fi cJiipul meu, corpul meu, cum mă voi prezenta în faţa Lui, ce-mi va ieşi din gâtlej, ce voi răspunde* la fel cum slujnicele bunicii mele au dus-o cu tronul în capul scărilor, să nu uit mirosul de rachiu, să nu uit zahărul, cafeaua, apa gazoasă, reţeta de coca-cola pe care veri-şoarele mele n-o cunosc, nimeni n-o mai cunoaşte în afară de mine, singura care va fi bogată, stăpână peste cinematografele din America, peste fabricile de automobile, peste zgârie-nori, peste petrol, mai bogată decât ceilalţi peşti în întrebări mute într-o suferinţă mută, la fel de verzuie ca ei, la fel de străvezie, la fel de slabă, întinsă pe fundul cearşafurilor cu un păr de aur.

Dumnezeule niciodată n-a fost casa atât de întunecoasă ca astăzi. Soarele atinge ferestrele şi se opreşte, nu se distrează lansandu-mi provocări de la frigider la podea şi de la podea la albia de rufe din marchiză, sfidân-du-mă peste umăr în speranţa că-l voi urmări, sta afară bosumflat, copacii nu vibrează în lungul pereţilor înghiţind hohote de râs, cărţi, frunze de lupin, ascunzând şi dezvelind crucifixul cel mare după cum bate vântul, Cristul din fildeş plin de sânge semănând cu soţul meu tânăr, cu braţele larg deschise privindu-mă aşteptând ceva de la mine

— Patima un gest, un cuvânt, mâna mea căutând-o pe a lui după cină, rămân cu tine, nu-ţi fie teamă nu plec, soţul meu purtând servieta de la serviciu cu costumul şi cravata pe care trebuie să le pună la bancă deja învechite, deja uzate, lustrul de la coate care înainte mă înduioşa iar acum nu, eu tăcută rugându-mă

— Nu vorbi te rog nu face totul mai dificil nu vorbi aşezaţi la masă unul în faţa celuilalt cu tava la mijloc, privindu-ne fără să ne privim, niciunul dintre noi nu scotea şervetul din inel de ce să scoatem şervetul din inel ar fi ca şi cum am scoate verigheta din deget, aceleaşi nume gravate pierzându-şi claritatea cu timpul, Augusto, Fătima, în ziua când soţul meu a observat că nu port verigheta m-am simţit despuiată, am pus-o în sertarul unde ţineam facturile, eu

151

fără verighetă şi el cu verighetă, o femeie liberă în compania unui bărbat însurat ce oroare, mi-era jenă să stau aşa despuiată, nu

ştiu să explic de ce îmi lipsea un inel care să mă îmbrace din nou, m-am dus să caut inelul moştenit de la mătuşa mea ca şi cum mi-aş fi acoperit tot corpul într-un reflex de pudoare, observam mâna şi mâna, cu acvama-rinul, devenise diferită si încetase să-mi mai aparţină, se mişca după cum îi porunceam dar nu era a mea, mâna unei necunoscute ţinându-mi furculiţa, scărpinându-mă pe obraz, tăindu-mi pâinea, survolând faţa de masă cu grijă să n-o ating pe a lui care deşi nemişcată părea să mă aştepte pretutindeni, gata să mă înhaţe, să mă prindă, să mă strângă cu o tandreţe atroce, acvamarinul, enorm, ocupa toată masa, până la urmă am eliberat şervetele concomitent ca şi cum unul ar fi fost reflexul celuilalt, corpurile la fel de ţepene, coatele într-un unghi drept identic, pariez că picioarele retrase în mod asemănător gata să fugă până la sfârşit de scaune, temându-ne ca gura, deschizându-se ca să înghită, să nu înceapă o discuţie amară, nu vorbi nu face totul mai dificil te rog nu vorbi, soţul meu a ezitat, a prins curaj, s-a aplecat spre mine aproape în farfuria mea, lipsa unei unghii, bătătura de la scris pe degetul mijlociu, m-am speriat, am făcut un salt spre înăuntru, n-am mai avut piept nici burtă ca să am doar spate, dacă mă atingi ţip şi în fine s-a depărtat cu sticla de roze, sfeşnicul lumina gesturi vagi de fantome, mâna cu acvamarinul îmi ştergea bărbia, m-am grăbit s-o turtesc în poală si s-o înlocuiesc cu mâna adevărată care prisosea, mâncăm încet în speranţa ca masa să nu se termine niciodată pentru că masa o dată terminată ce-o să facem, cine trecea primul pe uşă, cine strângea farfuriile, cine-şi punea şorţul şi mănuşile de menaj şi se ocupa de vase, cine alegea teleno-vela, Cristul de fildeş cu braţele desfăcute plin de sânge, cuiele care străpungeau tendoanele, spinii, capul căzut pe care copacii îl ascundeau şi-l dezveleau după vânt – Fătima

152

un Crist acum singur, cu sacoul si cravata lustruite, turnând prea mult detergent pe burete, răzuind grăsimea de pe crătiţi, instalându-se în faţa televizorului exhibân-du-şi verigheta, psihiatrul e de părere că ar fi trebuit să mă fac infirmieră la bărbaţi în loc să mă mărit cu ei si-mi ia cinci *contos* pe săptămână ca să repete ideea asta, ceea ce mă duce cu gândul că sunt oarecum infirmiera soţului meu, a psihiatrului, a naşului meu învârtindu-se în jurul meu îngrozit că Dumnezeul lui îl va pedepsi şi peste toate un porumbel urmărindu-l de pe grilajul balconului cu un ochi întâi si cu celălalt pe urmă, nasul meu

bănuind că este Spiritul Sfânt zăvorându-se în birou cerând ajutor, în genunchi, de la soţul meu pe cruce, cu braţele desfăcute larg, cu şorţul imprimat cu flori si mănuşile de menaj, de câte ori dau de el verigheta mă acuză, nu-i remarc chipul nici corpul, remarc verigheta la fel cum el pesemne că remarcă acvamarinul pentru că trăsăturile i se schimbă şi înainte ca vocea lui să mă învinovăţească, nu părţile lui ruşinoase fleşcăite, nu scenele, nu cearta, tristeţea e ceea ce mă răneşte, demnitatea aceea şovăielnică prăbuşindu-se în lacrimi, hohotele de plâns care învăluie vorbele, numele meu silabisit rar

— Patima

— Nu vorbi nu face totul mai dificil nu vorbi eu care n-am văzut niciodată apartamentul atât de întunecos ca astăzi, soarele coagulat pe geamuri, copacii din Campo de Santana înlemniţi, vecinii în alt oraş şi nicio jeluire de lebădă, nicio ambulanţă, nicio vrabie pe statuie, pensionarii cu jocul de domino emigraţi cu toţii, spiri-tistii absenţi, am răsucit comutatorul si întunecimea s-a transformat în gravuri, cufere de paraclis grele precum cosciugele cu care n-am ajuns încă să mă obişnuiesc, n-am să mă obişnuiesc niciodată, să plec dar încotro dacă n-am bani, o pensiune, o cameră cu chirie, un cămin din acelea unde maicile primesc persoane pe gratis, vagaboande, drogate, prostituate, văduve izgonite de proprietar, dormi-

153

toare cu paturi de spital cu păpuşi ieftine zâmbind de pe perne, naşul meu binevoitor

— Fetelor umărul lui lângă umărul meu în maşină In curbe, mi-am spus că-i din neatenţie şi fără nicio curbă umărul pe umărul meu, mi-am dat seama după ochii şoferului în oglindă

— Dă-l afară si de cum a auzit ce aveam de gând să spun

— Dă-l afară ochii respectuoşi, deviaţi, neutri

— N-am făcut nimic eoni ţa n-am făcut nimic am răsucit comutatorul si Cristul de fildeş a sărit din perete mirosind a bere, cu unul din şireturi dezlegat, cu pete ele gălbenuş pe rever

— Du-te acasă Patima *dn-lc acasă Patima ca eu mă mut, îţi jur că mă mul, dorm In salon, te las în pace, nu te caut, luam mesele la ore diferite dacă n-ai chef să mă vezi, plec înainte să te trezeşti, n-ai să dai de mine te asigur, n-ai nevoie să porţi verigheta, să ai grijă de hainele mele, să iei prânzul la mama mea duminica*

— *Nu vorbi nu face totul mai dificil nu vorbi niciodată nu ţi-am*

spus niciodată nu ţi-am explicat dar n-am putut să te iert că

Cristul de fildeş a sărit de pe esplanadă aşa cum sărea clin perete spre mine, cu braţele desfăcute larg, plin de sânge, mirosind a bere, a scoici, a tutun *soţul meu n-a fumat niciodată înainte să ne despărţim si acum un chiştoc de ţigară morfolit în gură si înnegrit de salivă, pariez că l-a găsit pe jos ca cerşetorii, îl întindea oamenilor fără să-l scoată dintre dinţi, cu genele într-o apă roşie care-l inunda tot*

— Un foc o bucată de revistă înfiptă în buzunar, o şapcă de tip care parchează maşinile cu o plăcuţă metalică, pesemne că dormea, din vina mea, printre cutii de carton şi saci, în camionetele din piaţă, psihiatrul cu braţele larg desfăcute alt Crist, alt Crist

154

— Ce încurcături dona Fn tiuia ce exagerare trebuia să vă faceţi infirmieră la bărbaţi nu să vă măritaţi cu ei costumul şi cravata decolorate si uzate, lustru pe revere, la mâneci, la genunchi *cinc-i va călca liainele, cine merge la supermarket, cine va avea grijă de el, psihiatru! căruia îi lipseau doar mănuşile de menaj şi detergentul turnat prea mult pe burete infirmieră, dacă aş putea fi infirmiera voastră si totuşi, ce nostim, nu-mi trecea prin cap să fiu infirmiera tatei de exemplu, îl vedeam pufnind prin colţuri, răspunzân-du-i aiurea mamei, deschizând colivia canarului şi în loc să-mi fie milă de el mă enerva*

— Parcă-i tâmpit

Cristul în Iniltil prescriindn-mi calmante, comprimate pentru somn, vitamine, o cheltuială pe doctorii care să justifice cheltuiala pentru consultaţie

— Şi dumneavoastră îi tot daţi înainte cu soţul dumneavoastră dona Făt imn asta-i deja manie foarte curând vă internez gândind că înneb soţul meu indiferent faţă de naşul meu, de şofer, de perechea de la staţia de autobuz, de chiriaşa de la doi care strângea cumpărăturile lângă buric, scandalizată

— Du-te acasă Patima fără să-şi închipuie că port un copil în burtă, ce s-ar întâmpla dacă el, naşul meu sau psihiatrul ar bănui sau tata dacă ar mai trăi, ca să nu merg mai departe, fixându-mă cu ură în orele încremenite de sâmbăta, clin piaţa lui Isus pustie şi biserica uncie se caia de o mie de ori că se însurase pe geamuri poruncindu-i mamei să pună albumul cu fotografii în oficiu

— Unde să nu mai văd de ce mizerie am fost în stare în spatele lichiorului de pere, al borcanelor cu compot şi al sticlelor cu sirop unde

spera ca gândacii si şoarecii să-l devoreze ca să nu mai rămână nici cotorul nici închi-zătorile metalice

155

— Nenorocirea vieţii mele uită-te la tine Emilia neglijentă oribilă iar noaptea era mai rău, dezordinea părea să crească, praful mai des, crăpăturile din stucatură mai vizibile, uzura scaunelor mai evidentă, se auzeau paşii în locul unde căzuse grinda, toate obiectele adunate într-un colţ în bufetul strâmb, din când în când mama alegea un obiect sau două, gazela din lemn de palisandru, soldaţi de plumb, rândunele fără cioc şi se întorcea cu chitanţa de la casa de amanet şi un teanc de bancnote strâns între degete, îngropa bancnotele în vasul cu orhidee de pânză, tata scârpinân-du-şi glezna unde rana nu se vindecase

— Mai întâi comorile familiei acum rândunelele foarte curând fiică-ta servind clienţii într-un bar să numeşti comorile familiei jumătatea de duzină de cercei si coliere din imitaţie de aur, din imitaţie de argint, din imitaţie ele perle veritabile care se cojeau dându-şi la iveală miezul, nu înşirate pe un fir de nailon ci umplând un flacon de sirop care producea un zornăit moale, clacă psihiatrul ar fi crescut împreună cu mine ar înţelege, de îndată ce tata lua autobuzul de la serviciu si mama pornea de dimineaţă în piaţă să cumpere pe datorie, vară-mea deschidea uşa pentru amorezul ei, alt Crist de fildeş plin de sânge, cu piroane perforându-i palmele, cu braţele desfăcute larg, muribund, muşcându-şi buza

— Bună Fâtima

— *Uite c aşa cum spun cu dona Patima nu soţie de bărbaţi infirmieră vă apucaţi imediat să veţi grijă de ei de cum îi vedeţi* nu cer voie să intre în viaţa mea, sar înăuntru fără autorizaţie, împodobiţi cu spini, prea mari pentru dimensiunile casei, prea stângaci, prea agitaţi, când nasul meu vine la bucătărie de dimineaţă trebuie să mă strâng toată în mine, eu si farfuria cu cereale, să mănânc în picioare în marchiză fiindcă nu mai rămâne loc si pentru mine, nasul meu răscolind printre iaurturi

— Deranjez micuţă Fâtima?

156

cu un behăit care mă calcă pe nervi, convins că m-am mutat aici pentru că-mi place el

— Deranjez micuţă Fâtima?

ca şi foştii poliţişti când soţul meu sare din golul scării în întâmpinarea mea, împiedicându-se pe trepte, şi-l apucă de ceafă, vai ce iepure defunct spânzurat şi inert

— Domnul vă deranjează dona Fâtima?

iepurele duhnind a bere, plutind în nimic lângă pensionarii cu jocul de cărţi suspendat, soţul meu spânzurat precum comuniştii într-o pivniţă incendiată, clădirea unei ferme în Alhandra, cărămizi explodate, o pagină ele ziar pe care o ţâra vântul de colo-colo pe podea murmurând ştiri vechi, refugiaţi din Guineea hoinărind printre măceşi sperând că vor răsări supe de napi şi bucăţi de peşte din frunze, o absenţă cu reflex de bărci care pesemne că era Tejo, grote de mori fără ţigle, luminoase de peşti, aşteptând mareea, localităţile Loures sau Bucelas sau Alverca sau Vila Franca suspinând uşor, identice cu femeile adormite în baie cu colierul la gât, mi-aduc aminte de o sticlă goala, un capac de castron cu un chinez fericit, un ciorap de damă pe un umeraş, am privit ciorapul spunându-mi

— Într-o zi am să mor şi moartea mea a devenit atât de evidentă (sicriul intrând în cimitir, bulgării ele pământ lovind lemnul de mahon, o fată necunoscută eu?

sprijinită de un trunchi desfigurată de durere) că am scuturat din cap ca s-o îndepărtez, pagina de ziar s-a ascuns într-un arc de fereastră, ramuri uscate păreau să se văicărească în glastrele de piatră, o valiză de călătorie pe scară îmi dădea iluzia că persoanele dispărute continuau să existe acolo, felul cum mă urmărea ciorapul, ostil, dispreţuitor, umflându-se pe umeraş, mă îngrozea, sticla a lunecat de o palmă spre stânga fără s-o atingă nimeni, ţipând spre mine

— Afară

şi din fericire n-a mai auzit nimeni, bărbatul surdei gonea vagabonzii, nasul meu atingea ciorapul cu vârful degetului o lighioană de care nu eşti sigur dacă o să muşte sau nu amiralul şi garda spaniolă trimiteau comuniştii în pivniţa cu o masă de ping-pong înţepenită, un triciclu ruginit şi un cufăr cu măşti de carnaval şi nasuri false, totul încă atât de viu în ciuda prafului, atât ele real, atât de prezent, feţe necunoscute care se reproduceau pe pereţi ca în nişte oglinzi vechi, nu clare, tulburi, o doamnă înaltă, un bărbat cu baston, nişte servitoare cu tăvi, un bolnav tuşind într-un pat, o sonerie de telefon, voci, am vrut să

mă justific, să cer scuze, să spun

— Îmi daţi voie şi când am deschis gura i-am văzut dispărând cu automobilul în Brazilia într-o îmbulzeală de remorci şi lătraturi de câine, cu pachete, baloturi şi coşuri pe capota maşinii, ceva a căzut la coborâre şi nu s-au întors să-l ia, l-au dus căţeii într-un desiş de merişor şi sunt convinsă că şi comuniştii, cu braţele legate cu sârmă şi totuşi larg desfăcute, de fildeş, cu semne de la cuie şi sânge în palme, sunt convinsă că şi comuniştii, deşi comunişti şi deci nesimţitori, mă auzeau tăcuţi, ascultând vira sticlei şi murmurul ziarului care înconjura casa, dând de doamna înaltă, bărbatul cu baston, servitoarele şi bolnavul cu tuşea aspirând vapori de eucalipt, comuniştii pe care garda spaniolă i-a împodobit cu nasuri false şi ochelari de carton

— Luaţi râdeţi ghemuiţi pe vine lângă un pupitru de şcoală, bărbatul surdei s-a ascuns după o mască reprezentând o vrăjitoare cu un singur dinte, amiralul într-un doinino negru şi păr din cârlţi lansa serpentine prin pivniţă

— Veselie veselie secretarul cu reliefuri sferoide sub haină s-a instalat croncănind pe genunchii arestaţilor

— Ce scumpi ce drăguţi

158

cum nu exista o lampă în pivniţă, doar fire căzute pe jos şi fragmente de bucşe, nasul meu a instalat un petro-max pe masă conturând umbrele cu fascicule aurii, flăcări care se dilatau fâsâind si scuipând cărbune, trăsăturile Criştilor

— Asta-i un război sfânt ăsta-i un război sfânt dispăreau după ochelarii şi nasurile false rugându-mă

— Fa lima dacă aş putea să plec, să-i uit, dacă n-aş avea o mască de zână, dacă n-aş dansa în pivniţă în jurul cufărului

— Veselie veselie răspândind ciocane de cauciuc, confeti, ţigări care explodau, dacă n-aş avea atâta chef să dispar prin parcul unde o Venus ele marmură picura între muşchi şi gunoi, dacă le-aş da atenţie când mă rugau

— Patima

— *Pentru Dumnezeu încetaţi să fiţi infirmierii măcar un moment dona Patima* bazinul într-un colţ cu plopi unde înota o răţuşcă jucărie, alei de pietriş, cândva curate, răvăşite de ploaie, cocina porcilor, magazia, Loures sau Bucelas sau Alverca sau Vila Franca sau ce ştiu eu

ce localitate oftând uşor adormită în cadă, coliere, rubine de doi bani, smaralde din sticlă, cadavre îndepărtându-se lent spre Lisabona în lenevia fluviului, noi apărând oamenii care locuiau acolo de asasini si atei şi sticla sau triciclul, fără nicio consideraţie, confundându-ne cu nişte hoţi

— Afară după cum ziarul mă

— Afară ici colo pe jos, mi s-a părut că aud mingea de ping-pong pe masă, un aparat de radio începând un vals la etajul întâi, voci care alternau, tacâmuri, iar în intervalele de tăcere acelaşi strigăt

— Afară

159

ca tata către mama sau către biserica Mântuirii fermentând acreli

— Afară înfrânt de acumularea zilelor care zideau viitorul, invidios pe canarul care se scutura întruna, automat, cu impulsuri de arc, de cum stingeam lumina biserica Mântuirii îşi prăvălea peste noi povara de beznă, mama mea de acum treizeci de ani, cu părul negru, se vântura prin camere chicotind satisfăcută, mama mea de azi o urma îmbătată fă-cându-ne semn cu cotul

— Fiţi atenţi tata foarte tânăr aranjându-i rochia cu atenţii mărunte, mobilierul mirosind a nou, draperiile călcate fără urme de muşte, bibelourile întregi, nicio pată de mucegai sau de tutun pe tavan, tatăl meu dinainte arătându-i-se printr-o piruetă tatălui meu în pijama

— Fii atent instalat pe genunchii arestaţilor

— Ce scumpi ce drăgălaşi trei Crişti de fildeş cu braţele larg desfăcute plini de sânge, cu nasuri şi ochelari de carnaval, serpentine pe cap, pe picioare, în poală, amiralul turna confeti peste ei şi făcea să le explodeze praf de scărpinat în cămaşă, în timp ce naşul meu insistând asupra războiului sfânt aţâţa felinarul cu gaz care se scutura de supărare, garda spaniolă lega de tavan frânghii de abator pentru porci, mama făcându-mi semn cu cotul radioasă

— Aşază-te aici fata mea arătând masca de vrăjitoare a soţului meu care-i însufleţea pe comunişti descheindu-le gulerul ca să le elibereze ceafa

— Nu vreau să se plictisească nimeni nu vreau să se plictisească nimeni eu, zâna, fără să mă opresc din dansat cu un partener invizibil, alăturând călcâiele îndepărtând călcâiele în ritmul radioului care nu exista, pardon, era unul la etaj dar

160

numai eu observam cum numai eu observam supărarea triciclului

— Afară valsuri după valsuri pe parchetul dat cu ceară, nu în-tr-o casă dărăpănată unde ploaia se scurgea din ciment şi o bandă de mascaţi lega frânghii de tavan, eu care aveam chef să dispar pe uşa dinspre curte unde rătuşca mă studia cu ochişorul lăcuit, valsuri şi iar valsuri acompaniată de doamna cea înaltă, mai doamnă decât Celina, mai elegantă, mai distinsă, de bărbatul cu baston la fel de atrăgător ca ambasadorul american, de bolnavul cu tuşea respirând frunze de eucalipt, pe care trebuie să-l fi dus în Brazilia zigzagând de febră, proptit pe perne şi pierdut în fulare, sigur că a murit în reşedinţa unde locuia singur înainte ca ei să fugă din nou, foştii poliţişti turnau benzină pe divane, pe jos, pe ţigle, puneau flacoane cu fitiluri de bumbac şi pachete căptuşite cu pânză în colţurile camerelor, amiralul suflând într-un mic cilindru care se răsucea si se desrăsucea cu un chelălăit

— Veselie veselie i-a obligat pe Criştii de fildeş să se ridice fără să le scoată nasurile nici ochelarii, unul dintre ei a dat să vorbească şi n-a vorbit, ziarul pe scări, treaptă cu treaptă până lângă mine

— Afară

Isuşi de carnaval ce ciudat, semnele cuielor, spinilor, rănile imitând răni în coaste, în burtă dacă n-aş avea atâta poftă să mă învârt în continuare pe lespezile pivniţei aş dori să-i instaleze repede sub frânghii pe pupitrul de şcoală, garda spaniolă să-i strângă în laţurile pentru porci, secretarul să le ofere pieptul cu sfere în-tr-o ultimă legănare a corpului, mama mea de azi

— Ce urâtă eşti tu Emilia ce greoaie ce împiedicată mama mea de acum treizeci de ani să le îndepărteze bancheta cu un chicotit amuzat făcându-mi semn cu cotul

— Fii atentă

161

tata să mă oblige să mă uit la Criştii cu nasuri şi ochelari de carnaval ţinându-mi fruntea cu o exaltare de arlechin

— Fii atentă canarul tot mai rapid în colivie, când pe stinghie, când pe adăpătoare, când răsturnând seminţele, când lângă gratii căscând ciocul într-o rostogolire fericită, radioul accelerând ritmul valsului, silindu-mă să-mi astup urechile sub chipul meu de zână

— Nu niciodată n-am cre/. ut că aş putea să plâng în timp ce corpul meu însoţeşte muzica, în timp ce mă simt obosită, aproape fără carne, ameţită, dacă soţul meu ar sări acum din perete ca să mă invite

— Să mergem acasă Patima m-as duce, m-aş ascunde la gâtul tău, ţi-aş da mâna, aş uita de Criştii cărora li se poruncea să fie mulţumiţi, să serbeze carnavalul în iunie, atârnaţi ca purceii de lapte de bârna din tavan, să nu mai văd nasurile acelea oribile, ochelarii aceia, corpurile dezarticulate într-o atitudine ciudată, un umăr mai sus decât celălalt, talia suptă ori poate eu deveneam un soi de obiect spânzurat din care se scurgeau nasuri de carton, serpentine, ochelari de sârmă, fără

— Veselie veselie fără niciun fel de veselie, foştii poliţişti au isprăvit de turnat benzina, de aşezat braţe întregi de paie în pivniţă, de apropiat chibrituri de cutiile de tablă, de a ne conduce spre fermă

— Repede unde rătuşca jucărie mă urmărea cu pupila lăcuită, nu-l vreau pe naşul, nu vreau Campo de Santana, nu vreau o casă întunecoasă ca asta unde soarele ajunge la geamuri si se opreşte, nu-l vreau pe Cristul de fildeş plin de sânge, cu braţele desfăcute larg privindu-mă când copacii se îndepărtează, îl vreau pe soţul meu, roagă-mă să mă duc acasă cu tine şi merg, jur că merg, nu-i nevoie să spui nimic,

162

să promiţi nimic, să garantezi nimic, merg, nu-i nevoie să mă chemi

— Patima eu merg numai să nu fie o noapte ca asta, flăcări ca astea, un acoperiş prăbuşindu-se în plăci mari de cenuşă şi mama îmbătată făcându-i semn tatei cu cotul

— Fii atent arătând spre o mască de zână care plângea, înfăşurată în serpentine, în drum spre Lisabona, urmărită de o rătuşca jucărie care nu contenea s-o gonească în stradă.

Să vină mai repede noaptea şi să se termine odată, ca sa nu mai rămână nimic din niciunul dintre noi ca atunci când se stingea felinarul şi lumea înceta cu totul să mai existe, adică mai era ceva dincolo de lume dar nu mă privea, în alt loc, în alt timp, voci pe care le ghiceam, respiraţii pe care le bănuiam, lumini cărora le descopeream urma, poate oameni, durerea asta în fundul gurii pe care dentistul n-a vindecat-o, s-a micşorat, îşi sprijinea nasul de nasul meu

— Dacă doare ridicaţi braţul şi cuvintele

— Dacă doare ridicaţi braţul spuse nu de un om, de o mască albă, au accentuat durerea care s-a răspândit în maxilar la fel cum se accentuează dorinţa mea ca noaptea să vină mai repede şi să nu mai rămână nimic din niciunul dintre noi, lumea încetează să mai existe şi dacă va fi existând ceva dincolo de lume, în alt loc, în alt timp voci, respiraţii, persoane, fragmente vagi în întuneric să înceteze de asemenea să mai existe, şoferul bărbatului surdei

Manuel João Pedro?

n-a acceptat cecul, *a* scăpărat un chibrit şi l-a ars fiindcă îi scrisesem numele pe hârtie, şi-a frecat mâinile ca să se scuture de cenuşă în timp ce fostul poliţist ne pândea din garaj instalat pe o scândură acoperită de unelte, aglu-

I 164

ţinând fire cu un cleşte si introducându-le încetişor, cu monoclu de ceasornicar, în mecanismul unui deşteptător desfăcut

— Vreţi să mă băgaţi la puşcărie dona Celina?

când a împins monoclul spre sprânceană faţa şi-a pierdut competenţa, maiestatea, la fel cum faţa dentistului devenea comună şi fără nicio putere după tratament, un soi de Dumnezeu transformat, ce deziluzie, într-un omuleţ incapabil să-mi facă rău căruia, în loc să ridic braţul în panică, i-l întincleam să-mi iau rămas-bun fără nicio teamă, atât de liber, atât ele uşor, atât de doar braţ

— Plătesc asistentei sau vă plătesc dumneavoastră?

uitând de făptura insignifiantă care-şi sprijinea halatul de piciorul meu, eu supusa, fără apărare, cu gura deschisă, terorizată de capacitatea lui de a-mi suprima jumătate din cap cu injecţia de anestezic, gingiile, limba şi comisura buzelor transformate în stearină, ordona

— Clătiţi în micuţa chiuvetă de porţelan unde se învârtea un jet în miniatură, un firicel roz se evapora din sită, buza strâmbă voia să scape şi ea, să plece, să mă părăsească, asistenta mi-a aplicat un cârlig cromat cu o indiferenţă rapidă

— Staţi liniştită pe o etajeră instrumente nichelate de o utilitate de neînţeles mă ameninţau, feroce, pe tifonul lor, baveţica de copil în jurul gâtului îmi retrăgea seninătatea şi pacea şi cum genunchiul medicului îmi dădea impresia a ceva ce mai rămăsese uman într-însul m-am îngropat în el în aşteptarea durerii, un afiş demonstra pe perete avantajele unui elixir contra cariei într-o povestire redată printr-o

succesiune de desene, pe ultimul dintre ele un băiat şi o fată, cu canini strălucitori, mergeau spre Lume, care lansa mici raze solare, graţie a trei gargare pe zi cu produsul pe care o doamnă cu păr cărunt, la fel de sănătoasă, îl ridica în triumf în faţa neglijenţei mele impardonabile, am încercat să reţin denumirea remediului şi să scap de suferinţă

165

dar lumina mă orbea condamnându-mă la o respiraţie urât mirositoare, la putreziciune, la freză

— Guriţa deschisă dona Celina ce faceţi guriţa deschisă un praf de marmură plutea între noi

— Scuipaţi aplecaţi-vă peste chiuvetă şi scuipaţi fără a reuşi să scuip, lichidul lunecându-mi de la ureche târând după el rujul şi crema de faţă cu lungi dâre de culoare închisă, limba întâlnind lucruri desprinse, asprimi, o pensă care a căzut cu un dispreţ lenevos, unchiul meu îmi dădea douăzeci şi cinci de *tostdes* pentru fiecare dinte de lapte, sau Mickey Mouse îmi cerea să i-l arăt seara, zguduindu-se de plăcere, îl ţinea între labele de pluş cu grijă ca pe o comoară

— E un dinte Celina?

se obliga să-i povestească dimineaţa unchiului meu şi unchiul meu

(tatăl meu nu, tatăl meu niciodată, tatăl meu uitând de pâinea prăjită la cealaltă extremitate a universului, pierdut în ziar)

răscolind prin haină când plecam la şcoală şi găsind un bănuţ printre scobitori, agende şi bilete de tramvai

— Mickey Mouse mi-a vorbit de dintele tău poftim iarna ferestrele şi felinarele stagnau în petele de ploaie, deranjam petele cu vârful cizmei, şosetele se umezeau şi ferestrele şi felinarele se spărgeau, de îndată ce se stingeau şi ele dispăreau de pe jos noaptea înainta prin copaci la fel cum noaptea în timpul zilei se prelungea în ele, totul negru si crengile clare până la ultima frunză, cartierul liniştit şi solemn cu absenţa vântului, masa pusă la care încă nu stătea nimeni, farfurii adânci diferite, trei castanii şi trei verzi, de ce naiba n-avem bani să cumpărăm un serviciu, când s-au împlinit cinci ani de la moartea bunicului nu l-am mutat în nişele din cimitir, l-au îngropat într-o gaură si am rămas fără bunic pentru totdeauna ca si cum nu l-as fi avut nicio-

166

dată, mama s-a întors acasă susţinută de unchiul meu, i-am

încredinţat lui Mickey Mouse un dinte perfect, din faţă, şi Mickey nimic, îndobitocit pe etajeră alături de celelalte animale, i-am rânjit unchiului meu şi unchiul meu fără să mă ia pe genunchi, fără să mă ciufulească, mama spri-jinindu-si pleoapa cu batista

— Taci îmi venea s-o bat dar nu puteam, s-o gonesc de acolo şi la fel nu puteam, m-am ghemuit sub masă cu viermii de mătase şi niciun pantof n-a călcat alt pantof, doar cuiul din toc zgâriind podeaua în timp ce bunica pufnea, unul dintre viermii de mătase se varga în albastru, chiriaşul de dedesubt nu contenea să geamă din cauza reumatismului, dacă traversa strada maşinile opreau iar el, deplasându-se milimetru cu milimetru, mulţumea cu bastonul, când întorcea capul ca să vadă ceva întorcea tot corpul cu o succesiune de spasme, boala îi încuiase articulaţiile cu cheia şi aruncase cheia, pardesiul îi cădea de pe umeri fără să se ajusteze pe corp, bastonul cu o vagă arabescă

— Mulţumesc după care trotuarul mai înalt decât un zid şi el nemişcat aşteptând ca trotuarul să se turtească, îl întâlneam pipăind treptele clădirii luminate de luminatorul din tavan, femeia deschidea uşa şi un patruped cu blana numai bucle cobora scările rostogolind bucurii, bătrânul dădea să-l bată cu vârful de metal al bastonului, să-l taie în două, să termine cu frenezia asta festivă dar mişcările sale erau atât de încete, atât de previzibile, ca un mecanism la sfârşitul arcului, încât animalul scăpa cu un mic salt ridicol după care revenea imediat, îl băteam eu cu rigla ca să-l răzbun pe bolnav, patrupedul alerga chelălăind spre lăzile de gunoi, femeia i se plângea mamei care-şi scotea pantoful de strivit pe unchiul meu

— Vino-ncoa Celina astfel că spre a face ca noaptea să vină repede fără să mai rămână nimic din niciunul dintre noi, cel mult un

167

Mickey Mouse vechi ţinând un dinte între labele de pluş, i-am dat banii şoferului sub stejar, în punctul unde florile neîngrijite creşteau la întâmplare contopite cu trestiile si ierburile, paturile mitralierelor strivind parbrizul, bărbatul meu alunecând de pe banchetă, ochii lui pe prima pagină a ziarului nemustrându-mă, ştiind, neacuzându-ma, nesupărându-se pe mine, chemându-mă cu timiditatea dintotdeauna

— Celina corpul golit de rumeguş la fel ca al păpuşilor pe care nu le mai am, iepurele, urangutanul, foca cu barbetane ca nişte aripi

ţinând o minge de piele în echilibru pe bot, curând după ce ne-am căsătorit am zăbovit o după-amia-ză întreagă prin magazinele din centru, am ajuns acasă cu duzini de animale de pluş, care mă linişteau si zâmbeau, girafe, pinguini, delfini, veverițe, urşi panda, balene, leoparzi, am început să le distribui pe rafturi, pe sofale, în frigider, pe plită, pe salteaua patului, decoratorul ultragiat aruncându-le cât colo si împiedicându-mă să zbor

— Ce-i cu astea?

săli şi iar săli cu vaze de porţelan si cufere japoneze care nu-mi aparţineau, respingându-mă, niciun robinet înţepenit, nicio scândură desprinsă, dulapuri unde nu-mi găsesc rochiile, găsesc rochii noi pe măsura mea, brăţări pe care nu le cunosc şi-mi vin bine, fotografia unei perechi ţinându-se de braţ într-un parc chioşcuri bărbatul meu şi cu mine prefăcându-mă că sunt alta fiindcă eu nu zâmbesc aşa, decoratorul a înghesuit păpuşile într-o ladă apucându-le de un capăt cu o grimasă de scârbă, dimineţile de scoală au dispărut, unchiul meu s-a făcut nevăzut, dacă o să-mi cadă vreun dinte cui îl arăt, cui îl vând acum, cine se bucură cu mine

— Clătiţi cine mă vizitează în odaie când puştile, când bombele, când trebuie să mă acopăr cu perna ca să înăbuş împuş-

caturile, şi fiindcă am înăbuşit împuşcăturile bărbatul meu continuă să fie în viaţă până la noapte când asta o să se termine aşa încât să nu mai rămână nimic din niciunul dintre noi în afară de puţin rumeguş, un fragment de perete, ruine îndepărtate

— Clătiţi dacă doctorul o să-mi spună să deschid gura mă ascund sub masă şi nu accept să mă lovească, de ziua mea, în mai, unchiul meu închiria două biciclete la Campo Gran-cie, mi-o dădea mie pe cea care avea farul şi clopoţelul mai mari şi un coş de sârmă pe ghidon si ne plimbam în jurul lacului, eu sunând din clopoţel cu un sunet veşted şi el ros tot

— De invidie!

făceam curse de aici până la bărci şi înapoi, premiul era o îngheţata de vanilie şi eu câştigam întotdeauna, unchiul meu sosea foarte obosit cu kilometri în urma mea, ştergându-si transpiraţia pe care nu o avea cu o batistă invizibilă

— Nu mai pot dezechilibrat, amărât, cu un picior de fiecare parte a bicicletei şi brusc, fără tranziţie, oboseala se evapora, sprijinea

bicicletele de un trunchi, aripa alei mele era albă cu un ochi de pisică şi un desen stanţat, mă lua călare pe umeri si coboram spre apă, unchiul meu sărind imitând nişte copite în galop, eu

— Mai repede

— *Clătiţi si scuipaţi* şi el

— La ordinele dumneavoastră şefa ne întindeam pe iarbă căutând lăcuste, cărăbuşi, buburuze, unchiul meu ce ştiu eu de ce, îmi interzicea să le smulg picioruşele sau să le calc în picioare, dacă erau pe acolo fete îşi extrăgea pieptenele si o oglinjoară din buzunarul pantalonilor, îşi aranja freza, îşi înmuia arătătorul

169

ca să-şi corecteze sprâncenele, se sprijinea în pumn sugân-du-şi burta, începea să le zâmbească

— Am dat-o gata unchiul meu pentru care eu încetam să mai exist, neo-menos, indiferent, se apropia de fete cu burta atât de suptă că îi cădea cureaua până la şolduri

— Acum aşteaptă o clipită Celina fetele îşi înfoiau coamele cu palma, arcuiau piciorul, trăgeau aer în piept ca să-si mărească decolteul, am pornit spre bicicletă fiind sigură că unchiul meu o să le neglijeze imediat, mai ales pe cea mai voinică, mai plinuţă, bruneta care le dirija pe prietenele ei, cea care-i întindea palma ca el să-i ghicească, şi ăsteia i-aş fi câştigat, în glumă, cinci, zece, douăzeci de curse una după alta, cu siguranţă îi era frică de şopârle şi de păianjeni iar mie nu, pariez că n-ar fi în stare să mănânce ceară roşie nici să imite pocnetul dopurilor cu degetul mare ceea ce unchiul meu adora, mă arăta colegilor lui foarte mândru, ciupindu-mă de obraz

— Aşteaptă nu pleca vrei s-o auzi pe nepoată-mea imitând o sticlă?

unchiul meu, fără să-i pese de dopuri, luând palma brunetei cu mâna stângă şi plimbându-şi dreapta peste degetul ei mare care se îndoia gâdilat

— Aici stă scris că sunt genul de bărbat pe care domnişoara îl apreciază invidioasele oferindu-si si ele palma, degete cu unghii l ’ O O

date cu ojă şi ale mele roase, bretele de sutien la vedere, mărgele faţeta te la urechi, tabachere de plastic cu o închizătoare aurie

— Doriţi?

bătrâne de douăzeci si unu sau douăzeci şi doi de ani, funcţionare, ucenice, dactilografe, eu care la vârsta lor o să fiu

doctoriţă sau ingineră sau arhitectă si bruneta respectuoasă, nu întinsă pe iarbă umflându-si pieptul, stând drepţi cu un carnet si un creion

— Spuneţi doamnă doctor inginer arhitect

170

o să fiu general cu imenşi soldaţi si o să le arestez fiindcă poartă sutien sau o să le gonesc de lângă lac

— Stergeţi-o chiar acum profitam şi-l arestam pe unchiul meu, nu-i vorbeam la cină, răspundeam cu o grimasă dacă-mi făcea cu ochiul, îmi frecam fruntea ca să şterg sărutul pe care mi-l dădea până şi Mickey Mouse bunătatea în persoană, incapabil să schimbe numere de telefon cu nişte necunoscute, să aranjeze matineuri, să le promită plimbări la Sesimbra cu automobilul pe care nu-l avea să vină în chip de ambasador în camera mea ca să intervină în favoarea lui, şi chiar şi aşa şi cu un molar care se clătina să rămân tăcută vai câtă vreme fără să mişc o falangă, fără să răspund la întrebări, dorindu-mi să am două/eci de ani, un serviciu şi bretele cum n-am dorit niciodată ceva cu atâta putere în viaţă, să mă aşez cu prietenele mele lângă lacul din Campo Cranele şi să aştept să vină cineva numai zâmbete ca să mă gâdile în palmă şi să-mi citească viitorul, mama n apărut până la urmă ca o siluetă contra luminii în dreptunghiul uşii

— Dacă nu isprăveşti cu asta copilul nu adoarme şoapte, murmure, ceva asemănător cu o luptă, chicotit ca al fetelor cu cercei cu smaralde, se auzeau paginile de la ziarul lui tata, bunica mea tuşind o bronşită exagerată într-un mod care mi se părea un avertisment nu ştiu cui nici pentru cine, Mickey Mouse s-a întors pe raft moleşit de descurajare, silueta mamei şi a doua siluetă de forma si dimensiunile unchiului meu au dispărut pe coridor, tocul cu un cui si tocul fără cui bătând alternativ pe duşumea produceau ecoul unui schiop grăbit, tuşea bunicii s-a vindecat subit într-un dres de glas uşurat, tata, după un zgomot de ziar împăturit, a traversat apartamentul în direcţia cămării răscolind printre borcanele cu compot de morcovi, am avut bănuiala, în timp ce adormeam, că bu-

171

nica mustra cu vocea înceată pândind cu urechile agitaţia dintre compoturi

— Nu vă mai cuminţiţi nu?

şi totuşi nu era adevărat, era unul dintre visele acelea care amplifică viaţa şi o deformează, mi-amintesc că am auzit arcurile de la

patul tatei lovindu-se între ele de supărare când s-a culcat, o geană de lumină care a pierit de pe perete si umblă în jur, fără ca eu să mă aştept, lămpile s-au aprins toate, volane de plastic au înlocuit perdeaua, un cârlig mi s-a spânzurat de gingie cu o bolboroseală de sucţiune, mi s-a părut că l-am zărit pe locatarul cu bastonul şi până la urmă era o femeie în halat care aducea tă-viţa cu amprente, perechea strălucitoare înainta spre Lume graţie elixirului contra cariei, incisivi falşi s-au pornit să strige

— Clătiţi nu ţineţi lichidul clătiţi şi camera mea a făcut loc cabinetului dentar, chestiile electrice, etajera cu instrumente, vârtejul apei în chiuveta de porţelan, nimeni nu se plimba cu bicicleta în Campo Grande, nimeni nu mă purta călare pe umeri spre bărcile de pe platforma de ciment murdar, plin de frunze, unde un bărbat aranja colaci de plută, cabinetul dentistului, fotoliul pe care mă aşezam strângând braţele fără să-mi dau seama de forţa cu care o făceam, cu gura larg deschisă şi şervet la gât, genunchiul care-mi perfora şoldul, un nodul arzând în străfundurile mele şi imediat o picătură îngheţată la rădăcina părului să ridic braţul să ridic braţul, freza ocupând tot corpul şi braţul meu incapabil să, la fel de mort ca şi jumătatea moartă a capului, cea unde se ascundeau animalele de plus, nu le vedeam dar erau acolo, încremenite, fixe, decoratorul

— Ce-i cu astea?

vaze de porţelan, peisaje de la anticar, tăvi *de* argint, mobile robuste cu mânere de bronz, bărbatul meu când nu purta cravată îmbătrânea mai tare

divizat între respectul pentru decorator si frica de a-mi displăcea

(poate că mi-ai fi putut plăcea dacă ai fi înţeles că mi-erau suficienţi douăzeci şi cinci de *tostoes* pentru adică era suficient să mă vizitezi la noapte, chiar la noapte când asta o să se termine astfel încât să nu mai rămână nimic din niciunul dintre noi)

să ridic braţul repede, să explic

— Nu suport să trăiesc în locuinţa asta gâtlejul meu a emis un sunet oarecare, trebuie să fi fost gâtlejul meu care a emis un sunet oarecare, dentistul a spart două fiole

— Am să mai adaug un pic de anestezic dona Celina gura a pierdut din dimensiuni, picătura îngheţată a încremenit, partea stângă

a craniului meu a murit încă şi mai tare, la noapte şoferul bărbatului surdei va trebui să se deranjeze doar cu o parte din mine, nu cu mine toată, o parte din mine, cea care se instalează sub faţa de masă printre viermii de mătase cu o furie îmbufnată, cea mai uşoară, mai vulnerabilă, mai tainică

— Vino imediat la locul tău Celina ce maniere sunt astea?

şi eu către mine însămi ca şi când n-aş fi auzit

— Clătiţi strângând la piept cutia cu coconi

— Am să merg în patru labe până în camera mea am să mă încui cu cheia am să fug în Spania doar că nu puteam să fug şi să fiu fericită şi să câştig toate cursele de bicicletă cu toată lumea, de aici până unde doriţi voi, alegeţi, nu puteam să fug pentru că am dat bani şi generalul şi secretarul si părintele episcop şi fina părintelui episcop si bărbatul surdei ar observa, nu surda acolo afară zâmbind pe terasă, singura, cred eu, care l-a văzut pe şofer punând pachetele în magazie, în pivniţă, în coloanele de sub sală, singura care va da peste firul electric care traversa grădina până la brădetul din faţă şi peste pâr-

ghia detonatorului în cetină si în loc să le spună de mine, să-i cheme, să mă arate cu degetul

— Celina a fost continua să stea acolo cu părul ei oranj, aproape mulţumită, aproape aprobându-mă, sunt sigură că aprobân-du-mă, zâmbindu-le toată seara narzilor şi nu trebuie să-mi fac griji, totul era liniştit, totul sigur, totul cum trebuie să fie, nu mă durea nimic, nu simţeam nimic, mi-am înclinat maxilarul peste micuţa chiuvetă de porţelan, m-am sprijinit iar pe spătar, am lăsat capul pe spate, am deschis gura şi ochii dentistului s-au apropiat de mine la timp ca să mă vadă pedalând spre lac în faţa unchiului meu sleit de puteri

— Nu mai pot Celina care-şi sprijinea bicicleta, învins, de trunchiul unui copac.

De câte ori prietenul meu isprăvea o lucrare mi-era frică de el. Patronul, secretarul, amiralul sau toţi trei împreună veneau seara să ia cutia, învelită în ziare într-o ladă mai mare căptuşită cu vată, o transportau la furgo-netă unde o mai etanşau cu perne vechi şi fâşii de cauciuc, stejarul îndepărta luna cu crengile lui în aşa fel încât abia se zăreau umbre peste umbre, luciul negrii al apei din piscină, aş putea să jur că surda pe terasă şi conversaţia trandafirilor, foştii poliţişti deschideau poarta fiindcă felinarele de pe şosea apăreau brusc cu un

scrâşnet de şarniere, cu câte un fragment de zid devenit palid şi enorm şi alte maşini afară, una dintre umbre le striga ceva în spaniolă, furgoneta cobora coasta cu motorul stins, fragmentul de zid si felinarele se îngustau şi dispăreau când se închidea poarta, o ultimă umbră, contopită cu narzii, trăgea zăvorul înainte de a dispărea si ea, se putea observa un halou de faruri în direcţia fluviului şi rămâneam singuri în garaj, prietenul meu şi cu mine, fără s-o mai punem la socoteală pe surdă dar surda nu contează, mai puţin importantă decât stejarul şi mai puţin vie decât morţii, cu părul oranj şi zâmbetul prefăcut, când credea că n-o vedem nu avea nici păr nici zâmbet, doar muchii de oase ocupân-du-i toată faţa cu o expresie de spaimă, odată am intrat în camera ei ca să schimb apa din vaze si am găsit-o ghemuită pe covor stând turceşte aşa cum stau copiii, amestecând într-un pahar zahăr, apă gazoasă si cafea explicând unei fotografii de pe scrin

175

— Reţeta de coca-cola Mama Alicia ca şi cum faptul că ştia reţeta de coca-cola ar fi scuzat-o în faţa persoanei din fotografie, o mireasă veche într-un fotoliu cu braţe, cu o coadă interminabilă şi sprâncene de regină, privind-o pe surdă care-i arăta paharul ridicân-du-l în dreptul milieului

— Reţeta de coca-cola Mama Alicia în speranţa unei aprobări care nu venea, s-a întrerupt când m-a simţit aşa cum ne simt animalele, printr-un tropism, un fior nervos, o diferenţă în aer, întorcându-şi spre mine capul cu laţe cărunte cu o simpatie care se dizolva în lacr

— Simone *cancer mu cancer nu te deranjează să mă îmbrăţişezi să mă ajuţi să smulg boala din mine* genunchii fetiţei s-au împletit de ruşine, degetele mari răsuceau marginea şpilhozenului pe care nu-l mai purta, o fetişcană din Coimbra, o puştoaică, buza foarte repede în sus şi în jos s-o *apuc de buză, să i-o strâng, să i-o ţin bine, s-o împiedic să-i arate iubitei şoferului*

(soţul meu îmi interzice să am încredere în personalul de serviciu, ai încredere în ei şi ci profită imediat de tine)

că mi-e atât de frică, n-iir trebui să-ţi spun dar ini-c atât de frică după ce am isprăvit de schimbat apa din vaze şi am întrebat dacă doreşte ceva părul îi ardea cu flăcări portocalii pe frunte, paharul cu apă gazoasă şi zahăr si cafea se evapora sub fotoliu, nu purta şpilhozen nici sandale nici n-avea julituri de la căzături şi totuşi mi-a lăsat

senzaţia că săruta fotografia şi o punea repede la loc, persoana cu coada interminabilă şi sprâncene de regină

— N-am nevoie de nimic poţi pleca *n-am nevoie de nimic doar am nevoie mi-e ruşine să spun dacă n-aifi o servitoare de-a noastră mi-ar plăcea să mă*

176

camera mirosea a doctorii cu tot parfumul, a locul unde au fost cadavre după ce le-au ridicat, urmele corpului şi pantofilor imprimate pe cuvertură, picături de ceară, resturi de pământ de la crizanteme, fărâme de priveghi, o stagnare densă, am înţeles că grădinarul mă urmărea de pe scara portabilă pocnind din vârful foarfecei ca berzele în călduri, tot numai gene, fluierături, legănări din corp

— Pa frumoaso încât ca să nu-l aud m-am întors în garaj prin grădina de zarzavat, unde motanii sfâşiau lăptucile şrfoştii poliţişti, de pază la vilă, se instalau cu puştile pe o banchetă de *azu-lejos,* când am ajuns la odăiţa din fund l-am găsit pe prietenul meu punând la loc cleştii, ciocanele, flacoanele şi tuburile, ca de fiecare dată când isprăvea o lucrare şi stătea apoi o săptămână sau două să aştepte vizita amiralului, întins fără un cuvânt pe salteaua din garaj, urmărind norii dinspre est prin ţiglele lipsă, mi-a fost frică de el: îi pregăteam cina şi nu mânca, îl întrebam ceva si era cufundat într-o ciudăţenie absentă, bastoanele de orb ale ochilor lui mă atingeau şi se îndepărtau imediat, dezinteresate, văzându-şi de drum dincolo de mine, stingeam lampa iar fereastra, până atunci opacă, apropia copacii şi frunzele şi conturul zăbrelelor, prietenul meu deschizând lăzi, răscolind printre baterii, vorbind singur, făcându-şi cruce în faţa sfintei cu crini la picioare

— Dacă ai să ajuţi avionul să cadă îţi cumpăr un palmier acoperit cu folie de aur o poză de bâlci care-mi amintea de Celina, acelaşi obraz întins, aceleaşi sprâncene, aceeaşi delicateţe în gesturi, erau peste treizeci şi cinci, toate identice, cu eticheta preţului pe burtă, între prăvălioara bijutierului si ţarcul puilor de găină, treizeci si cinci de Celine cu eticheta pe burtă vizitându-ne duminica, bucătăreasa mă chema să ajut cu tăvile ca şi cum aş fi o servitoare şi nu sunt, sunt patroana cafenelei din Espinho în piaţa de lângă plajă, sunt cea care dă ordine, care pune pe fugă, bătând din palme, negura

177

şi pescăruşii si valurile de pe esplanadă, treizeci şi cinci de sfinte

la masă şi eu la fel de slabă ca ele, tot cu inele de aur veritabil, tot cu verighetă, tot bogată, manevrând pârghia de la bere la tejghea în loc să-i servesc pe părintele episcop si pe amiral şi pe ceilalţi coşari din ipsos, cu şuviţele de păr ale surdei făcându-mi semn

— Păi sigur am vrut să cumpăr un coşar cu joben şi mătură pentru bancul de lucru din garaj dar noi avem nevoie de sfântă ca să le vină de hac comuniştilor, să ajute avioanele să cadă şi să-l împiedice pe prietenul meu să pună mâna pe un cleşte şi să mă omoare, canei mama nu reuşea să sacrifice mieluşeii care rămâneau să se zbată, spân/uraţi în curte, tata venea alergând de la atelier şi le strângea ceafa cu cleştele, se auzea un fel de pârâit ca de trestii seci, nu de oase, şi un scheunat care trebuie să fi fost sufletul desprinzându-se şi urcând la cer

— Dacă nu stai cuminte şi nu te porţi cum trebuie vezi că vine taică-tău cu cleştele Simone mama jupuia animalul de blană până îl transforma într-un schelet acoperit de tendoane rozalii, îi deschidea burta ca să scoată maţele care alunecau în hârdău, mă punea pe mine să-i scot ochii cu vârful cuţitului, eu culcată în pat nu ştiu dacă atunci nu ştiu dacă acum, cred că acum în garaj din cauza mirosului de cilindri şi de ulei, prietenul meu strângându-mă de gât cu cleştele

— N-ai stat cuminte şi nu te-ai purtat cum trebuie Simone te-am văzut în odaia seminţelor cu grădinarul îl priveam de pe cuvertură fără să-l văd, cu frică de frica lui ca bărbatul surdei, secretarul, generalul să nu intre în garaj cu militarii spanioli într-o îngrămădeală de trunchiuri de stejar, revolvere, mitraliere, puşti

— Avionul n-a căzut aşa cum am intrat noi în iulie în camera de pensiune a fostului poliţist alergând pe treptele înguste, dându-l la o parte pe administrator care s-a topit pe tejghea

178

— Am o boală incurabilă domnilor o boală incurabilă lăsând registrul pe jumătate şi telefonul sunând, femei agitate se împiedicau în tocuri, semănând cu artistele de la baluri fără paiete nici jartiere, bărbaţi foarte nervoşi pândeau încheindu-şi cămaşa, un mulatru întins pe trepte ţinea ridicat un carton

— Sunt portughez nu mă expulzaţi mi-amintesc de uşa închisă mai întâi, de uşa dată de perete apoi, de scrâşnetul balamalelor când se rup şi totuşi nu-mi amintesc de uşă deschizându-se, mi-amintesc de un copil pe balconul din faţă cu un pistol de plastic care trăgea cu mici

pocnete, fostul poliţist turtit în dulap cu un halat de pluş dansând pe umeraş, mi-amintesc că l-am văzut uitându-se la pieptene gândindu-se să se gătească mai frumos pentru domnul general, secretar, amiral, mâneca goală a halatului îi sprijinea umărul sfătuindu-ne

— Fie-vă milă ele el şi ni s-a făcut milă de el, de fapt ni s-a făcut toată mila ce-o puteam avea şi totuşi, fără niciun motiv, noptiera s-a răsturnat pe spate, un mic acvariu cu doi peşti a revărsat pietre si plante, o sticlă a explodat în cioburi, ni s-a făcut sincer toată mila ce-o puteam avea

— N-am dat niciun nume n-am denunţat pe nimeni dar fără un adult care să se ocupe era imposibil sa convingi copilul să nu se caţere pe arabescurile balconului, să nu-şi întoarcă încheietura mâinii în sus şi în jos ame-liorându-şi cătarea, să nu tragă spre noi cu pistolul ele plastic la câţiva metri departe de copil, nedându-ne atenţie, o doamnă aţâţa focul din vatră cu evantaiul de răchită şi pe măsură ce flăcările creşteau smalţul crătiţelor îi reflecta pe domnul general, pe secretar, pe amiral, pe militarii spanioli, pe prietenul meu, cei doi peşti din acvariu respirând pe jos, una dintre artiste care pândea pe coridor ezitând pe tocuri, era imposibil să strigi copilul, să-i explici

— Asta-i ceva câh

la fel cum era imposibil ca doamna să ne audă preocupată de tăciunii care se stingeau în cuptor, dacă vreunul dintre noi ar fi fost atât de lipsit de educaţie încât să-i spună

— Nepotul dumneavoastră s-ar amuza încercând să ne înţeleagă, poate s-ar apropia de balcon din delicateţe şi părăsind plita şi focul s-ar compromite masa de seară, fostul poliţist a ridicat braţul luându-şi rămas-bun, bănuiesc că luându-şi rămas-bun fiindcă lucraserăm luni în şir împreună pentru Patrie şi oricum tot rămân nişte legături

— N-am dat niciun nume n-am denunţat pe nimeni şi logic am fost de acord, am admis, l-am crezut, amiralul chiar i-a zâmbit, tăciunii din cuptor s-au aprins, peştii au dat impresia că renunţaseră pentru totdeauna, secretarul, persoană bine crescută, a întins mâna să-l disculpe

— Ai dreptate frăţioare nu mai pomenim de asta şi e evident că n-a fost niciunul dintre noi, niciodată nu va fi niciunul dintre noi fiindcă din partea noastră neînţelegerea a luat sfârşit, a fost copilul,

săracul, care şi-a îndoit degetul pe trăgaciul de plastic, în glumă, fără răutate, într-un joc nevinovat, copilul care a aruncat pistolul şi a început să se dea înapoi spre interiorul bucătăriei cum s-a auzit după căzătură, după sânge şi după mâneca pe umeraş fluturând fără umăr care nimerise într-un prieten al nostru, un aliat fidel care n-a dat niciun nume nici n-a denunţat pe nimeni, copilul îmbrăţişând în panică genunchii doamnei pe măsură ce fostul poliţist aluneca încet, mişcând gura desemnând nu ştiu ce

— N-am dat niciun nume în ideea că acel nu ştiu ce va sta garanţie pentru cuvintele sale, le va face şi mai adevărate ca şi cum asta ar fi fost necesar, mai sincere, mai credibile, până să se întindă pe solul muiat, să aştepte un moment privindu-ne fix în pace, să cadă cu faţa în jos peste cioburile de sticlă, halatul,

180

matern, a părăsit umeraşul cuibărindu-se peste el, lumea întreagă liniştită, împăcată cu noi, avându-se bine cu noi, calmă, amiralul şi secretarul au ţinut revolverele în buzu-nar, nu mirosea a pulbere, nu mirosea a moarte, nu mirosea a nimic decât a parfumul artistelor şi a friptura doamnei care a închis cuptorul, a ridicat copilul în braţe, i-a luat pistolul jucărie, l-a examinat nemulţumită clătinând din cap, l-a înfăşurat în şorţ, cu mustrări pe care nu le auzeam, a pornit spre noi zăvorând balconul, prin spaţiul gol din persiană am observat că vorbea cu o fată arătân-du-i cadavrul şi arma în timp ce un bărbat cu ochelari se aşe/a răsfoind ziarul, lăsându-l din mână ca să-şi şteargă lentilele şi reluându-şi lectura, am vrut să-i arăt prietenului meu

— Uite cum este o familie adevărată, cum am putea să fim şi noi

— Uite secretarul a întins cu grija halatul peste fostul poliţist învinovăţind balconul cu melancolia bărbiei

— Tineret imprudent militarii spanioli au aşezat la loc noptiera, au făcut ordine în odaie, au semănat peştii, pietricelele şi frunzele în ce mai rămăsese din acvariul fără apă, copilul cu ba-veţică la gât, uitând ce făcuse, bătea cu lingura în cana cu lapte, bărbatul cu ochelari a oftat ridicând sprâncenele în tavan, doamna a sustras lingura şi a adus castronul cu supă, o familie, cum trebuie să fie o familie, cum mi-ar plăcea să fim noi, când am ieşit din odaie în drum spre scară, după ce am răsucit comutatorul pentru ca lumina să nu-l trezească brusc pe poliţist

— Vise plăcute amiralul încă s-a mai indignat punând revolverul

în etuiul de piele şi încheindu-i nasturii

— Ar trebui să fie crescuţi aşa cum se cuvine ce nebunie un pistol

181

patriotul mulatru nu se afla pe trepte, dând de noi o artistă s-a pornit brusc pe un bocet monoton ca si cum noi am fi fost pe cale, ce oroare, s-o strângem de gât, noi care am asistat fără să le putem împiedica la gloanţele trase cu un pistol jucărie

— N-am făcut nimic n-am făcut nimic n-am căldura de iulie pe uliţă, persoane în poarta caselor, salate de ardei, tot ce n-aveam si mi-aş fi dorit să am, trebuind să mă mulţumesc cu un garaj împuţit, cu cearşafuri mucegăite şi cu pete pe jos, bărbatul surdei a sosit cu ambasadorul şi părintele episcop

— Slavă Domnului avionul a explodat astfel că în duminica următoare ne-am dus iar la bâlciul unde cumpărasem sfânta, barăci de pânză, nuiele, purcei de lapte, mărunţişuri din lemn, şapte, opt dughene în lungul şoselei, podul unde un stejar răstignea soarele,

0 turlă de biserică şi o moară de vânt fără aripi, eram la sfârşitul lecţiei de geografie, cu planşele gata rulate în afară de tubul digestiv cu legendele pe englezeşte, când îngrijitoarea şcolii a venit să-l anunţe pe profesor că soţia

1 se cocoţase pe moara de vânt de la fermă imediat după recreaţie, noi jos în grup, profesorul a urcat o treaptă, ne-a privit, a renunţat, niciodată nu observasem gaura de la vin cui care-i rupea pantalonii şi astăzi, când mă gândesc la cui, mă emoţionez de fiecare dată fără să înţeleg de ce, poate îmi aduce în gând singurătatea oamenilor, pe atunci nu-mi plăcea profesorul iar acum sunt tulburată când îmi amintesc de el, noi jos, soţia minusculă sus, pri-măvăratică, pe cap cu o pălărie de pai împodobită cu micsandre, îngrijitoarea

— Coborâţi dona Isidora soţia primăvăratică la şcoală cu soţul, nu-si punea rochii de om mare, purta rochii ca noi, panglici si funde, după ce noi plecam pesemne că dădeau la o parte biroul şi montau patul lângă planşa cu tubul digestiv care înce-

182

pea cu o gură fără trăsături ce spunea mouth şi se termina cu o pâlnie fără fese care proclama rectum, oamenii îşi înşurubau degetul la tâmplă şi şopteau ţicnită când se ducea la cumpărături fără să calce pe pietrele de pavaj negre, când cu paşi mici şi scurţi, când întinzându-i

imens, cu chipul foarte grav şi un chicotit de satisfacţie pe nas, noi dornice să se arunce de sus ca să nu mergem la şcoală, îngrijitoarea stricându-ne tot cheful

— Coborâţi dona Isidora dona Isidora cu pălăria de pai în vânt, urmărind orizontul de coşuri de fabrici, casele şi străzile ca în filmele cu corsari

— Văd Madagascarul numind Madagascar un cerc de ulicioare, clădiri, mănăstiri şi barăci de cerşetori, survolat de berze la fel de peticite

— O cafenea o să fiu patroana unei cafenele) ca şi noi, cred că profesorul a fost cel care a telefonat la pompieri fiindcă îngrijitoarea nu scăpa din ochi moara cu iluzia că ar primi-o în poală dacă ar cădea

— Coborâţi dona Isidora trebuie să fi fost profesorul pentru că într-o clipă a sosit maşina cu furtunul, cu claxoane şi lumini, şi un roi de căşti dirijate de o cască ce avea o mică pană de şef care au dat-o la o parte pe îngrijitoare şi au coborât-o pe soţie de pe moară, nu s-a sinucis, n-a protestat, nu s-a zbătut, venea pe spinarea unuia dintre ei potrivindu-şi elasticul de la pălăria de pai încredinţându-se că micsandrele erau intacte, indiferentă la suspinele îngrijitoarei, la profesor, la noi, la spaima vecinilor, mergând spre postul de prim ajutor de braţul infirmierului cu o vanitate de bărbie ridicată, sărind cu paşi neînsemnaţi sau gigantici peste pietrele de pavaj negre, şi să mor eu dacă în ochii ei nu se observa, dincolo de coşurile de la fabrică, de case şi de străzi, peisajul acela de munţi acoperiţi cu zăpadă şi palate

183

şi dragoni şi doamne de onoare si prinţese al cărui nume nu-l ştie nimeni dar trebuie să fie Madagascarul, e în stare să fie Madagascarul, sunt gata să pariez pe ce vreţi, chiar şi pe cafeneaua din Espinho, că este Madagascarul mai mult ca sigur.

Chiar dacă se instalează în faţa mea mişcând gura în tăcere şi presându-mă cu gesturi largi de sperietoare

— Mimi Mimi

De' *ce dracii' te cheamă Mimi?*

Nu ştiu de ce întotdeauna ini s-a spus Mimi înainte nu-mi plăcea numele ăsta pentru ca nu semăna cu mine acum mi-c indiferent aproape totul e indiferent în afara de nu mă scol de pe scaunul ăsta până diseară, simţind vântul în panseluţe şi gândindu-mă la mare în timp ce bărbatul meu şi servitoarea fac valizele ca să plecăm în Spania înainte

să ne aresteze, am văzut servitoarea deschizând caseta cu bijuterii, luând un inel şi punându-şi-l pe deget, ochii ei m-au întâlnit şi s-au făcut albi, a ascuns mâna foarte repede, bărbatul meu în aşteptare, patinând printre pantofi, eşarfe, sacouri

— E pentru azi Aurora?

inelul trebuie să i se fi înţepenit pe deget pentru că se observau grimasele şi agitaţia braţelor încercând să-l scoată şi deodată o uşoară lucire rostogolindu-se pe covor, ochii micsorându-i-se iar, servitoarea şi bărbatul meu reîncepând să golească sertare şi călcând în picioare rochia mea de mătase naturală

— Scuzaţi doamnă cămăşile mele de noapte, fularele mele cumpărate în avioane, jacheta de antilopă care-mi plăcea atât de mult când eram sănătoasă, dacă eram tristă sau mi-era dor de

l'll casă mă plimbam un pic în moliciunea ei suavă ca şi cum m-ar fi purtat în braţe şi mă simţeam mai bine, chiar şi acum, când am dureri foarte mari, o rog pe bucătăreasă să mi-o aducă, bucătăreasa fără să înţeleagă

— Nu e frig iar moartea devine străină, mai mică, distantă, văzută parcă din stradă, o siluetă în cadrul unei ferestre aprinse unde nu locuim, acuarele, rafturi, oameni şi moartea cu ceilalţi, nu cu noi, cu ceilalţi, familiară, aducând farfurii, luând farfurii, ajutând la pregătirea cinei, ocupând unul din cele trei locuri de pe sofa, amabilă, zâmbitoare, simpatică, studiindu-i pe îndelete şi alegând pe unul dintre ei fără ca ei să-şi dea seama, dacă mă uit la fotografia unui grup ştiu că moartea e persoana care surâde de acolo din fund, destul de ştearsă, că seamănă cu cineva prietenos de o vârstă şi cu un nume de care nu ne amintim, o rudă care a fost acolo tot timpul, ani la rând, fixânclu-ne din album şi doar în momentul când vine după noi se prezintă discret, delicat, aş paria că regretând, moartea e o străină cu un carton cu prăjituri care ne salută în fugă pe scări sau ţine uşa liftului aşteptându-ne, ne întreabă la ce etaj mergem şi-şi ia rămas-bun cu o înclinare a capului continuând să urce, dacă ne-am opri s-o examinăm, în loc să căutăm cheia în portofel, am înţelege că ascensorul nu opreşte la fel cum am înţelege că nu intră în niciun apartament fiindcă nu locuieşte aici, a venit în vizită, şi-a amintit de noi şi credem e posibil ca timp de mai multe luni să uite de noi, e posibil ca dacă-mi pun jacheta de antilopă înfăţişarea să mi se schimbe si s-o însele, chiar aşa slabă cum sunt dacă

mă fardez, mă încalţ, mă aranjez, îmi pun cercei, oglinda mă consideră sănătoasă, bărbatul meu mă consideră mai grasă iar eu mă consider o sperietoare cu păr oranj care nu sperie pe nimeni, instalată pe scaunul ăsta simţind fiorul vântului prin panseluţe şi gândindu-mă la mare, vă-

186

zând şoferul cu gesturi misterioase în jurul casei cu pachete şi fire, văzând-o pe Celine conversând deja cu bărbatul meu, nu telefonează, nu apare, aproape că nu ne vorbeşte, pândind pachetele de la poartă iar eu cu gândul la mare, a lăsat unul în pivniţă, unul în vazele de la intrare, un al treilea lângă balconul de la birou, a tras uşor de fire în direcţia brădetului, firele întrebând

— De ce te cheamă Mimi? şi în loc să răspund

— Nu ştiu de ce întotdeauna mi-au spus Mimi înainte nu-mi plăcea numele pentru că nu semăna cu mine acum mi-e indiferent aproape totul mi-e indiferent în afară de *moartea c asta cu care ci iun confunda dacă se întâmplă să mă fardez, sa mă încalţ, să mă aranjez, să-mi pun cercei, cu nu sunt aşa, n-am obraji prea roşii, pleoape exagerate, un ruj atât de intens* m-am gândit că la noapte chiar, dacă nu cumva ne arestează în timpul reuniunii iar dacă o să ne aresteze n-o să-mi scoată peruca nici n-o să-mi vadă şuviţele cărunte şi rănile de pe piele, ajungem în Calicia unde plouă tot timpul şi trandafirii se nasc din valuri, dacă nu cumva îi asigur fără să mă scol de pe scaun

— Nu plec rămân aici singură până ce pereţii vor dispărea şi întunericul va acoperi totul şi mă va lua cu el, şi atunci, la ora când Dumnezeu va porunci

— Înviaţi vor apărea doar laţele portocalii ţepene şi mate între trupurile radioase care îl slăvesc, mi-a venit să-i spun servitoarei, de milă pentru supărarea ei, să ia inelul şi să-l poarte, iubita şoferului îngrămădea saci în garaj ca şi cum ar pleca şi ei şi am observat detonatorul, explozibilul, am zărit-o pe Celina în poartă, ceva la ea ca-n ziua când i-au întins cursa bărbatului ei, aceeaşi împăcare tainică, aceeaşi uşurare, a privit fotografiile din ziar cu părintele episcop prezentându-i condoleanţe, binecuvântând-o si strângân-

187

du-i mâinile, părintele episcop care nu înceta să ne binecuvânteze si să ne strângă mâinile când fina lui nu era de faţă, Celina, la fel ca si servitoarea, m-a privit cerând u-mi

— Te rog nu spune luându-mă cu tu fără să-mi spună tu, fără un

singur cuvânt pe care ceilalţi să-l poată ghici

— Te rog nu spune nu spune că eram cu spaniolii si poliţiştii, că i-am plătit, că am fost de faţă, un stol de pupe/e s-a speriat dintre măslini în momentul împuşcăturilor si a zburat din coroană în coroană spre plajă, nu puteam să ţin la bărbatul meu pentru că mi-a furat puţinul pe care-l aveam, copilăria mea, animalele mele de plus, să nu crezi că n-am încercat, te asigur că am încercat şi nu puteam, eu liniştind-o, fiind de acord cu ea

— Păi sigur ca să tacă, nu indignată, nu mustrătoare, departe, simţind renunţarea corpului meu si renunţând şi eu o dată cu el, când o iei pe şoseaua spre Lisabona e un maidan cu maşini defuncte putrezind la soare, fără geamuri nici roţi, întinse pe iarbă şi pe crustele ploii ca noi în sala de tratamente de la spital, în după-amiaza când au venit să-i anunţe pe părinţii mei că trebuie să părăsim restaurantul din Coimbra i-am declarat medicului

— Nu vreau să mă vindec nu mă mai întorc aici ceilalţi bolnavi îşi deschideau şi închideau gurile de peşti căutând apa care nu exista pe nisipul cearşafurilor, în după-amiaza când au venit să-i anunţe pe părinţii mei că trebuie să părăsim restaurantul m-am dus în grădină să inventez prânzuri cu insecte şi frunze pe mica plită de jucărie fără ca vreuna dintre verisoarele mele să mă împiedice, niciodată n-am fost mai atentă ca atunci la pietre şi la copaci, la cuşca pentru iepurii de casă strâmbă fiind-că-i lipsea o stinghie, cu gratia legată cu sârmă mai deschisă la culoare, am împărţit bulgări de pământ, pietricele

şi furnici în farfurii punându-le între tacâmuri cum făcea mama, doctorul cu teancul de analize în braţe

— Nu-mi iau nicio răspundere dacă nu mai veniţi dona Mimi am umplut păhărelele minuscule de la bazinul de spălat rufe, am aşezat totul pe o faţă de masă care era o batistă ruptă şi am rămas mult timp în aşteptare îndreptând cuţitele şi furculiţele, am văzut-o pe mama plângând în bucătărie, unchii mei discutau cu omul de la tribunal, fotoliul Mamei Alicia gol la etaj, nu mirosea a rachiu, mirosea a igrasie şi a şoareci, medicul făcându-i semn infirmierului şi infirmierul strângându-mă de cot

— Ce-i povestea asta că nu vrem să ne vindecăm dona Mimi?

revenind la Coimbra cu soţul meu, prima dată când ne-am dus după arme, restaurantul fusese înlocuit cu o frizerie şi un birou pentru

plata impozitelor, părinţii mei se mutaseră iar fiindcă n-au plătit chiria deşi juraseră s-o plătească, locuiau într-o curte la capătul oraşului, cu chiuveta şi frigiderul în sală şi o frânghie cu un laţ atârnată de lampă aşa că dacă o atingeam abajurul se strivea de podea, ameninţând să se omoare până ce soţul meu le-a arătat portofelul si a întrebat

— Cât?

tata urcându-se pe o banchetă, dezlegând frânghia şi dându-i-o în locul banilor, dacă veneam pe neanunţate întârziau până să deschidă

— O clipă dădeau fuga să lege ceva, un capăt de panglicuţă, o sfoară, un elastic, de ceva înalt, golul de la fereastră, draperie, ţeava, băgau sticla cu vin sub saltea, ne primeau în mizeria lor dezordonată, mama învinsă de artroză, tata, cu paharul uitat între degete, vorbind încet ca să rt-aud eu, pereţi murdari, cearşafuri murdare, robinete înţepenite, resturi de tocană, mă aşteptam ca bărbatul meu să mă ajute când infirmierul a început să mă târască de acolo dar băr-

bătui meu nemişcat, tot mai multe târgi, tot mai multe persoane, mai multe uşi turnante între noi pe coridorul spitalului, flacoane cu ser, ace, o lumină excesivă care ştergea gesturile, aproape totul e indiferent în afară de acest acvariu, aceste lamentări, aceşti peşti, moartea ţinând uşa ascensorului pentru mine, salutându-mă, dându-se la o parte ca să intru eu prima, întrebându-mă la ce etaj venind din coltul cam şters al unei fotografii unde zâmbea cu noi, un prieten, un văr, colegul unui văr, nimeni sau cineva pe care l-am întâlnit cu mulţi ani în urmă pe stradă, în octombrie, sub o aversă, oglindirea unei siluete într-o vitrină, gabardina la fel ca mii de alte gabardine alergând spre un taxi, de care uitasem şi doar acum îmi amintesc, adresându-mi-se timid, dezolat, stânjenit, complice că trebuie să facă asta fără chef ceea ce mă împiedica să-l urăsc

— Sper să acceptaţi sper să înţelegeţi mama ţinea banii într-o cutie de cafea, ridica o scândură de la podea si vâra acolo cutia învelită în cârpe, crucifixul de fildeş fără cap care a aparţinut bunicii şi de la care au vândut la o casă de amanet, pe un fleac de nimic, cuisoarele de aur care nu erau aur, erau aramă vopsită şi n-aveau nicio valoare

— Vă trimitem un mandat poştal de îndată ce luăm pensia până azi n-am datorat niciun bănuţ nimănui luminaţi de un beculeţ slab în ideea de a micşora factura de la electricitate aşa că era greu să le

distingi calabalâcul, două reliefuri minuscule de copil în cămăruţa îmbâcsită cu lucrurile acelea inutile pe care le colecţionează bătrânii cu o zgârcenie ciudată, o cutie poştală turtită si fără vopsea, steluţe de hârtie de mătase, cuie de plastic, jumătatea unui sfeşnic, piese de domino, ilustrate, un drug de fier, pe care niciunul dintre ei nu era în stare să-l urnească din loc pentru pus hoţii pe fugă si deodată am avut certitudinea că cerşeau duminica la biserica din vecini, ea cu şapcă bărbătească spre a-şi exagera beteşugurile,

190

el oferind amulete, unghiere, versete, amiralul a apărut din spatele casei

— Daţi-mi voie a scos revolverul din buzunar şi i-a omorât, reliefurile de copil au dispărut în calabalâc, degetele mamei au avansat spre sticlă şi au renunţat, tata a şters capacul unei lăzi de camfor cu poala cămăşii

— Luaţi loc mama ne oferea linguriţe cu jeleu dintr-un borcan fără filet, stăteau să ne vadă plecând înrămaţi în fereastră, puteam să-i iau aşa şi să-i aşez, împreună cu pervazul, în bibliotecă sau pe şemineu, să-i arăt părintelui episcop, finei, amiralului, generalului, Celinei, mai ales Celinei

— Ce părere ai de părinţii mei?

mâinile sprijinite pe ţigară ca să nu cadă, gura mestecând temeri ştiind că eu ştiam de bărbatul ei, de bărbatul meu, de şofer ascunzând fire în brădet, fumul, nu buzele, întrebându-mă

— Ai să le spui?

silueta morţii departe de noi, distantă, zărită parcă întâmplător pe stradă în interiorul unei clădiri unde nu locuim, acuarele, persoane, o femeie invizibilă care râdea în hohote de porţelan ce se sparge pe jos, l-am salutat pe ambasador în timp ce răspundeam fumului

— Pentru ce?

Celina a renunţat la ajutorul ţigării, a vorbit cu părintele episcop care o binecuvânta şi i se înfăşură în mâini şi nu se vedea niciun pachet acum nici detonatorul în brădet, doar valizele noastre în vestibul şi servitoarea cu inelul meu si jacheta mea de antilopă aducând tava pentru ceai, bărbatul meu

— Aurora şi inelul şi jacheta de antilopă au dispărut imediat, generalul, secretarul, păruitele episcop, amiralul, Celina pre-făcându-se că mănâncă prăjiturele cu verisoarele mele iar eu în

curte, indignându-se împotriva mea si împingân-

191

du-mi cotul, ce poveste e asta că nu vrem să ne vindecăm dona Mimi, platani, lauri, aloes, tata la casa de marcat uitând să-şi netezească părul, furios pe ei

— Toţi plini de noroi ce ruşine uitaţi-vă numai la şpil-hozenii ăştia generalul, secretarul, părintele episcop, amiralul, Ce-lina ghemuiţi pe hârdăul cel mare unde mătuşile mele turnau găleţi cu apă fierbinte, mă pieptănau cu un pieptene înmuiat şi dinţii rămâneau imprimaţi în brazde paralele, în august mă duceau la plajă cu autobuzul, sub prosoape, umbrele de soare şi coşuri cu merinde, întotdeauna apăreau soldaţi sau funcţionari de birou care-şi schimbau locul ca să stea de vorbă cu mătuşile, de cum a înţeles doctorul că acceptam tratamentul

— Până la urmă tot vrem să ne vindecăm dona Mimi a reglat viteza serului si a plecat, erau acolo peştii înspăimântaţi, tot mai slabi, controlând cine lipsea şi copacii ca de obicei în parc, doamna în vârstă murmurând Ave Măria cu rozariul, a întrerupt rugăciunile strigând

— Nu mătăniile au căzut de pe pernă, i-au pus un paravan în jur

— Nu s-a întâmplat nimic si au luat-o, o fată de şaptesprezece, optsprezece ani, care începuse tratamentul înaintea mea, s-a pornit pe un plâns cu sughiţuri, treptele de lemn de la cafeneaua de pe plajă scârţâiau ca moluştele, o nevăstuică îmblânzită se îngraşă pe tejghea, vuietul mării în sus şi în jos pe stânci, îmbrăcându-le şi dezbrăcându-le

(felul cum scoicile şi muşchii picurau bărbi întunecate) acoperea vocile bolnavilor, barca salvamar cobora spre apă printr-o rampă uleioasă, doamna cu mătăniile a trecut pe lângă noi acoperită cu un cearşaf, cu călcâiul piciorului stâng bălăbănindu-se de pe targa, unghiile reflectau, microscopice, neonul din tavan, infirmierul spre fata de şaptesprezece, optsprezece ani căreia i-au operat osul de

192

la genunchi si s-ar fi spus că era alcătuită din genunchi succesivi, articulaţi unul de celălalt, fără muşchi, sub piele

— O mică indispoziţie fără importanţă într-un minut o rezolvăm taci moartea cu panamaua pe cap a trecut pe lângă noi, prefăcându-se că nu ne vede, spre cafeneaua cu nevăstuică, ţinând pantofii într-o mână şi cu un copil care cerea îngheţată în cealaltă, un bărbat cu ochelari negri i-a strigat ceva ce valurile m-au împiedicat să aud,

împreună cu violonistul, cu paharul de hârtie destinat pomenilor, dansând cu salturi de cosaş în ritmul muzicii, când m-am uitat la el a făcut o plecăciune desenând elipse cu arcuşul

— Domnişoară mi-am vârât degetul în gură si m-am sprijinit de mama care m-a scuturat de pe ea cu umărul

— Veşnic lipită de mine dă-mi drumul ca urechile viţeilor gonind insectele, aceeaşi mişcare bruscă, enervată, violonistul s-a înclinat a doua oară astfel că mi-am acoperit faţa cu braţele şi el n-a mai existat, pândind cu precauţie prin intervalul dintre degete am văzut că-şi strângea instrumentul punându-l în cutie şi vărsa în buzunar banii din pahar, un ţap ruginit urmărea un şir de scaieţi care-l conducea la mlaştina unde canalul de scurgere vomita tumbe mate, două îngrijitoare au schimbat aşternutul doamnei în vârstă aruncând feţe de pernă si cuverturi pe jos şi mi s-a părut că feţele de pernă şi cuverturile mai erau încă ea, întrerupând Ave Măria din rozariu şi protestând

— Nu

De ce te cheamă Mimi?

Nu ştiu mereu mi-au spus Mimi îna aşa cum actriţa de teatru, îmbrăcată în alb sub o umbrelă albă care sfida, cu bărbia ridicată, publicul invizibil ce o aplauda în tăcere în vuietul mării, şi-a oprit evantaiul într-un suspin de parfum, dimineaţa s-a imobilizat si ea, iar violonistul, şi nevăstuică, şi timpul, si verişoarele

mele care aruncau nisip una în alta printre râsete si proteste, şi infirmierul revenit în sala de tratamente ca să controleze serurile suspendate într-o picăturică obosită, fata de şaptesprezece, optsprezece ani îşi ţinea aerul din plămâni cu o expresie temătoare, ciocolata fierbinte pe care generalul i-o servea părintelui episcop rămânea în spirală între cafetieră si ceaşcă, cinci sau şase pescăruşi ele bachelită se aşezau pe parapetul cafenelei, picătura de ser mi s-a prăvălit în golul corpului pocnind ca o piatră într-o căldare goală, vise, măruntaiele mele s-au încreţit şi şi-au schimbat culoarea, secretarul a venit să mă încurajeze cu o cutie de bomboane şi o carte cu ilustraţii de peisaje şi castele, răsfoiam peisajele având chef să le rup, vocea doamnei în vârstă a îngroşat vocea mea

— Nu si pesemne că în acel moment a eşuat balena, balena sau o caracatiţă gigantică între mlaştină şi stânci, marea creştea într-un soi

de alarmă, stâncile se îmbrăcaţi mai repede cu scoici şi muşchi, poate o corcitură între balenă şi caracatiţă fiindcă avea braţe şi două orbite alăturate care nu fixau pe nimeni, cu acea strălucire mai acută a candelelor cu ulei înainte de a se stinge, valurile se retrăgeau ca o pânză lăsând în urmă zeci de puncte de lumină pe care valul următor le iriza, ţapul gemea spre cadavru dându-se înapoi de frică, violonistul, actriţa, mama mea, mătuşile mele, eu, moartea cu pantofii într-o mână şi ţinând copilul cu cealaltă umblam pe nisip în timp ce resturile oraşului se risipeau în noroi cu un mesaj, o opinie, o părere, m-am înclinat în speranţa că voi reuşi să aud ceva, fata de şaptesprezece, optsprezece ani mi-a zâmbit aproape veselă printre sughiţuri de plâns, tatăl, un ţăran cu basc care repeta întruna

— Pardon chiar când nu era nimeni prin apropiere, o transporta, pe un fotoliu cu rotile, spre automobilul cu barele de protecţie legate cu sfori şi uri far lipsă, o muta cu gesturi stân-

gace şi ruşinoase pe bancheta din spate şi o acoperea cu pătura, automobilul care avea nevoie de mai multe secole ca să pornească urca din greu rampa spitalului cu tatăl si fiica deşelaţi înăuntru, două capete învălmăşite în haloul frânelor până la următorul tratament, când maşina sosea poticninclu-se şi tatăl o muta, răspândind în jur scuze, pe fotoliul cu rotile, moartea, cu pantofii acum în picioare şi fără niciun copil, printre bolnavii din cabinet, pândindu-ne de acolo într-o aşteptare fără timp, cu sacul cu lucrul de mână în poală, la fel de modestă ca şi restul, la fel de ştearsă, la fel de umilă, dacă eu i-aş spune soţului meu, dacă aş depune plângere la unul dintre foştii poliţişti, dacă i-aş explica aşa amiralului, dacă as arăta-o şoferului atingeţi-i braţul, vorbiţi-i la ureche, obligaţi-o să se ridice fără ca nimeni să observe, sacul cu tricotajul ar rămâne singur pe bancă şi pornind de la sac i-am imaginat casa, deşteptătorul de tablă, factura telefonică de plătit, fotografii de la nunţile unor nepoţi grăsuni, lampa al cărei picior era un corn de vânătoare, i-am imaginat lipsa de curaj să se indigneze când i-am poruncit să părăsească furgoneta, să facă vreo câţiva paşi spre interiorul brăde-tului, să se sprijine de un trunchi, cu şalul prins în răşină, cu şireturile dezlegate, portmoneul golit tot cu excepţia micii medalii a Fecioarei şi a unui bilet de tramvai, batista fără cute, ochii care întrebau mitralierele într-un soi de abandon dificil, când mergea la spital punea cheia în ghiveciul cu muşcate ca nu cumva să vină

încasatorul de la gaze să citească tocmai atunci contorul, fiecare fotografie avea o ramă diferită dar toate erau din metal aurit, soneria deşteptătorului nu funcţiona sau suna la patru dimineaţa tresăltând moliile, după gloanţe a rămas o veşnicie sprijinită în pin, în tăcerea întreruptă de vântul de nord care aducea cu sine o mierlă şi în care se percepeau tic-tacurile enorme ale ceasurilor de mână, mierla a înlocuit-o cu un rămuriş mai mic si abia atunci femeia s-a clătinat

195

spre dreapta, şi-a îndoit picioarele, a căzut într-o rână, înţepenită, cu o rigiditate de obiect

(n-am văzut sânge, n-am văzut oase rupte, n-am văzut găuri în bluză)

agrafa de păr cu o închizătoare metalică, din cele care n-au nicio valoare şi pastele de dinţi si săpunurile le oferă cadou, i-a rămas în cetină la o palmă de obraz, secretarul a împins-o cu talpa, vârful pinilor a căscat şi femeia s-a întors cu burta *m* sus, într-o inerţie ascultătoare, dezgolind o bucată de piele între pulovăr si fustă, pe borul jachetei tricotate era înfipt un bold cu sfinte Filomene oxidate, unul dintre foştii poliţişti a propus să se arunce corpul în pârâu, cine va opri acum deşteptătorul la patru dimineaţa, ramele brusc străine în mica sală, în colţul cu mătura un lighean cu combinezoane aşteptând săpunul, o şosetă desperecheată, o cămaşă de noapte, un lăcăţel şi ceva mărunţiş într-o cupă de tablă, un plic cu instantanee ale unui bărbat cu mustaţă îndoite pe margine, fostul poliţist a insistat iar să se arunce corpul în pârâu, mierla a părut că vrea să cânte sau poate era doar schimbarea vântului, amiralul adunând armele în furgoneta al cărei interior a crescut în volum fără prezenţa moartei a răspuns

— Ce contează?

cu o grimasă intrigată văzându-ne pe actriţă, pe violonist, pe mama mea, pe mătusile mele şi pe mine mergând pe nisip în întâmpinarea caracatiţei, ţapul se îndepărta de mlaştină căutându-şi razant cu ierburile ciulinii pierduţi, canalul de scurgere gargarisea o bolboroseală de frunze de mesteacăn şi acoperişul unei vile care s-a repezit la animal repetând cuvinte decisive pe care eu nu le auzeam, un mesaj, un avertisment, un sfat, a arătat că are de gând să-mi vorbească dar n-am putut-o auzi, oricât mă străduiam nu reuşeam s-o aud deşi presupuneam că spune

— Nu că tot insistă

196

— Nu dar pesemne că era prea târziu deoarece vuietul valurilor m-a acoperit cu totul şi înainte de a închide ochii definitiv l-am zărit pe violonist cocoţat pe peşte, înclinân-du-se spre mine într-o atitudine de binecuvântare pe care poalele hainei o făceau caraghioasă, o atitudine de binecuvântare sau o atitudine, încă si mai caraghioasă, de iertare.

Dacă tata săracul ar fi ştiut nici nu vreau să mă gândesc dar de milă am spus da, m-nm mutat în odaia lui, am înlocuit crucifixele cu uscătorul de păr şi cu sticluţele de parfum şi gata am spus da, fereastra nu dădea spre statuia clin Campo de Santana ca în latura mea, unde mi-era suficient să ajung la pervaz ca să văd imediat lebedele şi rugăciunile spiritiştilor, ci spre o grădină cu septicul pensionarilor şi după grilaj copiii din Lisabona jos de tot, acoperişurile săreau spre mine vânturând cozi de coşuri, încercau să-mi lingă bărbia cu limbile lor de fum, cum nu le dădeam atenţie mârâiau imediat motoare geloase de autobuz, dacă închideam cremona protestau lătrâncl claxoane, seara, chiar cu storurile trase, simţeam ochii umili ai ferestruicilor căutându-mă la fel ca ochii lui Cristos pe perete

— Dacă taică-tău săracul şi-ar fi închipuit nici nu vrem să ne gândim

— Lăsaţi-mă si apoi mirosurile acelea de biserică, Maica Domnului într-un norişor de lut cu un colt rupt, nici nu întorceam bine faţa că vocea mamei ieşea din ea cu un strigăt

— Sincer vorbind Patima diploma în latineşte cu binecuvântarea Papei, pensionarii, fiecare cu aureola sa de bărbii, băteau atuurile sub cedru, cel cu şapcă de sergent îşi ţinea mucurile de ţigară după ureche, tinichigiul care avea doar o mână desem-

198

na cartea din buză, un pumn serviabil apărea retrăgând-o cu degetele strâmbe, infirmul chelălăia sărind pe bancă

— Nu asta animalule cealaltă un al doilea pumn cu degete strâmbe schimba dama care-mi semăna cu un şase fără valoare, când sosea briza dinspre est parfumul glicinelor anula mirosurile de biserică, petale albastre desprâfuiau cercevelele, cu acordeonul biletelor de loterie prins de haină cu un bold, pretindea să se ia totul de la început fiindcă i se cunoştea cartea, pe seară, însoţit de sergentul care se gătea cu medalii, umbla pe terasa cafenelei anunţând milionari şi exhibându-şi ciotul

— Am rămas aşa pentru că am salvat doi copii de la moarte dintr-un incendiu în Abrantes un oftat în spatele meu alarmând glicinele, o implorare nu de om, de ceva vechi, gemete de ladă cu camfor, proteste ale ţevilor în vila de pe plajă, amărăciunea perdelelor din poduri de casă fără nimeni, un pumn serviabil scoţând dama, degete strâmbe căutându-mi gâtul

— Micuţa mea Patima v-aţi înşelat, nu mă bateţi pe masă, nu pe mine mă vreţi ci un sase fără valoare, binecuvântarea Papei îşi mărise literele, vocalele mă înghiţeau cu gurile lor rotunde, Criştii chibiţau la septic sub cedru, cu ţigara după ureche, fiecare cu aureola sa de vrăbii, veste de acum treizeci de ani, cravatele fercheşe, buzunare deformate de coji ele pâine pentru porumbei, bilete de autobuz îndoite în inelul cu piatră care acoperea verigheta, la mijlocul după-amiezei plecau în grup, lustruind măciulii cu mâneca, în foşnetul paginilor care nu servesc la citit, servesc de apărătoare contra frigului în interiorul cămăşilor, în vizită la parteneri internaţi în spitale din vecini cărora le ofereau rachiu, într-ascuns, în flacoane de sirop contra amigdalitelor, strânşi unii într-alţii într-un ciorchine ştirb, scaunele de la septic singure în grădină într-o linişte care mă speria întotdeauna, când intram în casă înaintea părinţilor şi nu

era nimeni, înăuntru rigiditatea si tăcerea mobilelor mă înspăimântau, farfuria din Alentejo cu secerătoarea, prinsă în trei crampoane deasupra sofalei, anunţa

— Atenţie pe măsură ce lăzile convergeau spre mine, covorul aluneca pe tălpi împiedicându-mă să dau fuga la bucătărie unde canarul poate m-ar proteja, lăsam să cadă manualele de liceu, umbrela, gentuţa, auzind ceasul si pasărea de pe o stinghie pe alta până ce părinţii sau verişoara mea să bage cheia în broască, secerătoarea să tacă, mobilele să-şi ocupe locul care le revenea, eu să ridic cărţile, umbrela, gentuţa, un adult în gabardină mă privea bănuitor cu luminile si frigul străzii în gesturi

— S-a întâmplat ceva Fâtima?

căutând o scrumieră sau un bibelou pe care l-aş fi spart ducând cioburile la gunoi, asigurându-se că nu mă atinsesem de biscuiţii din cămară, alergând la intervalul dintre paginile Bibliei ca să numere banii, atârnând luminile si frigul din stradă o dată cu gabardină, punându-mi pe frunte palma îngheţată în care un ultim fragment din

oraş se mai prelungea încă

— Nu cumva eşti bolnavă?

gândindu-se la doctoriile de la farmacie, la cheltuielile cu doctorul, trebuiau să spele perdelele pentru ca medicul de la policlinică ce ar veni să facă injecţiile să nu-şi închipuie că suntem săraci, biserica Mântuirii întinsă ca un romb cu unul dintre vârfuri arătând spre Tejo, se urca pe parapet şi stingea secerătoarea, mobilele, mai ales lada, îmi făceau semne amenințătoare

— Nu pierzi nimic aşteptând dacă bănuiau că mama se uita se opreau imediat pre-făcându-se, medicul, care fiindcă era gras gâfâia cuvintele în loc să le pronunţe, recomanda aer de ţară pentru mine şi supozitoare contra bronşitei lui tata

— Chiar nu-mi place deloc tuşea asta

şi după ce pleca parcă încă mai era acolo, gâfâind avertismente, pentru că gesturile noastre se menţineau ceremonioase, eram atenţi cu gramatica, observam mai bine defectele casei, o pernă de pe sofa mai stricată decât cealaltă, cu urzeala ţesăturii apărând de sub imprimeu, ghemulețe de praf la colțuri, un ac de cusut strălucind printre duşumele, mătura şi papucii mamei pândind de lângă vasul pentru jăratic, priveam apartamentele prin ochii medicului iar cine locuia în ele erau persoane nu prea îngrijite inferioare nouă, din fericire n-a observat patul nici faianţele pe care le-a scos instalatorul la bucătărie cu două coloane de furnici una ascendentă şi cealaltă descendentă, mergând pe zid atingându-se cu antenele în saluturi rapide înainte de a-şi continua drumul, biserica Mântuirii aducea noaptea cu sine obligând-o să se târască în patru labe prin piaţă, tata a aprins lampa şi a ocupat perna uzată de pe sofa protestând către mama

— Ce-mi trebuie mie nu-s supozitoare pentru bronşită ci pace si linişte mama a răspuns din bucătărie o frază de neînţeles, medicul a dispărut şi cusururile casei s-au atenuat, la urma urmelor rinocerul de fildeş atacat de un tigru pe care nu ştiu cine l-a moştenit de la nu ştiu cine

(un negustor, un fochist, un soldat?)

care la rândul său îl adusese din Mozambic sau din Columbia ar putea să stea fără să distoneze si într-o vilă de bogătaşi, dacă i se. repara teşitura într-un atelier şi era şters cu o cârpă, mândria noastră, ceainicul din lemn de brad al bunicii, cu capacul imitând un ananas şi

toartă din lemn sculptat de care se ştia că e din mahon

(o toartă atât de frumoasă şi veche, doar cu o crăpătură, imposibil să nu fie mahon)

întronat în mijlocul salonului, pe o faţă de masă din damasc de care mi-era interzis să mă ating şi din cauza căreia s-au înşurubat zăbrele la ferestre, uimea vecinii care aproape că-si făceau semnul crucii când o vedeau, până

201

fe

şi tata, în momentele sale de descurajare si de furie, cobora vocea dacă se afla în apropierea relicvei, medicul, insensibil, a zvârlit pe ea stetoscopul şi în timpul consultaţiei pământul a încetat să se învârtă, scandalizat, acoperin-du-şi gura cu mâna exact ca tata

— Nici nu vreau să mă gândesc dacă ar fi ştiut că am spus da de milă, m-am mutat în odaia lui, am ocupat sertare, am înlocuit crucifixele cu uscătorul de păr si sticluţe de parfum si gata am spus da în timp ce petalele glicinelor stergeau de praf cercevelele, la unul din colţurile spre São Bento era un cămin de copii ciudaţi incapabili să umble, să vorbească, să mănânce singuri, îi aşezau în curte să se joace cu cercuri de cauciuc, mingi marcate de dinţi, pantofi vechi sau propriile lor mâini pe care le priveau miraţi întorcându-le pe toate feţele cu o lentoare fără oase ca tiv legaţi de scaune cu fâşii de cearşaf, scâncind toată ziua disperări fără noimă de păun sălbatic, mama înnebunită de urletele copiilor, astupa toate deschizăturile cu cârpe şi pânze, se plângea ceainicului

— Nu mai pot verişoară-mea, care din când în când îmi scrie povestind boli şi cerând bani, a apărut din camera despărţită de a mea printr-un perete subţire din şipci atât de înguste că o auzeam vorbind în somn

— Mătuşă defectele casei, bătrâneţea, delăsarea, au renăscut şi m-au înfiorat ca anumite hohote, anumite căderi de faianţe, defectele casei vechi printre construcţii vechi, inegale, sprijinite în bastoane de schele, unde locuiseră bunicii mamei mele

(exista o fotografie a lor în salon lângă rinocer si tigru, pe care tata o înjura în drum înjurând-o pe mama, o femeie cu fuste largi şi privire ranchiunoasă, un bărbat în

202

echilibru pe o banchetă ale cărui cizme nu atingeau pământul)

o femeie şi un bărbat înconjuraţi de mobilele uzate care ne înconjurau şi pe noi, cu care mama convieţuise de mică si-i trezeau amintiri vesele, dat fiind că după ce vorbea de ei tăcea cu un zâmbet îmbălsămat în lacrimi ca prespa-pierurile de sticlă cu o floare înăuntru, privind cu duioşie, prin perete, strigoii amabili care o duceau în sâmbetele de mai la plimbare în Montijo, casa care pentru mama mea însemna acele sârnbete miraculoase, pline de clădiri acoperite de muşchi în derivă pe fluviu, pentru tata, prizonier al sofalei, era un motiv de turbare iar pentru mine o chilie umedă pe care evitam s-o arăt colegilor de liceu, îmi luam rămas-bun la trei sau patru colţuri de stradă mai departe şi porneam cu convingere în sens invers drept spre o stradă cu vile şi vaze de granit cu asfodele până în dimineaţa când m-au întrebat dacă sunt fiica unei servitoare de oameni bogaţi, astfel că am început să vin singură de la scoală bătând în felinare cu rigla deoarece fiecare felinar era o colegă prost crescută, case atât de diferite de acest apartament din Campo de Santana cu două ascensoare laterale şi un buton central ca să le chemi

(dacă cel din dreapta vine primul ceea ce vreau eu să se întâmple se întâmplă, dacă vine cel din stânga există o problemă enormă în viaţa mea anul ăsta, uneori pierdeam pentru un fleac de nimic, o secundă sau aşa ceva, amândouă coşciugele aproape concomitent iar al meu, ce ghinion, foarte leneş anunţând cu gura pătrată a oglinzii

— Jur că o să ai probleme din cele mari zbârci îmi spuneam singură

— De astă dată nu-i valabil după o jumătate de oră ajungeam pe palier

— Acum e de-adevăratelea încercând să verific poziţiile după cabluri şi simţin-du-mă vinovată, la fel în privinţa culorii următorului automobil

— Dacă n-o să vină niciunul roşu cât număr până la cincizeci mă îndrăgostesc luna asta în privinţa numerelor pare, a numărului autobuzului care va veni)

apartamentul din Campo de Santana dojenindu-mă pretutindeni aşa cum cadavrele comuniştilor ne dojeneau înainte de a fi aruncate în prăpastie, pierdeau haine în cădere şi ne grăbeam să li le redăm ca să nu se ducă despuiaţi în infern, mi-amintesc de un inel cu o unghieră şi

nişte chei, un capac de pix, un dreptunghi cu o femeie pe o faţă si o fetiţă, semănând cu femeia, pe cealaltă, de mă şi miram că ar avea şi ei broaşte la uşă şi familie iar vieţile lor ar fi cel puţin identice cu ale noastre, eventual în case ca cea a părinţilor mei cu aceleaşi flori de lupin muribunde şi aceleaşi comori lipsite de valoare, rinoceri, tigri şi ceainice, puteau să mă salute pe stradă

— Bună ziua să cedeze locul în tramvai, să se sperie apăsând pe butonul de la ascensor, că oglinda pe care n-o voiam ne restituia faţa, cadavrul cel mai important, singurul cu cravată, purta ochelari cu rame de metal

(un inginer, un funcţionar de birou, un profesor?) iar acestuia, în virtutea faptului că nu reuşeam să-i suport indiferenţa fără acuzaţii, l-am ajutat pe şofer să-i tragă braţele

(o brăţărusă cu numele pe care n-am vrut să-l citesc) şi zvârlindu-l în prăpastia pe care *a* coborât-o din piatră în piatră înfigându-se într-un merişor, faptul de a-si fi pierdut ochelarii îl transforma într-o fiinţă vie aşteptând să-l chemăm, aplecată peste parapetul de grozamă am simţit că cineva cu frică respira adânc lângă mine până ce am înţeles că eu eram cea care respira şi frica s-a intensificat, ceainicul mi-a apărut în amintire si a pierit, tigrul de fildeş îmi zgâria gâtul, am vrut să scap de tuse

— Chiar nu-mi place deloc tuşea asta

204

furnicile care se salutau pe perete, de-a valma cu mirosurile tristeţii si prafului, acum cinci ani tata a vomitat sânge, secretarul împiedicându-mă să mă poticnesc peste prăpastie

— Ameţeli dona Patima?

am încercat să-l ajutăm cu vată, păhărele de vin tonic şi un lighean smălţuit, în timp ce mama, îngrijorată peste poate, freca atât cămaşa lui, cât şi petele de pe covor cu detergentul de vase

— Parcă văd că n-o să mai iasă şi totuşi ce-mi amintesc cel mai bine nu este el, e fierul de călcat pe scândura cu pânza găurită de nişte cicatrice rotunde, sunetul ceainicului pe foc cu fluieratul care făcea să se zgâlţâie geamurile, muzica sau ştirile de la radio într-o clădire învecinată, mama cu o cârpă şi flaconul cu detergent recomandându-i tatei

— Să nu te mişti canarul s-a imobilizat pe stinghie si în schimb ceasul din bucătărie

(mi-amintesc ca m-am gândit uitându-mă la ceas

— Ce vrea Dumnezeu de la noi?

înfiorări de stufăriș pe marginea șoselei când trenurile de noapte transportă departe fantomele somnului

— Ce vrea Dumnezeu de la noi?

si posibilitatea de a găsi un răspuns m-a speriat)

minutarul ceasului de la bucătărie din cifră în cifră, indiferent la timpul care lipsea și apropiindu-se de ceea ce eu nu voiam să se întâmple niciodată, mi-am vizitat tatăl la spital cu un pacheţel de căpșuni, trepte, săli de așteptare, îngrijitoare, vizitatori, un copil în patru labe căutând, pe sub noptiere, o minge de tenis, căpșunile au început să sângereze o pastă roz din care se nășteau fraze nedesluşite si cereri de ajutor, la ora patru un clopot zguduia tăbliţe cu săgeţi

Radiologie Urgenţe Administraţie secretarul m-a îndepărtat de râpă

205

— Ameţeli dona Fătirna?

după ce au aruncat peste comuniștii, care mânjeau pereţii cu insulte vopsite cu cerneală, o pătură ce ardea stropită cu gaz, flăcările se lipeau de paie și se stingeau, i-am văzut desenând afronturi în cartierul economic, zâmbind ca și cum am fi fost de acord cu ei, foștii poliţiști au tras cu pistoalele prin haină, cerneala s-a lăbărţat pe jos, mama, îngrijorată peste poate, freca noroiul cu detergentul de vase

— Parcă văd că n-o să mai iasă în momentul când era cât pe ce să arate, la fel de sigur cum mă cheamă pe mine Patima, rinocerul și ceainicul turtit tuturor, în momentul când eram cât pe ce să-i cer șoptind furioasă

— Stai binișor mamă cel cu ochelari m-a privit cu o bidinea în mână și în secunda următoare lentila s-a spart, pupila a dispărut, bărbatul pupila era o maşinărie care-l menţinea în viaţă a căzut așa cum se abandonează zmeiele când nu e vânt dând drumul dreptunghiului cu fotografiile, dacă mama l-ar putea ascunde sub sofa în așa fel ca medicul să nu-l observe, împreună cu o farfurie în care se sleiau cartofi și ziarul pe care l-a lăsat tata despăturit mârâind dezastre pe podea, dacă mama ar șterge morţii din fundul prăpastie! până să nu-i vadă nimeni, dacă i-ar duce din camera asta în grădina cu pensionari si petale de glicină, cadavrele cât era noaptea de lungă

— Micuţa mea Fâtima cu vocea naşului meu ca din spatele unei

ferestre pe care nu era în stare s-o deschidă, dacă mama ar aduce buretele şi l-ar şterge pe naşul meu aşa cum ştergea petele de sânge, ar şterge viaţa mea toată, obiceiul meu de a număra obiectele, numărul sticlelor de cacao în vitrina patiseriei, de ambalaje de scutece la supermarket, de medalioane pe tapetul de pe perete, de paşi de la mercerie până

206

la intrarea în clădire, mama lângă pat storcând o cârpă peste lighean şi săpunind cârpa verificând rezultatul acţiunii

— Dacă taică-tău săracul si-ar fi închipuit nici nu vreau ridicându-se în fine

— Gata pipăindu-şi spatele dureros, pata altădată de sânge şi de oameni se reducea la o urmă care se evapora de pe jos si de îndată ce urma va fi dispărut cu totul aş fi la fel ca şi comunistul cu ochelari, alături de pătura stropită cu gaz stingându-se într-un cheag de cenuşă, erau momente când doream ca foştii poliţişti să tragă în mine, unul dintre cadavre era un bătrân cu bărbia atât de deschisă că se scurgea ca un puţ înăuntrul gurii, şi atunci mi-am schimbat poziţia în somn şi mi-am dat seama de Campo • de Santana după o diferenţă în amărăciunea copacilor care la apropierea zorilor se îngrăşau de porumbei, mi-am dat seama de Lisabona şi de acoperişurile din care săreau cozi de coşuri de fum după grilajul grădinii, de biserica Mântuirii strângându-ne de gât, de teama mamei ca tata să-şi închipuie că eu

— Taică-tău săracul de a mă socoti atât de nenorocită că am închis iar ochii, naşul meu m-a atins uşor

— Micuţa mea Fâtima de a mă socoti atât de nenorocită că dacă aţi vorbi cu mine sau m-aţi îmbrăţişa, dacă cloar mi-ati şopti numele poate că aş renaşte din mine însămi, poate că as lua-o de la început, poate că aş reuşi să găsesc un pretext, o raţiune, un motiv, de pe marchiza acum mai luminată se observau ruinele mănăstirii şi firmele care se stingeau pe cerul palid, neonul, deşi întrerupt, persista câteva momente în văzduh cum se întâmplă cu scânteierea constelaţiilor care s-au stins dând fluviului Tejo si vapoarelor o anume tonalitate, sticluţele mele cu parfum si rufele mele din sertare mă ajutau, o creangă de glicine, slavă Domnului, îmi ţinea companie pe pervaz, am spus da lângă un gât oare-

207

care, comunistul cu ochelari, tata, naşul meu, cineva în tot cazul imposibil de văzut pentru că n-am deschis ochii, am auzit

— Fata mea

— Micuţa mea Patima

— Nici nu vreau să mă gândesc şi nici azi nu ştiu cine mi se adresa fiindcă după ce m-au împins în prăpastie au aruncat peste corpul meu o pătură stropită cu gaz care ardea.

Sau atunci ne duceam la circ, mania, unchiul meu şi cu mine, unde plasatori erau chiar artiştii, clovnii, doamna cu câinii savanţi, cazacii care săreau în galop de pe un cal pe altul, dar fără costumaţia pentru spectacol

(clovnilor, de exemplu, le lipseau redingota şi chitara, iar fata de la trapez, încă nemachiată, îşi înfăşurase halatul peste un bikini argintiu)

care ne conduceau la locurile din jurul pistei, unchiul meu se instala între noi, îşi punea braţul drept pe umărul mamei şi braţul stâng pe umărul meu, ne strângea lângă el

— Fetele mele mama devenea mai mică, mai înfrigurată, mai fragilă, scotea un mic uguit tandru din gâtlej pe care tata nu l-a meritat niciodată de la ea, îşi odihnea capul pe reverul unchiului meu şi mie nu-mi păsa fiindcă unul dintre clovni, cu gura desenată cu roşu peste propria lui gură, mi-a spus hello zâmbind cu gura adevărată în timp ce cealaltă rămânea nemişcată, directorul circului însoţit de bărbatul, tot în halat, care pătrundea cu biciul în cuşca leilor şi-i obliga să traverseze cercuri de foc, număra asistenţii pe estrada orchestrei fără muzicanţi, romînca aceea care stătea cu braţele desfăcute lângă ţinta plină de urme de cuţit a aruncătorului de pumnale trecea printre rânduri cu punguţe cu migdale şi prăjiturele, se auzeau lătraturile ascuţite ale căţeluşilor dresaţi, mergând pe labele din spate

cu pălărie pe cap, mirosea a pudra de orez folosită de con-torsionistă, a urină de animal şi a scutecele pe care o pereche tocmai i le schimba unui copil ce plângea, printr-o ruptură a pânzei se zăreau rulote, grajduri, cuşti luminate, un urs dus de o lesă lungă, puşti pe care paznicul îi împiedica să se uite pe furiş amenințându-i cu o bâtă, perechea distra copilaşul arătându-i fără succes lămpile din tavan, majoritatea avariate clipind în agonie

— Uite lămpile Fausto cu o rocă pe care zornăiau pietre sau

oase, muzicanţii ocupau estrada cu o lentoare obosită, unul dintre ei a probat ca să se distreze saxofonul din care a ieşit imediat o notă îndurerată

(de îndată ce s-a stins nota copilul s-a grăbit să-şi reia planşetele)

mama mea, fără să-şi mute capul sau să deschidă ochii, a înconjurat talia unchiului cu mâna, degetele ei au atins degetele mele, le-au mai atins o dată evaluându-le, şi-au dat seama că eram eu, s-a îndreptat pe scaun prefăcân-du-se că vorbeşte cu o voce somnoroasă şi o tresărire buimacă

— Am adormit ce curios persoanele venite cu întârziere, deplasându-se din profil ca pe frizele egiptene, m-au împiedicat să răspund la zâmbetul clovnului aşa că am pierdut un prieten, loveau permanent cu genunchii

— Permiteţi în genunchii mei, sacouri şi poale de pardesie îmi atingeau faţa, vârful unei cârje cu o făptură foarte bătrână, fără sex, în echilibru la extremitatea opusă, mi-a strivit călcâiul cu ditamai pantofii de plumb înainte de a se prăvăli pe scaun cu atâta neîndemânare că s-a cutremurat tot circul, şi ca şi cum ar fi aşteptat acest cutremur ca să înceapă reprezentaţia directorul şi bărbatul cu leii au dispărut în-tr-o cortină dincolo de care păreau să existe

210

într-un soi de vestibul unde iluzionistul mânca o banană cocoţat pe un butoi legănându-si picioarele foci suflând răceli umede, orchestra a atacat un marş în care zburătăcea pasărea unui clarinet mâhnit căutând o ieşire bătând la bemolurile în pereţii muzicii, artiştii au făcut turul arenei salutându-ne cu cape găurite căptuşite cu plumbi, făptura cu bastonul se transforma într-un con muribund, vreo cinci, şase baloane s-au înălţat legănân-du-se spre tavan şi s-au pierdut printr-o lucarnă a cupolei în cerul invizibil, perechea cu copilul îl ciupea de braţ mimând o veselie pe care n-o resimţea niciunul dintre ei

— Fă tai-tai circului Fausto pasărea clarinetului s-a strivit de muchea unei măsuri şi s-a prăbuşit într-un covor de note, clovnul care-mi zâmbise a trecut peste mine fără să mă vadă, lovit cu cotul de magiciana care descoperea adulterele din public legată la ochi, în clipa când dădeam să-l strig

— Sunt aici muzica a tăcut, artiştii au întins-o în trap săltat după o perdea din spatele estradei cu orchestra

(un fulg de vată dansa singurel cu aerul întrebător al cuiva care aşteaptă un ordin)

focile au intrat chelălăind clătinându-se obeze, conduse de directorul circului, acum în uniformă de general, care le oferea sardele, suzeta copilului s-a desprins de dop uşurată şi s-a rostogolit până la pistă zăbovind ca să prindă curaj pe bordura fiecărei trepte, tatăl în patru labe se vârâse pe sub scaune, făptura fără sex, deranjată, a înviat ca să protesteze

— Caramba dintr-un spaţiu stâncos, săpat pe undeva printre perii albi, care s-a închis ca o rană cicatrizată iar făptura a răposat din nou, micşorându-se în haine până ce n-a mai rămas decât un guler cu mai multe bărbii pe el, focile miroseau cum miroase Tejo la reflux, o întindere de nămol în care putrezesc lucruri vii, tatăl copilului a adus suze-

ta ca pe un trofeu iar recuzitorii montau în grabă ţarcul leilor, mama cu arătătorul şi degetul mare în formă de cleşte

— Fii atent a găsit un fir de păr roşcat pe reverul unchiului meu, l-a contemplat cu o grimasă scârbită, a încetat să mai fie micuţă, înfrigurată, fragilă, să-i fie somn, să se sprijine de noi şi să producă mici uguituri tandre din gâtlej ca să capete muchii, ciocuri, colţuri şi să se încrunte scuturând firul de păr aşa cum se încrunta la tata

— Al cui e ăsta?

(cu mine si viermii de mătase auzind-o în tăcere sub masă, înconjuraţi de picioare, pantofi cu tocuri înalte se încolăceau si se descolăceau unul de celălalt în noduri furioase, lumea întreagă, Grecia, India, se imobiliza în aşteptare, aburii supei dobândeau altă semnificaţie, sandalele ortopedice ale bunicii călătoreau înainte şi înapoi încercând să dreagă dezastrul cu adezivul unei implorări

— Pentru numele lui Dumnezeu câtă vreme dacă sandalele ar fi fost ale mele era suficient să lase jos lingura, să ridice braţul, să poruncească

— Mai puţină gălăgie)

leii, ologi ţi de oboseală, se proţăpeau căscând în jurul pistei într-o ascultare distrată, copilul cu suzeta cerea dând din picioare o lampă de pe cupolă, ori de câte ori curentul dădea la o parte perdeaua dinspre vestibul îl vedeam pe iluzionist cocoţat pe butoi curăţind altă banană, izul de Tejo, lăsat de foci, mi-a readus în minte pe un verişor

care s-a înecat şi noaptea de priveghi cu un musafir orb înmuind pişcoturi într-un pahar cu vin, unchiul meu s-a aplecat să cerceteze firul de păr şi după modul cum îl privea fără să vadă, cu o atenţie exagerată, se observa că era în căutarea unei minciuni şi că le respingea pe rând pe cele care îi veneau în minte fiindcă i se păreau idioate, firimiturile orbului îi pătau cămaşa, unul dintre lei, sprijinit de zăbrele, refuza să părăsească arena, clovnul care-mi

212

zâmbise încerca să-l ademenească arătându-i un copan de găină, aruncătorul de pumnale l-a împuns în crupă cu o nuia şi leul a întors capul spre el clipindu-si fără acreală pleoapele de nisip, nevasta orbului, chiar lângă coşciug, îi cerea bunicii să ghicească preţul poşetei de lac pe care o avea la ea, cumpărată chiar în după-amiaza aceea şi din care, în forfota decesului, nici n-avusese răgaz să scoată hârtia făcută ghemotoc, bunica si-a întrerupt îndurerarea ca să pipăie poşeta făcând presupuneri, înecatul întins în sicriu, cu şosete cadrilate, avea totuşi un aspect de ud, ca de broască sau de frunză de alun acoperită de apă, pe care flăcările lumânărilor, urcând din fundul mobilelor, îl sublinia, deşi scund si fără bărbie era mai mare decât mine cu doi ani şi trei luni, mint aprilie mai iunie iulie, patru luni, şi suferea din naştere de o problemă la rinichi, sora lui aşezată pe jos

— A rămas aşa cu tristeţea asta povesteşte-i donei Adelia nu-i aşa că ai rămas Cacilda?)

decupa prinţese dintr-o revistă ilustrată, faptul că decupa prinţi pe lângă că obliga pe toată lumea s-o observe suspenda timpul, nu se întâmpla absolut nimic decât că mai puneau un pişcot în mâna orbului şi că doamna din stânga bunicii cerea poşeta de lac ca să-i încerce închiză-toarea, în clipa când bunica, dornică să revină la îndurerare, era gata să arunce o cifră la nimereală leul a părăsit arena dând din şolduri urmărit de nuiaua aruncătorului de pumnale, bărbatul cu biciul a mulţumit înfiorărilor băl-toase de aplauze răzleţe, făptura cu cârja s-a ivit din guler ca să accentueze cu amărăciune că Ţara merge atât de prost încât nici fiare de bună condiţie nu mai există, din cele capabile să înghită într-o clipă un parter întreg, pume, mistreţi, leoparzi, gorile, unchiul meu pe care scuzele îl abandonau a îndepărtat părul roşcat cu un gest evaziv înflorat si m-a tras uşor de ureche iluzionându-se că va fi mai credibil

213

— Un fleac de fir de păr de unde vrei să ştiu trebuie să fie al Celinei ce ştiu eu doamna din stânga bunicii a înapoiat soţiei orbului poşeta, a avansat şi ea temătoare un preţ şi l-a corectat cu dublul său, în clădirea policlinicii un bărbat atârna un tablou si un altul explica prin gesturi şi contorsionări ale corpului cum să-l îndrepte, sora înecatului a deschis un sertar, a scos o cutie cu creioane colorate şi a înverzit prinţesele, nevasta orbului, care mângâia poşeta cu degetul mic, a jubilat la auzul preţului

— Aş în timp ce îndepărtând platoul îl împiedica pe bărbatul ei să mai mănânce pişcoturi, degetele orbului au zăbovit o veşnicie pipăind în zadar, au sfârşit prin a se încrucişa nefericite pe nasturii vestei, m-am gândit să-l ajut, să-i ghidez braţul spre bufet şi să-i apropii platoul pe furiş, vărul meu se înecase plimbându-se pe parapet şi ce au scos din nămol nu era el ci o prinţesă decupată dintr-o revistă cu poze, clovnul care mi-a zâmbit, însărcinat să umple pauzele dintre numere de câte ori trebuia să se schimbe decorul, a venit cu colegii lui într-un cârd de tumbe, exclamaţii şi hohote dintre cele mai jalnice, maltratând un clovn pitic care la un moment dat, sătul să tot fie victimă, a scos pistolul cu capse din buzunar şi i-a omorât pe toţi, recuzi-torii circului i-au scos de pe pistă cu nişte cărucioare de mână, bărbatul care atârna tabloul s-a alăturat colegului său ca să examineze rama, am început să plâng din cauza prietenului meu care pleca la cimitir printre hurducături şi mama către unchiul meu, fără să-i pese de sandalele ortopedice de sub masă, tot cu firul de păr roşcat între arătător si degetul mare, scoţând un ţipăt ce a speriat făptura cu cârja, care a emis un suspin de meterez pe care se agită bufnite

— N-o amesteca pe fiică-mea în asta nenorocitule

un suspin de meterez pe care se agitau bufniţe, o mă-năstire veche sau un conac părăsit, cu o mică sofa de bambus pe prispă, acoperită de plante agăţătoare, în care sigur se afla amiralul cu mitraliera adăpostit în roata de căruţă, în fragmentul de balustradă ruptă, pete de soare în iarbă, larma gâştelor în ţarc, mărul pe şosea care l-a obligat pe bărbatul meu să frâneze, amiralul nu voia să mă apropii de maşina

— N-o amestecaţi pe fiica mea în asta în care radioul emitea încet până ce unul dintre militarii spanioli a oprit motorul, clovnul, unchiul meu, bărbatul meu întins pe spate pe talux, mama

(către care dintre ei?)

acoperindu-şi faţa cu mâinile, fără să fie atentă la acrobaţi

— Dă-mi drumul nefericită cie moarte, acum nici măcar supărată sau nemulţumită sau acră, uitându-se la mine, chiar şi după atâţia ani, sigură că eu sunt obstacolul care o împiedica să trăiască, nu mă săruta, se mulţumea să consimtă să-i ating obrazul cu gura, nu părea să fie exigentă, să ceară prea mult

— Dumnezeu ştie că nu cer prea mult o mică satisfacţie ici, colo, un mers la cinema, o cină la restaurant duminica, să dea jacheta cuiva care s-o atârne in cuier, să-i ţină cineva spătarul scaunului ca să se aşeze, să fie servită, să fie întrebată

— Cum a fost masa coniţă?

opt zile la Aljeciras, vara, cu un bărbat altul decât tata care să se preocupe din când în când de ea, s-o găsească amuzantă, să-i laude coafura sau parfumul, să râdă, să-i placă să i se citească ziarul peste umăr în loc să fugă cu el cu o precipitare de om hăituit, să-i ţină mâna la masă (— Ţi-ar plăcea să ţi se ţină mâna la masă mamă?) o sticluţă cu apă de colonie în şervet, ceva important fără nicio importanţă dându-i iluzia că se gândesc la ea, îi

215!

observă croiala rochiei, cordonul pe care şi l-a pus fiindcă e Crăciun, ciorapii negri, alt lac pe unghii, o ascultă repetând aceeaşi povestire până la sfârşit, o însoţesc la medic, rămân în sala de aşteptare citind divorţuri ilustrate

— Ei ce-a zis?

plictiseala de a se întoarce acasă, mobilierul care a fost ales cu grijă şi acum e detestat, de a se uita înjur ca o străină în căutare de scuze grăbită să plece, revistele de modă pe care obişnuia să le citească în coşul ce-i amintea de coşul ei, vaza la fel cu cea moştenită de la părinţi, reparată în acelaşi loc si cu aceeaşi ciobi tură pe margine, fotografia sa acolo, pachetul său de ţigări, ochelarii săi, şi chiar dacă erau ai săi un disconfort, o melancolie, o apăsare

— Oare câţi ani de acum înainte?

ce fac eu aici ce fac eu aici ce fac eu aici, cu radioul din maşină închis moartea devenea şi mai prezentă, mai amplă, conţinând în sine ruina bufniţelor, un iepure care sărea din baltă în baltă zburând la nivelul solului, coasta de ziduri stinse din nori coborând spre Cabo da Roca1 unde totul, case, stânci, far, turişti, se îndoaie din cauza vântului,

amiralul m-a ajutat să urc într-unul din automobile, ascuns pe o cărare dincolo de nisipul căreia se desfăşurau grădini de castraveţi şi vreo zece capre păşteau sălcii plângătoare, perechea obliga copilul să-i aplaude pe acrobaţi, trei băieţi şi o fată cu înfăţişare de fraţi, unchiul meu către mama cu mici palme de consolare, urmărind-o pe furiş pe trapezistă

— Lasă lasă poşeta de lac mergea dintr-o parte într-alta fără ca nimeni să nimerească preţul, o dată cu lăsarea nopţii şi căldura lumânărilor pielea vărului meu devenea lichidă, trăsăturile mai adulte, cu acel tip de atenţie îndreptată spre interior ca cineva care-şi numără pulsul, dacă nu l-as fi

1 Punctul cel mai vestic al Europei continentale, situat pe coasta portugheză a Oceanului Atlantic. Cabo da Roca = Capătul Stâncii. *(N. t.)*

cunoscut n-as fi bănuit că era bolnav de rinichi, orbul a sfârşit prin a descoperi platoul cu pişcoturi si a reînceput să le înmoaie în pahar, femeia, cufundată toată în calcule de cumpărături, se limita să-i scuture din când în când firimiturile de pe cămaşă, tatăl vitreg al vărului meu a scos un document din buzunar, l-a despăturit şi l-a arătat celor din jur cu o indignare îngrijorată

— Şi acum?

şi acum mama îndepărtându-l pe unchiul meu

— Să nu mă atingi şi acum unchiul meu îndepărtându-se

— Stai liniştită că nu te ating gata şi acum maşinile spre Lisabona stârnind pietre desprinse din caldarâm care loveau în caroserie, marea de la Cascais contopindu-se la orizont cu cerul de aceeaşi culoare, doar umbra norilor era uşor mai întunecată în apă, clovnii, până la urmă rămaşi în viaţă, îl chinuiau pe pitic cu smocuri de crengi şi cu mături, mama, care se cufunda fără succes în geanta unde zornăiau chei, a sfârşit prin a accepta batista pe care i-a întins-o unchiul meu şi ştergând u-şi obrajii gura i se schimonosea, directorul circului a sărit în apărarea piticului şi a fugit cu el în braţe urmărit de clovnii furioşi, toţi cu măturile ridicate, îm-pleticindu-se de dimensiunile pantofilor, toba a început să bată anunţând numărul căţeilor savanţi îmbrăcaţi în toreadori, cu doamna benignă şi rotunjoară care îi prezenta ridicându-i la cer şi sărutându-i după fiecare faptă de vitejie, cu un apetit vorace care aprindea în mine fiori de unghie scrâşnită pe ardezie, mama şi-a suflat până la urmă nasul, a

împăturit batista cu o atenţie lentă ca şi cum ar fi fost din materialul acela care-i plăcea atât de mult, i-a înapoiat-o unchiului meu care a prins-o de mână, degetele amândurora s-au amestecat şi s-au strâns până ce mama, din nou fragilă si mică, a oftat cu vocea din vise, venită dintr-un ungher unde pluteau amintiri fericite

— Fii atent că puştoaica poate vedea

217 |

doamna cu căţeii si-a vârât o bucăţică de zahăr între buze şi unul dintre toreadori si-a luat avânt, a sărit cu un chelălăit frenetic şi i-a smuls-o, doamna a întins braţele spre public cerând aplauze în timp ce animăluţele dansau cu boticul lor stupid, învârtindu-se pe labele nesigure, în-tr-o dimineaţă fosta contabilă care locuia deasupra noastră a dat foc saltelei şi a început să danseze pe palier, fără să-i pese de flăcări, până ce poliţiştii au luat-o, uşa casei ei, unde se răceau cărbuni, a rămas deschisă zile în şir cu o plantă într-o cutie de conserve la fereastra din fund, respiraţia mea şuiera pe lemnul stricat, cineva m-a scos din sertar şi mă înverzea acum cu creionul colorat, iluzionistul, însoţit de fata de la trapez, care-şi schimbase numele şi se chema acum Miss Suzy, transforma iepuri de casă în steaguri turceşti desfăşurându-se misterios spre noi, recuzitorii au adus o ladă mare, Miss Suzy s-a strecurat înăuntru cu gâtul şi picioarele afară, iluzionistul a tăiat-o cu ferăstrăul la mijloc, a îndepărtat cele două porţiuni si unchiul meu a lăsat jos mâna mamei şi aproape că s-a ridicat de pe scaun alarmat, părţile s-au unit la loc, iluzionistul a deschis lada, Miss Suzy a aterizat cu o piruetă şi unchiul meu s-a înseninat, proprietarul clădirii, care aproape că nu le răspundea chiriaşilor şi-i considera pe părinţii mei nişte cerşetori, a schimbat până la urmă broasca de la uşa contabilei de teama hoţilor, după superioritatea cu care ne privea am înţeles că se referea la noi, planta din cutia de conservă a rămas să agonizeze la fereastră, dând ocol clădirii n-am găsit-o pe pervaz, doar porumbei pe uliţă si o pisică spânzurată într-un depozit gol, orchestra a izbucnit în marşul cu care se începuse spectacolul, pasărea clarinetului a zburătăcit din nou lovind cu aripile în pereţii muzicii, artiştii au sosit în arenă salutând publicul cu capele lor cu plumbi, luminile s-au stins făcând ca totul să devină mai modest, mai sfios, mai asemănător cu spaţiul unde locuiam când am simţit brusc zădărnicia lumii, leii ne priveau plictisiţi printre zăbrelele

218

cuştii, acoperiţi de muşte ca şi cum ar fi fost morţi, piticul, cu pipa între dinţi, a trecut cu şorţ cu o mătură şi cu o căldare, unul dintre acrobaţi, acum incapabil să mai zboare, frigea peşti pe o lampă cu gaz, doamna cu căţeii savanţi, într-o rochie descusută la sold, discuta cu directorul circului plângându-se de lipsa banilor pentru hrana animalelor, bătrânul cu pişcoturile dormea într-un lac de firimituri sprijinindu-şi fruntea de relieful coşciugului, unchiul meu o căuta pe Miss Suzy în bazinul focilor, în loja vânzătoarei de bilete, în autobuzele care aduseseră publicul dintr-un sat oarecare, o lăcustă a sărit prin iarbă, mama speriată şi-a pus mâna pe gâtul meu şi deodată am fost de aceeaşi vârstă, zece ani, amândouă cu frică de lei şi de clovni şi cu dor de casă, dacă am fi fost în odaie animalele de pluş ar fi stat de vorbă cu noi şi ne-ar fi ajutat, cunoşteam semnificaţia tuturor sunetelor, ţevile, duzii, vântul prin storuri în aşa fel încât nimeni nu putea să ne ameninţe până la noapte, când ceva despre care nu ştiu ce este, dar se mişcă şi vorbeşte, e pe urmele noastre, mâna mamei, departe de mâna unchiului meu care făcea din ea iarăşi mână de femeie, era copia mâinii mele, dacă m-aş îmbrăca aşa ca ea lumea ne-ar confunda, Miss Suzy, desculţă, spăla rufe într-un hârdău şi nici măcar n-a ridicat capul să se uite la noi, un hamster pedala în colivie fugind de sine fără să reuşească să scape, când bunica spăla vase mă aşeza pe o banchetă ca s-o urmăresc şi totul avea o noimă, mi-ar fi plăcut ca farfuriile care se mutau din spălător pe uscător să nu se mai termine niciodată, n-aveam nevoie de ajutorul nici unui şoarece de pluş, nici de saluturile lui bătătoare la ochi, tata şi unchiul meu, absenţi, nu veneau să tulbure limpezimea zilei cu tăcerile lor, cu ordinele lor, cu mirosurile lor, cu trupurile lor enorme care dacă se îmbolnăveau de gripă creşteau mai mult barând întreaga lume, scrumierele curate îi aboleau, în tramvai mama a scos oglinjoara din geantă si şi-a înconjurat din nou pleoapele cu linii pe care serpuirea

219

şinelor o obligau tot timpul să le corecteze, braţul unchiului meu, lunecând de pe banchetă, a coborât din întâmplare pe ceafa ei, mama mi-a întâlnit ochii şi s-a îndepărtat, braţul a revenit pe banchetă cu o promptitudine care m-a alarmat, bărbatul meu

— Celina si eu tăcută, prefăcându-mă că nu simt picioarele lipite de ale mele pe cearşaf, înaintând într-un marş obstinat de insectă

— O să se cațere peste mine ce oroare părul pe care mi-l îndepărta de la urechi și astfel mă dezgolea, un cadavru la morgă cu plăcuța de identificare legată de gleznă, salteaua transformată într-o platformă de marmură, bărbatul meu mă detalia ca si cum ar fi dictat unei dactilografe invizibile greutatea și culoarea fiecărui viscer, încheind îngrămădea totul înăuntrul pieptului meu, stingea neonul din tavan, mănuși de cauciuc se legănau într-un cui, se auzeau pașii a două persoane, dactilografa și el, care se îndepărtau stând de vorbă și continuau să stea de vorbă pe un coridor de la distanță, o ușă se încuia cu o întorsătură de cheie și eu adormeam în tăcerea înghețată în care picurau robinete, până ce mi-am dat seama că era tic-tacul ceasului și m-am trezit cu un țipăt, surprinsă de a mai fi în viață, apăsam pe întrerupător și vaze, abajururi, o cămașă bărbătească, pe scaun, cu limba cravatei prinsă de guler, dacă aș fi chemat-o pe mama tocul cu cuiul venind spre mine m-ar fi înțepat, în duminica următoare ne-am dus iar la circ, unchiul meu și cu mine, și în locul rulotelor am dat peste cârpe murdare, resturi și un bătrân tot ce-i bătrân îmi place care urmărea ghetrele pe esplanada învecinată, unchiul meu a întors cârpele cu vârful pantofului în speranța ca Miss Suzy să apară cu o piruetă fericită, în timp ce eu mă întrebam ce ar întoarce tata și în speranța cui,

220

pe bătrânul de pe esplanadă nu-l interesa să știe unde plecase circul

— Țigani astfel că ne-am plimbat în lungul fluviului fără să fim atenți la sensul curentului, copii torturau o vrăbiuță căreia i-au rupt aripile, lăsaseră bicicletele în grădina de la Cam-po Grande, rațele pe rampa unde dormeau, bărcile legate la dig, nimeni nu-l aștepta ca să stabilească întâlniri pe iarba de lângă lac, ușa de la morgă s-a deschis, tubul de neon s-a aprins din nou, am observat că descuiau un dulap cu mai multe corpuri întinse și mă legau înăuntru, am crezut că aud vocea lui Mickey Mouse cu un salut vesel

— Bună Celina mama mi-a oferit un sărut distrat, tata și-a apropiat obrazul de obrazul meu, bunica și-a luat rămas-bun cu fraza obișnuită care în mintea ei însemna pe mâine

— Nu uita să te speli pe dinți a trebuit să privesc într-o parte ca să nu plâng, să privesc un timp într-o parte cu valurile distanțându-se de noi, amiralul referindu-se la soțul meu

— Nu mai puteam face nimic dona Celina dar atenţia cu care întindeam pasta pe periuţă mă împiedica să-l aud, deşi auzisem paşii şoferului armând detonatorul în brăclet şi o cioară în coroanele copacilor, bunica a luat un prosop ca să mă şteargă la gură, mi-a curăţat spuma de pe bărbie, altă spumă de pe mânecă

— Fetiţa asta fetiţa asta care era modul ei de a zice

— Ţin la tine animăluţele mă aşteptau aliniate pe etajera din odaie, cimpanzeul, elefantul, urşii, cei trei ursi panda de dimensiuni diferite, Mickey Mouse, bunica a ridicat cuvertura

J

ca sa mă culc, a vârât aşternutul între saltea si pat, în loc de

— Nu mai puteam face nimic dona Celina *a* ameninţat

— Acuma vezi să nu te scoli

221

care era modul ei de a zice

— Vise plăcute şi bineînţeles ca să evit s-o necăjesc nu i-am spus de explozie, că plătisem pentru ca de acum până în câteva ore să nu-mi mai amintesc de nimic, m-nm limitat s-o las să se preschimbe într-o umbră cu şorţ, şi adormind am înţeles că mă plimbam cu unchiul meu în lungul fluviului Tejo, urmărind gunoaiele respinse din oraş ca soţul meu, surda, eu plecând de la coafor cu celulita şi ridurile mele de expresie

— Nu mai putem face nimic pentru dumneavoastră dona Celina privind într-o parte atât cât eram în stare ca să nu plâng.

Dacă o vrea Dumnezeu mâine la ora asta suntem în Espinho, încă nu la cafenea, într-o cameră de pensiune departe de plajă ca să nu mă trezesc în miez de noapte tresărind de vuietul valurilor crezând că vin să ne aresteze, mitraliere, uniforme, prietenul meu pe care-l aruncă spre cuier, sticla cu apă şi văsuleţul cu flori artificiale pe jos, un exces de lumină în ochii mei

— N-am crezut niciodată că femeia ar putea fi atât de grasă dincolo de lumină forme vagi, cineva care ne deschide valiza şi o răstoarnă risipind hainele pe pat, amănunte gigantice, o unghie lungă, sârma care lega panseluţele, pan-glicuţa mea de păr pe pernă, un dinte de argint apropiin-du-se şi lucind, aşa că vreau o cameră de pensiune departe de plajă unde să nu se răstoarne glastrele nici să mi se spună graso, purtăm ochelari, vorbim cu accent străin, mă pieptăn altfel, înscriem alte nume pe fişă şi cu toate astea mă trezesc în miez de

noapte, acum tresărind din cauza tăcerii sau a unui liliac care întrerupe tăcerea ori a unei pisici ori a unui beţiv în lăzile de gunoi de pe stradă, crezând că aud frânele si portierele jeepurilor jos, ordine, contraordine, telefonul care sună de două ori si tace, murmurul de amărăciune al doamnei care ne-a dat cheia fără să se oprească din citit revista, cu o peruşă ciugulindu-i pătimaş cercelul

223

— Aici e si imediat după aceea mitraliere, uniforme, prietenul meu pe care-l aruncau spre cuier, sticla cu apă si văsuleţul cu flori artificiale pe jos, un exces de lumină în ochii mei, uimirea lor

— N-am crezut niciodată că femeia ar putea fi atât de grasă uitând că veniseră să ne aresteze, mirându-se de mine, patroana pensiunii pândea printre soldaţi, peruşa, deranjată de bătături, lăsa cercelul şi fluiera a uimire, prietenul meu, cu mâinile strânse în cătuşe, privindu-mă şi el dând din cap, aşa că mâine la ora asta când vom fi la Es-pinho vreau o cameră de pensiune departe sau aproape de plajă, mi-e indiferent, şi un comprimat care să nu mă lase să mă trezesc, o capsulă din cele roşii pe care le ia surda pentru boală şi dureri, îi aducem un pahar pe o tavă şi după zece minute începe iar să-şi ceară scuze cu zâmbetul şi între timp vinişoara de la gât, crăpăturile uscate de la gură, piciorul ridicându-se şi coborând puţintel marcând pe covor ritmul sângelui sau al cosorului cu care grădinarul, înconjurat de frunze, potrivea un meri-sor, am pus la loc flaconul cu capsule şi întorcându-ne, sub bolta ce despărţea coridorul de salon, o vedeam singură, cu spatele la noi, deschizând pachetul cu batiste de hârtie şi ducând o batistă la nas, scuturându-şi umerii cum fac copiii ca să scape de o teamă tainică, piciorul s-a liniştit, sălciile mai curând suprafaţa refractată a piscinei a vibrat lungindu-se pe pielea ferestrei, vazele de porţelan, încurajate de ultimul soare, au formulat o întrebare fără nicio legătură care s-a risipit imediat, aceeaşi ca si întrebarea stejarului în ferestruica de la garaj, prietenul meu ascundea cronometre, fire si tuburi într-un sac, dacă o vrea Dumnezeu mâine la ora asta suntem într-o cameră de pensiune la Espinho si chiar la kilometri depărtare de plaja unde se aud valu-

224

rile, de câte ori în august, după masa de seară, m-am aplecat peste zid ca să le simt, din când în când un solz se aprindea şi stingându-se vorbea despre ce, n-am avut niciodată pe cineva cu care

să vorbesc despre mine, căruia să-i pot explica cine sunt, când umblam respiraţia mergea în faţa mea, se oprea locului să mă privească, fugea iar, întindea braţele ca să apuce plămânii, nu mă miră că obosiţi, a spus medicul, aveţi prea multă greutate, părintele episcop, către fină, aşa cum merg lucrurile într-o zi o să plesnească, fina îngrijorată să nu-mi dau seama cumva, e o nefericită taci, la şcoală nu alergam cu colegele, mă sprijineam de o bancă sau de stinghia leagănului invidiin-du-le, cea care câştiga îmi striga de departe

— Spune-le cine a sosit prima Simone şi eu răsucind o şuviţă de păr pe arătător, când era carnaval niciun costum de-al fotografului nu-mi venea, nicio rochie de Albă ca Zăpada, nicio coroană de ducesă ca să mă consoleze, sfârşeau prin a-mi pune o basma de spălătoreasă pe cap şi un balot de rufe în braţe

— Stai cuminte mama aduna în album poze strâmbate de furia lacrimilor peste ghetuţe care se călcau de necaz una pe alta, am rupt toate paginile si le-am dat foc în curte, treizeci sau patruzeci de spălătorese arzând, mai întâi stacojii, pe urmă negre, apoi cenuşii si risipindu-se la sfârşit în fluturi de praf, mama pe urma fluturilor disperată

— Simone la bâlci erau oglinzi care mă făceau slabă, nu mă interesa toboganul, castelul fantomă, fântâna morţii, caruselul lui opt, fiinţa aia de mărime naturală, numită Madame Dolores, căreia i se punea un bănuţ în buric şi elibera un carton cu viitorul imprimat, toate viitorurile identice, o boală gravă dar curabilă, o căsătorie cu un cavaler cumsecade, o călătorie cu vaporul, o moştenire neaşteptată, şi de fapt o nimerea pentru că într-adevăr viitorurile erau toate la fel chiar dacă lipsea căsătoria, călătoria şi moş-

tenirea neaşteptată, când eventual le întâlneam pe colegele mele tot atâtea motive de plângeri, atâtea poliţe scadente, lumea întreagă, trecând printr-o pâlnie, revărsân-du-se în rate şi gripe aşa că rămâneam în baraca oglinzilor cu firma aici doar se râde trepidând hohote în difuzor, obrazul îngust, corpul o panglică, membrele scheletice, îngrijitorul o linie cu şapcă în pantofi miniaturali, mă atingea pe spate şi dimensiunea vocii n-avea nicio legătură cu corpul

— Acum închidem priveam alternativ când la el când la reflexul Iui zăpăcită de doi inşi diferiţi debitând ordinele unuia singur, un picioruş de vrabie care se impacienta în oglindă, falange de om care-mi

strângeau oasele în afara ei, amândoi amestecaţi aici doar se râde prin dezacorciarea hohotelor deoarece acul sărea şănţuleţe încastrând sunete diferite în zigzaguri şi şuierături, aceiaşi inşi au început să protesteze la unison un discurs pe care înregistrarea îl înăbuşea, lumina s-a stins şi am dispărut, s-a aprins şi am revenit la viaţă aprobată de satisfacţia discului, care sălta de entuziasm si a tăcut brusc când un bărbat mai în vârstă s-a ivit lângă îngrijitor şi s-a transformat pe dată într-o linie neînsemnată agitând indignări

— Afară toboganul stins, castelul fantomă stins, un cocoşat închizând cu lacătul şi cu lanţuri caruselul lui opt, bucătarii de la restaurant, cu uşa zăvorâtă, prelungiţi de cilindrii tichiilor, mâncau într-o strălucire amestecată de inele şi oscioare albe, frigările puilor picurau peste jăratic, nu mai existau oglinzile, existam eu şi umbra mea nesfârşită pe jos, despuiată de hohotele aplauzelor printre ziare şi coji, o femeie desuruba burta, care în final era un seif, a lui Madame Dolores, răsturnând monedele într-o cutie de conservă, deschidea capacul frunţii şi înşira în creier un teanc

226

de viitoruri imprimate, semnele zodiacului învârtejeau scântei sărind peste Capricornul avariat, steluţe de sticlă palpitau, ochiul clarvăzătoarei s-a topit într-un suspin şi poate drept consecinţă a orbirii au ieşit autoritar, în impulsuri succesive, căsătorii, călătorii, boli grave dar cu-rabile, moşteniri neaşteptate, un hohot de disc pierdut în tăcere a impus

— Afară primul lucru pe care am să-I fac după ce inaugurăm cafeneaua e să cumpăr o oglindă ca asta pentru camera mea, mama dezolată răscolind prin scrum cu un beţigaş

— De ce ai ars fotografiile Simone?

bâlciul, fără oameni nici muzică, semăna cu o planetă de fantome, un oraş ars cu sperietori şi schele de fier unde dansau bărcuţe, răscolea prin scrum în speranţa unei fiice cu basma de spălătoreasă şi balot de rufe în braţe, îngrijitorul şi bărbatul mai în vârstă mă cercetau din baracă bănuitori, mama a găsit partea de sus a unei fotografii cu un fragment de cortină şi o bucată din păr, am lovit-o peste degete, adică nu m-am gândit s-o lovesc, nu m-am hotărât s-o lovesc si totuşi am lovit-o peste degete şi fotografia a căzut jos, îmi mai amintesc şi astăzi de expresia ei, o bătrână fără puteri fiindu-i frică să n-o omor sau poate nu era frică, era braţul întins ca şi cum aş fi fost

copil pe vremea când mă lua în braţe la bucătărie

(plita era alta, faianţele erau altele, aveam ulcele de lut cu pătrunjel şi chimen, pe atunci casa nu avusese încă timp să se micşoreze, un căţel pândea întotdeauna de pe prag)

iar eu aş fi dorit să mă ia în braţe şi mă speriam că-mi doream asta, la fel cum îmi plăcea şi mă speria mirosul ei, prea de aproape începetam să fiu eu ca să mă dizolv în bluza ei, o pată printre pete de gălbenuş, o prezenţă de nimic şi pe urmă eram sigură că-l găsesc pe tata în corpul ei, ceva ce semăna cu o barbă, cu indiferenţă şi mârâituri, bicicleta sprijinită de perete, tata aşezat la masă mâncând, împingând cartofii cu o bucată de pâine, iar noi două

în picioare, niciodată nu mă atingea, şi nici nu atingea pe nimeni, mi-amintesc de pantaloni uscându-se pe frânghie, de izgonirea pisicilor din vie, de partea superioară a scării dispărând în castan, se zăreau doar cizmele si cojile ţepoase pe jos, dacă mi s-ar fi spus

— Alege un nume n-aş fi ales Simone, aş fi ales Cintia, toate păpuşile pe care le-am avut se numeau Cintia, a doua zi n-am găsit partea de sus a fotografiei în curte, am dat peste ea ascunsă între şerveţelul de dantelă şi radio, am arătat-o mamei împreună cu un chibrit aprins

— Eşti tare femeie pelicula, în flăcări, a urcat spre lampa unde dormeau muştele şi s-a risipit în lumină, tata s-a lovit cu palma peste ureche să scape de o insectă şi şi-a privit mâna, niciodată nu se uita la mine, niciodată nu se uita la nimeni şi totuşi noi miroseam a el, dacă mi s-ar da o coajă de săpun m-aş freca oare cât timp până să revină mirosul meu, eu cu mâinile la spate în faţa mesei

— De ce nu mi-aţi spus Cintia?

tata fără să mă vadă, împingând oasele cu pâinea spre marginea farfuriei

— De ce anume?

prietenul meu si cei trei spanioli s-a u întors la maşină şi s-au aşezat calmi pe banchetă, amiralul si-a suflecat manşeta cămăşii ca să se uite la ceas

— Cinci minute firme, afişe şi steaguri în arena de coride, un bărbat ţinând un discurs pe estradă întrerupt de refrene şi imnuri, uneori sunetul dispărea şi un al doilea bărbat potrivea microfonul şi înşuruba nişte plăci până ce revenea sunetul, în timp ce potrivea

microfonul cel cu discursurile se dădea înapoi cu un pas golit de entuziasm, hârtiile îi scăpau printre degete, o fată se apropia în ţipete scandând fiecare silabă, cu gesturi de ursuleţ de jucărie bătând toba, câteva voci începeau s-o acompanieze, microfonul repa-

228

rât a început să emită chelălăind *a* panică şi bărbatul cu hârtiile s-a umflat încet, reîncepând discursul care se revărsa către copacii din gară, către turturelele din desiş, către noi îngrămădiţi în maşină în aşteptare, amiralul al cărui pistol îmi incomoda pieptul a ridicat din nou manşeta cămăşii

— Treizeci de secunde o livadă de portocali plină de viespi, trenul de marfă pe viaductul roman, case grupate într-o cută a pământului, lumea în felul ăsta atât de perfectă, atât de netedă, nu mi se părea vie, mi se părea desenată, toată în culori, toată la locul ei, conform unei simetrii cum se cuvine, imitând argintul de exemplu, aş plasa-o în cafeneaua din Espinho, dacă clienţii m-ar enerva aş arunca o privire spre ea, mi-aş aminti de lucruri calme, m-aş odihni, chiar şi un păstor cu oi, chiar şi fum în coşuri, chiar şi zece secunde, chiar şi nişte scărițe minuțioase între pod şi şosea, se văd băcănii şi magazine de mobile

Căminul tău merită tot ce-i mai Bun cu tablouri identice în vitrină mai scumpe decât dulapurile, barurile din contraplacaj, fotoliile, cu un tablou din alea pe perete

— Acum orele trec într-o clipă şi nici nu se simte iarna, şi miei, desenaţi cu creionul cu o atenţie imensă, labele, cozile, zurgălăii, a fost mai întâi o explozie neînsemn, spuneam că oi desenate cu creionul cu o atenţie imensă, bucliţă cu bucliţă, găurelele de la bot, geamul automobilului ne împiedica să stricăm opera cu degetele, să cojim vopseaua, să zgâriem, când am s-o atârn pe peretele cafenelei n-o să aibă nimeni voie să se apropie, dacă s-ar întâmpla să plecăm în concediu o duc în pivniţă sau rog o vecină să aibă grijă de ea, a fost mai întâi o explozie mică, în latura opusă estradei, în clipa când amiralul se întorcea spre prietenul meu si pistolul acum îndreptat asupra noastră a încetat să-mi incomodeze pieptul

229

— Au trecut deja cinci secunde ce scuză mai găsiţi acum idioţilor?

păstorul continua cu oile, trenul se menţinea pe viaduct, casele

rămâneau în cuta pământului, tonurile nu s-au modificat, o explozie mică în latura opusă estradei, în ţarc cu un miros care se agăţa si de corp

(îi lipsea doar un braţ care să împingă oasele cu pâine spre marginea farfuriei

— Ce anume?)

venit dinspre stâlpii de lemn unde erau legaţi taurii înainte de coridă, refrenele şi imnurile au încetat, bărbatul care ţinea discursuri s-a imobilizat într-un gâlgâit perplex, dacă te uitai mai bine dădeai şi peste automobilul nostru pe jumătate acoperit de nori într-un colţ al pânzei, forme de oameni pe tapiserie, prietenul meu adunat în sine la volan

— Am făcut tot ce a poruncit domnul amiral atenţie că revolverul ăsta trage mai întâi una sau două explozii mici, pe urmă, aproape fără tranziţie, o parte din bănci şi din loje arzând la fel de repede ca fotografiile din album, o voce în microfon

— Ce-i asta?

trepte care se prăbuşeau, pânza firmelor desprinsă de stâlpi, steaguri sfâşiate, ţipete, o explozie pe scena unde un tânăr cu mâinile pâlnie la gură asigura

— Nu e nimic şi a continuat să asigure

— Nu e nimic până ce au cedat scândurile, în restaurantul unde mâncăm duminica seară există lângă lavabouri gravura unui foc de mirişti din Africa, baobabi, cerbi, hipopotami si colibe de pai zburând spre noi, urmăriţi de negri cu pene şi suliţe, lingura se îndoia de mirare în castron, firele electrice zbârnâiau biciuri de scântei, dinamul luminii exploda în mari petale verzi, mi s-a părut că jumătate din piaţă se prăbuşea în arenă dar respiraţia prietenului meu abu-

rea geamul, daca încă nu băuse mult tata îmi poruncea să stau liniştită

— Uite scapără un chibrit, vâra chibritul în gură, închidea gura, mama

— Helder o deschidea iar şi scotea chibritul aprins, dacă băuse Jeja mult îmi întindea mie chibritul cu un chicotit ciudat

— Încearcă iar eu ţinându-l fără să îndrăznesc să-l înghit, mama

— Helder vârful negru al chibritului se subţia şi cădea jos, cealaltă jumătate a arenei de coride, asemănătoare cu chibritul, s-a

zguduit într-un spasm, scândurile s-au îndepărtat şi s-a prăbuşit si ea, amiralul fixându-l pe prietenul meu ceea ce îmi dădea un fel de senzaţie de frică sau de greaţă a pus pistolul în buzunar, în timp ce trenul se deplasa tabloul dispărea încetul cu încetul, n-am mai văzut trenul, podul, casele, nu mi-a mai rămas nimic care să înveselească oarecum cafeneaua, pândind prin fereastra din spate am zărit nişte persoane minuscule care fugeau din piaţa unde exploziile continuau, o camionetă de lângă gard a luat foc, resturile unui afiş au agitat aripioare de zdrenţe, clopotul bisericii scuipa o învălmăşeală de lilieci insom-ninci, o pălălaie albastră s-a înălţat brusc si i-a ajuns din urmă, amiralul către prietenul meu care nu spusese nimic

— Tăceţi dacă ochii lui ar rămâne ca acum, aşa mici şi orbi, mi-ar veni şi mie să strig cum striga amiralul în maşină

— Tăceţi ba nu

— Taci cum ne spunea nouă şi comuniştilor care-si cereau scuze, sau plângeau, sau stăteau tăcuţi căutând să ghicească

231 |

cine suntem şi înţelegând când domnul general deschidea uşa iar patronul prietenului meu scrâşnea

— In picioare sau spaniolii vorbeau neglijent luând în mână tăciunele pe care se sprijineau amintirile, niciodată n-am crezut că picioarele ar fi în stare să se îndoaie atât sau să răzuie aşa cimentul de pe jos, pantofi care pierdeau tocuri, pierdeau tălpi, degete rupte, părintele episcop cu capul plecat preocupat de inel, nu mai exista nimic altceva pe lume, nici măcar fina lui, decât inelul, dacă as fi Cintia oamenii m-ar respecta, ce mai faceţi dona Cintia, în sănătatea dumneavoastră dona Cfntia, v-a sosit pachetul de la postă dona Cfntia, v-am pus deoparte pulpa de vacă dona Cfntia, pe curând şi salutări soţului dona Cintia, la fiecare geamăt amiralul

— Taci în timp ce cu prietenul meu el era comunistul, cel care-si cerea scuze, plângea, căuta să ghicească mascând toate astea într-un ordin deprimat

— Tăceţi incapabil să-l tutuiască aşa cum nu-i tutuia pe cei care-i porunceau lui, generalul, părintele episcop, ambasadorul Americii, lăsa deoparte hârtiile şi-şi îndrepta corpul

— *Ce* veţi decide dumneavoastră e sigur către patronul prietenului meu

— Taci către prietenul meu, care asculta de patron, dorinţa de a

nu fi cu el, o panică pe care se străduia s-o ascundă, te-mându-se să ajungă la casa lui şi s-o găsească arzând, pereţii prăbusindu-se unul după altul în explozii de flăcări, o pălălaie care se înălţa brusc si înghiţea păunii

— Tăceţi foştii poliţişti ne aşteptau sub stejarul de la garaj cu văduva asociatului care mă dispreţuieşte mai mult decât ceilalţi, nu-mi răspunde la bună ziua, vorbeşte ca si cum

232

ar vorbi cu servitoarele, îşi bate joc de mine de i se vede pe faţă iar stejarul în prezenţa tuturor, scandalizat

— Dă-i foc aşa că i-am dat foc cum am dat foc fotografiilor din album, femeia s-a înroşit, s-a făcut gri si s-a îngrămădit scrum pe jos în jurul meu, de câte ori visam că mor mă trezeam în panică şi mama în loc de Cintia

— Ce s-a întâmplat Simone?

cu plătica pentru prânz în mână, să dau foc plăticii, să dau foc mamei, să nu mai existe cine să mă chinuie când mă trezesc, deschizând intenţionat persianele şi dând la o parte perdeaua, vânzătoarea de zarzavat, de scoici în găleţi, o agitaţie fără rost, culori şi sunete care mă obligă să mă vâr sub plapumă în căutarea nopţii pe care n-o mai aveam

— Lasa-mă plătica se dădea înapoi speriată, amiralul se dădea înapoi speriat, în pensiunea de la Espinho mitraliere, sticla cu apă şi văsuleţul cu flori artificiale pe jos, bancheta pe care lăsasem hainele răsturnată, lanterna care răscolea aşternuturile imobilizându-se asupra mea, telefonul sunând de două ori şi tăcând

— N-am crezut niciodată că femeia ar putea fi atât de grasă când intram cu tava de prânz simţeam ochelarii părintelui episcop urcându-mi-se încet pe glezne şi brusc eram goală pe covor, am încercat să mă acopăr şi tava a căzut, secretarul

— Ce-i asta?

dacă mă duceam în oficiu dădeam peste părintele episcop în oficiu, dacă mă trimiteau după vin era acolo şi părintele episcop asteptându-mă

— Apropie-te fetiţo îşi introducea un chibrit aprins în gură, o închidea şi când o deschidea iar flacăra era intactă, mi-o întindea cu un chicot ciudat

233

— Încearcă mă uitam din nou si nu era nimeni, doar pânze de păianjen, găuri de sticlă, muguraşi de muşchi, umezeala pietrei, ceva care se spărgea si se ţâra pe jos, secretarul convins că democraţii invadaseră casa si plănuiau să urce scările cu cuţite şi pumnale

— Ce se întâmplă?

amiralul fixându-ne cu un soi de scârbă sau frică, şterge scârbă, pune frică, l-a chemat pe patronul prietenului meu în timp ce surda oferea cana cu apă gazoasă amestecând zahărul si cafeaua cu linguriţa serviabilă

— Scoate-i de aici cât poţi de repede mama încercând să mă îmbrăţişeze ca şi cum aş fi elegantă

— Nu îmi venea s-o trimit să-şi aranjeze părul, să se spele, să scoată micile medalii oribile de pe lănţişor, să nu-mi fie ruşine s-o prezint unor străini, l-am ajutat pe prietenul meu să lege detonatorul în brădet cu toate murmurele copacilor şi insectelor şi vântului vorbind de mine, de cum se lăsa noaptea tăceam în legătură cu lipsa de consideraţie şi apăsam pe pârghie

— Bună treabă conversaţii de verişori pe care nici nu-i cunoşteam năvălindu-mi fără ceremonie în casă, strângând mâna tatei, sărutând-o pe mama, sărutându-mă pe mine, insta-lându-se pe scaunele noastre scandalizaţi de absenţa smalţului pe plită, de piciorul proptit al mesei, de fotografiile unchilor care erau şi ai lor pierduţi în haine prea largi

— Adu vinul de Porto Simone nu Cintia, nu un nume decent, Simone nu erau decât trei păhărele aşa că *a* mai fost nevoie de paharele de apă si de încă un borcan sau două de marmeladă pentru ca ei să înţeleagă uitându-se unii la alţii

— De ce să te încăpăţânezi să ne înjoseşti mamă de ce să arăţi ce suntem?)

234

felul cum trăiam de fapt

— Portoul s-a terminat du-te repede la băcănie să mai ceri Simone nu să cumpăr, să cer, încă o hârtie cu datoria în creion înfiptă în cuiul plin de hârtii cu datorii în creion, ţigări fasole cartofi detergent, verişorii cu borcanul de marmeladă în mână, curioşi

— Fata ta a rămas aşa de grasă după vreo boală? copii necunoscuţi răscolindu-mi în sertare, jucându-se cu mostrele mele de parfum, frecându-le de gât şi arătân-du-şi apoi părinţilor gâtul – Uite

tată descoperindu-mi ghiocurile, ducându-le la ureche decepţionaţi

— Nu se aude nimic uitând de locul fiecărui lucru şi punând totul într-o ordine diferită care mă zăpăcea fiindcă atunci când aliniam obiectele la locurile lor nu ieşeau niciodată la fel, să trag ghiocul ăsta un pic mai în fată, să împing cu un milimetru broasca de lut în uniformă de student şi nu e aşa, nu e aşa, un disconfort, o nelinişte pe care nu ştiu cum s-o explic, broasca scoasă de la locul ei îmi dezorganizează toată viaţa, oricât îi îndrept poziţia nu pot s-o regăsesc şi apoi certitudinea că-mi lipsesc obiecte, credeam că n-o să-mi pese, dar dacă-ini dispar din comodă simt că mă înăbuş, brăţara din piele de elefant, pieptenele fără dinţi despre care abia acum înţeleg de ce se afla acolo, în fiecare zi când intram în odaie mă hotărâm – îl arunc la gunoi şi-l lăsam la loc, unde mi-e pieptenele, să-i caut prin buzunare, să cer să mi-l restituie, să-i bat, ceea ce nici nu observasem are acum o importanţă vitală, un ciob de scrumieră, un pachet cu trei ţigări înăuntru şi nu mai văd decât două, flaconul orhideei veştejite pe care mi l-au înclinat fără să ceară voie, nu pot să mă liniştesc, mă scol şi corectez şi mă aşez si iar mă scol şi corectez cerând pe sănătatea voastră tăceţi si lăsaţi-mă să-mi corectez viaţa, să îndrept orhideea o petală s-a dezlipit si totul s-a schimbat iremediabil, şi sunt terminată, peste universul distrus pentru totdeauna verişorii beau vin de Porto din borcane de marmeladă, mama se alimenta cu felii de pâine prăjită şi episoade vechi, botezuri, înmormântări, picnicuri, mese de aniversare la Santarem, plimbarea aceea cu trenul la Gouveia despre care nici nu ştiu unde se află, urăsc Gou-veia, îl ajut pe prietenul meu să apese pe detonator şi adio Gouveia, adio mamă

— Fiica ta a rămas aşa de grasă e o problemă de sânge sau e după vreo boală?

evitând să se atingă de locurile atinse de mine, depărtând copiii de mine, îl ajut pe prietenul meu să apese pe detonator şi adio botezuri, înmormântări, picnicuri, mese de aniversare la Santarem, o primă explozie mică la bucătărie, o a doua explozie pe coridor, peretele de la camera părinţilor mei arzând, canapeaua de vinilin arzând, lampa în flăcări, rochiile în flăcări, întrebarea înălţându-se într-o spirală de şorici ars

— Fiica ta a rămas aşa de grasa e o problemă de sânge sau e după vreo boală?

şi eu singură în baraca oglinzilor de la bâlci, frumoasă, foarte

elegantă, împăcată, fără să-mi pese de hohotele de râs ale difuzorului şi de îngrijitorul care mă atingea pe spate

— Acum închidem de vreme ce Madame Dolores, care cunoaşte viitorul, mi-a promis un bărbat cumsecade, o călătorie cu vaporul şi o moştenire neaşteptată.

în unele zile sunt atât de veselă că parcă m-aş afla la Coimbra, duminica după-masă, când mama îşi schimba hainele noi cu halatul şi şorţul de bucătărie, slujnicele pregăteau potârnichile, mieii si iezii cărora nu le vedeam corpul, vedeam doar ochii asemănători cu ai oamenilor mari când ascultă un pian sau marea, până ce devin chiar ei pianul şi marea iar eu înţeleg sunetul după modul cum se aşază să-l asculte, unchiul meu distribuia furculiţele mai vechi pe mesele îndepărtate de fereastră, mâţa se încolăcea pe pervaz iar gura ei neaşteptată se ivea dintr-un ghemotoc ca să îngraşe căscaturi, tata mă aştepta în curte, atent la clopote, cu plasa pentru prepeliţe în rucsac, fratele meu a murit la naştere când eu aveam trei ani şi-mi amintesc doar de clopote, chiar si astăzi ce-mi aduce în memorie un clopot este leagănul gol, după mai multe luni au urcat leagănul în pod iar lucarna lumina aşternutul murdar, când m-am apropiat ca să-l scutur m-a ameninţat de pe pernă un şoarece chinuit tot, de câte ori băteau clopotele tata întorcea capul spre turn, faţa i se schimba, se micşora, revenea la normal şi porneam amândoi în direcţia eucalipţilor, el pândind unde erau cuiburi iar eu, mândră de gulerul meu de dantelă şi de pantofii de lac, netezindu-mi rochia cu leagănul în gând, eram convinsă că se hâţâna în timpul nopţii ajutând pe un copil defunct să adoarmă, pădurea de eucalipţi ne-a sufocat cu murmure care au redus la tăcere clopotul si pe fra-

t,

tele meu, arbuştii cu prepeliţe au răsărit din baltă, tata a îngenuncheat ca să întindă plasa, iar spinarea încovoiată, degetele care fixau stuful, urma săpunului de bărbierit pe obraz mi-I dezvăluiau ca pe o fiinţă fragilă care mă înduioşa, am observat primele fire albe de păr şi vertebrele de la ceafă care începeau să apară, când am bătut arbuştii cu băţul prepeliţele s-au ridicat prea devreme şi au scăpat de plasă, una dintre ele, un bărbătuş de pază pe un trunchi, ne fixa cu guşuliţn vibrând, parcă m-as afla la Coimbra pentru că cineva parfumează o coadă înmu-ind-o în rachiu, un şoarece mă ameninţă de

pe pernă şi până la urmă nici nu e şoarece, e doctorul care-mi dă drumul la încheietura mâinii, reglează flaconul cu ser, îl întreabă pe bărbatul meu

— Cum vreţi să călătorească în Spania în starea asta? tata s-a aplecat să arunce cu o piatră în prepeliţă, un al doilea stol a trecut ţipând în direcţia mlaştinii, vântul aducea adieri de clopot şi le stingea cu mâna, o dată cu adierile de clopot venea şi leagănul cu aşternutul lui plin de praf, am vrut să-mi ascund chelia sub perucă, am întins braţul, noptiera a plecat iar doctorul către soţul meu, amândoi atât de înalţi că atingeau tavanul cu capetele

— Trebuie să-i fie sete săraca daţi-i apă am mutat plasa pe tufişul coagulat de soare pe care tremurau aripi, barca morarului, fără vopsea, se reducea la crivacele chilei, un cadavru de iepure se acoperea de viespi crezând că se protejează exhibându-şi incisivii, bărbatul meu mi-a sprijinit paharul de limbă si mi-a curs apă pe bluză, medicul a protestat

— Încet dincolo de aripile care tremurau se distingeau gâlgâituri, ouă pestriţe, o vietate care se dilata clocind, una dintre prepeliţe *s-a* lovit de plasa care a căzut, alta, într-o grabă disperată, a dispărut alergând într-un şanţ, am intrat în odaie după metri si metri de coridor în întuneric ascun-zându-mi ochii sub braţ

238

— Nu reuşesc să dorm şi mama cu jumătate de piept dezgolit s-a ridicat

— Ce-nseamnă asta? prinzându-şi bluza în copci, tata repede repede căuta gaura de la curea când strângând prea mult când strângând prea puţin, mama îşi potrivea sutienul cu piep-iul încă scos în afară

— Mă aşteptam să se întâmple aşa altă dată m-am trezit cu pendula orologiului alterân-du-mi un vis şi spre deosebire de ce credeam nu era pendula, era patul lor lovind în perete, am deschis uşa era februarie si portocalele se îngrămădeau sub ploaie în curte şi am dat peste multe picioare desculţe lângă mine, faţa mamei pe un gât care nu era al ei, jumătate dintre picioare s-au strâns şi celelalte s-au transformat în tata care uitase de pantalonii încolăciţi la glezne

— Nu ţii deloc seamă de fetiţă mirosul trandafirilor sălbatici în stor, mieii destinaţi prânzului de mâine scânceau de frică, tata şi-a pus pijamaua în colţul neluminat unde lada cu lucrurile bebeluşului

fermenta levănţică, în locul unde lovea patul, sub crucifixul cu o panglicuţă albastră, lemnul lăsase urme, im' s-a părut că aud leagănul gemând arcuri în pod, doctorul se profila acum mai clar pe fundalul vazelor ele pe terasă şi îl sfătuia pe bărbatul meu să angajeze o infirmieră

— Dacă soţia dumneavoastră mai rezistă o săptămână ar fi o minune n-o să vă revină foarte scump o pasăre mică nu prepeliţa un prigor sau aşa ceva s-a răstignit în plasă, tata furios pentru că rupea sforile l-a desprins din ochiuri, slujnicele împleteau coada Mamei Alicia, gata instalată pe tronul ei de la etaj din moment ce mirosul de rachiu mă îm-

piedica să dorm, bărbatul meu a apărut contrazicându-l pe doctor şi siluetele lor s-au unit pe stucatură

— Fiţi rezonabil domnule doctor angajez o infirmieră şi două ore mai târziu ne pomenim aici cu armata care vine să ne aresteze bărbaţi în halate de linoleum înjungheau iezi, sângele ţâşnea în bulboane supărate în oală în timp ce secretarul încerca să fugă, căutând o deschizătură în zid ară-tându-mi fotografia nepoatei ca şi cum nepoata l-ar putea salva, săruta micuţa medalie de la gât uitându-se la noi, a continuat s-o sărute în genunchi după a treia rafală, unul dintre foştii poliţişti a scos medalia din lănţişor şi i-a în-gropat-o în gură ca s-o ia cu el când îl vor arunca în Tejo, de cum a bătut clopotul am auzit, venind din pod, un plâns de copil dar poate erau mobilele pe care le îngrămădea mama acolo sus şi, în lunile de iarnă, ele se nelinişteau şi trosneau cerând să fie readuse în salonul de unde fuseseră expulzate, de fiecare dată când urcam scările încercau să se elibereze de sub cuverturile care le acopereau si mă priveau jignite, doctorul mi-a apăsat rinichii pe pernă explicându-i bărbatului meu

— Întotdeauna sunt agitaţi când intră în comă bunica mă chema de pe tronul ei în timp ce slujnicele coborau la parter cu ligheanul cu rachiu

— Mimi vorbindu-mi de Calicia unde sub ploaie trandafirii se nasc din mare, medicul nu se ştie niciodată dacă ne aud când sunt în comă, bărbatul meu vorbiţi fără grijă fiindcă e surdă, nu mă pot lăsa aici singură deoarece chiar la noapte şoferul în brădet, trebuie să mă îmbrace, să-mi pună peruca, să mă aşeze pe banchetă între perne şi pături, secretarul când militarii spanioli i-au pus cătuşele

— Glumiţi nu-i aşa?

holbându-se la amiral, la părintele episcop, la soţul meu, la şoferul care-i lua portofelul din buzunar si-l încredinţa unuia dintre foştii poliţişti, agende, hârtii, bilete, nepoa-

240

ta în uniformă de liceu, un plic în căptuşeala hainei, foarfecă grădinarului s-a oprit, părintele episcop îşi extrăgea ochelarii din sutană, văduva asociatului soţului meu aprindea si stingea bricheta, ambasadorul american a cules cu unghia distrată un fir de praf de pe pantof, scoteau cu o prăjină frunzele din piscină, puteţi vorbi fără grijă fiindcă e surdă, amiralul i-a luat părintelui episcop plicul

— Un moment bricheta se aprindea si se stingea întruna, ambasadorul răsfoia un album cu reproduceri după tablouri vechi, coborâri de pe cruce, miracole, farisei, amiralul i-a întins generalului plicul, nu m-am oprit din servit ceaiul, zahărul, laptele, apa fierbinte, am împărţit linguriţe, dacă cel puţin cestile ar fi goale şi toată lumea mi-ar mai cere, când m-am apropiat de secretar bărbatul meu mi-a furat ceainicul din mână şi l-a aruncat pe terasa deschisă, generalul citea si o tot lua de la început

— Nu cred unul dintre foştii poliţişti i-a arătat ceva în agendă, generalul i-a restituit amiralului plicul şi a indicat cu degetul mic o pagină din agendă

— Şi aici tata ţinea plasa pentru prepeliţe în oficiu, verişoarele mele îmbrăcate ca de duminică, adică pieptănate şi cu ciorapi în picioare, urmăreau bibilici în curte cu un elan de pluş, care asista de pe o piatră, trăgeai de o sfoară şi un mecanism din burtă derula banda până tăcea, secretarul a gemut un mecanism din burtă

— Permiteţi-mi să explic domnule general a derulat banda şi a tăcut şi el, unul dintre unchii mei a instalat un scrânciob pentru noi pe creanga smochinului, cu o scândură dintr-o ladă şi două frânghii, dacă închideam ochii nu vedeam casa nici leagănul din pod nici pe mama strigând de la fereastra bucătăriei

— Să nu te murdăreşti Mimi

241

nici tratamentul de la spital nici părul fals nici flacăra brichetei nici iezii morţi nici pe părintele episcop preocupat de agendă

— Dumnezeule nici pe foştii poliţişti care îl ridicau pe secretar în drum spre garaj, din nou cu mecanismul din burtă

— Permiteţi-mi să explic domnule general banda derulându-se, tăcerea, să mă duc după ceainic în grădină chiar spart, chiar inutil, să le cer să-l trimită de aici si să le servesc ceaiul, Celina si cu mine fără nimeni altcineva în sală cu excepţia pendulei orologiului vechi în cutia de sticlă, încurcătura cu cifrele romane, probleme cu cisterne, robinete, trenuri, gara A şi gara B la o sută de kilometri distanţă una de alta, dacă trenul care pleacă din gara A înaintează cu optzeci de kilometri pe oră şi cel care pleacă din gara B cu şaptezeci, calculaţi distanţa de staţia A, Celina a lăsat din mână bricheta, a împins fotoliul înainte potrivindu-si fusta pe genunchi, m-a rugat

— Să nu rămâi în casa asta iar eu zâmbind oferindu-i zahăr ca si cum n-aş înţelege

— Păi sigur gândindu-mă la trenuri, imaginându-mi peroanele, călătorii, trecerea de nivel alunecând înapoi, chiar şi azi sunt gata să jur că nu locomotiva se deplasează, pământul merge înapoi, noi stând pe loc şi munţii alergând la fereastră, fetele care se întorceau spre mine

— Spune-i lui Mimi în ce punct se întâlnesc trenurile Edite o mică voce mioapă ridicându-se în faţa mea si răspunzând cu o suficienţă adultă, nu eram atentă la poduri, la măslini, la triunghiul acela de mare dintre dune care a lucit o clipă doar si m-a însoţit apoi ani în şir, de fiecare dată când doctorul

— Nu merită să operăm

la el mă gândeam ca să îndepărtez frica, oare cât timp îi trebuie unui vapor, cu şaisprezece noduri, plecând de la intersecţia dintre linia orizontului cu duna din dreapta, dacă observatorul se află în locul care formează cu primii doi un unghi de douăzeci si şapte de grade, un unghiuleţ, un triunghi care dacă vreţi deşi asta n-are nici cea mai mică relevanţă pentru efectul răspunsului poate popula cu stele şi sori şi se poate imagina stors de coline cu lalele, dalii, panseluţe, la fel cum suportam tratamentul la spital ştiind că un flacon de ser de cinci sute de centimetri cubi debitează şaizeci de picături pe minut şi ştiind că fiecare picătură conţine patru mililitri de lichid calculaţi în cât timp, la fel ca atunci când bărbatul meu sosea târziu acasă mă gândeam casa noastră, punctul A, venind de la casa asociatului punctul B, cu o viteză de cincizeci de kilometri pe oră, considerând că a plecat la trei şi cinci în zori şi că cele două case, A şi B, sunt la o distanţă de şaptesprezece

kilometri şi şase sute de metri una de alta, socotiţi la ce oră câte minute şi câte secunde, să fac calculele foarte repede înainte ca Edite să-şi ridice ochelarii adulţi şi braţul ei mic cu creionul în vârf, feţele să se întoarcă spre mine, profesoara

— Spune-i lui Mimi Edite

Edite a murit călcată de maşină în ultima zi de şcoală, după ce a primit buchetul de flori şi eşarfa roşu si verde a celui mai bun elev fiindcă uitase, singura dată în doisprezece ani, că autobuzul de şase a plecat de la colţul C, unde se afla piaţa P, coborând rampa R cu o înclinaţie de trei grade într-o mişcare uniform accelerată cu douăzeci de centimetri pe secundă, şi a prins-o în locul L, cu nouăzeci si trei de milimetri în afara trotuarului, când *ea* alerga cu cinci kilometri pe oră spre părinţi cu buchetul de flori împiedicând-o să vizioneze, în mod adecvat si conform regulilor elementare ale opticii, vehiculul V cu greutatea brută de două tone

243

(foarte important: a se tine seama că globul ocular este o simplă lentilă şi ca atare expus legilor reflexiei şi refracţiei iar imaginea se formează răsturnată în lobul occipital de unde este retransmisă structurilor nobile ale creierului)

Edite care n-a avut timp să explice, nici măcar inspectorului care-i promitea un viitor ministerial spre onoarea si gloria Şcolii publice 26, câte fracturi de coaste nici câţi centimetri cubi de hemoragie internă a suferit în drum spre spitalul unde a ajuns sub formă de cadavru, nici câte persoane la înmormântare ţinând seama că rudele cele mai apropiate erau în număr de treizeci şi unu şi fiecare poseda patru prieteni intimi, nici timpul cât a durat slujba de înmormântare cu un preot debitând în medie paisprezece cuvinte latineşti pe minut, nici câte lopeţi de pământ, conţinând trei kilograme trei sute de grame, au fost necesare ca să umple o groapă de optzeci de centimetri lungime, şaptezeci si doi centimetri lăţime şi un metru şaizeci şi patru centimetri adâncime, pentru un volum total de cincizeci şi nouă de litri de coşciug inclusiv ornamentele, crucifixul de fier şi şuruburile montate, placa de identificare inoxidabilă, mânerele de bronz, acoperit cu eşarfa celui mai bun elev şi ce s-a mai putut salva din buchetul de narzi, câţiva dintre ei uşor călcaţi în picioare, profesoara care cântărea patruzeci şi şapte de kilograme

(desculţă si pe nemâncate)

a apărut la cimitir uşurată de cele două kilograme virgulă şase sute şaptezeci si şase de grame

(pe nemâncate)

ale pechinezului care o însoţea pretutindeni deşi greutatea totală a hainelor, umbrelei şi cărţii de rugăciuni atingea trei kilograme virgulă cinci sute şaptezeci şi cinci de grame ceea ce, practic, însemna o diminuare, relativ neglijabilă pentru travaliul muscular, respiratoriu, arterial periferic şi cardiac de nouăzeci şi unu de grame, transportând, conform tabelelor în vigoare, un consum nede-

păşind douăzeci de calorii virgulă unsprezece, uşor recuperabil cu trei cincimi dintr-un pahar de lapte semi-de-gresat, foştii poliţişti l-au ridicat pe secretar de pe banchetă în drum spre garaj, Celina şi cu mine fără nimeni altcineva în sală cu excepţia pendulei de la orologiul cel vechi despre care n-am nici cea mai vagă idee cât cântăreşte deplasându-şi limbile pe cadranul cu litere romane înfrumuseţate cu arabescuri pe care nu mi-am dat osteneala să le convertesc în cifre, poate două fără zece, patru si douăzeci, şase şi douăzeci şi sase, nu contează, Celina a pus bricheta pe masă, în chip de lampă a lui Aladin, cu o flăcăruie ieşind prin cioc promiţând un spiriduş cu turban, braţe încrucişate şi voce profundă învestit cu puterea de a îndeplini trei dorinţe, a împins în fată fotoliul potrivin-du-şi fusta pe genunchi, s-a rugat

— Să nu rămâi în casa asta eu zâmbind oferindu-i zahăr ca şi cum n-aş auzi

— Păi sigur

Celina arătând spre grădină, sol, făcând semne în direcţia şoselei, desenând un acoperiş şi un romb cu mâinile, înclepărtându-le brusc ca şi cum acoperişul şi rombul s-ar fi dezintegrat în văzduh, arătând din nou solul, făcând alte semne în direcţia şoselei, aşezându-se *cu* un şuşotit epuizat

— Să nu rămâi în casa asta cu mine în ghiozdanul meu de şcoală încercând să rezolv problema a cinci bombe cu dinamită de şapte kilograme fiecare amplasate într-o vilă cu pivniţă, parter, etajul unu şi doi, adică patru nivele de aproximativ o sută şaptezeci de metri pătraţi, alcătuiţi din ciment, cărămidă, piatră şi lemn, bombe pe care o comandă manuală plasată la o distanţă de şaizeci de metri le-ar acţiona dintr-o pădurice de pini unde din întâmplare nu simt vreo adiere de

vânt şi nici nu mi se pare că ar exista vreo ciocârlie, vreo vulpe două printre scaieţi, vreun bursuc doi în spaţiul cuprins între trunchiuri, poate o femeie mergând cu o legătură de vreascuri spre cartierul săracilor, bombe pe care o comandă manuală le-ar acţiona obligându-le să explodeze simultan sau la intervale nu mai mari de zece punct şase secunde, mai ştiind şi că în interiorul menţionatei vile se află un general, un amiral, un episcop, fina sus-numi-tului episcop, o bolnavă de cancer în stadiu final, lămurită de medici că are metastaze generalizate si greutatea de treizeci şi cinci de kilograme corespunzând la ceva mai mult decât scheletul, soţul menţionatei bolnave, foştii poliţişti fideli regimului pe care revoluţia l-a răsturnat si militari spanioli fideli regimului pe care revoluţia încă nu l-a răsturnat, calculaţi ce va rămâne din aceste persoane din clipa exploziei, cu mine încercând să rezolv problema şi să înţeleg că nu va rămâne nimic, astfel că am ridicat braţul meu mic cu creionul în vârf în speranţa că profesoara mă va desemna de pe catedră

— Spune-i Celinei Mimi iar eu cu un mic ton victorios sub peruca oranj şi machiajul care-mi *fardează* rănile de pe gât şi frunte, atât de veselă că parcă m-aş afla la Coimbra, duminica, atunci când mama îşi schimba hainele noi cu halatul şi şorţul de bucătărie, iepurii, mieii şi iezii mă fixau cu nişte ochi ca şi cum ar asculta un pian sau marea iar eu înţelegând sunetul după modul cum se opreau să-l asculte, eu potrivin-du-mi peruca fără a înceta să zâmbesc

— Fiindcă nu va rămâne nimic stau mai departe în casa asta si fiindcă nu va rămâne absolut nimic din noi nu plec de aici.

Azi totul pare altfel nu ştiu de ce: copacii, pensionarii, lacul unde frunzele acoperă cu pete negre ce mai rămâne din soare, oamenii la terase şi în jurul statuii, până şi umbrele casei luându-şi rămas-bun de la mine, gesturi de martiri binecuvântându-mă în tăcere, ceva asemănător cu un semn din cap în toate astea, asemănător cu o despărţire, cu un adio pe care nu-l înţeleg, până şi în bucătărie există brusc o lipsă de intimitate între mine şi lucruri, mă mişc printre obiecte ciudate, şovăi, încerc să-mi aduc aminte, oare aragazul ăsta îmi aparţine, spălătorul ăsta, maşina de spălat, arlechinul cocoţat pe hotă încu-rajându-mă, deschid sertarul cu tacâmuri şi dau peste şerveţele, caut cănile în dulap şi găsesc sticluţele cu ulei şi oţet, două ţărăncuţe zâmbitoare a căror pălărie e capacul iar braţul cu coşuleţul toarta, se ştie întotdeauna care e uleiul pentru că sorţul s-a spart, totul este atât

de diferit astăzi fără să ştiu de ce încât îmi vine să desfac degetele şi să dau drumul sticluţelor cu oţet si ulei, să cadă pe jos, să se sfărâme, să nu mai rămână nimic din ţărăncuţe, dinspre Tejo pleacă înserarea, cărţile de joc ale pensionarilor se dizolvă în asfinţit şi doar şepcile lor dăinuie peste lumea lebedelor, când se lăsa înserarea în casa părinţilor mei biserica Mântuirii, înăbuşită în greutatea ei de piatră, înăbuşea şi neliniştile mamei şi îmbufnarea tatei în camera de zi, atunci când s-a însurat era tenorino în ansamblul coral dar timpul şi serviciul i-au stricat vo-

247

cea, mama încerca să-l ajute avansând si retrăgându-si corpul, dându-mi supa deschidea propria ei bărbie când întindea lingura

— Haide aşa că rămâneam cu dinţii încleştaţi crezând că nu era de datoria mea să înghit, canarul bea apă, schimba stinghia, se storcea într-o notă ascuţită pe care o însoţea şi cratiţa de pe foc, silueta tatei se subţia spre tavan, cu trăsăturile ochi sprâncene frunte nas transformate în buze, mama se subţia o dată cu el, o pereche de ogari abandonaţi de stăpân urlând a moarte într-o fermă pustie, cireşi viermănoşi, ierburi, cumpăna puţului fără nicio frânghie, poate o casă fără acoperiş în depărtare cu o persiană sau două bătând în vânt şi o găleată căzută pe gresia din curte, canarul, simţindu-se observat, a meditat câteva minute într-o reculegere de artist, a răsturnat grăunţele din văsuleţul de metal, a repetat nota cu o octavă mai sus, mama, verişoara mea, biserica Mântuirii si eu am ajuns să ne bucurăm de îndată ce mărul lui Adam se ascundea în cravată aducând cu sine un început de arie, cratiţa fierbea în clocot, fluierul tocilarului urca şi cobora treptele strigăturii, verişoara mea a oftat într-o expectativă încordată, fiecare muşchi o coardă gata să acompanieze opera

— Unchiule tata s-a ridicat un pic mai mult în pantofi, cu tubul or-găi de la ceafă alungit perfecţionându-i căutatul, mâinile s-au agitat într-un mic spasm ca de aripi, gata să se elibereze din cuib, să zboare, să dispară peste acoperişuri într-o dâră de fagoţi, să se rotească în cerc peste biserica Mântuirii şi să se contopească apoi cu vrăbiile în drum spre docuri, pantalonii se suflecau peste ciorapii cu picăţele si totuşi a rămas pe loc, terestru, lângă cratiţa furioasă de atâta grăsime, care zvârlea în noi picături de salivă arzând de furia sa, gâtul i s-a micşorat, mărul lui Adam s-a întors

248

în guler, faţa s-a obişnuit iar cu genele şi urechile, mama dezamăgită ridicându-se în rochia ei – Ei?

spre acel tenorino care se golea într-un mic suflu trist, fluierul tocilarului escalada treptele strigăturii, la început vreo două, trei si acum nesfârşite, conducând în centrul pământului locuit de rădăcini şi sicrie de defuncţi, bunicii mamei care o duceau să se plimbe cu vaporul la Montijo, în timpul antichităţii fericite a cărei amintire o întinerea, cu gropiţe neaşteptate în obraji, şi după rădăcini infernul cataclismului, cazanele cu smoală într-o lumină ruginită, cel la care naşul meu se gândeşte imediat ce dimineaţa descojeşte crucifixele din odaie accentuând slăbiciunea supărată *a* lui Dumnezeu şi-l aud rugându-se pe latineşte şi implorând ajutor – Micuţa mea Fătima atât de diferit de bărbatul încă tânăr care-mi oferea bomboane acasă la părinţii mei sau de celălalt, mai important, care le vorbea despre Isus comuniştilor înainte ca foştii poliţişti să le dea brânci de pe faleza de la Peni-che, floricele albe, capre în mărăciniş, sforăitul farului, vântul care mă orbea şi-mi pecetluia urechile astfel că atunci când am plecat nu se întâmplase nimic, cel mult lipseau paşi pe pietriş ca şi cum m-ar fi părăsit cineva fără veste, în clipa când trecea lanterna farului prin dreptul nostru ne adăuga linii roşii, mai curând zdrenţe decât linii rotin-du-se peste pietre, tata revenea la fotoliul lui cu o încetineală de catastrofă – Nu reuşesc canarul din stinghie de trestie în stinghie de trestie triumfa în bucătărie, grăsimea vărsată bolborosea sarcasme pe linoleum, mama şi verişoara mea se ocupau de prânz resemnate că tenorino nu plecase şi el o dată cu vrăbiile într-o dâră de fagoţi, dacă măcar duminica le-ar lua cu barca la Montijo şi le-ar plimba pe lângă fluviu printre mori şi mlaştini, dacă măcar naşul meu m-ar lăsa să dorm liniştită transportându-şi latina şi remuşcarea în birou, printr-un traseu de candele de sfinţi, în loc să-mi dea târcoale cu o umilitate plângăcioasă

— Micuţa mea Fătima cu teama de a mă trezi şi dorind să mă trezească, du-cându-mă cu gândul, aşa în halat, dezbrăcat de demnitatea reverendei şi a inelului, la vaca de pânză formată dintr-o pereche de figuranţi, în numerele de bâlci, când tata m-a ridicat deasupra spectatorilor jumătatea poste-rioară a animalului s-a scuturat încet şi s-a înmuiat pe jos, jumătatea anterioară a încremenit întorcând capul şi încercând să înţeleagă, s-a zbârcit, s-a răsucit, s-a descheiat cu greu, un braţ, al doilea braţ, un genunchi, un bărbat întreg

întrebând

— Armenio pipăind ce nu era el în vacă, poate o rudă, vin prieten, un animal dresat, a mişcat soldurile până a extras din ele un cap inert, un lănţişor de aur, nişte degete atârnânde, ce aveau să scrie foştii poliţişti, cu binoclurile într-una dintre clădirile din faţă, despărţită de a noastră prin plopi şi lacuri, ce povesteau generalului, amiralului, ambasadorului american, ce ghiceau chiar cu storurile lăsate, cu perdelele trase, cu lampa stinsă, poate or fi observat şi acest soi de adio al casei, conţinutul dulapurilor schimbat, uşi pe care mi-e frică să le deschid fiindcă nu ştiu ce găsesc după, mobile care făceau pe mortul ca să nu ne gândim la ele, dacă mi-ar arăta procesul-verbal pariez că aş citi şi nu e adevărat că din vina mea cei doi bărbaţi cu vaca de pânză au rămas singuri în piaţeta bâlciului, generalul chemând-o pe mama ca să-i citească procesul-verbal cu glas tare

— Ascultaţi aici mama stânjenită în rochia de duminică, încălţată cu pantofii pe care-i ţinea de secole lângă dulap, ca să fie purtaţi pentru prima oară în sicriu, căutându-si ochelarii în geantă, zăbovind

250

(cum o ştiu eu)

asupra cuvintelor pe care nu le înţelegea si grăbind lectura în speranţa să nu se înţeleagă că nu înţelegea, restituind procesul-verbal, încercând să mă apere

— Nu e posibil domnule atât de speriată, aţâţ de tremurândă, aţâţ de mândră de pantofii de mort, cu mine întrebându-mă dacă va avea bani să cumpere alţii ca să nu ajungă în Rai cu tălpile uzate, mama care se parfuma pentru doctor dintr-un tubuleţ cu două sau trei picături de apă de colonie care mi-a fost oferit în magazinul de cosmetice şi pe care i l-am lăsat de pomană, alegea poşeta cea mai puţin ponosită, îşi dădea cu o umbră de ruj pe buze şi rămânea uitată în sala de aşteptare, fără un protest, de la şapte dimineaţa până la sfârşitul zilei, asistenţa care-şi scosese halatul şi închidea cabinetul, îmbrăcată deja cu haina dând peste biata de ea în colţişorul ei de pe banchetă

— Încă mai sunteţi aici?

să mă plimb cu ea la Montijo departe de biserica Mântuirii, de Campo de Santana, de naşul meu cu o voce de mâini împreunate

— Micuţa mea Fătima departe de tăcerea de rămas-bun a

lucrurilor încremenite într-un adio pe care nu-l înţeleg, să mă plimb cu ea la Montijo auzind înecaţii în râu, bunicii difuzi care mă studiază intrigaţi, o întreabă cine sunt

— Cine-i asta?

căutând trăsături de-ale lor în trăsăturile mele, asemănări, înrudiri, îmi ridică bărbia ca să vadă mai bine aşa cum naşul meu ridica bărbiile comuniştilor ca să explice milostenia şi justiţia lui Dumnezeu, mă respingeau cu neplăcere

— Seamănă cu cei din partea bărbatului tău n-a moştenit nimic de la noi locuiau în piaţă înaintea mea, au cunoscut aceiaşi vecini, aceleaşi instituţii, aceleaşi zgomote ale clădirii dar

cu mobilierul abia cumpărat, sifoane de scurgere care funcţionau, ţevile intacte, acelaşi poştaş le înmâna cărţi poştale cu gravuri vechi, seri punctate de ceasul din bucătărie care acum nu merge, vreun disc strâmbat, vreun rău incurabil, amiralul îl împingea la o parte pe nasul meu

— N-avem timp de rugăciuni nevasta şoferului, care ajuta la servitul mesei în serile când venea ambasadorul să stea de vorbă cu noi, intra si ieşea din garaj cu un lighean cu rufe, ambasadorul a dispărut, militarii spanioli au dispărut şi ei, foştii poliţişti au plecat în Franţa, Maroc, Venezuela, schimbându-şi numele, angajându-se la cafenele, ca liftieri prin hoteluri, telefonau să ne prevină să plecăm, generalul

— Laşii s-o caut pe mama, să bat la uşă, să mă aşez, poate o fi loc pe sofaua, pe fotoliul tatei, pe banca din grădină, să-mi ocup locul la masă ca pe timpuri, întoarsă spre Cina cea de Taină, inelul şervetului cu numele meu în relief, Fâtima de ce Fâtima?

până ce biserica Mântuirii să mă contopească în noapte, ce-o să se întâmple cu surda când va sosi armata, peruca oranj, boala, zâmbetul, posibil să-i ia pe ceilalţi şi s-o lase în pace cu ceaşca ei de ceai, aprobând spusele scrinurilor

— Păi sigur dacă încercam să vorbesc cu ea, să mă interesez, să întreb

— Te simţi mai bine?

foarfecele grădinarului în curte îmi tăia cuvintele, le făcea să cadă din gura mea în felii inerte, silabe roz risipite pe covor şi ea porrivindu-si cuvertura pe genunchi

— Pardon? nu

— Păi sigur potrivindu-si cuvertura pe genunchi

252

— Pardon?

totuşi nu mie mi se adresa, nici soţului ei, nici Celinei, nici generalului, unei persoane pe care nu o vedeam, pe care la început nu am văzut-o şi pe urmă, uitându-mă mai bine, am găsit-o într-o ramă, o bătrână cu coadă albă si o carafă cu apă gazoasă, zahăr si cafea care striga

— Mimi de ce Mimi, de ce Fâtima, de ce Mimi?

aşa că nu i-am putut spune că astăzi totul mi se pare diferit si nu ştiu de ce, copacii, pensionarii în grădină, lacul unde frunzele acoperă cu pete negre ce mai rămâne din soare, oamenii la terase şi în jurul statuii, gesturi de martiri binecuvântându-mă în tăcere, ceva în toate astea asemănător cu o despărţire, un adio, o lipsă de intimitate între noi si lucruri, să-i spun că mă deplasez nehotărâtă printre obiecte ciudate, oare al meu e aragazul ăsta, maşina asta de spălat, fierul ăsta de călcat, arlechinul cocoţat pe hotă încurajându-mă, n-am putut să spun despre sticluţele de ulei şi oţet cu ţărăncuţe de porţelan a căror pălărie e capacul iar braţul cu coşuleţul toarta, se ştie care dintre ele conţine ulei fiindcă şorţul s-a spart, să-i spun că între mine şi bărbatul meu, că între mine şi naşul meu, că nu e din amor, că nu e fiindcă ţin la el, că mi-e teamă, că militarii spanioli şi foştii poliţişti si ambasadorul american au plecat, că dacă ne uităm în jur şi peste puţin timp, înţelegând mai bine, o să ne uităm în jur singura persoană care va fi cu noi e mama în picioare într-un colţ al camerei stânjenită în rochia ei de duminică, în picioare cu pantofii pe care-i păstra ca să-i încalţe în sicriu, singura persoană care rămâne e mama căutându-si ochelarii în geantă ca să se uite la o vacă de pânză, urmărită de-a lungul răzoarelor de nişte militari din guvern, şi care tocmai a căzut lângă zid cu noi două, fii atentă, cu noi două, dumneata si cu mine, cu noi două, fii foarte atentă, înăuntru.

253

23

Sigur că mă duc la coafor ca să fiu frumoasă di-seară când o să mă ia unchiul meu în braţe în salon şi o Să mă ridice mai sus decât ceilalţi

— Să zbori Celina să zbori ca să descopăr ce locuieşte deasupra

dulapurilor, lucruri pe care ei nu vor să le ating, lampa de petrol, medicamente, undiţe de pescuit, revolverul căruia îi lipsea trăgaciul şi obişnuiau să-l tină jos până în ziua când bunica a alergat spre mine scăpând din mână cuţitul de curăţat solzii de peşte, cu gura şi ochii cum nu-i mai văzusem niciodată, mi-a dat cu toată puterea peste mână

— Nu te atinge de asta Celina şi după ce m-a bătut m-a îmbrăţişat printre lacrimi li-pindu-şi obrazul de al meu şi oferindu-mi caramele, ăsta fiind modul celor mari de a-şi cere scuze

— Promite-mi că n-ai să te mai atingi niciodată de asta Celina

(mai târziu am aflat că mulţi ani înainte de a mă naşte bunicul s-a dus în curte si într-o clipă lămâii s-au cutremurat şi mierlelor le-a trebuit o săptămână până să revină, revolverul a căzut într-o baltă de la ploaie, cică după detunătură tăcerea a fost atât de mare încât)

a trebuit să smulg caramelele cu unghia ca să pot răspunde cu gura plină

— Promit

învelite în staniol roşu şi hârtie transparentă, netezeam uşor staniolul ca să nu-l rup, îl duceam la şcoală într-o carte, colegele invidioase

— Dacă mi-l dai pe cel în dungi îl rog pe tata să vii cu mine duminică la plajă automobile vechi accidentate între dune şi şosea, noi pe bancheta din spate, foarte plictisite, sub umbrele, damigene, prosoape, coşuri cu merinde, dacă întâmplător cântam adulţi cu chei franceze si pete de ulei până la picioare apăreau la fereastră şi ne cereau, furioşi, să tăcem, dacă râdeam de nasurile lor pătate ne priveau pieziş gata să ne strângă de gât, dacă mamele colegelor mele deschideau gura taţii se aşezau la volan cu atâta avânt că arcurile începeau să danseze, răzuind cu zăpăceala degetului mare un defect al claxonului în timp ce marea şi pinii protestau în jur

— Dacă te pricepi atât de bine du-te tu astfel că duminicile de plajă erau fum, vapori de ben-/ină, etalare de inele de cauciuc şi piese metalice picurând stropi negri, implorările mamelor reduse la un şoptit des-pieptănat şi speriat din care lunecau bretele, distribuin-du-ne sandvişuri aproape doar din pâine ca să stăm cuminţi

— Pentru Dumnezeu uită-te la copii înapoindu-ne acasă noaptea, cu Auto-S.O.S. remorcandu-ne maşina de un cârlig, la un moment dat nu mai erau faruri nici sosea nici parapete nici trunchiuri

nici ochi roşii de animale ţâşnind pe asfalt, nu reîncepeam să existăm decât în uşa casei când mă smulgeau fără milă din-tr-o linişte imensă, vocea unchiului meu foarte departe, dintr-o lume unde refuzam să intru şi eu

— Ajutor corpul meu zdruncinat pe scară în sus dând drumul zdrenţelor de somn cu care încercam să mă acopăr

— Fetiţa asta e ca plumbul un genunchi adormit, cineva care mă descheia jupuin-du-mă fiindcă stofa făcea parte din mine bluza pe spate, culorile lui Mickey Mouse se amestecau pe etajeră, lumina îmi tăia pleoapele cu bricege de acid, îmi zvârleau gleznele în pat strivindu-le cu turnichete sau degete turnichete care-mi furau încă şi mai mult din somn

— Stai cuminte certitudinea că sunt alcătuită din mai multe pentru că o parte din mine voia să plângă si nu putea, altă parte a încercat să fugă şi au prins-o din urmă, lumina a pierit, Mickey Mouse a pierit, coatele care-mi apăsau pieptul s-au îndepărtat

— Gata mi-am vârât nasul în perete, am tras perna peste cap, mi-am simţit căldura si am redevenit una singură, marea a lucit o clipă şi s-a evaporat imediat transportată de Auto-S.O.S. care se îndepărta în lungul străzii şi pe urmă totul lichid şi călduţ, şi pe urmă nimic, dacă-mi smulgeam caramela de pe cerul gurii şi apropiam degetul bunica se dădea înapoi speriată fixându-l ca şi cum ar fi fost o şo-pârlă sau un guşter

— Du-te repede să te speli pe mâini Celina că umpli casa cu zahăr degetul meu, ce nostim, un rahat de degeţel îi teroriza pe adulţi, îl plimbam ridicat ţanţoş prin casă şi ei fu-gărindu-mă

— Ce-i asta?

dându-se înapoi şi evitându-mă, mama, unchiul meu, inclusiv tata refugiindu-se în tăcere cu ziarul şi totuşi bineînţeles că mă spăl pe mâini şi mă duc la coafor ca să fiu frumoasă diseară, o rog pe Elisabete să-mi facă mese şi să le ascundă pe cele albe, refuz să mă ridic cât timp ridurile celor patruzeci de ani, pe care ea le numeşte de expre-

sie, nu vor dispărea sub cremă, îmi pun bluza neagră, cerceii lungi, ciorapi închişi la culoare ca să ascund celulita, varicele şi striaţiile de care Elisabete se jură că nu există

— Care striaţii dona Celina?

şi eu văd bine că am, e suficient să mă uit, să contractez muşchii,

să strâng puţin pielea nici nu trebuie mult dacă Mickey Mouse ar fi aici, şi slavă Domnului că nu e, ar striga imediat, idiotul

— Bătrână sforărească f ăcându-si vânt în bătaie de joc, grădinarul îndreptând narzii, şoferul cu mâinile în buzunare la intrarea în garaj, leii din ipsos cu gurile deschise, urâţi ca naiba, decorând scările, surda sub peruca oranj

— Păi sigur generalul, amiralul, părintele episcop oferindu-mi scaune cu graba aceea amabilă a bărbaţilor, plină de pişcături şi vorbe grele ascunse, dacă aş fi adus revolverul bunicului, chiar fără trăgaci, le-as fi redus la tăcere complimentele într-o clipă

— Stimată doamnă

Mickey Mouse de acord cu mine printre hohote în falset, desemnându-i cu gheruţa lui de pluş

— Cretini asociatul soţului meu luându-mă de talie sub pretext că mă conduce spre bar, peruca oranj ne urmărea cu o simpatie indulgentă lipsită de interes, de gelozie, de ranchiună

— De ce nu răspunzi la telefon Celina?

atâtea persoane şi niciuna care să mă ia în braţe şi să mă ridice mai sus decât ceilalţi până rămâneam lângă tavan descoperind ce locuieşte pe dulapuri, insecte uscate, cioburi de sticlă, un deşteptător stricat, toate acelea sfeşnice scrumiere pahare cupe pe care servitoarea le sparge şi se grăbeşte să le ascundă la fel cum vâră gunoiul sub covoare, nimeni care să

mă ia în braţe şi să mă ajute să zbor, Elisabete încearcă, fata de la depilare încearcă, pedichiurista încearcă

— Pe sănătatea mea dacă nu păreţi mai tânără decât mine dona Celina mâini de copil, gâturi netede, cefe elastice, un pufuşor infantil pe obraji, pe vremea când semănăm cu ele în fiecare zi mi se aducea un buchet de flori la societatea de asigurări, nu se vedea portarul în spatele buchetului înaintând spre mine, invidia mamei când soseam acasă (— Cine ţi-a dat astea fată?)

îmi proba rochiile într-ascuns în speranţa să-i vină şi şoldurile făceau să crape fustele, singurul meu parfum gol, tubul rujului fără nimic, era de ajuns să mă uit la ea ca să înceapă să ţipe, posedată de răutatea anilor – N-am fost eu trântea uşa camerei si tata se scula din ziar, dacă aş fi putut-o spiona aş fi văzut-o lucind de tuburi întinzân-du-şi pielea feţei cu palmele, înlocuia sprâncenele cu trăsături

de creion tot mai subţiri, îşi mărea pieptul cu vată de la farmacie de se zăreau tampoanele în intervalul dintre nasturi, arunca buchetele mele de flori la gunoi ascunzând cu buzele dinţii care-i lipseau

— Nişte verze unul din ei chiar în faţă care o împiedica să zâmbească, se aşeza la masă acoperindu-şi gura cu mâna arătând spre garoafe cu o strâmbătură din nas

— Mai bine să nu-ţi dea nimic decât porcăria asta de buchet stând la oglindă cu spatele la mine, ne întâlneam pe sticlă deasupra periilor si pensetelor, o fotografie a mea bebeluş cu un lănţişor de aur la gât iar sub fotografie scrisul ei Celina noastră la şase luni, ochii pe care îi am la fel cu ai ei, acelaşi format, aceeaşi culoare, când mergeam la cumpărături poruncea

— Să nu-rni spui mamă dacă greşeam şi spuneam mamă comenta imediat 258

— Copiii ăştia noi privindu-ne pe sticlă deasupra periilor şi pensetelor, ea deodată cu atâta frică de moarte şi pe sub tăcere

— La-mă în braţe nu vârsta o speria, ci moartea, să rămână singură noaptea si vântul ăsta oribil prin plopi, unele cadavre dispar din cimitire cine ştie unde, şi atunci bărbia lăsată în jos c n a animalelor obosite

— Nu mă lăsa să mor sunt atât de uzată nu sunt poate că aveam amândouă chef

— Pleacă de aici să ne îmbrăţişăm în odăiţa strâmtă unde resturile parfumului meu dansau

— Lasă-mă pleacă de aici doctorul m-a asigurat că chestia asta la ochi e cataractă închipuie-ţi *e* evident că nu-i cataractă boală de oameni bătrâni cu un picior în groapă asta mai lipsea cataractă întotdeauna e aşa primăvara cu schimbarea vremii când i-am pomenit de polen a fost de acord mi-a prescris nişte picături dimineaţa şi seara asociatul soţului meu luându-mă de talie sub pretext că mă conduce spre bar

— De ce nu răspunzi la telefon Celina?

surda urmărindu-ne cu o simpatie indulgentă lipsită de interes, de ranchiună, de gelozie, peruca oranj era cea care mă chema

— Apucă nu bolnava spunea asta, s-o îmbrăţişez pe mama în odăiţa strâmtă, să vorbesc cu oglinda despre riduri de expresie, striaţii, celulita, varice, să vorbesc cu mine însămi cu spatele la mine în odaia acum enormă, cu perdele fără pete, călcate, curate, să întind pielea de

pe obraji, să clipesc, să mişc gura, să încerc un zâmbet, să ridic o a doua oglindă ca să-mi examinez profilul, o guşă de curcan care-mi îngroşa gâtul, corzi de tendoane, semnele pe care le-am descoperit de câteva luni lăbărţându-se pe mâini, cineva trebuie să ştie de o pomădă, un elixir, o loţiune, un săpun

259 |

care să le spele, iau un comprimat ca să dorm, mă culc si mâine a trecut, dacă se întâmpla să mă lovesc unchiul meu căuta nişte prăfuleţe invizibile în buzunar cu largi gesturi teatrale, le scotea cu o grijă imensă ca să nu se risipească pe jos, desfăcea şi strângea degetele peste locul care durea producând cu limba un zgomot efervescent, anunţa

— Nu mai doare şi chiar nu mai durea, adică poate mai durea un picuţ, suficient ca să scoată prăfuleţele invizibile din buzunar pregătind cu limba zgomotul efervescent care era partea ce mă interesa cel mai mult din miracol, să comprime gingiile şi să strângă obrajii

— Ţţţţ mă găsea făcând în tot locul desfăcând şi strângând degetele alinând suferinţa din lume, unchiul meu mă împiedica aşezându-mă pe celălalt genunchi şi aplicând o doză suplimentară de consolare şi întărire a curei, argumenta că tratamentul, pe bază de pene de serafim măcinate, în afară că era greu de obţinut mai era şi foarte scump, nici nu-ţi închipui cât e de dificil să convingi un înger să-si smulgă o pană, dacă cineva nu ştie s-o folosească aşa cum se cuvine se destramă în văzduh, o risipă

— Când ai să fii mare îţi las dacă as avea acum aş trata-o pe mama

— A trecut as trata-o pe surdă, i-aş vedea părul crescând într-o clipă si nu numai părul, culorile revenind, podoabele morţii gonite în stradă, oxigenul restituit centrului medical, patul de spital dus în pivniţă, să mă apropii de generalul pe care ambasadorul, militarii spanioli şi foştii poliţişti îl abandonau, întrebându-l pe amiral ţinându-i haina, fără pistoale, mitraliere, bombe, schimbând zilnic casa spre a se ascunde de armată

— Şi acum?

260

tresărind dacă suna cineva la uşă sau telefonul si brusc am văzut ochii tatei într-ai lui, aceeaşi teamă animalică, sufocarea, tuşea, am

deschis geanta în căutarea prăfule-ţelor invizibile cu gândul să-l ajut – Nu mai doare în fiecare zi un buchet de flori pe care celofanul îl fă-i. ea mai frumos, mai scump, domnul în vârstă, prieten Je-al directorului, în faţa mea, colega care-şi făcea unghiile cu pensula cu o lacrimă albă de ojă vibrând, contabilul îşi împingea ochelarii cu degetul mijlociu, în loc să-i răspund domnului în vârstă nu reuşeam să mă desprind de picătura care se îngroşa, să întind braţul şi s-o împiedic să cadă, să pun un şerveţel de hârtie dedesubt, să previn

— Rita dar dacă aş fi spus Rita colega s-ar fi speriat şi picătura

(viaţa mea, nu ştiu de ce, era evident că depindea de acea picătură)

s-ar fi lăţit ca o stea pe masă, să-i iau sticluţa, să răsucesc pensula, să mă salvez, în clipa când mă sculam un nou buchet de flori mai mare ca celelalte, funda mai strălucitoare şi mai apretată, s-a ivit pârâind petale între mine şi domnul în vârstă împiedicându-mă să urmăresc picătura, ochelarii contabilului, împinşi cu degetul mijlociu, urcau în lungul nasului, ajungeau la frunte

— Vreţi să luaţi prânzul mâine cu mine domnişoară?

se pierdeau în păr, se dezlipeau de la urechi, se dădeau înapoi în afara capului, cădeau pe spate cu acel zgomot de insectă al lucrurilor uşoare pe jos, peste mulţi ani nu mulţi nu disting titlurile revistelor, ezit când trec strada, o distanţă ameţitoare între bordura trotuarului şi caldarâm, pantoful pipăind aerul orbeşte, peste mulţi ani dacă nu-s atentă o să locuiesc singură într-o pivniţă, Mickey Mouse transformat într-o zdreanţă murdară, ferestrele înţepenite, becul de la bucătărie spart, curenţii de aer combătuţi

261

i,"

cu bucăţi de şal, săptămâna următoare o rochie, o a doua rochie, un inel, cărţi de vizită, cu o linie barând profesia, Cu salutări de la, mama se închidea în cameră

— Vin imediat încercându-le înaintea mea, faţa ei, zâmbetul imobil în uşă care mă durea

— Ce faci?

le ducea la băcănie, la măcelărie, vorbea tare la cafenea în speranţa să fie remarcată dar niciunul dintre bărbaţii de la bar nu era unchiul meu, dacă ar cunoaşte-o pe Elisabete

— Celulita nici gând ce n-aş da eu să am un asemenea corp

dragă doamnă restaurante cu meniurile pe franţuzeşte, farfurii de care se apropia un chibrit şi nu rămânea şorici ars, aşteptam să înceapă el ca să înţeleg care furculiţă, oberul comanda platourile din sprânceana dreaptă, să-mi ascund pantalonii sub faţa de masă, lăsând la garderobă jacheta în carouri eram atentă la celelalte jachete, stofa, croiala, culorile si mi-era ruşine de a mea, să răspund la întrebări cu tăceri de gură plină, la masa de seară când palma s-a aşezat peste mâna mea n-am îndrăznit să mi-o retrag, simţeam greutatea, degetul mic dedesubt şi deasupra între inel şi încheietură, când palma s-a ridicat ca să iscălească nota de plată mi-am pus mâna în poală, asociatul îşi bătea joc în spatele şervetului de cealaltă parte a mesei, să iau revolverul fără trăgaci, să mă descotorosesc de bunica si dacă nu mă vor bate şi revolverul n-o să cadă într-o baltă de la ploaie

— Nu te atinge de asta Celina să-i văd gura deschisă, surprinderea, lămâii cutremu-rându-se, mierlele cărora le-a trebuit o săptămână până să se întoarcă, se zice că după împuşcături tăcerea e atât de mare că se aud lămâile pe jos, generalul întrebându-l pe amiral

— Şi acum?

262

toţi cu perucă oranj ca surda, câte mesaje de ieri pe robot

— De ce nu răspunzi la telefon Celina? toţi cu perucă oranj, generalul, amiralul, părintele episcop, nepoata părintelui episcop *ceva ca o despărţire astăzi* surda atentă la pini, nu se simt liliecii nici crengile dar se simte vântul, bunicul vârându-şi ţeava în gură, îngropat fără slujbă nici cruce în spaţiul verde unde erau îngrămădiţi păcătoşii fără iertare pe care preotul refuza să-i slujească, nici măcar o dată, nici măcar un nume, conuri de pământ, dacă mâine o să ne găsească în ce va mai rămâne din casă ce-o să facă cu noi, bluza mea neagră, bijuteriile mele, nu se simt liliecii nici crengile, nu se zăreşte şoferul, menajera o să-şi găsească salariul pe trei luni sus pe microunde, m-am gândit să-i las un mesaj pe caiet

(caietul şi pixul tot pe microunde şi bani pe caiet, dacă trebuie pregătit ceva se pune pe bancheta dintre microunde şi grătar, uneori s-ar zice că formăm o pereche noi două cu codurile, mesajele şi semnele pe care ceilalţi nu le înţeleg, de Crăciun îmi oferă cadouri stânjenitoare, în general un bibelou atroce, gazele, nimf e, un mexican stând pe vine, două fete în costum de baie susţinând un ceas de plastic pe care trebuie să le expun în vitrina din salon ca să nu se ofenseze,

dorind să se spargă repede şi nu se sparg niciodată, întotdeauna se sparge ce-mi place, plictiseala de a ascunde acel calabalâc în oficiu când primesc vizite, plictiseala să nu uit să le pun la loc în vitrină de cum pleacă musafirii, dacă se întâmplă să nu-mi amintesc o s-o facă ea pentru mine strigându-şi ultragierea aprin-zând luminile, salonul în întuneric şi vitrina trimiţând scânteieri de altar unde gazelele, nimfele, mexicanul pe vine şi fetele în costum de baie, gigantice si tiranice, anulându-mi cristalele, mă acuză că le dispreţuiesc cu o bosumflare ostentativă, exhibând detalii artistice pe care nu le observasem, de exemplu că gazelele au ochi albaştri, de exem-

263

Siis piu că pe pieptul nimfelor e o urmă de lapte, de exemplu că fetele cu ceasul posedă fiecare câte un dinte de aur, simetric, zâmbăreţ, înspăimântător)

m-am gândit să-i las un mesaj pe caiet, am muscat capătul pixului, am început să scriu

Dona Alice am şters, am început să scriu

Dona Alice aş vrea să-ţi mulţum am şters din nou gândindu-mă că dacă menajera îl va arăta armatei se va înţelege că eu am fost cea

Dona Alice as vrea să-ţi mulţumesc pentru felul cum ai lucrat pentru mine în anii aceştia drept care am rupt foaia, am ars-o în spălătorul de vase, am dat drumul la apă pentru ca scrumul să dispară în-vârtindu-se în chiuvetă în sensul acelor de ceasornic, am curăţat petele de fum cu partea mai aspră a buretelui, am aliniat cadourile la loc de onoare pe raftul din mijloc împingând cristalurile în fund, am aprins becul din vitrină ca să înlocuiesc scrisoarea *nu vârsta o speria ci moartea* şi am lăsat lumina aprinsă plecând astfel că în salonul întunecat gazelele, nimfele, mexicanii pe vine şi fetele în costum de baie erau singurele obiecte vii într-un deşert de beznă cu ceasul de plastic fiecare cifră într-un ton diferit, pe cuvânt nemişcat la ora sase, cu autoritatea de nezdruncinat si definitivă a ceasurilor oprite care ne obligă să fim de acord cu ele, măcar dacă dona Alice, după ce îl va compara cu propriul său ceas si le va duce pe amândouă la ureche de parcă viitorul şi timpul ar fi o chestiune de arc, nu l-ar lovi uşor peste cadran ca să-l pornească iar, putea perfect să nu fie atentă la praf nici la pete nici la grăsimea de pe tacâmuri dar afirmaţiile arbitrare ale mecanismelor însemnau pentru ea ceva papal, o axiomă divină, o forţă de dogmă, sosea la trei si dacă eventual rămânea până după şapte

prevenea pe caiet am stat mai mult cu patruzeci şi trei

264

de minute coniţă, adunând minute cu minute până câştiga o zi

Mâine am doctorul şi nu vin pentru că îmi datoraţi o zi si, subliniind această frază, un şir strâmb de minute acumulate împreună cu indicarea săptămânii, o pagină întreagă de eternităţi minuscule pe cuptorul cu microunde, eu care n-am înţeles niciodată inconstanţa timpului uneori atât de rapid şi alteori nesfârşit de lung, riduri de expresie, celulita, striaţii, varice, să nu-l socotesc în ani, să-l socotesc în şedinţe la dentist, menstruaţia care începe să lipsească, cum să rămâi atrăgătoare după cincizeci, maturitatea adevărata plenitudine a femeii, în anexă douăsprezece exerciţii simple şi eficiente care redau tinereţea arterelor, Afrodita aparatul demontabil care se poate ţine sub pat, unsprezece mii cinci sute de *escudos* plus cheltuielile de expediţie, elimină grăsimea nedorită, rambursare integrală în caz de nereuşită, Venus cunoscutul institut italian vă dezvăluie gratis secretul sânilor tari, ora şapte era când sosea unchiul meu, sunt momente când cer să se pună faţa de masă de in, sfeşnicele, vinul spumant, două tacâmuri la masă pentru că unchiul meu trebuie să vină dintr-o clipă într-alta, mama fericită, Mickey Mouse fericit, apartamentul, nu ştiu de ce, altfel, bunica pândind de lângă aragaz îngrijorată din cauza tatei, mirosul apei de colonie despre care abia mulţi ani mai târziu am înţeles că era ieftină, îşi lăsa servieta şi ziarul pe ladă şi înainte de a saluta pe oricine

— Să zbori Celina să zbori cadavrul bunicului nu se afla în curte, doar lămâi şi vrăbii, sughiţurile găinilor domolindu-se o dată cu noaptea, sunt momente când aprind sfeşnicele până ce fitilurile mor pe arabescurile de argint, aduc cina rece din bucătărie, pândesc sub faţa de masă si niciun genunchi nu atinge alt genunchi sub masă, niciun copil cu fundă pe creştet

265 l

’• fes’» • • » ’_.» • ..

azi mă duc la coafor ca să fiu frumoasă, niciun rid, niciun fir de păr despicat, o fată mai tânără decât Elisabete Sandra Caria nicio fetiţă nu se uită la mine strângând la piept cutia cu viermi de mătase, cea care îndreaptă asupra mea revolverul fără trăgaci şi tăcerea rămâne atât de mare că

Dona Alice aş vrea să-ţi mulţumesc pentru felul

nu

Dona Alice îmi iau rămas-bun generalul, amiralul, asociatul soţului meu, părintele episcop, nepoata părintelui episcop, dona Alice nu scriu asta dar mi-e atât de frică, vântul printre pini si la ora nouă nu şapte ca pe ceasul de plastic, la nouă, am certitudinea că surda mă aprobă, acceptă, e de acord cu mine, nu există militari spanioli nici foşti poliţişti care să supravegheze şoseaua, unchiul meu lăsa servieta şi ziarul pe ladă si înainte de a saluta pe oricine mă lua de talie şi mă ridica mai sus decât ceilalţi, mobilele acolo jos si şcoala si supa de dovleac cum umple gura cuvântul ăsta, dovleac dovleac care trebuie mâncată ca să nu-i jignesc pe săracii care nu au nimic

— Bieţii de ei fără supă săracii şi tu nu mănânci Ce-lina dacă întindeam mâna spre fructieră bunica mă apuca de braţ

— Cui nu-i e foame de supă nu-i e foame nici de piersici după înclinarea corpurilor eram sigură că pantoful mamei si pantoful unchiului meu, tata a lăsat să cadă şervetul si si-a dat scaunul înapoi ca să ajungă la sticla de roze, faţa bunicii a încetat să se schimbe, tata a turnat vin roze în pahar, a sprijinit ziarul si a continuat să citească, dacă m-aş duce în vestibul ca să pândesc pinii aş observa vântul, o lanternă printre crengi, femeia cea grasă mergând 266

în urma şoferului, făcea trei paşi, se oprea să-şi tragă sufletul, reîncepea, sunt sigură că surda ştia de detonator la fel cum sunt sigură că tata ştia de mama şi unchiul meu

— Canalie am lăsat vitrina luminată plecând astfel că în sufragerie gazelele, nimfele, mexicanii pe vine si fetele în costum de baie, am apăsat atât de tare pe caiet încât chiar dacă am rupt foaia se puteau citi cuvintele pe pagina următoare

Dona Alice aş vrea să-ţi mult mai clare şi mai lizibile decât dacă ar fi fost chiar scrise, m-am gândit să mă întorc în casă, să rup foaia, s-o ard în spălătorul de vase, să curăţ spălătorul de vase cu partea mai aspră a buretelui, pagina aceea şi următoarea astfel încât să ascund complet mesajul meu, să intru în apartamentul cufundat în întuneric cu excepţia gazelelor, nimfelor, mexicanilor pe vine şi fetelor în costum de baie ridicând ceasul de plastic încremenit la ora şapte, să vâr încetişor cheia în broască, să umblu în vârful picioarelor în lungul coridorului recomandându-i lui Mickey Mouse

— Nu spune nimic să dau peste servieta şi ziarul unchiului meu pe ladă, mirosul de apa de colonie, umbra lui căutându-mi patul

— Celina degetele care încercau să mă găsească în cearşaf

— Celina ochii care încercau să mă distingă pe pernă

— Celina mirându-se de luxul dulapurilor, comodei, perdelelor, de absenţa urşilor şi a iepurilor mei pe etajeră, girafa, hipopotamul, gorila, umblând din încăpere în încăpere întrebând de mine

— Celina văzându-mă cu părul coafat si bluza neagră fără să mă recunoască, atât de drăguţă cum n-am fost niciodată şi fără să-mi dea atenţie, ocupat să caute un copil lipsit de orice

267

ifff graţie căruia îi căzuseră incisivii de lapte, cu genunchii juliţi şi cu frică de întuneric ca să se plimbe cu el, cu bicicleta, în grădina de la Campo Grande, amândoi înde-părtându-se pedalând către lac ca si cum eu n-aş exista, indiferenţa lor faţă de mine, conversând unul cu altul până nu-i mai puteam vedea.

Când tata a făcut tromboza s-a împărţit în două persoane şi niciuna nu era el: umerii s-au deplasat în sensuri opuse, mâna dreaptă a făcut loc unor degete de copil, aşezate pe genunchi într-o pace adormită sub mâna stângă uriaşă şi bătrână, jumătate din obraz, dezinteresată, s-a retras fără să mă vadă în timp ce jumătatea de alături se dezorbita de furie trăgând toată gura spre sine, ridurile de pe faţă deviau dinţii cu o supărare egoistă, una dintre pupile enormă, rotundă, mă privea vociferând ce ştiu eu ce descentrată din pelicule concentrice, clopote de sticlă nu de neplăcere, de spaimă, pantofii băteau în podea castaniete de frică, jumătatea căreia îi reveniseră buzele reuşea un cuvânt

— Fată pe care pantofii îl acompaniau într-un morse dezarticulat, în timp ce eu căutam în jur fără să ştiu cui i se adresa pentru că tatăl meu nu e acesta cu excepţia părului şi a verighetei, costumul se golise de oase, picioarele posedau consistenţa manechinelor de vitrină care pierzându-şi lustrul se fărâmiţau în fragmente de ipsos, barba nera-să îl făcea sticlos de muşchi, ditamai ceasul, semănând cu al lui şi totuşi prea mare pentru încheietura mâinii, marca fals ora exactă ca să mă convingă nu convingea că tatăl meu era acel vid disperat căruia îi lipseau gingii

269

— Fată mama, păcălită de vicleniile ceasului, se apropia cu supa

— Vino încoace Simone îi prindea de gât bucata de prosop de baie care acoperea fereastra, mâna uriaşă tremura, unul dintre pantofi spânzura în aer, secundarul se învârtea cu opinteli, mama apropia

lingura de jumătatea pacificată, jumătatea supărată combătea supa care picura din bărbie inundând gulerul

— Fată ca si cum rostirea lui

— Fată ar fi fost un tic, nu o chemare, ceva ce gura ştia pe dinafară neştiind ce este, îi dădea tatei dreptul la un ansamblu de parcele disparate contrazicându-se, amestecân-du-se, nerecunoscându-se una pe alta si în care cuvântul

— Fată n-ar fi fost decât rezultatul unei combustii întâmplătoare, din când în când mărul lui Adam sărea înainte după o lingură de supă si se închidea într-o contracţie neaşteptată, pupila rotundă se liniştea câteva clipe şi reîncepea apoi să crească, mama strălucind de bucuriile victoriei

— A înghiţit se grăbea să insiste cu supa crezând că va obţine consimţământul unor porţiuni din tata

(si care nu erau tata ci fragmente de străini reunite de cineva la nimereală, nu puteau să fie tata fiindcă tata nu spunea niciodată

— Fată spunea

— Eh spunea

— Tu aici spunea

— Simone

în caz că îmi cerea bani cu împrumut sau îl găseam dând târcoale sertarelor mele si chiar şi aşa acel

— Simone nu însemna

— Simone însemna

— Ce cauţi aici pleacă piei din ochii mei în timp ce-şi vâra monedele în buzunar fără să-i pese de mine, o dată cerceii, cu altă ocazie mica medalie de la prima împărtăşanie, în ajunul Crăciunului colierul pe care l-a lăsat mătuşa mea, am colindat toate casele de amanet în speranţa să dau peste el în vitrină, nişte turmaline micuţe pe care le adoram şi închizătoarea argintată)

aşadar mama se grăbea să insiste cu supa crezând că va obţine consimţământul porţiunilor despre care bănuia că erau tata iar mărul lui Adam încremenit, morcovul coborând între guler şi gât, pupila alienată în beatitudine, lingura se poticnea de o perdea de dinţi, pene de papagal scuturându-se storcând un

— Fată şi culcându-se apoi imediat într-un orgoliu mecanic deoarece

— Fată nu însemna nimic, n-a însemnat niciodată nimic, a trecut pe lângă mine ca mica medalie de la prima împărtăşanie pe care aş putea s-o vând azi sau mâine ca să contribui la cumpărarea cafenelei din Espinho, potrivindu-şi pălăria si poruncind

— Taci fără să mă fi plâns măcar, mama se prefăcea că nu observă, cumătră mamei care venise pentru un model de tricotaj cu nasul în andrele, uşa s-a trântit zgâlţâind geamurile şi s-a deschis iar pentru că broasca nu funcţiona cum trebuie, autobuzele s-au rostogolit în odaie până când mama le-a dat afară cu un brânci în balamale şi o răsucire a cheii şi acum nici

271 l

— Eh nici

— Tu aici nici

— Taci doar mânuţa de copil depusă pe leagănul genunchilor, doar jumătăţi dintr-un străin luptând pentru luarea în posesie a limbii, jumătatea învinsă dându-se înapoi, jumătatea învingătoare incapabilă să domine buzele care scăpau pe obraz formând un rid de murmure gemete şi cute care se cristalizau într-un

— Fată neaşteptat, am vrut să-i răspund, nu lui tata, ci porţiunilor susţinute de nişte sârme precare

— Nu sunt fata dumitale conştientă de garaj, de mirosul benzinei, de salteaua pe ciment, de cearşafurile asprite de fum, de uleiul care se oglindea într-un pătrat de cer dens, înnoptat, fără nimic comun cu cerul de afară, prietenul meu transportând saci şi valize la furgonetă, dacă l-aş fi prezentat tatei ochiul paşnic nici n-ar fi observat, pierdut în presupuneri distrate, dar ochiul feroce ar fi crescut spre mine si m-ar fi înghiţit aprobat de pantofii care trepidau pe podea, mama a închis uşa camerei şi a stat de vorbă cu noi în bucătărie, toţi trei fără să avem loc între scândura de călcat şi aragaz, patru, cinci tangerine şi nişte mărar semănat într-o cutie de biscuiţi pe pervazul ferestrei, izuri de untdelemn, friptură rece si cremă de ghete, un fluture frecându-şi antenele pe spălător, mama pândind spre coridor cu teama ca fragmentele dispersate să nu se adune la un loc ca să ne muştruluiască

— Eh mânerul uşii se rotea, paşi inegali, pantofi bătând unul după altul în podea, sperietoarea asimetrică schiopătând spre noi ameninţându-ne în costumul gol

— Tu aici

272

tăceri de rău augur întrerupte de o tuse înecată, fluturele îşi mişca picioruşele suflecând mâneci invizibile, da-că-i atingeam aripile degetele se vopseau de un prăfuleţ mătăsos, în luna mai urcau cu zecile din pietrele negre ale canalizării, nu o dată l-am găsit pe tata stând pe vine în canal si fumând, numărând monedele pe care mi le şterpelise, mărarul din cutia de biscuiţi avea nevoie de apă, tangerinele de pe raft se scofâlceau veştejindu-se, robinetul de la spălător se prelungea într-un tub de cauciuc crăpat, mama către prietenul meu, încet, de teamă să n-o audă odaia

(o cămăruţă cu balcon spre gara Alcântara, au acoperit canalul, au ridicat clădiri şi trenurile au dispărut, mi-a-mintesc de vapoarele pe fluviu şi că mă lăsau să mă dau cu ruj la carnaval, să-i observ pe beţivii deghizaţi în femei trimiţându-şi bezele în tavernă, sâni imenşi, coapse exagerate, baticuri pe cap, poliţia gonind râsete, efuziuni, îmbrăţişări

— Circulaţi circulaţi singurul lux era căruciorul pentru servit ceaiul dar îi lipsea o roată, puneam un carton îndoit ca să nu danseze)

mama umbla în vârful picioarelor până la uşă, se apleca adulmecând silabele aruncate la întâmplare, câte gemete ar fi necesare ca să reuşească un

— Fată revenea la bucătărie uitându-se înapoi, în timpul fluxului Tejoul se împotrivea cu plângeri de ral, mama cu un firicel de voce corectând poziţia tangerinelor

— Ce vrei dumneata de la Simone a mea?

(la carnaval beţivii deghizaţi în femei îmi gesticulau din stradă

— Cu bine graso nu că ar fi fost adevărat, poate voinică, nu grasă, dar de invidie că nu au un cărucior pentru servit ceaiul ca al nostru, atât de perfect că ţi-era milă să pui bibelouri pe el, oameni modeşti, docheri, muncitori, mult mai prejos

273

decât tata, ghemuit în sine pe pietre, care înainte de pensionare a fost curier la Primărie, nu grasă, care grasă, voinică, doctorul a explicat pe un desen cu săgeţi

— Glandele înainte de clădirile astea noi balconul spre gara Alcân-tara, vapoare, fratele tatei a murit de friguri la Macao)

prietenul meu fără să înţeleagă misterele camerei, pantofii, plămânii, mama, nu mi-am adus aminte să curăţ bucătăria, să aerisesc aragazul, să pun vesela în dulap, m-am rugat ca niciun gândac să nu

treacă pe sub volanul cuverturii de pat fără să-mi închipui că soarta mea erau pneuri uzate, carburatoare, baterii, să servesc la masă si să mă încurc în platouri când cina ambasadorul, eu care n-am fost niciodată servitoarea nimănui, s-o văd pe surdă aşezată pe terasă ridicându-se zâmbind de parfumul narzi-lor ca o sfântă în *extaz,* comuniştii în aşteptarea furgone-tei între garaj si parapet, tot mai puţini americani, mai puţini foşti poliţişti, mai puţine gărzi spaniole, de fiecare dată când prietenul meu lucrând mai puţine ore cu deşteptătoarele şi firele, aproape nicio maşină sosind noaptea, farurile luminau creanga de stejar de la ferestruică, mă trezeam în mijlocul unui vis gândindu-mă să fug nu la mama, bineînţeles, ci acolo unde *sa* nu se ştie cine sunt si nici tata să nu-mi şterpelească bani dând târcoale sertarelor mele

— Eh

să mă angajez la o pensiune, o prăvălie, o fabrică, un bar din Madrid, mi-aminteam de cafeneaua din Espinho şi mă înseninam, generalul

— Şi acum?

prietenul meu încercând să înţeleagă sunetele înmuiate, pantofii pe jos, intervalele de tăcere în timpul cărora

— O f i murit?

mama se apleca să pândească si drept răspuns

— Fată ochiul răutăcios amenin ţându-mă scoţându-şi cureaua de la pantaloni, piciorul infirm al căruciorului pentru ser-

vit ceaiul, dacă cel puţin unul dintre celelalte trei, cu o roată la capăt, ar fi fost cel pe care să-l vadă prietenul meu, mâna de copil luminată de soare, mâna cea bătrână tremurând alături, părintele episcop mă aştepta în cămară când luam farfuriile de desert

— Apropie-te fetiţo generalul dispărut sub braţ într-o zbatere de porumbel, patronul prietenului meu ne spunea să tăcem, stingea două treimi din becuri deşurubându-le cu batista, mobilele şi farfuriile existau mai puţin, sclipirile de sticlă dispăreau, feţele creşteau în grimase, cobora storurile şi nici măcar grimasele, doar nişte pete lipindu-se de pete, amiralul cu mitraliera în hangar supraveghind drumul spre Lisabona, pinii, şoseaua, cărăbuşii abandonau felinarul şi se răspândeau în grădină, stejarul si garajul formând un singur volum înfiorat de vânt

— Armata sigur nu o să apară până mâine dimineaţă avem la dispoziţie noaptea întreagă ca să desfacem tot bâlciul asta păr oranj plutind ca narzii, ţigara văduvei deplasân-du-se de la scrumieră la gură, bluza de gală, brăţările, parfumul care se îngroşa acum că nu mai existau trăsături, doar decolteul, spinările înclinate în aşteptare şi ceea ce părea un acord fără cuvinte între ea si surdă, cucuvelele zburau de pe stejar în direcţia dealului, farurile unui tractor de pe coastă s-au interesat o clipă de castroane, s-au abătut supărate şi au dat de profilul generalului care s-a zbârcit în panică

— Armata în timp ce văduva şi surda, mulţumite la gândul soldaţilor, se umflau de bucurie, dând de mine văduva şi-a stins bucuria în fum iar surda s-a ascuns în şuviţele perucii, prietenul meu mă chema din vestibul

— Simone nu din buze, dintr-o mişcare a bărbiei, mă chema în Al-cântara apăsând valiza mea pe stergătorul de la intrare

275

— Simone ca să ajungi la fluviu trebuie să străbaţi case pustii după dealuri de sticle si iarbă, depozite cu geamurile sparte, barăci asemănătoare cu ieslele din biserici cu duzini de Crişti, Mântuitori ai lumii, născându-se pe paie ca să crească în frumuseţe si înţelepciune prin cartierele de drogaţi, negociind acesta este Trupul Meu acesta este Sângele Meu comprimate, seringi, pliculeţe cu prafuri, slăvit fie Mielul, mama preocupată de camera în care jumătatea feroce lupta cu gura încercând s-o prindă ca pe un păstrăv viu

— Unde crezi că te duci Simone?

a deschis uşa căutând ajutor şi tata pe divan, cu prosopul la gât, întorcându-şi spre noi umerii asimetrici, dezarticulaţi de cineva care îi frânsese şi reparase în pripă, pupila retrasă cu pleoapele nemişcate, pupila mai mare devorând faţa, mama vântura costumul locuit cel mult de un schelet format din trestii

— Uite ce vrea să ne facă fata ta Helder obrazul crescând şi micsorându-se către noi eliberân-du-se în fine printr-un

— Eh care se înmuia gâfâind de oboseală, o clipă jumătăţile s-au adunat şi l-am regăsit iar pe tata până mi-am dat seama că nu era tatăl meu, era o păpuşă de lut care se fărâmiţa în particule moarte ca şi surda, amiralul, patronul prietenului meu, văduva, părintele episcop în cămară

— Vino încoace Simone domnul general

— Şi acum?

surda manevrând apa gazoasă şi cafeaua zâmbindu-le panseluţelor, tata în Alcântara opintindu-se într-un

— Fată în mijlocul ieslelor cu Crişti, nu m-am mai întors decât o dată în partea asta a oraşului şi trecând noi pe lân-

I 276

ga clădire am văzut lumină în perdele, ceva mărunt şi scund mama mea?

deplasându-se fără zgomot, m-am trezit întrebându-mă ce s-o fi întâmplat cu căruciorul pentru servit ceaiul, mi-au venit în minte tangerinele si mărarul care avea nevoie de apă şi cred că nu-mi amintesc de cutia de biscuiţi pe vremea când conţinea biscuiţi, ceva mărunt şi scund hrănind cu o farfurie de supă ceva inutil care protesta

— Eh niciodată nu le-am trimis bani, niciodată nu le-am scris, niciodată n-am telefonat vecinei de la subsol care aducea mesajele, uite-o urcând treptele cu mătăniile în mână, mai întâi piciorul drept şi după manevre complicate piciorul stâng încălţat cu o gheată ortopedică alăturându-se zgomotos, pe tavanul de la intrare erau trandafiri din stucatură cu o piramidă de frunze în centru, şnurul soneriei sub avizul rog ţineţi uşa închisă cădea drept, nu m-am întors decât o dată în partea asta a oraşului în noaptea când ne-am dus să luăm arme de la garda spaniolă din-tr-un depozit lângă ieslea unde se năşteau Crişti, Mise-rere Nobis, adoraţi de regi magi închizând ochii în rugăciune pipăind vena, urcai pe deal alunecând pe pieti'e, dădeai ocol duzilor care prisoseau speriind pisici, prietenul meu s-a apropiat de o camionetă care clipea semnale şi în timp ce încărcau lăzi fereastra marnei mele s-a stins, perdelele au făcut loc unui pătrat cenuşiu între alte pătrate cenuşii, eram sigură că-mi spuneau – Tu aici şi nu era unul dintre spanioli nici prietenul meu nici Crişti nou-născuţi care repetau parabole ca să-i convertească pe necredincioşi împărăţia lui Dumnezeu seamănă cu un grăunte de muştar pe care l-a luat un om si l-a semănat pe câmpul său ci era cineva din camionetă

17T

— Tu aici mă trezeam la două sau trei dimineaţa, aprindeam lampa şi uite-l dând târcoale sertarelor cu pălăria pe cap, ridicând ciorapi, combinezoane, pulovere, carnetul secret pe coperta căruia scria Acest Jurnal Aparţine Simonei Ra-malho, flacoanele cu doctorii

pentru glande

— Sunt glandele şi vecina de la subsol privindu-mă cu un respect înfricoşat, pariez că urca treptele cu matăniile în mână, mai întâi piciorul drept şi după manevre complicate piciorul stâng alăturându-se cu zgomot, tata dădea târcoale sertarelor mele în căutare de bani, fără să ţină seama de glande

— Tu aici am înşfăcat mitraliera lângă camioneta gărzii unde un individ cu pălărie alinia ultimele lăzi cu mânuţe de copil, dacă ar fi fost lumina zilei aş fi observat prosopul de baie în jurul gâtului, jumătatea de faţă retrasă, pupila enormă, scâncetul disperat căruia-i lipseau gingii

— Fată tavane cu trandafiri de stucatură, piramide de frunze, uşile de la balcon pe care nu reuşeam să le închidem, l-am lovit pe individul cu pălărie sau pe beţivul deghizat în femeie care râdea de mine în tavernă, o sperietoare asimetrică si-a prăbuşit pe taluz costumul gol în timp ce o tuse muiată, în timp ce gura

— Eh în timp ce părintele episcop, în timp ce amiralul, în timp ce generalul

— Eh în apartamentul unde desfăceau tot bâlciul înainte de sosirea armatei, dacă n-o să mă duc la Espinho, dacă n-or să-mi dea cafeneaua, dacă n-o să avem timp să părăsim locuinţa, să ascundem maşina pe cărarea cu măceş, să apăsam pe detonatorul dintre pini, individul cu pălărie aşezat lângă sălciile plângătoare fixându-mă, gărzile spa-

niole prinzându-mi braţele, îndepărtându-mă de tata, prietenul meu luându-mi mitraliera – Ai înnebunit?

feţe care apăreau şi dispăreau în depozit, ţigara văduvei între masă şi buze, ieslele Mielului luminate, surda binecuvântându-mă cu un surâs, fina părintelui episcop privindu-le pe amândouă şi privirvdu-mă după aceea pe mine ca şi cum ar înţelege în sfârşit

— Voi aici mama îmi lega prosopul la gât, se apropia cu supa de morcovi şi lingura, am încercat să-i explic prietenului meu că nu sunt bolnavă, nu sunt invalidă, pot să vorbesc aşa cum vorbesc oamenii, niciodată n-am şterpelit bani de la nimeni, nu coboram în canalizare ca să fumez şi să număr monedele dar gura mea nu reuşea, sunetele paralizau, nu simţeam gingiile, nu mă simţeam pe mine, slavă Domnului o frază completă s-a format încet cu silabele răsunând ca un

ecou, ochiul intact ieşea din orbită ca s-o păstreze, s-o menţină clară, s-o perfecţioneze, s-o ajute să nu se cufunde în resturi de discursuri, aşchii de amintiri, gesturi imobile, poate ale mele, plutind fără noimă, feţe foarte bătrâne, familiare şi străine ba nu, familiare ba nu, străine ba nu, familiare nu ştiu dacă familiare sau străine unde ceva se altera fără să se altereze cu totul, în parte străine şi în parte familiare, deşi partea familiară era străină, pe care nu le distingeam bine şi mă priveau, versuri de bolero, lampioane de hârtie, artistele de la baluri debarcând din taxiuri, artistele da fiindcă mâna de copil s-a înfiorat vă-zându-le, puteam să stau liniştită şi totuşi o simţeam vibrând, jur că se înălţa de fericire şi vibra, gărzile spaniole m-au încuiat în camionetă şi au continuat să încarce lăzi vorbind de mine, farurile îi atingeau pe Mieii Mântuitori ai Lumii, preotul Introibo ad altare Dei, nu sunt

279

i i bolnavă, n-am suferit o tromboză, răspunsul Et Deo quid etc., uitaţi dovada că sunt normală doar că n-am chef să continuu, cunosc perfect sau nu cunosc, totuna-i, doar că n-am chef să continuu, Mieii, Ecce Homo, gata, iată, Ecce Homo Ecce Homo, nu încetau să se nască în iesle, fraza a continuat să se amplifice literă cu literă în jumătatea vie a capului meu, jumătatea rămasă se lumina din când în când aducând-o pe mama cu sine si se zăpăcea, nu doar pe mama, trandafiri de stucatură si nişte piramide de frunze dăltuite, tangerine pe un raft, o gheată care se opintea pe scări, Giselia, cred *că* era Giselia ferindu-si fusta de vântul de pe parapetul fluviului, individul cu pălărie s-a ridicat de pe taluz pipăindu-şi ceafa în căutarea sângelui, a pornit spre mine, îmbrăcat în fem, pardon, îmbrăcat ca bărbat, pantaloni, flanelă, manşete suflecate la mâneci, căptuşeli de vatelină alunecând de pe umeri, s-a împiedicat de mitralieră, a împins-o cu vârful pantofului într-un vălătuc de grozamă pe care jumătatea mea moartă nu-l zărea

(măceşi, tufişuri, căruciorul pentru servit ceaiul, o creastă de pământ)

îi zăream pe mama, pe Giselia, inelul părintelui episcop în cămară, pe prietenul meu şi pe individul cu pălărie privindu-mă în camionetă, gărzile spaniole au încărcat ultima ladă şi mă arătau cu degetul, mi-amintesc de cuvinte care aşa alăturate, unele după altele, deşi dispuse într-o succesiune care mi se părea corectă n-aveau sens, înţelegeam pe fiecare în parte şi nu le înţelegeam grupate fiindcă se încălecau, se amestecau, se anulau în timp ce fraza mea era gata să se

exprime, evidentă, exaltantă, clară, ordonând lumea, am adus-o încetişor cu limba până la cerul gurii fără să iasă nimic de la locul său, diftongii fermi, vocalele corecte, acordul fără nicio greşeală, o frază mai bună, mai frumoasă, mai amplă decât toate frazele pe care le-am reuşit până astăzi, fără dubii, taine, mistere, totul atât de profund si de simplu în acelaşi timp, ceea ce din corpul meu nu era al meu mi-a aparţinut din

280

nou, n-am nevoie să mă hrăniţi, să mă ridicaţi, să mă culcaţi, să mă schimbaţi marţea, să-mi păziţi somnul, să vă temeţi să nu mor, staţi liniştiţi că n-am să mor, să-mi treceţi dimineaţa cu buretele peste faţă, umerii simetrici, ochii egali, mâinile de aceeaşi vârstă, eu identică mie însămi în camionetă la Alcântara, m-am întors spre fereastră decisă să le ofer raţiunea, motivul, explicaţia adevărată, mi-am apăsat nasul sau fruntea, fruntea, se vedea că era fruntea, pe ferestruică, să mă audă mai bine, fruntea cerând

— Ascultaţi sfătuind

— Ascultaţi avertizând cu fermitate

— In sfârşit o să ştiţi nicio salivă care să mă împiedice, niciun muşchi care să mă trădeze, niciun dinte care să-mi interzică, gărzile spaniole şi prietenul meu în aşteptare, reverenţioşi, am avut impresia că cineva

(individul cu pălărie pipăindu-şi în continuare ceafa?)

comenta

— E nebună şi nu era individul cu pălărie, era o joacă a vântului în case, maniile astea ale vântului pe care pereţii le deformează aşa că mi-am dres glasul, am întins gâtul, mi-am apăsat limba pe gingii, am simţit că bucata dintr-o bucată se imobiliza si se vestejea, nimic important, bucata dintr-o bucată, fraza întreagă, completă, fără lipsuri, elucidând lumea, a trecut dincolo de buze şi de fragmentul veşted în clipa când coborau geamul

— Eh exact ceea ce intenţionam să le comunic, ceea ce intenţionam să lămuresc

— Eh doar Dumnezeu ştie ce greu mi-a fost să vorbesc atâta, să fiu atât de generoasă cu ei, atât de utilă

281

— Eh şi atunci mi-am putut oferi răsplata de a mă întinde pe banchetă, de a mă dezbrăca de oase, de a pune una peste alta mâinile

inegale pe măsură ce torul tăcea înlăun-trul meu şi soţia şi fiica mea părăseau camera şi n-a mai rămas decât căruciorul pentru servit ceaiul.

Hy-

Pe scrinul din cameră, lângă fotografia bunicii, mai era una cu mine copil la vreo cinci-şase ani

(trebuie să scrie data pe dos)

îmbrăcată ca înger în ziua procesiunii din Coimbra: în picioare purtam pantofi pământeşti, cumpăraţi cu două numere mai mari

(mama umplea cu vată spaţiul suplimentar de la vârf

— Stai cuminte Mimi

— Mă dor degetele nu vreau

— Ba nu te dor deloc taci)

dar umerii se prelungeau în aripi de doc şi pene de gâscă pe care picioarele exagerate le împiedicau să zboare în timp ce faţa, deşi fixată de aparatul foto, se deplasa întruna din cauza lacrimilor de ruşine. De când m-am îmbolnăvit am observat că ochii nu mai clipeau în ramă: nu mai erau ochi de copil şi nici măcar doi ochi, ci era cineva într-un pat, fără timp nici vârstă, întrebând cu o voce care nu era a mea

— De ce?

nu supărată, nu răzbunătoare, surprinsă

— De ce?

şi atunci ochii reîncepeau să clipească, faţa îşi relua protestele

— Mă dor degetele nu vreau aripile se legănau pierzând pene defuncte, îmi vopsiseră sprâncenele şi-mi buclaseră părul după moda din

K J, ’

cer, îmi tăiaseră o aureolă din staniol, îmi prinseseră cu ace cearşaful tunicii, bunica mea, căreia i se pregătea coada, mă urmărea de pe scară pe tronul ei de invalidă, ve-risoarele mele, de asemenea cu mâinile împreunate, mă aşteptau în curte gata să se înalţe cu uşurătatea tămâii chiar dacă posedau şi ele lestul vatei din sandale iar slujnicele spânzurau miei de frânghiile dinspre bucătărie, mama şi mătuşile ieşeau din restaurant îmbrăcate în negru, cu lumânări în pahare de hârtie, flăcările cerii săpau oasele, absorbeau buzele şi lungeau nasurile transformân-du-le astfel în spectre, un doliu vag în care tremurau rugăciuni reducea la tăcere găinile si aprofunda copacii,

familia mea forma un cortegiu de fantome cu miros de haine stătute, tata îşi descoperea capul din respect pentru procesiune si mi se părea în pielea goală, bunica îşi făcea semnul crucii răspândind miasme, clopotele întorceau în odaie vaste mistere, viscerele alunecau pe piatră, cranii îngropate în cârlige, maxilare atârnânde, o picătură lungă suspendată de bărbie

— Şi acum?

generalul, părintele episcop, amiralul, Fătima, Celina, bărbatul meu ţintuiţi în cârligele din bucătărie, eu în sandalele cu două numere mai mari şi cu aripi false, armata pătrunzând foarte curând în încăpere în timp ce viscerele încă mai alunecau, dacă o să mi se ia părul oranj din cap şi cuvertura de pe picioare rămân şi eu goală ca în timpul tratamentului de la spital când doctorul îmi supraveghea respiraţia de peşte

— Obosită dona Mimi?

dornic să-mi pună paravanul în jurul târgii, să termine cu mine, să mă omoare, fotoliul cu rotile al fiicei ţăranului fără nimeni pe rampă si ţăranul care-si cerea scuze de la toată lumea conversând cu fotoliul ţinând bascul în mână, portarul îi arăta automobilul hârbuit care împiedica ambulanţele şi maşinile de pompieri să intre si să iasă

— Trebuie să pleci acum amice

cilindrii lucrau cu zvâcnituri printre comoţiile de fum, pătura în aşteptare pe bancheta din spate, mi-amintesc de zâmbetul, de semnul de adio la plecare, de frica ei cân

— N-am să mor nu-i aşa?

când mătăniile doamnei în vârstă au căzut jos, cranii îngropate în cârlige, maxilare atârnânde, o picătură lun-v, n suspendată de bărbie, bunica îşi făcea semnul crucii răspândind miresme, automobilul hârbuit se legăna pe rampă, o piesă legată cu sfori s-a târât câţiva metri şi a rămas pe drum, m-au dus în cabinetul doctorului deschizând paravane, persoane culcate, aparate, maşini, ecrane pe care apăreau traiectorii nesigure, făpturi în pijama cu bandaje şi sonde în faţa jocurilor de table de care nu se atingea nimeni, camere de raze X, bărbaţi slabi ca ţârii, o bolnavă cu braţe galbene de care se agăţau lucruri

— Nu am cancer nu am cancer stingătoare de incendiu în vitrine în caz că o femeie cu compresele desfăcute înaintând spre scară, un

asistent a prins-o de gleznă

— Dona Laura şi ea fără să se urnească din loc continuându-şi mişcările cu o încăpăţânare lentă, în ferestrele închise aluni, clădiri, viscere alunecând pe piatră, o picătură lungă suspendată de bărbie, am observat că ochii nu mai clipeau, • • • >chii nu, nici măcar o pereche de ochi în cabinetul medicului ceva fără timp nici vârstă

— O să ne odihnim câteva săptămâni fără tratament dona Mimi fotografii în rame dar nu bunica niciun înger în sandale cu două numere mai mari, bărbatul meu torturând cheile, doctorul folosindu-şi obrajii ca nişte degete care frământă ghipsul silabelor şi nu

— O să ne odihnim câteva săptămâni fără tratament dona Mimi era ceea ce spunea de fapt, era

servindu-se de lupa limbii pentru ca silabele să devină enorme fiecare vocală roşie, fiecare consoană mov, obligân-du-mă să ascult cu ochii, nu doi ochi, unul singur care nu mai clipea, era

— Nu merită să continuăm tratamentul dona Mimi dar nu conta pentru că fiul lui zâmbea aprobându-l, am observat că bărbatul meu spunea ceva după felul cum i se înălţa spinarea, că doctorul îi răspundea cu un firicel de voce de după dosul palmei, obrajii au modelat alte silabe, dacă l-as putea auzi as auzi şi copacii în intervalele dintre fraze, nu alunii de la spital ci laurii din Coim-bra, aş auzi ce se petrece acum în brădet si ce sunt luminile acelea pe trunchiuri după ce furgoneta şoferului a ieşit pe poartă, verişoarele mele se trezeau noaptea su-flându-mi la ureche

— Ai auzit?

iar eu nu auzeam nimic nici măcar ceasul, doar sunetele intime de grotă ale corpului meu, amiralul a deschis uşa de la balcon şi a tras în narzi, noi urcam scările încetişor, dădeam draperia la o parte şi părinţii si unchii mei aşezaţi de-a lungul peretelui fiecare cu batista sa, tronul bunicii într-un colţ, sicriul pe masă, una dintre slujnicele de la bucătărie a îngenuncheat si a început să cânte, luminile din brădet se mişcau în cerc căutând parcă ceva, vecini aşezaţi şi ei de-a lungul peretelui, conversaţii murmurate, oftaturi, agitări de evantaie, amiralul a revenit în cameră şi a lăsat puşca pe braţul sofalei, de câte ori un autobuz zgâlţâia casa părintele episcop se ruga, când lumina din brădet s-a aprins din nou pe faţa Celinei a apărut o schimbare, nu ştiu de ce dădea impresia că cere peste capetele celorlalţi

— Pleacă vocea unei a doua slujnice acoperind vocea primei muştele astea care zboară lipite

286

verişoarele mele se trezeau în toiul nopţii suflându-mi la ureche

— Am văzut-o pe Mama Alicia trecând pe coridor nu te mişca pardoseala vibra şi era tata cu ţigara de foi întorcân-du-se de la cafenea, încerca să-si atârne pardesiul în cuier şi cuierul o lua din loc, îndepărta pardesiul şi cuierul revenea, mama a apărut în vestibul şi cuierul s-a speriat şi s-a oprit locului, tata a profitat de avantaj calculând distanţele

— Nici în ziua înmormântării nu ne porţi respect mă dădeam jos din pat, pândeam şi nu se plimba nimeni pe coridor, nu era nimeni pe tron înmuindu-şi coada în rachiu şi dând ordine în casă, când slujnicele au tăcut urletul câinilor în lanţ, cu botul vertical pe o pată de lună, părinţii şi unchii mei au coborât la restaurant cu vecinii pentru pomana morţilor, am scos îngerul din ladă, am înlocuit pantofii Mamei Alicia cu sandalele mele, am prins aureola între pernă şi ceafă, i-am legat aripile pe căptuşeala de vată a rochiei de mireasă, am deschis fereastra camerei, am rugat-o încurcată de crengile laurilor

— Pleacă repede de aici până nu se întorc ei în speranţa că va dispărea în direcţia Caliciei, zburând peste acoperişuri pierzând pene de gâscă, unul dintre unchii mei a venit în curte cu o oală cu resturi ca să-i poto-iească pe căţei

— Tăcere câinii s-au ghemuit lângă strachină reîncepând să urle, dacă am fi avut un câine de curte acum oare câte nopţi ar fi lătrat a moarte pentru mine, la început nemişcaţi adulmecând mistere şi după aceea arcuiţi de nelinişte ca înainte de ploaie, îi chemăm şi nu vin, ne evită, se dau înapoi, la fel si puii de găină, iezii, graba turturelelor pesemne că ştiu cine suntem cu adevărat după dosul capului nostru, observă cusăturile, cârpelile, aţele, locurile unde umplutura de rumeguş sau de câlţi putrezeşte

287

— A.V

— Să ne odihnim câteva săptămâni de tratament dona Mimi câinele care se juca cu doamna în fotografia din cabinetul doctorului fixându-mă, încremenind brusc dezinteresat de stăpâna lui, aşezându-se pe labele din spate în-tr-un colţ al ramei, lungindu-se într-un urlet, medicul mie fără ca eu să fi spus ceva

— Pardon?

bunica mea calmă în sicriu deşi îi împungeam mâneca astfel încât să observe aripile, pariez că în Calicia nimeni n-ar duce-o la cimitir si n-ar închide-o în pământ printre cârtiţe, i-ar da un tron mai mare decât al nostru ca să le poruncească oamenilor si să vadă trandafirii născân-du-se din mare, pentru prima dată în viaţă Mama Alicia asculta de părinţii mei, cuminte, supusă, cu florile de portocal de la nunta ei, nu petale adevărate ci bobocei de stea-rină topindu-i-se pe frunte, am reuşit să-i ridic trunchiul din sicriu, să-i arăt capacul cu Cristul sculptat, cutia cu şuruburi si ciocanul pe masă, aureola a alunecat de pe frunte, rochia de mireasă s-a rupt şi pe sub rochie ceva îngheţat, nu bunica mea, ceva îngheţat, au pus pe altcineva în locul ei, Mama Alicia mi-a scăpat din mâini, a căzut pe pernă cu o inerţie răsucită si cred că în clipa aceea generalul s-a uitat în jur şi a început să râdă, părintele episcop indignat, stejarul detaşându-se pe tavanul garajului, lanterne aprinse în brădet, amiralul

— Dumneata ne-ai trădat dumneata ne-ai dat în gât? ţintindu-l cu puşca, fina părintelui episcop

— Dumnezeule generalul fără să-i dea atenţie amiralului bătând din palme râzând si străduindu-se să scape de râs închein-du-şi haina

— Suntem singuri nu-i aşa nu-i aşa că suntem singuri?

în acelaşi timp uimit si fericit, fericit nu, făcea impresia că era fericit, îi vedeai faţa şi înţelegeai, nici să nu ne gândim la fericit, întinzându-se pe scaun de teama comu-

niştilor, de teama armatei, de frică să nu i se pună o mască de carnaval cu ochelari şi mustaţă, să nu-l oblige să danseze, să nu-l spânzure în pivniţă şi să nu se toarne gaz peste el, lumina din brădet s-a aprins şi s-a stins, vântul schimbându-se a adus cu sine mirosul stufărişului şi al nămolului din râu, poate broaştele pe care nu le aud, poate apa, sunt momente când mi-ar plăcea să fiu normală ca să aud apa vara, felul cum înconjoară pietrele, băşicile care urcă acum când vorbim, reflexul meu niciodată clar, tulbure, când credeam că mă văd aşa cum sunt de fapt, nu cea care apare minţind în fotografie, un suspin de nămol sau hohotele de râs ale generalului care a coborât de pe scaun pe covor încheindu-se şi descheindu-se cu o grabă stingherită

— Suntem singuri nu-i aşa nu-i aşa că suntem singuri?

uitându-se ţintă la părintele episcop, la fina părintelui episcop,

la amiral, la soţul meu, căutând fără să găsească gărzile spaniole, pe ambasadorul american, pe foştii poliţişti, îndoindu-şi cotul ca s-o îndepărteze pe Celina care dădea să-l ajute

— Să nu îndrăzneşti să mă atingi luând-o drept un comunist, un soldat, cineva care venise să-l aresteze, să-l umilească, să-l înjosească, să-l zăvorească în cine ştie ce temniţă, vântul schimbându-se a adus cu sine stuful şi acele frunze mari ce se dizolvau în râu, uneori sunt smochini, uneori sunt plopi, uneori sunt plutaşi, să-l ducă într-o arenă de coride, o râpă, o cârciumă, o pivniţă şi pe urmă firele electrice, ţigările aprinse, cioburile de sticlă răzuindu-i pielea

— Să nu îndrăzniţi să mă atingeţi privindu-ne aşa cum mă priveau arestaţii între garaj si zid, mi-amintesc de o femeie pe care secretarul a con-dus-o la magazie şi a adus-o dintre răzoare scuturându-şi seminţele de pe haine, acum fără un cercel şi fără panglică pe cap, frecându-şi batista de buze şi privind sângele de pe batistă la fel cum îmi aduc aminte prima dacă când

soţul meu şi cu mine, de cum am rămas singuri în camera de hotel am început să plâng nu de regrete sau frică sau dor de familia mea ci pentru ceva ce nu ştiam să spun, atârna un tablou la căpătâi pe care n-am să-l uit niciodată, o moară, vaci, raţe, un băiat într-o căruţă, un puţ, am încremenit în faţa tabloului strângând geanta la piept fără să am chef de nimic, fără să mă gândesc la nimic, socotind că, atât timp cât voi strânge poşeta la piept n-o să mă simt murdară, nu ştiu să explic mai bine si totuşi aveam certitudinea că mă simt murdară, la treisprezece ani corpul meu s-a schimbat şi n-am vorbit cu nimeni, am ascuns în secret ruşinea care ieşea din mine în acea parte a curţii unde se îngropau animalele, mici pete, filamente, un miros care aproape că nu mirosea deşi mirosea la fel ca de când m-am îmbolnăvit a cadavru, a mizerie, mi-am ascuns moartea în pământul din curte până ce aveam s-o înfrunt din nou în tabloul de la căpătâi, o moară, vaci, raţe, un băiat într-o căruţă, un puţ, la baie un săpun mititel înfăşurat în hârtie, un tub de şampon minuscul, paharul pentru dinţi într-un înveliş de celofan, un dulap îngust cu două, trei umeraşe si perna de rezervă, moartea mea era o cameră de hotel cu pereţii cu pentagoane si flori decolorate, apăsai pe întrerupător şi doar unul dintre abajururile roz îşi semnala prezenţa, aprins din interior ca portocalele în mai, m-am îngropat singură în curte, mama de la bucătărie – Ce-i asta Mimi?

bătătorind pământul repede, îndreptându-mă, fugind, încuindu-mă în baie cu tubul de şampon minuscul şi săpunul mititel, dând drumul la dus şi redevenind curată, doar eu şi pielea mea fără semne de la nimeni, când eram mică şi nu reuşeam să mă odihnesc Mama Alicia mă culca pe o pernă prea mare pentru mine si adormea cu obrazul lângă obrazul meu si ziua pe stradă, clădiri si fântâni

290

nu

nici clădiri nici fântâni, o moară, vaci, raţe, un băiat intr-o căruţă, un puţ, soţul meu sau secretarul scutura seminţele de pe haine şi eu apăsam batista pe buze, cârligul cercelului îmi zgâria urechea şi nu durea, zgâria şi nu durea, el a fost cel care m-a despărţit de ceilalţi în bră-irt si a tras în mine, adică mi-a poruncit să deschid gura". magazie în afară de momentul când bluza a cedat şi i încercat să mă sărute, în brădet mi-a zgâr

— Ţi-am poruncit să deschizi gura nu ţi-am porun-*.: t"*

mi-a zgâriat cealaltă ureche, să iau şamponul minus-lu! şi săpunelul mititel, să dau drumul la duş şi să fiu iar i urată, dacă as fi normală aş auzi apa curgându-mi pe braţe, doar eu şi pielea mea fără semne de la nimeni, ceea >. o nu ştiu ce era si-rni strivea spatele, ceea ce nu ştiu cum se numeşte şi-mi desfăcea picioarele, nu durea pentru că nu reuşeam să mă liniştesc şi mă culcam pe o pernă prea mare pentru mine, un obraz lângă obrazul meu, sau poale coroanele pinilor stând de vorbă cu mine, două, trei iViiţe pe grinzile de la Cardal, mama chemându-mă de ia bucătărie, doamna blondă în ramă, medicul sculptând silabele

— Ţi-am poruncit să deschizi gura nu ţi-am poruncit • >! deschizi gura totul atât de departe acolo jos, fără stăpân, prea distan-uit ca să mă preocupe, să mă îngrijoreze, să mă necăjească, nu mă sperie că nu merită să continuu tratamentul, nu mă sperie mitralierele, împuşcăturile, să deschid gura, dacă vreţi să deschid gura o deschid, îmi pare rău de cercei, nu-mi mai pare rău de cercei, mi i-au dăruit de ziua mea în anul când am terminat liceul, am venit acasă şi sub şervețel o cutiuță albastră, apăsai pe arc şi cerculeţele de aur cu rubinul în mijloc, opt zile după nuntă fără o curte unde să pot îngropa ruşinea cât timp ceilalţi dormeau

291

am găsit în salon un tablou cu moara, vacile, raţele, băiatul în

căruţă, puţul, doar că mai mare şi într-o ramă mai scumpă, unde o fi perna pe care mă culca Mama Alicia lângă leagănul fratelui meu în pod, din ziua când şi-a fracturat soldul tata se concentra asupra osului si ghicea ploaia, soţul meu arătând spre tablou

— Fiindcă ţi-ai petrecut jumătate din timp holbându-te la el ţi-am cumpărat unul identic când Celina sau fina părintelui episcop îl priveau eram sigură că vor descoperi ruşinea care ieşea din mine, i se plângeau mamei care chema de la bucătărie

— Ce-i asta Mimi?

căutându-şi ochelarii, dacă ar da de mine legată de ser în patul de spital sau cu medicul scoţând silabele enorme fiecare vocală roşie, fiecare consoană mov

— Nu merită osteneala să continuăm nu merită osteneala insis lua un iepure în fata infirmierilor, a doctorilor, a surorilor care transportau defuncţii la pivniţă şi se apuca să-l jupoaie decepţionată de mine

— Niciodată nu m-am aşteptat la mare lucru din partea ta fixându-mă cu o resemnare plictisită, făcând semn slujnicei să condimenteze sosul

— După felul cum este chiar că puteţi ghici domnilor gustând sosul, turnându-l înapoi în oală, necăjindu-se de lipsa sării sau a chimenului

— De câte ori m-am supărat i-am atras atenţia am pre-venit-o să se schimbe cât mai e timp n-a dat atenţie nici la asta n-a făcut ce-am spus verişoarele mele încălzeau cine cu furnici si pietricele şi eu pedepsită cu nasul în perete printre zăngănituri de tăvi de aluminiu şi animale tranşate până ce mama se sătura de mine, atârnată între cranii de miel îngropate în cârlige, cu un craniu la fel ca viscerele alunecând pe piatră

— Tu încă mai eşti aici?

292

Nu fiica ei, o piedică pe care servitoarele uitaseră s-o arunce la căldare şi s-o ia din bucătărie cum ar face şi cu bunica dacă eu n-aş *verişoarele mele – Ai auzit?*

şi nu auzeam nimic nici măcar ceasul de pe scară, doar sunetele de grotă din corpul meu trecând ca vântul în acea cali-.'ii/c di' *tăcere care devine muzică şi frică repetândii-ne intnie-*, V, *am urcat scara, am dat la o parte draperia, părinţii şi unchii mei aşezaţi fără să vorbească în*

lungul peretelui fiecare cu batista lui, coşciugul pe masă, una dintre sluj dacă n-aş lua-o din bucătărie dacă eu nu *una dintre slujnice a îngenuncheat şi a început să cânte, conversaţii murmurate, suspine, agitări de evantaie, o a doua slujnică peste vocea primei muştele acelea care zboară lipite nimeni pe tron înmuindu-si coada în rachiu şi dând ordine în casă, câinii pe care unchiul meu încerca să-i liniştească aducându-le oale cu resturi si se cuibăreau în întuneric jelind prelung, părinţii mei la restaurant pentru pomana morţilor, capacul sicriului cu Cristul sculptat, cutia cu şuruburi, let-conul, ciocanul, s-o ascund în pământ aşa cum am ascuns ruginea* s-o răstoarne în căldare, s-o ia de la bucătărie şi s-o arunce la gunoi cum ar face cu bunica dacă eu n-aş deschide fereastra de la odaie, aş scoate îngerul din ladă, i-, iş înlocui pantofii cu sandalele mele aş pune aureola între pernă şi ceafă, aş lega aripile de căptuşeala de vată a rochiei de mireasă, aş ajuta-o să se ridice *bunica pândea în jur, mă trimitea să verific pe condor, în birou, să închid uşa, să nu fac gălăgie*

— *Nu face gălăgie se apropia cu un râs misterios, pentru o dată fără oboseală, fără riduri*

— *Am să te învăţ secretul reţetei de coca-cola adu cafea şi apă gazoasă nu spune la nimeni* as ajuta-o să se ridice ca să ajungem la pervazul unde erau laurii, noaptea, câmpurile, şi am zbura deasupra câinilor, a craniilor de miel, a tabloului cu moară, vaci, raţe, un băiat în căruţă, un puţ, petele, filamentele, mirosul care aproape că nu miroase deşi mirosea la fel ca de când m-am îmbolnăvit a cadavru, a mizerie, am zbura amândouă, curate, pe drumul

— *Am să te învăţ secretul reţetei de coca-cola Miini* am zbura amândouă, curate, pe drumul spre Calicia, un oraş foarte departe de bărbatul meu unde se nasc trandafirii, sub ploaie, din mare.

Uneori, când să adorm, simţeam un şoc electric la picioare şi mă trezeam gândind că trebuie să încetez sa mai exist ca să se facă mâine, fiindcă dacă nu încetam să exist astăzi nu se mai termina niciodată, nu astăzi din /iua când eu eram eu, ci astăzi din noaptea când nu ştiu cine sunt, cu biserica prăvălită peste casă strivind canarul, paşii şi vocile, întrebam

— Eu sunt ce?

iar răspunsul era un soi de singurătate mirată, o întrebam pe mama

— Eu sunt ce?

mama controla dacă am febră apăsându-şi gura pe fruntea mea, mă trimitea la joacă

— Du-te la joacă fiindcă dacă mă spălam pe dinţi şi nu aveam febră nu merita să se preocupe de mine, de câte ori n-am asigura t-o că mă îmbolnăvisem numai ca să-i simt gura pe piele, verificam urma rujului

— Dă-mi un sărut mă atingea uşor ca să nu-şi strice conturul şi totul devenea simplu, uşor, fără niciun fel de singurătate, sunt fiica ei, verişoara mea voia să mă şteargă cu batista

— Vino încoace Fâtima că ai ceva aici iar eu fugeam în bucătărie sau în odaie fiindcă atât timp cât urma rămânea în mine mă socoteam eliberată de toate cele de care îmi vorbea sub povara bisericii, avertismen-

te dar de la cine, platanii mă avertizau, prăvăliile mă avertizau, rufele atârnate la balcoane mă avertizau, nu îndrăzneam să insist

— Cum?

de teamă să nu mi se explice chiar cele de care mă temeam şi nu erau cum să mă exprim moartea deşi semănau cu moartea

(e greu de scris asta fiindcă dacă aşez în cuvinte nu mai are sens)

o angoasă, o teamă, o nesiguranţă de mine, când i-am povestit mamei de şocurile electrice de la picioare a răspuns cu un aer competent

— Asta-i fiindcă creşti şi de aceea de ziua mea de naştere, când mai adăugam un an de la o dată la alta în calendarul lunii martie, la douăzeci avem cinci şi la douăzeci şi unu, imediat

(alt mister, o mulţime de luni bătând pasul pe loc cu aceeaşi vârstă, şi brusc, hopa, mai mare)

aveam şase, alergam nu, fără alergat, mă aşezam sub liniile trase cu creionul pe prag căutând să pricep cât crescusem acum că eram mare, mi se părea totul o păcăleală, o minciună de-a lui Dumnezeu cred că am descoperit mai repede decât alţii minciunile lui Dumnezeu *cine l-a ucis pe general n-afost amiralul a fost* hainele îmi veneau exact ca în ajun, nici strâmte, nici scurte, nici decolorate de timp, îmi legau părul cu aceeaşi panglică, îmi dădeau ordinele si sfaturile care se dau copiilor, crescusem cu un fleac de nimic care nici nu se observa faţă de ultima trăsătură de creion, nasul meu mă jignea oferindu-mi o cutie cu

bomboane si o lăsam uitată pe sofa, doar-doar s-o aşeza cineva pe ea dar o dădeau mereu la o parte, se simţeau inconfortabil, o împingeau cu inelele, mi-o restituiau din păcate intactă

296

— Cadoul de la naşul tău Patima n-ai uitat să spui mulţumesc?
canarul îşi unduia trupul, tot numai batjocuri, pe stinghie
— Iţi spun eu imediat)

zâmbetul naşului meu în reverendă, fâlfâind, eu ridicolă în rochia mea de copil, umilită de minciunile gogonate ale lui Dumnezeu *dacă o să mă întrebe armata declar că cine l-a ucis pe general n-afost amiralul, n-afost Mimi pe care o trăiam drept dona Mimi, n-afost dona Celina dar la ea dona era modul meu de a o jigni pentru că mă privea cu dispreţ, fiecare ochi un câine furios care se arunca asupra noastră lătrând aşa cum dispreţuia pe toată lumea din spatele ţigării, mai frumoasă şi mai elegantă decât oricare dintre noi, mai tânără, cu mai mulţi bani,* şi *mai era şi bluza ci neagră care făcea ca ochii bărbaţilor să latre la fel, aruncându-se, cu colţii dezgoliţi, în poarta cu grilaj a sprâncenelor, şi ea nici măcar observând ca şi cum n-ar exista nimic altceva decât ţigara şi o indiferenţă faţă de orice, nu-mi amintesc să şefi interesat vreodată de cineva în afară de propria ei persoană, coafura ci, parfumul ei, bijuteriile ei, ochii bărbaţilor o înconjurau, se apropiau, pierdeau curajul, se îndepărtau lătrând încă şi mai tare, Celina fixând scrumul ţigării acceptând amabilităţile ca pe nişte omagii care i s-ar cuveni sau nici măcar acceptându-le, neluându-le în seamă, până ce câinii tăceau în fine învinşi, revenind la noi, încolăcindu-mi-sc la picioare cu o lentoare resemnată, cine l-a ucis pe general n-afost amiralul, n-afost Mimi, n-afost Celina, a fost* mama aducea pahare cu vin bun şi un tort cu şase lumânări care erau una singură cea de care ne foloseam, lipită de farfurie, când se întrerupea lumina tăiată în sase bucăţi, care la început refuzau să se aprinsă iar când chibritul scapără confundau stearina cu frişca, una dintre ele a sărit din farfuria de hârtie pe faţa de masă şi de pe faţa de masă pe jos, mama a înfipt-o cu ată-

297

m

ta forţă că a dispărut sfârâind în pandişpan, un cilindru rău mirositor de fum scuipând zahăr si cărbune printre cireşe confiate, exact ce trebuia să-i fac eu canarului care nu contenea să mă ia în râs cu chicotelile lui în triluri

— N-ai să creşti mare niciodată Fâtima ce trebuia să le fac eu tuturor dacă n-as fi comis tâmpenia să suflu în lumânările care nu se stingeau pentru nimic în lume, păreau gata să se stingă, se răzgândeau şi se însufleţeau iar imediat dacă vară-mea nu le-ar fi extras din cremă cu două degete şi o grimasă de scârbă, iar mama n-ar fi luat cuţitul şi n-ar fi tăiat tortul din care nimeni în afară de ea nu mai avea curaj să guste, vară-mea şi cu mine lăsam feliile pe marginea ferestrei în ideea că porumbeii s-ar putea interesa de umplutura de migdale şi atunci adio cremă, tata crezând că nu-l vedea nimeni îşi ascundea felia împingând-o cu călcâiul sub bufet ca să hrănească furnicile, naşul meu şi-o ţinea pe a sa cât mai departe de corp fără s-o piardă din ochi, temându-se să nu facă o săritură de broască şi să-l înghită ea pe el, mama, eroică, în pragul unui plâns de deziluzie sub apetitul prefăcut, atât de orfană încât mă obliga să fur de atâta părere de rău din firimiturile porumbeilor şi să le mestec şi eu, la fel cum mestecam pâinea prăjită pe care ne-o servea surda cu zâmbetul ei ce nu mi se părea a fi /. âmbet, mai degrabă puteam să jur dorinţa ca noi să-i iertăm cine ştie ce păcate, mai degrabă o jenă ca pentru a-si cere scuze, trăsături care i se retrăgeau în timiditatea antenelor cu excepţia cazurilor când întorcea capul atât de slabă Dumnezeule, doar nasul străveziu şi osciorul bărbiei tremurând ca să cerceteze brădetul ca si cum din trunchiuri, din mierle, din adierile vântului, i-ar veni certitudinea unei ameliorări, când capul revenea lângă noi Celina îşi sus-

298

penda ţigara şi acum ochii ei deveneau câini, nu lătrând, cerşind cum cerşesc căţeii, aproape umani, umili

— Nu spune nimic eu examinându-le pe amândouă uitând de pâinea prăjită, de ceai

— Nu spune nimic despre ce?

şi iarăşi zâmbetul, iarăşi ţigara, naşul meu şi bărbatul Curelei vorbind la unison, generalul înecat în hohote de ras, saliva îi tivea dinţii şi dispărea

— Suntem singuri nu-i aşa nu-i aşa că suntem singuri?

după ce tata o să moară, nu, după ce toate astea vor lua sfârşit chiar daca tata o să fie în viaţă jur că am s-o plimb pe mama la Montijo, numai de nu s-ar lăsa jos în nămol şi eu sau amiralul cu puşca de vânătoare, cu vârful pantofului, cu genunchiul

— *Scoală-te laşule fii bărbat scoală-te* de câte ori cobora un autobuz spre Lisabona şi farurile parcurgeau tavanul şi tablourile cele mai de sus râsul generalului pierea, picioarele i se scurtau încercând să se ridice, degetele căutau gleznele amiralului, naşului meu, bărbatului surdei

— Ei sunt nu-s ei pariez că-s ei tabloul de peste şemineu reprezenta o moară, vaci, raţe, un băiat într-o căruţă, un puţ, şi totuşi era în ramă cum se întâmplă de fapt în viaţă, culoarea, desenul, detaliul iloricelelor, eram sigură că surda se eschiva să-l vadă, dacă eventual mă apropiam observam că se agită pe scaun, crezând că pe măsură ce priveam tabloul puteam să descopăr ceva tainic despre ea ca şi cum vreodată o imagine ar putea vorbi iar când farurile se îndepărtau animalele, puţul şi căruţa încetau să mai existe, părul oranj reîncepea să scânteieze în penumbră printre ceştile de porţelan şi ceainic, ochii Celinei se ascundeau după ţigară aproape umani, umili

— Nu spune nimic eu cercetându-le pe amândouă

— Nu spune nimic despre ce?

gândindu-mă la ce s-ar putea petrece în brădet dincolo de coroane, de cetină, de vânt, n-am dat niciodată peste şatre de ţigani nici peste oameni furând lemne sau mure sălbatice, orice, n-am văzut niciodată căni de răşină bând din trunchiuri şi totuşi Celina insista

— Nu spune nimic ca şi cum într-adevăr ar mai exista si altceva decât coroanele şi cetina şi vântul, ceva de care doar ele două ştiau sau Celina ştia şi surda descoperise ulterior cu expresia ei moartă şi surâsul ei de fotografie veche

(în care decorurile de damasc si petele violete îndulcesc înfăţişarea persoanelor)

pe care-l folosea ca să observe lumea stând culcată pe terasă cu pledul pe picioare, aproape inexistentă printre glicine si unduindu-se o dată cu ele, o observa pe Celina

— Să nu spui nimic *cine l-a ucis pe general n-afost amiralul, n-afost Mirni, n-a fost Celina, n-afost naşul meu, a fost* surda declarându-se de acord fără să mişte buzele nici să-şi schimbe expresia, salonul şi coridorul într-o penumbră amară, parfumul narzilor pe care grădinarul nu-i mai îngrijea pătrunzând prin terasa deschisă cu un iz de agonie si poate de asta surda mirosea ca narzii, Celina dona Celina

(să-i spun dona Celina era felul meu de a o jigni pentru că mă

privea cu dispreț, ascunsă după țigară, mai frumoasă și mai elegantă decât oricare dintre noi, mai tânără, cu bani mai mulți, și pe urmă bluza neagră care făcea ca fețele bărbaților să latre încercând să ajungă la ea, în-conjurând-o, apropiindu-se printre gemete dintr-un colț al coridorului)

Celina cat *cine l-a ucis pe general a fost*

Celina către nefericita de surdă îmbălsămată în mirosul de narzi al propriei sale morți, cu zâmbetul de care se spune că ni-l adresează defuncții din sicriu și nu e zâm-

bet, Dumnezeule, e o grimasă de spaimă, fotografia bunicului meu de exemplu țipa de frică pe crucea din cimitir peste văsuleț cu flori

Mimi dona Mimi către Celina nu ca un ordin, o cerere, o rugăminte deprimată

…

— Nu spune nimic și surda fără să-și miște buzele

— Nu spun nimic stai liniștită căutând în pinii, care încetaseră să mai fie ca să se confunde cu noaptea, niște vestigii care nu existau cu excepția vântului în coroane si generalul întrebând cu un firicel de voce fără timbru

— Suntem singuri nu-i așa nu-i așa că suntem singuri?

abandonați de ambasadorul american, de gărzile spaniole, de agenții secreți din Africa de Sud care ne-au dat armele, de nunțiul apostolic care-i primea pe comuniști și-i însoțea până la scări, generalul pe podea hohotind vesel

— Suntem singuri nu-i așa nu-i așa că suntem singuri? cunoscând poate ce știau ele două, armata așteptându-ne în jurul casei, ordinele șoptite, tunurile, bazucile, o s-o duc pe mama în plimbare la Montijo, amiralul către general obligându-l să se scoale la auzul unor pași în vestibul care nici pași nu er

— Mărturisești că dumneata ne-ai trădat?

care nici pași nu erau ci o mlădiță de viță sălbatică răzuind ce mai rămăsese din narzi deoarece casa surdei murea și ea, servitoarele îi purtau cerceii fără ca ea să bage de seamă, cristalurile se răreau în bufet, din dulap lipseau farfurii, un cordon sau un chilot atârnau din sertarele deschise, am încercat s-o chem

— Dona Mimi ca și cum m-ar putea auzi, ca si cum în caz că ar

putea auzi m-ar auzi, ea care nu auzea decât chipul bunicii sau a ceea ce numea bunică şi poate chiar era bunică fiindcă e greu să înţelegi gradele de rudenie la oamenii săraci, la

301

care împărtăşirea aceleiaşi mizerii este mai puternică decât sângele, un soi de ţărancă pe un soi de tron, proprietară povestea nepoata a unui restaurant în Coimbra, proprietară traduc eu a unui birt de provincie cu locuinţa la etaj

(mi-era atât de uşor să imaginez bucătăria, curtea, coteţul de găini, neamurile, micile antipatii, micile suspiciuni, micile vanităţi, micile uri, hainele de duminică într-o ladă cu camfor, un unchi bolnav tuşind peste tăvi)

ea care nu auzea decât chipul să admitem bunicii, pe marmura de pe scrin lângă fotografia unui înger, o fetiţă cu mâinile împreunate purtând sandale prea mari şi susţinând pe umeri o pereche de aripi de sârmă, dona Mimi săraca fără niciun fel de aripi care s-o salveze de armată, de comuniştii cu ochelari de carton şi nas din foiţă venind spre noi dintr-o pivniţă în flăcări, dona Mimi printre valizele ei închise

— Păi sigur întotdeauna aşa mi-i imaginam eu pe comunişti, nu fiinţe ca noi, vorbind ca noi, nu oameni, nu persoane, nu diavoli sau trimişi ai diavolului cum îi anunţa naşul meu, doar nişte măşti de carnaval, ochelari de carton, nasuri din foiţă, bărbi false, burnuzuri zdrenţuite valsând într-un subsol, ascultând de secretarul care-i îmboldea cu pistolul

— Veselie veselie generalul înspăimântat de acei clovni trişti care se limitau să spere că-i vom împuşca între garaj şi zid si-i vom căra la Cabo Ruivo ca să-i aruncăm în Tejo, nu-mi amintesc trăsăturile nici gesturile, mi-amintesc măştile, mustăţile din câlţi, dominourile de carnaval, mi-o amintesc pe surdă văzându-ne că plecăm şi ieşind pe terasă, umblând, coborând trepte, dispărând în oficiu ca să dirijeze servitoarele, soţul ei adresându-i-se Celinei prin intermediul

302

nostru sau utilizându-ne pentru ca Celina să-l audă în timp ce ochii supăraţi lătrau întruna cu furia aceea a câinilor, n-am ales o soţie, am ales o menajeră, ce vorbă-i asta pasiune, ce vorbă-i asta amor, pariez că surda înţelegea cuvintele după felul cum devenea absentă fiind acolo, aran--.1 idu-si părul cu mai multă uşurătate, palmele care se fre-; i curăţindu-se de ea însăşi temându-se să nu fim atenţi.; <, ’, ; si

s-o găsim schimbată nu ştiu de ce nici cum, dacă reuşi să-mi smulg din corp părţile pe care le atingea

\isul meu cred că asta era singurul lucru care-rni venea în minte era să-l rog pe bărbatul meu

— La-mă pentru că suntem singuri nu-i aşa nu-i aşa că suntem >inguri, ne aşezăm de dimineaţă în grădina de la Torel, jucăm cărţi, acordăm asistenţă porumbeilor, pândim de la fereastră ferestrele de unde persoane ca noi ne pândesc la rândul lor, fiica judecătorului tropăind după cumpărături.'u o sacoşă de catifea pe care o îngraşă cu carton ca să pară pogată, tata întinzându-mi haina de duminică

— Spune-mi dacă nu miros a bătrân canarul greoi din stinghie în stinghie, incapabil să cân-ie, mirosind şi el a bătrân, într-o zi o grămăjoară de pene mfulite, nu galbene, roşcate, pe solul coliviei, mania fără v*-! poată atinge

— Nu vară-mea l-a înfăşurat într-o cârpă şi l-a aruncat la gunoi, tata găsind colivia goală

— Unde-i lighioana?

duminicile mergeau la cimitir să schimbe apa din vaze, de pe aleile cu lespezi dădeai de fluviu în depărtare, Amo-ra, Seixal, Alcochete, ceaiul cu lămâie în patiseria minusculă, mesele tatuate de circumferinţa paharelor şi eu

— Nu miroşi a nimic tăticule

303

în timp ce generalul încerca să apuce glezna surdei în speranţa că glezna surdei l-ar salva de la moarte *duminicile la cimitir, schimbând apa din vaze, nu mai vedeam nimic dincolo de alei de câmpii şi de fluviu foarte departe decât îngeri cu mâinile împreunate ca în fotografia de pe scrin, cu aripi de piatră care păreau din pânză şi pene de gâscă* să apuce glezna surdei, a nasului meu, a amiralului, a mea

— Suntem singuri rm-i aşa aşa-i că suntem singuri? mirosul narzilor, vântul în brădet, tabloul cu moara, vacile, raţele, băiatul din căruţă, puţul, pe care Mimi dona Mimi refuza să-l privească atunci când farurile autobuzelor îl descopereau o clipă pe umbra peretelui, cine l-a ucis pe general, cine a tras n-a fost amiralul, n-a fost surda, n-a fost Celina dona Celina n-a fost naşul meu, n-a fost soţul surdei, n-a fost armata care nu a reuşit să ne găsească în salon în învălmăşeala aceea de cătuşe, uniforme, ţipete

— Linişte nici

(aşteptaţi o clipă că spun)

comuniştii pe taluz în expectativă, patru sau nouă sau treisprezece fiinţe pe creasta râpei şi un tractor acolo jos, ierburi de stâncă, o porţiune de grilaj, când spui comunişti spui domnul cu cravată, adolescentul roşcovan, o femeie sau două cărora n-aş şti să le ghicesc vârsta, poate mama tăind tortul de aniversare, verişoara mea învelind canarul într-o bucată de pânză, tata a continuat luni în şir să pună iarba-cănărasului în colivia pustie, se plângea privind stinghiile cu o deziluzie mirată

— Nu-l aud cântând generalul s-a ridicat în fine (Celina către surdă nu aşa se scrie

304

dona Celina către dona Mimi după ce s-a uitat fix la hradet sau fix la coroane, la beznă, la vânt – Nu spune nimic dona Mimi cu părul oranj şi hainele prea largi, strân--e pe corp cu ace si agrafe

— Nu spun nimic stai liniştită

ara să fie atentă! a întrebarea mea de copil care între-4'v conversaţii de oameni mari tragându-i de maneta

Nu spune nimic despre ev?)

gi-neralul s-a ridicat in fine, nu generalul, naşul meu. – • rivindu-mă cu o expresie mocirloasă dizolvată în tan-iivte,

— Micuţa mea Patima a străbătut salonul întunecat, a deschis uşa vestibulului care dădea spre trandafiri si răzoarele de nar/i, nu se /area umbra bisericii Mântuirii, nu se zărea piaţeta, doar >ca unele pe care le cărau vecinii din case spre noaptea de • . ara, sunt momente când mă luminez pe dinăuntru şi-mi aduc aminte de fiecare dintre ei şi de profesiile pe care le

… v ea u doamna Irene, sergentul Gomos, doctorul Mateus care a. i era doctor dar a lucrat la stat generalul din nou serios, autoritar, rigid, lovindu-şi ap. sa cu cravaşa, chemându-i pe amiral, pe nasul meu,. • • <'• soţul surdei

… Pregătiţi bagajele fiindcă plecam spre Vigo într-o oră

HMimilor şi iarăşi Celina dona Celina rugându-se

— Nu spune nimic mai frumoasă şi mai elegantă decât oricare dintre noi, cu mai mulţi bani, fiecare ochi un câine furios lătrând şi acum o lanternă aprinsă printre trunchiuri şi asta e ce nu voia ca cealaltă să spună, armata şi comuniştii aşteptân-du-ne pe şosea imediat după capătul proprietăţii, în gri-

305

lajul de la garaj, în stejar, în grădina de zarzavat, printre pini, soldaţi, un carnaval de fantome cu ochelari de carton şi nas de foiţă, toţi ascultători, supuşi, aşteptând ca noi să-i stropim cu gaz înainte de a-i spânzura, nicio maşină, nimeni, doar lanterna aprinsă în intervalul dintre crengi căutând ceva prin acele de brad, Celina insistând

— Nu spune nimic zâmbetul surdei, o grimasă de înger cu aripi de sârmă şi pene de gâscă

— Nu spun nimic stai liniştită până la urmă asta era, armata, comuniştii, moartea noastră pe care ele, adică Celina, adică M im i dona Celina dona Mimi şi-o împărţeau în taină, moartea noastră azi de ziua mea, biserica Mântuirii aşezându-şi mâna enormă pe acoperişul casei, nu ameninţări, nu supărări, avertismente dar despre ce, duzii mă avertizau, vitrinele prăvăliilor mă avertizau, rufele atârnate pe balcoane mă avertizau, canarul nu înceta să-şi bată joc de mine cu mici chicoteli în triluri

— N-ai să creşti mare niciodată Patima mama a luat cuţitul ca să taie tortul pahare cu vin bun, sase lumânări care erau una singură cea de care ne foloseam lipită de farfurie când se întrerupea lumina tăiată în şase bucăţi cu foarfecă pentru peşte, una dintre ele a sărit din farfurie pe faţa de masă şi de pe faţa de masă pe jos, generalul s-a întors din vestibul şi înainte de a-mi fi repetat numele, de a mă fi atins, de a-mi fi cerut să-i miros haina, a luat cuţitul mamei, nu, mitraliera, cuţitul, a luat cuţitul mamei în timp ce surda mă aproba

— Nu spun nimic stai liniştită şi acum am să vă vorbesc de porumbeii care ieşeau dimineaţa din cornişele din piaţă şi se răspândeau pe fluviu.

306

După ce unchiul meu a plecat din casă tata a continuat să mă ducă duminica la pescuit: deschidea, cu „chii supăraţi, fără un cuvânt, portiera maşinii, aştepta >ă mă instalez pe banchetă printre undiţe, cârlige, momeală, îmi punea pălăria de pai pe cap aplicându-mi o palmă de astupat sticle, îmi spunea să-mi trec elasticul pe sub bărbie si să stau cuminte când eu îmi trecusem deja elasticul pe sub bărbie şi stăteam cuminte, furioasă pe el, dorindu-mi ca nicio colegă să nu mă vadă cu panglica aceea sinistră, nu-mi spunea că sunt drăguţă, nu-mi, ’âmbea, nu-mi lua mâna, nu făcea conversaţie cu mine, • . iacă mă aplecam în faţă încercând să mă văd în retrovi-.’or, în speranţa că nu-s

prea ridicolă în felul ăsta, clădeam '.:'. loc de chipul meu de sprâncenele lui încruntate

— Dă-te imediat înapoi Celina gândeam fără a îndrăzni să spun tare

— Te urăsc eu care niciodată în viaţă nu i-am spus tu, gândeam că doresc să moară

— De ce n-ai fost dumneata cel care să plece si să ne lase în pace?

cartierul dispărea fără ca bunica sau mama să-mi poată veni în ajutor, să-l împiedice pe tata să mă lase singură în Oeiras fără să cunosc drumul de întoarcere acasă, i-am atins gulerul ca să mă protejeze, speriată de Oeiras,

l

— V* *• • "!; _"• .', '

şi în locul sprâncenelor gura în retrovizor obligându-mă să-mi retrag mâna si să mă afund în banchetă

— N-ai de gând să stai un minut liniştită ce dracu'?

aşa că în lipsă de altceva mai bun mi-am îndreptat interesul asupra cutiilor cu momeală care aveau un peş-te-ferăstrău pe etichetă, am căutat să deşurubez capacul evitând ca zgomotul să-l alerteze pe tata dar sprâncenele au revenit pe oglindă vibrând de supărare, un braţ s-a întors către mine fără să reuşească să mă ajungă

— Până nu te pocnesc nu te potoleşti nu-i aşa? maşina vira la dreapta, urca pe trotuar, un zid cu un afiş de coridă a crescut spre mine, o doamnă care ieşea de la drogherie a făcut un salt înapoi, automobilul şi-a îndreptat traiectoria după o deviere de colică, femeia îşi potolea inima cu degetele la piept, gura şi sprâncenele au apărut în oglindă risipite de sperietură, adunându-se încetul cu încetul într-o ameninţare înăbuşită

— De îndată ce ajungem la zid ai să vezi tu rămâneam un minut urându-l, îmi mototoleam intenţionat bluziţa cea nouă, smulgeam un nasture ca sa-l învinovăţesc pe urmă ajutând-o pe mama să se înfurie pe el

— Din cauza tatei mama îi vâra bluziţa sub ochi

— Frumos nu-i aşa?

lua cutia de lucru şi în timp ce cosea ridica nasul pufnind cu priviri ucigaşe

— Frumos nu-i aşa?

până ce uitam şi mă întorceam pe banchetă, cu spatele la el, strâmbându-mă la ceilalţi conducători, autocare, motociclete, tricicluri de invalizi încărcate de cârje si eşapamente, toţi mai simpatici decât tata făcându-mi şi ei semne, le arătam undiţele, cârligele, coşul pentru bibani cu noroi pe fund, îmi îndepărtam buzele cu degetele mari, holbam pleoapele, îmi trăgeam urechile ca un elefant sau altă vietate înfricoşătoare, mi-am ridicat degetul mijlociu cum am văzut pe un bărbat într-o discu-

I 308

ţie în tramvai, l-am ridicat spre un jeep care a claxonat ultragiat, tata de la volan

—_Ce mai vrea si boul ăsta Celina?

făceam mai întâi semn, ridicam degetul mijlociu pe p r mă iar semnele care îmi răspundeau se transformau in ameninţări si arătătoare înfipte în mişcări de du-te-vmo, li, am culcat pe tapiserie, am simţit un soi de rezistenţa;. corp şi imediat după aceea un pocnet slab de undiţa i are se rupe, mi-am sprijinit capul în cot si am absentat de acolo cufundându-mă într-un confort nămolos, ajutată de legănatul arcurilor şi de vecinătatea fluviului, când lata

— Trezeşte-te si mi-am dat seama de valuri sau nu chiar *de* valuri, ni. te impulsuri de gunoaie în zidul fluviului Tejo, am ne--Mijat cutia cu momeală a cărei ingratitudine mă otensa, manivela unei mulinete m-a lovit la picior cu acea nuca răutate a lucrurilor mascată în indiferenţă, o secunda am o-e/ut că unchiul meu era acolo gata să mă salveze de cruzimea lumii, m-am ridicat în vârful picioarelor ca sa mă ia în braţe

— Unchiule.

tata cu şapca de baseball care împreună cu pantalonii m ci/. mele de cauciuc îl făceau să semene cu un copil care a rrescut fără motiv şi s-a acoperit de riduri, clădiri cu balene fără geamuri, dune şi arbuşti uscaţi înspre partea pământului, trei, patru palmieri gesticulând atacuri cuiburi de barză în depozitele de ciment, atât de paralizate si artificiale că trebuie să fie false iar pe malul opus pescari pe scăunele de linoleum imitând berzele, vietăţi in derivă, prelungiri de alge care excitau păsările, un miros identic cu al cutiilor cu

momeală deşi mai puţin dens şi mai puturos, tata vâra unul în celălalt segmentele undiţei, verifica mulineta, verifica plutele, introducea în cârlige o bucată de peşte-ferăstrău care nu era peşte-ferăstrau, cordonul rochiei mă strângea peste sale, ciorapii pe care mă

309

obligau să-i pun îmi îndoiau unghiile, elasticul de la pălăria de pai mă incomoda la gât, dacă măcar am fi luat cu noi o revistă cu cuvinte încrucişate, aragazul de tablă, unul dintre iepurii de pe etajera din cameră, tata pe la colţul dinţilor ca să nu sperie chefalii

— Să nu vorbeşti acum contrar unchiului meu căruia îi plăcea să vorbesc, răspundea la întrebări, cântam amândoi în cor, odată mi-a oferit să trag din ţigară şi în loc să scot fum gura mea s-a umplut de o negură caldă şi am udat tot filtrul cu limba, mama mi-a luat ţigara supărată pe unchiul meu

— Asta-i pentru ultima oară deşi supărarea i-a pierit imediat fiind înlocuită de o unduire languroasă, o mişcare de evantai, o pălmuţă pe obraz, o fată de vârsta mea atunci când unchiul meu i-a dat ei ţigara, înnegrită şi ruptă

— Eşti atât de nebun evantaiul plutind prin casă cu mici salturi de râs, când balenele se deschideau doamne decoltate dansau cu nişte cavaleri cu perucă, iar când balenele se închideau se remarca o sfâşiere de pânze, fusta descoperea genunchii, tocurile ciocăneau pe coridor cu mici ţipete fericite

— Nu mă prinzi bunica vâra cheia în uşă cu sacoşa cu cumpărături si se suspenda imediat pe ştergătorul de picioare, chiar dacă n-am fi văzut nimic îi vedeam pe unchiul meu şi pe mama alergând unul după altul sub nasul ei, mama încuindu-se în baie, unchiul meu rotind mânerul uşii

— Aşa nu contează după expresia bunicii o auzeam pe mama râzând, robinete, agrafele coafurii şi sticluţele de parfum clincănind pe email, vocea mamei care cânta, unchiul meu a observat sacoşa cu cumpărături si s-a îndepărtat de mânerul uşii cu un aer distrat murmurând ceva ca un soi de avertisment, a tuşit ca să întărească avertismentul, mama care agita mai multe sticluţe

310

— Te-ai înecat?

gura unchiului meu cu o înjurătură tăcută insistând cu tuşea şi

tuşea explicând

— Bătrâna alte zgomote de sticluţe, alte robinete, alte bolerouri de amor, tocurile de la pantofi înţepând gresia, zăvorul. ie la baie a sărit, mama a apărut transbordând esenţe cu. i garoafă de hârtie la ureche, s-a ciocnit de bunica mea > are-şi făcea semnul crucii fără să dea drumul sacoşei, ver-^urile pătimaşe au murit imediat, garoafa de hârtie s-a ofilit între degete, înjurătura unchiului meu, care a luat ziarul şi-l citea acum pe dos, s-a repetat în tăcere, garoafa deşi veştedă ocupa apartamentul denunţându-i bunicii un păcat prea complicat pentru mine, care-i cuprindea m mod neclar pe unchiul meu, pe mama şi pe tata, unchiul meu acum fără nicio tuse întorcând ceasul de perete cu o atenţie excesivă, el care niciodată n-a întors ceasul, comparând orele la încheietura mâinii şi dând arătătoarele înapoi, mama emana un parfum greţos din şuviţa de păr ce-i acoperea un ochi, tata absent reprezentat de etuiul ochelarilor, plin de viaţă sus pe radio ca şi cuin etuiul ochelarilor de altfel cu aspect de vitrină ar fi fost tata suferind, bunica s-a uitat la radio cu teamă *ca* etuiul să nu se ridice indignat

— Ce-nseamnă asta?

a pus mâna pe garoafa de hârtie şi a aruncat-o pe fereastră

— Ticăloşilor casa fără floare mi s-a părut o magazie de resturi, doamnele decoltate si cavalerii cu perucă şi-au întrerupt dansul, mobilele si perdelele au îmbătrânit de plictiseală secole întregi, ceasul a emis bătăi contradictorii, a ezitat un pic la calculele dificile, s-a pierdut în raţionament, a oftat în dubiu înainte de a bate din nou, s-a bâlbâit căutând explicaţii în memorie, unchiul meu a dat înainte arătătoaito rele si mecanismul, recunoscător, şi-a reluat cadenţa de digestie senină, bunica alinia cumpărăturile în dulapul din cămară scuturându-l pe unchiul meu care încerca s-o ajute, mama, devenind brusc casnică, se înverşuna contra unor pete pe care nimeni nu le mai observa pe faţa de masă, pe geamuri, pe braţul fotoliului, m-am uitat pe fereastră fără să zăresc garoafa în curtea de la parter, bunica a înălţat nările măsurând parfumul, evaluând dimensiunea păcatului după cantitatea de miros

— Şi pe deasupra chiar în faţa puştoaicei ticăloşilor tata cu o undiţă în dreapta şi o undiţă în stânga s-a instalat pe scăunel, cu picioarele la zid, cutia excita pescăruşii, de îndată ce fluviul se domolea palmierii atrăgeau atenţia tatei în diftonguri de vânt

— Ticăloşii o barcă de pescari asemănătoare cu o plită cu

brichete luneca spre Estoril garantând

— Ticăloşii clădirile zvârleau pietricele cărora le creşteau aripi în loc să cadă, cadavrul unui motan călcat de maşină, transformat într-un ghemotoc de păr, mă examina de pe şoseaua de centură fără să-i pot veni în ajutor transportân-du-l în casă şi alăţurându-l gorilelor, mania

(o clipă înainte de a reveni la mama dumneavoastră: multe dintre acoperişurile din Carcavelos se ornau cu nimfe de lut, unele fără cap altele cu degete sparte, doar asta pentru moment, scuze, continuaţi)

spuneam că mama mea se spăla pe mâini la bucătărie dornică să ajute la masa de prânz ea care detesta să ajute, unchiul meu îmi făcea cu ochiul telefonând printre oftaturi ascunzând receptorul cu palma

— Sigur că doar pe tine te iubesc turturica mea nu-ţi înţeleg spaimele mama ridica brusc cuţitul de zarzavat, bunica mea care între timp se potolise striga de lângă cratiţa cu sparanghel

— Nu-ţi ajunge că ai nenorocit una nemernicule dă-mi telefonul ca să-i explic eu cine eşti unchiul meu îşi lua rămas-bun cu un ultim oftat

— Lartă-mă turturica mea dar acum nu mai pot îşi desfăcea mânecile spre Inima lui Isus ca să recrute/e complici

— Vasăzică nu mai poate omul să vorbească chestiuni vâe serviciu cu un coleg de birou domnilor?

încerca s-o sărute pe bunica mea care-l îndepărta cu lingura, îi zâmbea mamei şi cuţitul de zarzavat se moleşea, imita pe Mickey Mouse seara, aproape la fel ca el ceea ce m-a dus cu gândul că ne-o fi spionat, mă lua de talie, mă ridica la tavan

— Să zbori Celina să zbori se ducea la cafenea fără haină, ca să bată din călcâie ca negrii la film, mama îngrijorată

— Vezi că e frig lipită de uşa spre stradă într-o strălucire de lacrimi, când m-a văzut toată faţa i-a dispărut în batistă, am fost pentru prima dată atentă la o ulcică de aluminiu sus pe cuptor care pesemne că exista în casă de secole, am vrut să mângâi gâtul înclinat şi gâtul

— Nu o ulcică dolofană, am scuturat-o şi nişte obiecte meta-iice parcă înnebuniseră înăuntru, o cheie ruginită, un cui, ’ monedă veche plină de cocleală, bunica a pus-o din nou pe cuptor cu moneda şi cuiul discutând împreună zăngănind

— Până n-o strici nu te potoleşti ochii au devenit lucizi, m-a privit prin sparanghel ca şi cum ar fi vrut să mă ia în braţe şi în loc să mă ia în braţe a tăiat viguros margarina supărată pe mama, doar batistă şi omoplaţi, suflându-şi nasul cu un zgomot de agonie

— Întotdeauna ai fost o proastă tata a strâns cârligul şi i-a pus altă momeală, un autocar a călcat peste cadavrul motanului care a încetat să se

mai uite la mine cerând acum ajutor de la berze, gunoaiele din fluviu se lipeau de zid aşteptând tentacula spumei care să le ia din nou de acolo, ecoul palmierilor pe malul opus al fluviului

— Întotdeauna ai fost o proastă ulcica de aluminiu implorând de pe etajeră

— La-mă poate vor accepta moneda antică la prăvălie şi-mi vor da în schimbul ei o agrafă din carapace de broască ţestoasă sau un breloc de zinc, m-am dus după girafa care era animalul de pluş cu rezultatele cele mai sigure la necaz si i-am întins-o mamei ca să nu mai plângă, trebuie doar să-i acopere gaura de la spate ca să nu verse rumeguş

— Uite girafa suspendată în văzduh uimind bucătăria, bunica mea condimenta sparanghelul prefăcându-se a nu vedea, apartamentul nu era al nostru, era al ei, moştenit de la soţul care lucrase la poliţie, odată am găsit, în spatele marmeladei şi compoturilor de căpşuni, o pereche de cătuşe care trebuie să fi servit vreunui hoţ, cine ştie dacă bunica nu prindea si ea hoţi şi spărgători de seifuri, în biroul de lângă fotografia mea ca bebeluş poliţistul era un tip lipsit de ferocitate, afundat într-o timiditate care mă decepţiona, bunica a explicat că serviciul lui consta în a copia amenzi pentru staţionare interzisă într-un registru si nu mi-a mai păsat de poliţist şocată de un bunic poliţist care nu se căţăra pe pereţi ca Omul Păianjen şi nici nu împărţea o peşteră cu nişte lupi domesticiţi, după ce nu mi-a mai păsat mi-am spus că amenzile erau poate un paravan si pasiunea mi-a crescut, mai exista ipoteza că poseda grota si lupii într-un cartier mai discret, am confruntat Omul Păianjen cu bunica mea care l-a îngropat cu lopata unui singur cuvânt – Săracul după un timp fotografia a dispărut de pe birou si am încetat să-l mai împart cu nătărăul acela trist, fără casche-

ta nici uniformă, scriind numere de înmatriculare cu o cerneală prăfuită, după al şaptelea sau al optulea autocar cadavrul motanului a fost redus la o cârpuliţă însângerată tot mai micuţă, girafa a emis un norişor de rumeguş ră-sucindu-şi urechile spre mama

— Uite ceva a pufnit melancolii cu un zgomot sorbit, nasul a Apărut din batistă şi s-a mirat spre girafă cu un gest brusc de retragere, m-a văzut pe mine întinzându-i-o ascunzând sub pantof rumeguşul căzut jos, ne-a tras pe animal si pe mine spre lacrimile ei şi aş fi preferat să fie doar animalul fiindcă nasul mamei mă speria, undiţa s-a îndoit datorită unei greutăţi în cârlig, şapca tatei a sărit de pe scaun pe zid, cu un entuziasm de arc

— Fata mea el care înainte nu spusese niciodată

— Fata mea mi-am dorit atât de mult să repete

— Fata mea şi să lase în pace manivela mulinetei, dacă m-ar fi luat m braţe l-aş fi iubit mai mult decât pe unchiul meu, nu aveam nevoie de

— Să zbori Celina să zbori era suficient sa mă ia în braţe ori să mă mângâie sau. işa ceva, nu aveam nevoie de Mickey Mouse, de bani în schimbul dinţilor de lapte, de mers cu bicicleta sau la circ nici de nimic altceva, dacă m-ar fi ciufulit zicând

— Fata mea ar fi fost suficient ca să-i mărturisesc că nu vreau să moară sau să plece, eram supărată pe dumneata, era o glumă, rămâi cu noi chiar dacă vorbeşti puţin, nu dansezi, nu imiţi voci, citeşti tot timpul ziarul, nu trebuie să vii seara să-mi spui noapte bună si să goneşti întunericul cu sche-unături de desen animat, mai întâi a urcat pluta, după plută plumbul si după plumb noroi care picura, niciun chefal, niciun biban, niciuna

315

t „C ^" ^" l măcar dintre anghilele acelea minuscule, greţoase, imposibil de mâncat, pe care le desprinzi din gută şi le uiţi în şanţ, fiindcă nici peştii nu le vor, am încercat să-l ajut pe tata să extragă nămolul din cârlig şi tata înciudat

— Pleacă pietricele care deveneau vrăbii în arbuşti, în clădiri, o înfiorare de vânt a plisat în diagonală nisipul de pe dună, palmierii

— Pleacă să-mi vâr imediat degetul mare în gură şi să muşc degetul mare, să rod unghia de la rădăcină, să nu consimt ca asta în stomac, deziluzia, furia, dorinţa de nu ştiu ce să crească si să mă înăbuşe, aşa cum mă înăbuşea mama cu batista, girafa golită de

rumeguş, poate că bunica s-ar aşeza la maşina de cusut, ar putea s-o îngraşe la loc, i-ar coase burta, girafa

— Ajutor iar eu, ca şi cu motanul, fără să pot face nimic, să asişti la moartea unei jucării de pluş e mai greu decât în cazul unui animal viu, girafa devenise o a doua batistă unde mama îşi sufla nasul, batista autentică într-un pumn şi girafa în celălalt, am reuşit să protestez prin sparanghelul care fierbea

— Nu te şterge de girafă să mă închid în camera mea, să conversez cu hipopotamul, să scap de neplăcere scuturând-o de pe mine, bunica ocupându-se la întâmplare de sertare în care se înfiorau furculiţe

— Întotdeauna eşti o proastă tata s-a instalat iar pe scăunel cu ochii privind dincolo de far, atât de asemănători cu ai girafei că o clipă am crezut că se goleşte si el printr-un orificiu la buric, să-l acopăr cu degetul mic, să împiedic să se transforme într-o pielicică scărpinată

— Nu vărsa rumeguş tată

gâtul care se înmuia, picioarele care se înmuiau, trunchiul tot mai îngust, mai concav, să-i iau mâna, să-l conving să nu se evapore precum cadavrul motanului şi să rămână cu mine

— Nu vărsa rumeguş tată

— Ă-l asigur că încă mai este timp să fim împreună, să mer-

m la*; \rc,* să ne plimbăm ia Campo Grande, să stăm de

r. i unui cu celălalt, nu numai unchiul meu, putea si el,

jur că poate si el, dar cum să vorbesc, să-l asigur, să-i

U când el n-a avut niciodată obiceiul să, r u s-a preu. u pat niciodată de mine, a spus

— Fata mea întâmplător în entuziasmul chefalului. nu eram în stav de nimic altceva decât să-l apuc de cămaşă, pânza a ce-d. if si pe sub pânză cotul, braţul, să iau bănuţul antic cu u regină din profil şi să-i cumpăr un cadou, o punguţă ai pastile de mentol, un briceag cu trei lame, un ineluş de plastic, mama a devenit conştientă de prezenţa girafei cu o surprindere indignată

— Ce-i asta?

dând să-i răspundă tata a spus

— Ce-i asta?

refuzând ajutorul, girafa s-a prăvălit în tăcere pe po. – • eaua

bucătăriei, mama şi tata s-au întors spre mine ca si um aş fi spart o vază ori aş fi îndoit un tacâm, mama, tata • ’ nepoata episcopului care până la urmă auzea şi totuşi nu m-am speriat fiindcă nu puteau să mă bată, nu vor avea ocazia să mă bată pentru că lanterna clin brădet s-a aprins si s-a stins de trei ori cum poruncisem eu, panseluţele se curbau în întuneric, stejarul de la garaj şi-a luat rămas-bun

— Adio mâine dona Alice găseşte casa pustie, vitrina luminată, patul făcut, niciun grăunte de praf ca mostră în salon, rufele în maşină si soarele în perdele, o zi atât de veselă că-mi vine să cânt.

Sunt sigură că n-o să existe nicio cafenea la Es-pinho fiindcă până astăzi nimeni în viaţa mea n-a făcut ce mi-a promis: ieşind pe poartă o să oprească furgone-ta unde o să aibă chef, bordura şoselei, un pod, un restaurant, un târguşor unde nu e aprins niciun singur felinar, o să se aplece peste genunchii mei fără explicaţie, o să deschidă portiera dinspre partea mea, o să se îndrepte iar cu mâinile pe volan cu păpuşica săltând spânzurată de oglindă, farurile luminează tufişuri, ierburi, poate o fântână veche sau un zid de fermă, sau cu nisip şi unelte de cantonier în vederea dimineţii, el fără să se uite la mine

— Coboară o să aştepte un moment cu mâinile pe volan, o să stingă plafoniera ca să nu i se vadă faţa, urmăreşte cu degetul o linie roşie care se termină la capătul hârtiei şi pe care trebuie s-o caute pe pagina cealaltă cu foşnetul monstruos pe care-l fac hărţile când le despăturim noaptea, un sunet de pădure care arde, băncile de lemn din arenele de coridă, chemările, agitaţia, ţipetele

— Ce mai aştepţi ca să cobori?

bordura şoselei, un pod cu două arcuri, un zid de fermă cu restul unui panou de *azulejos* sparte, bărbaţi în tunică, porci, câini, paji călare, degetul pe linia roşie unde n-am să mă duc cu el, rămân în satul ăsta să umblu din prag în prag bătând la case închise, unul dintre cimitirele alea mi-

nuscule de provincie din care pe seară se gonesc găini-U; şi se zăvoresc criptele cu lanţuri, o lămpiţă cu gaz buimacă într-o ogradă, lanterna de buzunar care însoţeşte de--etul dezvăluie căi ferate, hanuri, nume de râuri, se apleacă J-. n nou peste genunchii mei şi sacul cu hainele mele ate-/! M/ă pe jos, Sfânta Fecioară şi cutia d’1 lucru parcă des-

’iţă

Ce mai aştepţi ca să cobori?

— Au atunci un restaurant pentru camionagii cu un şort „i în faţă, maxilare şi umeri la bar, chibrituri stinse pnn-; u coji cu o rotire a pantofului, chelneriţa aduce hiriuri-: – cu supă de la bucătărie, ameţită de somn şi de fumul. ic ia ver/e, vaci strânse în atelaje mugind nu clin bot, din irbite, vântul când înapoi canei înainte într-o coroană ele:\: e,. tot restul liniştit, sacul cu hainele mele la intrare lân… i automatul pentru migdale şi maşina distribuitoare de tis; ări. Sfânta Fecioară sigur intacta, capete cercetânciu-mă • ipsite cie interes, lente, semănând cu boturile vacilor, prietenul meu îmbăţoşându-se la volan – Nu m-ai văzut nu mă cunoşti pneurile furgonetei rozând pietrişul, unul dintre ciis-eersoarele semnalizatorului înlocuit cu o fâşie de plas-lipită cu scoci negru, furgoneta încremenind în ceea v seamănă cu un răzor, sau un triunghi de rădăcini des-• v-tite de către pisici, eu alergând

Mergând pe dracu’, păi cum să alerg cu optzeci şi trei

— Le kilo eu mergând spre el cu sacul cu haine

— M-am înşelat s-a răzgândit mergem amândoi la Espinho gândindu-mă la perdele, vreau nişte perdele albastru cu alb la cafenea, un bar imitaţie stil, meniuri scrise la maşină, un mistreţ împăiat, gândindu-mă că sâmbăta şi duminica am putea angaja artiste şi-ar schimba hainele în camera noastră şi plecând ar rămâne mirosul lor în mobile

Miss Celeste Miss Lucy

agrafe de păr argintate, trandafirașul de tul care împodobea o bretea, vântul a dispărut din fag, panoul de *azu-lejos* a pierit, nu există case închise, nu există restaurantul, să pun sacul cu haine pe banchetă, lumea agreabilă, calmă, imenşi ani de zile în fata mea

— Ce spaimă nici nu-ţi închipui în ce panică am fost, ce mi s-a năzărit, prostiile fără noimă pe care mi le-am imaginat, prietenul meu de acolo de sus împingându-mi sacul şi după el zăngănit de ceramică spartă Sfânta Fecioară, săraca, definitiv stricată, furgoneta a urcat din sat pe sosea cu zguduiri de curcan

— Dacă pomeneşti de mine oricui ar fi vai de mama ta vântul din nou în coroana fagului, pietroaiele vacilor cu jeluiri profunde, felul cum mă urmăresc ochii acelor stânci cu gene, cred că am să le înfig un cui în vertebre, să le atârn în fiare şi nu se supără nici nu imploră,

plâng cu sughiţuri, impresia că toată noaptea asta e minerală cu excepţia fricii, figurile de pe vechile *aziilejos,* bărbaţi în tunică, porci, paji călare, albaştri pe un peisaj de portocali albaştri uluiţi de prezenţa mea, văzându-mă că intru la restaurant, că dezleg sacul vorbind singură

— Ştiam ştiam căutând cioburile sfintei printre prosoape şi feţe de pernă, fiecare fragment acuzând

— Tu eşti de vină chelneriţa care-si ştergea braţele cu o cârpă invidiin-du-mi bagajul, un individ paralitic cuprins de o jubilare mută, camionagiii cu lingura încremenită, una două trei cinci vaci indiferente cu inele groase de aramă ţinând pâinile, un zgomot de cădere interminabilă în automatul pentru ţigări, curieri cu căşti de motociclişti jucând cărţi, ceva apare în jgheabul automatului ce nu vreau să văd, totul mă urmăreşte, mă ameninţă, mă încercuieste, nu acele pinilor îmi zgârie picioarele ci un soi de mărăciniş, lanterna prietenului meu caută un semn pe un trunchi rotun-

I 320

jind ovaluri pe cetină, se văd terasa şi tavanul vilei din-

) lo de stejar, nu se văd nnrzii nici persoanele din salon

— Nu găsesc detonatorul Simone fiindcă bărbatul surdei a deşurubat lamelele, resturi de vvstre, o paloare vagă, ceva ce cred că sunt ei, părintevepiscop, generalul, femeile care nu mă pot suferi, arm-

ls! în hangar mi trai i i nd trandafirii, che'p. erita de la rcs-

'.; • .!! ant găseşte savoniera de plastic crăpata sau pena rac,:

cap, o ascunde in sorţ, ori pleacă pieptănându-se spiv

.:... J... tremură t, dacă le-aş ingiile paraliticului cresc în şap-. a, – acului, să fug, să mă ascund printre stâncile; • -• • . i re, şalele prăpădite, spaima din ochii aceia si oricum; va\'! arele şi umerii aliniaţi la bar, bucătăreasa încevosa-;.: k aburi şi lângă bucătăreasa tata ru jum „ilâtile iui inr~ • • ..: v, latura dreaptă alegând litere dihriic inlT-un ragă/ • , p u/ z l e

— Fata mea

n timp ce mama îi leagă prosopul de

\i ne

— Ni u găsesc detonatorul diKă le-as spune • - Ajutaţi-mă mărăcinii şi acele de brad nu nu – a r zgâria picioarele. – inerţia n-ar desena ovale pe celuia, dacă as ii atentă as

uita stejarul foşnind în garai ruaniikcelor ce mu –? unl.

. meni dar au sentimente şi hachiţe de om, poale că i'no • ; nerul seamănă cu noi iar cine /ice mobilier /ice tan-'e-

— ' (iele, mărarul, cine-mi poate garanta că nu-i aşa. prietenul meu căutând semnul pe trunchi

— Nu găsesc detonatorul căruciorul de servit ceaiul căruia îi lipsea o roată, mânuţa de copil pe mâna de uriaş, jumătatea visătoare şi jumătatea crudă luptând pentru cucerirea gurii, tata re-cunoscându-mă fără a mă recunoaşte cu o oboseală mecanică

— Fata mea

321!

dacă aş intra în casă si le-as spune

— Ajutaţi-mă sau i-as ruga aici la restaurant, în timp ce-mi recuperez savoniera, peria de cap, singurul colier pe care-l am, oglinda cu mâner de argint sau mai bine zis mânerul şi cercul de argint căruia îi lipseşte oglinda, rochia de satin cu garnitura de dantelă care mă făcea mai slabă si pe care n-am apucat s-o îmbrac, dacă i-as ruga lângă automatul de migdale sau maşina distribuitoare de ţigări

— Ajutaţi-mă posibil ca mânuţa de copil să-l împiedice pe amiral să tragă în mine iar mama ar desface canapeaua care servea de pat şi m-ar primi din nou în casă fără să-i fie ruşine de vecini, de şuşotelile scandalizate la trecerea noastră, dacă mă primeşte în casă nu-mi pasă că o să dorm pe canapea, încerc să economisesc lumina, poate să-mi găsesc un serviciu la negustorul de mărunţişuri sau la magazinul ele confecţii şi-i dau toţi banii în loc să mă poticnesc orbeşte prin brădet ascultând vântul

— Simone printre melcii şi viermii pământului

— Nu-mi aduc aminte dacă piatra de-acolo e un semn de-al nostru totul altfel noaptea, cărarea care înainte ducea la şoseaua spre Lisabona acum spre nord în direcţia Sintrei, se ghiceau ferigile şi mirosul mării, prietenul meu studiind o piatră, suflând praful de pe ea, aruncând-o cât colo

— Lipseşte vâna de marmură m-am înşelat dacă unul dintre camionagii m-ar lua cu el de milă, revenind la Lisabona, în atelajul de vite înconjurată de jeluiri profunde, chiar dacă mi-ar înfige cuie în vertebre si m-ar răstigni în fiare aş spune

— Mamă iar mama ar fi de acord, oprind ciocanul cu un gest aşa cum se agita cu umbrela ridicată contra băieţilor care râdeau de mine pe stradă

322

— Puturoşilor şi rte-ar ajuta să găsim detonatorul ridicând o piatră, un capăt de fir, cutia de lemn îngropată în cetină

— Asta e?

mama şi tata contemplându-mă de pe panoul de *azu-*, v; c'S, îmbrăcaţi ca bărbaţii cu tunică printre porci, câini –, paji călare, nemişcaţi de secole pe zidul de fermă lan-, • arcurile podului, ce-o face în clipa asta surda cu ple-Jul pe genunchi, ea care fără să ne audă ghicea cuvintele, luându-ne rămas-bun astăzi

— Plec doamnă nu mi-a reproşat nimic, nu nva denunţat celorlalţi, a răspuns

— Păi sigur aprobându-mă, peruca oranj a dansat un pic, inelele s-au înfiorat, îmi poruncea să servesc la masă împreună cu servitoarele, ridica sprânceana dacă mă încurcam la platouri, îmi vorbea ca şi cum ar fi vorbit unei sărăntoace

— Lasă ia ridică nu aşa mai repede ca şi generalul, părintele episcop, văduva, urmărin-du-mă ca să-mi dea ordine sau să râdă de mine, de câte ori m-am gândit, dacă nu mi-ar fi frică, să telefonez la armată, să cer unui comunist, chiar cu ochelari de carton şi nas de carnaval

— Ajută-mă într-o după-amiază o femeie un bărbat nu, o femeie, aproape o fetiţă, mi-amintesc de pistrui, de cartilagiile de sturzi, de lipsa unui dinte, un loc gol, o bucăţică ruptă, nu i-am legat încheieturile, am lăsat frânghia jos, sunt sigură cred pardon, chiar sunt sigură că i-am spus (o cucuvea, am dat peste o cucuvea printre coroane, sau poate nu o cucuvea adevărată, ci cea pe care a născocit-o teroarea mea plecând de la un ghemotoc pe o creangă,

423

conuri, coagulări de umbre, ceea ce ne imaginăm în copilărie temându-ne de să lăsăm asta, am vorbit atâta de mine, dacă vine ocazia o să vorbesc ore în şir când o să fiu la Espinho)

revenind la subiect sunt sigură că i-am spus

— Ajută-mă şi comunista calmă, fără să observe lipsa frânghiei, fără să audă cuvintele, dintele reparai reparat de fapt, un petic brun încremenit acolo, prostit, ascun/ându-se în buză, să-l gonesc, să-i dau pinteni, să-l expulzeze cu de-a sila

— Ajută-mă amiralul vorbea cu patronul prietenului meu, secretarul cu furiile lui, îşi stingea ţigara de un prizonier la celălalt

capăt al şirului, niciodată n-am crezut că l-aş putea vedea plângând

— Veselie veselie era suficient ca acea comunistă

(mi-amintesc de pistrui)

să alerge de la grilaj spre povârniş şi imediat după, la o sută de metri cel mult, casa inginerului belgian cu do-bermanii, soţia cu pieptul cu pânzele sus şi piscina rotundă, mai jos de inginer nu erau probleme, era cartierul, mereu lume în piaţă, la scoală, soţia cu pieptul cu pânzele sus lucind de creme, inginerul în chiloţi, tara să-i dea atenţie ocupându-se de camelii şi muştruluind câinii, nişte lighioane negre, subţiri, cu sprâncene blonde, care nu lă-trau, sforăiau turtindu-se de grilaj, am dat peste ei într-o după-amiază când jupuiam un iepure era să scriu fluture ce ciudat, mâna scapă, mâna scapă fără niciun zgomot până n-au mai rămas decât peri ca cei ai seminţelor fără origine nici direcţie şi soţia alături, pe burtă răsfoind reviste, prizonierul din stânga fetei mi s-a părut că auzea sau avea să audă dar n-a avut timp să audă tot fiindcă uitase din cauza împuşcăturii, culcându-se într-un mic con cu încetinitorul imitat de comunistă cu

324

dintele ei brun, gărzile spaniole şi foştii poliţişti au adus nişte saci lungi, oamenii vârâţi în saci semănau atât de bine cu nişte obiecte, aspectul ăla ciudat a ceva ce trăieşte începând să trăiască, luni de zile nu mi-a ieşit din minte dintele, de exemplu călcam rufe sau pregăteam cina vT, ândindu-mă doar la rufe sau la cină ori negândindu-mă \s nimic şi deodată brusc dintele ocupa spaţiul a ceea ce gândeam fără să gân-Jesc sau a ceea ce nu gândeam, când nu mă gândesc la nimic mă simt gândită de obiecte şi existând prin ele aşa cum morţii există prin presupunem căruciorul pentru servit ceaiul, sunt momente când mi-e dor de căruciorul pentru servit ceaiul, nu părinţii mei – i nici eu nu l-am adus acolo, poate vin unchi bătrân, bunicii mei, altcineva dar cine şi cum şi când, un prieten, un vecin, un cadou, o favoare şi care, nimeni nu datorează favoruri oamenilor modeşti a căror funcţie e tocmai să datoreze ei favoruri, aşadar călcam rufe sau pregăteam cina si dintele privindu-mă, un dinte cu un defect sau o lipsă reparat sub ochelarii de carton şi un nas de carnaval, după împuşcătură nasul a acoperit gura, dintele a dispărut şi de – • ub nasul fals a apărut nasul adevărat pe care glontul îl cruţase, şaptesprezece ani cel mult, nu, optsprezece sau nouăsprezece, obraji de fetiţă, urechi de fetiţă, foştii poliţişti au legat-o în sac înainte ca ea să-i fi somat – Aşteptaţi aici astăzi, la noapte, e

dintele care mă priveşte dintre pini, în beznă, nu vântul prin melcii şi viermii pământului, nu felinarele din târg, cu haloul lor de umiditate ci dintele şi nasul de carnaval care ascundea dintele si când au legat sacul m-am considerat răzbunată, le era suficient că am alergat de la grilaj spre povârniş şi de la povârniş

325

i! i

t

la casa inginerului la o sută de metri cel mult, în prelungirea gardului inginerului era cartierul şi gata, doar osteneala de a intra într-una din cele două cafenele identice, Cafe Ideal si Cafe Palace, fiecare de câte o parte a măcelăriei si mereu atât de goale că nici patronii nu se vedeau, timp de patru cinci luni, o vază cu flori la bar, robinetul pentru spălat paharele si chiuveta de piatră, acelaşi neon în lungul tubului fără să se fixeze niciodată si mai ales ce mă interesa pe mine, telefonul între vitrină şi o găleată, să sun la armată, să le cer să vină aici, să descriu drumul, se coteşte la capelă înspre drumeagul de pământ, nu cel asfaltat, cel de pământ, cu un con de nisip şi un pin blând, se aşază scândurile de lemn peste ceea ce numim râul şi nu-i decât un şanţ cu noroi si nişte trestii triste, în iulie cu broaşte, în noiembrie tăcute iar la capătul scândurilor se zăreşte deja garajul, cine n-o să dea de garaj, dom-nu' sergent, să fie atent la stejar, e imposibil să nu vadă stejarul atât de mare că grădinarul îi găsea rădăcinile în locul unde sunt narzii, terasa însăşi, vila însăşi începeau să împodobească peisajul, prin urmare ce o să vedeţi e o casă cocoşată, trei etaje, persiene verzi, coş de fum cu înveliş metalic, foştii poliţişti patrulând prin tufele de me-rişor, persoane cu ochelari de carton şi nas de carnaval în uşa garajului, pot să fie gărzi spaniole, pot să fie comunişti, poate să fie părintele episcop

— Fetiţo urmărind servitoarele cu un tremurici mătăsos, dacă intraţi în salon îi găsiţi acolo înecaţi în fotolii speriaţi de moarte, veţi cunoaşte că-i salonul după tabloul de peste şemineu, un peisaj care ne face să ne simţim ciudaţi, nu chiar ciudaţi, vinovaţi fără să înţelegem motivul, o moară, vaci, raţe, un băiat într-o căruţă, un puţ, ne uităm la tablou si ne vine să plecăm acasă si să uităm si să ne culcăm, să ni se aducă o cană de ciocolată, la pat, să ni se întindă cearşafurile sub noi, să ni se spună

— Noapte bună

326

să se retragă toţi în vârful picioarelor şi să ne lase singure privind fereastra, noaptea în geamuri si amintiri plăcute, dacă nu există amintiri plăcute să ne gândim la biciclete, derdeluş, copii cu role pe un coridor de ţiment, muzică de la radio într-un apartament luminat, să te gândeşti la muzică ajută, de câte ori nu m-am gândit la cân-> orele artistelor din cluburile de dans, cunosc texte întregi u. imoruri deziluzionate şi femei căzute sau, mai depar-U1. tata fluierând spre oglindă o poliloghie fără noimă plim-L>ându-şi briciul peste spuma de pe obraz, întotdeauna îi rămânea un floc pe lobul urechii şi o tăietură pe bărbie, rlocul scădea uscându-se şi tăietura se întuneca la culoare, cu timpul nici nu se mai distingea dintre riduri sau devenea şi ea rid, prin urmare dacă acea comunistă mascată ca de carnaval, nu propriu-zis femeie, aproape fetită, cu corp incomplet şi o plombă la dinte, un pătrat brun pe incisivul de sus, va telefona patronului de la Cafe Ideal sau Cafe Palace şi vocea ei va răzbi şovăielnică printre /gomotele de cazarmă, poate doar zăngănitul de geamuri sparte al gurii prea aproape de aparat şi al unei respiraţii care aşteaptă, temându-se să nu ne descopere în piaţă avansând spre ea, ca s-o readucem în garaj şi lângă zid, când ajungeţi la vilă ocupaţi-vă de tabloul cu moara, cu vacile, raţele, băiatul din căruţă şi puţul înainte de a vă ocupa de noi, daţi-l jos de pe şemineu, sfâşiaţi-l cu briceagul, întoarceţi-l cu faţa în jos înainte să vă facă poftă să mergeţi acasă să uitaţi cu gândul la biciclete, derdelus, amintiri plăcute, când eram fetiţă mi-au dăruit un binoclu jucărie imitându-le pe celelalte identice, mă uitam prin găurica lentilelor şi în locul lumii mărite, adică al mizeriei pe care o cunoşteam în mai mare, vedeam o doamnă în alb în unduirea unul lan de maci, nimic special nu-i aşa, nimic care să merite atenţie, o doamnă în rochie albă într-un câmp de maci, nu-i percepeam faţa şi totuşi nici n-aţi crede cât de multe îmi amintesc despre ea, uneori cred că e văduva, uneori cred că e surda, uneori cred că e fina pă-

327

rintelui episcop, uneori cred că sunt eu, cum mi-ar plăcea să fiu, cum ar trebui să fiu dacă glandele mi-ar permite, uneori cred că e mama tânără înainte de osteneala asta de femeie cu ziua, de reumatism, de complicaţiile la rinichi, dacă aş fi avut binoclul jucărie as fi găsit de secole detonatorul, lângă doamna în alb sau degetele roz care ţineau o tulpină desenată cu o minuţiozitate microscopică

(au acordat mai multă atenţie tulpinii decât restului)

cu degetul mijlociu şi inelarul îndoite, degetul mic arcuit cu gestul cuiva care duce la gură o ceaşcă de ceai în faţa unor musafiri ceremoniosi, de câte ori iau în mână o ceaşcă mi-aşez degetele aşadar îmi lipseşte ceva din-tr-un miozotis, ceva dintr-o pană, ceva clintr-o substanţă gazoasă, acel ceva imaterial, din care era făcută doamna, atunci renunţ la unduirea macilor şi apuc cu toată palma ceaşca de frică să 1l-0 sparg aşa că pielea mi se imprimă pentru mult timp pe porţelan, se poate încerca un detergent fiindcă e greu să mai iasă cu discuţia asta despre binoclu scuzaţi, m-am înflăcărat, m-am pierdut, unde rămăsesem ah e adevărat când o să ajungeţi la vilă înainte de a vă ocupa de ei scoateţi tabloul din peretele de deasupra şemineului, întoarceţi-l cu faţa în jos fără să vă uitaţi, şi pe urmă, da, pe urmă da, legaţi-le mâinile la spate, siliti-i să se alinieze pe sofa, mai întâi generalul, pe urmă patronul prietenului meu, pe urmă părintele episcop, pe urmă amiralul cât pe ce să-l uit pe amiral pe urmă cele trei femei, să nu vă lăsaţi impresionat de slăbiciunea bolnavei, cu pledul pe genunchi, părul fals, zâmbetul care nu e zâmbet, e tic

— Păi sigur aliniaţi-o lângă ceilalţi, îmbrâncind-o la nevoie, vorbin-du-i tare, ducând-o, dacă va fi necesar, în braţe, porunciţi ca unul dintre soldaţi să vă aducă bidonul cu gaz din pivniţă

328

un bidon ajunge, nu merită să consumaţi mai mult de un bidon pe ei porunciţi ca un al doilea să le toarne gaz pe haine obli-gându-i să se arate mulţumiţi, să cânte cu dumneavoastră, să danseze cu picioarele, gambele, umerii, capetele împodobite cu mustăţi din cârlţi – Veselie veselie şi acum vedeţi şi dumneavoastră cum o să vă placă • ~\ asta mă scuteşte pe mine de oboseala să mai caut toa-u> noaptea o piatră cu vine de marmură printre pini, te-mându-mă de forfota trunchiurilor şi de prietenul meu, nu spuneţi nimic dar cucuvelele mă sperie, vântul mă sperie, un con de brad care cade de pe o creangă mă face să sar în sus de spaimă, nu ştiu dacă inima o să reziste, ducă eu o să rezist cu dumneavoastră pot să stau aici mai mult timp, acum depinde de dumneavoastră, depinde de plăcerea dumneavoastră de a vă distra, de minutele de v are dispuneţi, de răbdarea dumneavoastră, de imaginaţia dumneavoastră, de voinţa dumneavoastră, puteţi să apropiaţi de ei un chibrit, să atârnaţi frânghii de bârna tavanului, să folosiţi una dintre mitralierele din casă ca să n-o uzaţi pe a

dumneavoastră, orice aţi avea chef, doar ce aţi avea chef, mi-e totuna numai să aibă succes, să dea rezultat, să se termine odată, există ochelari de carton şi nasuri de carnaval şi pentru dumneavoastră şi colegii care v-au însoţit, trebuie doar să căutaţi în sertarul al doilea de sus al comodei de mahon, cel unde mai sunt nişte capete de sfoară, hârtii de împachetat de care se crede că mai pot servi, degetare, ace, catarame, gunoiul ăla domestic si atunci plăcerea dumneavoastră o să fie completă, exaltarea, petrecerea, iar pentru mine Dumnezeule doar asta mai cer ocazia să iau autocarul spre cafeneaua din Espinho, liniştită, sigură, fără să mă uit niciun singur moment prin fereastra din spate la o masă de copaci negri care nu ne văd că plângem.

32» l

Şi deodată, să presupunem, Coimbra. Să ajung în vestibul şi să văd luna în platani sau în biroul bunicii unde erau lăzi peste lăzi acoperite de facturi şi registre contabile, un calendar cu o piaţă din Santiago sa vi din Vigo, fotografii de ţărani cu sprâncenele ridicate până la borul pălăriei, vasul cu apă gazoasă, zahărul şi cafeaua la îndemână: verişoarele mele şi cu mine ne jucam până la ora cinci lângă coteţ chinuind furnicile, dacă ne-am fi aşezat mai în spate, în apropierea cireşilor şi a sperietoarei din cârpe, cu o vestă zdrenţuită, care băga spaima în vrăbii, am fi văzut cele două lămpi de la parter cu volute aerate lărgindu-se în mici cupe acolo unde se înşurubau becurile: dacă se întâmpla să se ardă vreunul rân-dăşoaica mamei se căţăra pe scară, punea becul vechi în şorţ, răsucea cu două degete becul nou şi sala devenea mai luminoasă, umbrele care prelungeau servanta, creând mistere şi grote stranii, dezvăluiau tapetul de pe perete, paharul farmaceutic cu o ramură de platan uscată, farfuriile marocane de o parte şi de alta a bufetului, slavă Domnului că verişoarele mele amuzându-se să inventeze obstacole pe un şir de furnici

(pietricele, crengi neînsemnate eventual enorme, un şanţ săpat cu un vârf de trestie)

aplecate să urmărească ocolişurile, înaintările dezorientate, deliberările, dialogurile dintre antene, nu observă că sala nu este sala restaurantului, cu mese, feţe de

330

masă, meniul vertical între muştar si solniţă, şervete împăturite în pahare aşteptând clienţi, tablourile ieftine, pătate pe margine, cu

călugări care benchetuiesc cu şunci şi cavaleri cu flinte şi tricornuri tăind curcani, ghişeul săpat în perete prin care mama se observă perfect boneţica şi transpiraţia trece tăvile pline şi le primeşte pe cele goale, slavă Domnului, spuneam eu, că verişoarele mele, distrându-se cu furnicile, nu-şi dădeau seama că sala e o încăpere mai mare decât restaurantul, mobilată cu contoare chinezeşti, fotolii, sofale, firide cu obiecte scumpe din bronz şi cristal, doar aceleaşi lămpi

(evident că nu aceleaşi, imposibil de socotit pe la câţi anticari a trebuit să colind ca să le găsesc, la Lisabona, în prăvălioare de provincie, în case particulare unde eram privită pieziş observându-se cu mare neîncredere că am bani)

aceleaşi lămpi cu volute ca nişte mici cupe cinci în care se înşurubează becurile şi în loc de comeseni, de zgomote, de conversaţii, de cuierul unde se suprapuneau gabardine, haine, umbrele închise, de unchii mei servind cu creionul la ureche, de bunica prezidând de sus în arabescuri din baston slavă Domnului că verişoarele mele, ocupate lângă coteţ să înnebunească furnicile, nu observă că nu suntem la Coimbra, slavă Domnului că nu se satură să tot râdă de mine fiindcă sunt surdă, nu încetează să arunce în mine cu sopârle şi bulgări de pământ, nu pândesc ferestrele aprinse şi nu observă că nu e restaurantul, nu rămân cu gura căscată privindu-se una pe alta, mai întâi nevăzând, apoi cu frică şi după aceea cu buza tremurândă în faţa plânsă, nehotărâte, vrând să scape dar încotro, vrând să fugă dar nu ştiu unde se află, să caute ajutorul părinţilor care nu există fiindcă în locul casei din Coimbra, al platanilor, al anexei servitoarelor, al şopronului cu bazinul, descoperă deodată o vilă de trei etaje cu piscină şi

331

garaj lângă un brădet de care habar n-au unde este, ceva semănând cu o pantă de colină între oraş şi mare, un oraş mai întins decât se poate concepe la opt ani, mai întins decât Coimbra, cu oameni care nu se salută unul pe altul, străzi a căror direcţie nu se cunoaşte, pieţe şi lacuri închise în spirale de scoici, un orizont de biserici şi o mare diferită de cea de la Figueira da Foz, cu vagoane de tren prelungind plaja spre golf, spre munte, nu platani, nu plopi, neptuni din bronz lansând apă din ochii goi, pereţi care se restituie unii altora într-o ameţeală circulară reverberând *aznkjos,* slavă Domnului că verişoarele mele se distrează introducând bucăţele de hârtie si

chibrituri aprinse într-un muşuroi nou, sub rădăcina zambilelor, fiindcă aşa nu e niciun risc să se uite la ferestrele luminate, acum curioase, deloc în panică, ci călcând pe panseluţele, pe garoafele, pe narzii mei, revenind ca să calce mai apăsat

— Bună dându-şi coate, chicotind, zărindu-mă cu peruca oranj pe fotoliul de invalid, prevenind-o pe mama mea în uşa bucătăriei

— Tanti înăuntru e Mimi deghizată în babă studiindu-i cum studiau furnicile, cu o veselie crudă, pe general, pe părintele episcop, pe fina părintelui episcop, pe Celina, toţi liniştiţi, în suspensie, cu ceaşca de ceai, exceptând amiralul care mitralia răzoarele, o lumină în brădet când albă când albastră rotindu-se după vânt, verişoarele mele cu bărbia pe pervaz pariez că în vârful picioarelor zgâriindu-mi peretele cu pantofii, călcând peste planta agăţătoare abia răsădită, trei nasuri pe geam, ochelarii celei mai mici cu una din lentile acoperită, când îşi scotea ochelarii ochiul defect rămânea un moment liniştit şi apoi fugea, mereu îmi venea să-l înşfac şi să-l aduc înapoi înainte ca să dispară printr-o crăpătură din zid, nenumărate degete înţepenite pe geamlâc murdărindu-l cu ţărână, panglici de păr care se dez-

ie-au singure, cocuri, bretoane, piepteni care alunecă şi se pierd pe podea

(ce-o să spună mâine armata găsindu-le aici, ce supo-/jţii absurde la radio, în ziare, oare pompierii vor căuta v, yjavre de copii în cenuşă, o fi existând vreun cerceluş:, cind printre cioburile de cărămizi, în lemnul ars, în ţi-., • , in tabloul cu moara desigur intact) ivrcei minusculi

.; • ,. adou de la Mama Alicia în ziua primei comuniuni) trei guri cu dinţi lipsă şi sârme cie îndreptat cei care,.; >• : -, tea u, sârmele în cor către mama care ieşea de! a bu-câiărie, intrigată, ştergându-se de şorţ

— Cine i-a dat voie lui Mimi să stea acolo înăuntru dr-hi/ată în babă?

mania potrivindu-şi boneţica cercetând, o zarvă de pui i ie £âină care răzbătea din curte, maiestatea notarială alar-: -,.ita a curcanului, sărind într-o parte cu jacheta sa neagră rigidă de scrobeală, Mama Alicia care poate a auzit ţ. –. uruncind să i se împingă tronul spre balcon, tata pără-miu! casa de marcat încheindu-şi vesta, familia mea pri-\ ind de la geamuri salonul luminat, obiectele scumpe, inelul

părintelui episcop, decolteul Celinei, eu îmbrăca-; t ca un om mare, cu ruj, pudră pe obraji si ciorapi lungi,. –. cun/. ându-mn după ceainic cu o ruşine îngrijorată, nu n-a pedepsiţi, nu mă bateţi, nu mă certaţi, nu-mi inter-M.eti să merg la cinema duminica, mama a plecat de la i-castra fără să mă recunoască, slujnicele transportând om nou tronul Mamei Alicia în sus pe trepte, tata s-a instalat la casa de marcat descheindu-şi vesta, mâna care se agita pe taste părea un peşte viu, într-o clipă o să-i cadă pe genunchi, o înfiorare, două de solzi de falange precedând imobilitatea finală, puii de găină-şi împărtăşeau cotcodăceli în jurul bazinului, curcanul notar, teribil de atâta înţelepciune juridică, părea că începe să dicteze testamente, dacă ies din încăperea asta sub un pretext oarecare şi traversez garajul sunt iar în casă, nu-mi pasă de

333

şoferul din brădet, în genunchi pe cetină, examinând pietrele, de îngrijorările părintelui episcop, de inelul pe care şi-l pune si şi-l scoate si şi-l pune din nou, soţul meu numărând valizele în vestibul, oprindu-se îngândurat, urcând la etaj ca să aducă un sac, nu vreau să ştiu de Celina si de veşnica ei ţigară

— Pleacă arătându-mi poarta şi dincolo de poartă şoseaua spre Lisabona, ţigara insistând

— Pleacă încăpăţânată, deghizată, fina părintelui episcop plutind între noi două cu întrebări de uliu, nu-mi pasă de lanterna care în fine recunoaşte piatra, a doua piatră cu o vână de marmură, relieful pe acele de pin, crestătura pe trunchi, degetele dând cetina la o parte, separând fire, înfăşurându-le pe ştifturi, conul bateriei indicând ceasul, gura grăsanei numărând timpul lângă gura şoferului, zece minute, opt, şapte, sase, cinci, de n-ar vedea pompierii niciodată tabloul, de n-ar afla niciodată de nopţile la hotel si de spaima pe care am tras-o, să deschid cât mai repede robinetul dusului, să trag inelele perdelei de plastic, să mă spăl verisoarele mele înţelegând arătându-si una alteia moara, căruţa, puţul

— Tanti să le distrez, să le plimb la piscină, să le duc în odaia mea, să le las să se parfumeze cu apa mea de colonie franţuzească suspendând în văzduh o combustie de lacrimi ascunse, să se dea cu fardurile mele amestecând tonuri, roşu, verde, brun, negru, să încerce capelina de la nunţi, mantila, haina de blană, pantofii, să se târşâie cu tocuri înalte pe covoarele care se rulează şi pe marmura treptelor, să simtă becurile agitându-se sub freamătul paietelor şi boarea de pădure

a vulpii argintii, Celina surprinsă, generalul cu nasul în tavan, amiralul lăsând mitraliera ca să încarce pistolul, amenințând ușa, vestibulul, grădina

334

— Comuniştii să plec cu verisoarele mele înainte ca bastonul Mamei Al ici a să reclame ceva de pe trepte punctând cuvintele cu lovituri furioase

— Nu mai poate omul să se odihnească în iadul ăsta Jornnii mei?

i n ă tuşile mele şi mama apărând în acelaşi timp prin…: ir uşile gonindu-ne spre camera noastră cu gesturi largi mute, arătând către tron impunându-ne tăcere, bastonul continua să tortureze podelele subliniind bombăn-.'li, visucind comutatorul îmi apăreau platanii care când lu--nina era aprinsă nu existau, exista oglindirea mobilelor ntr-un pătrat negru şi peste oglindirea mobilelor o stafie are-mi semăna, străvezie, traversând obiectele fără pan-; lică în păr şi în cămaşă lungă, cu o picătură de pastă de imţi pe nas, pătratul negru se preschimba într-un pătrat enuşiu cu crengi care se mişcau ca un semn lent de ră-nas-bun, se puteau distinge volumul coteţului, firma farmaciei în intervalele dintre acoperişuri, lanterna în brădet acum imobilizată, fixă, două minute, grăsana numărând pe ceas, şoferul pregătind pârghia, să le duc pe verişoare-: e mele repede în curte, să le vorbesc de un muşuroi re-<- vnt plin de galerii si încăperi în cimentul puţului, Mama \iicia nu mi-ar ierta-o niciodată, începeau secretele despre • vn-cola, Calicia, rămânea doar bastonul reclamând pe ivpte, ce va spune mama când va auzi explozia, dacă aş u" uşi să mă scol de pe fotoliu, să umblu, duminica prepeliţele, clopotele, leagănul fratelui meu în pod şi nimeni în el, amiralul asigurându-se că armata nu încercuia grădina, fina părintelui episcop, între Celina şi mine, adunând priviri, zâmbete şi piruete de ţigară, dispunându-le în combinaţii diverse, întorcându-le pe dos, schimbân-du-le ordinea, căutând să le îmbuce unele într-aitele ca să înţeleagă, vântul aducea narzii în încăpere, monstrul de piatră din piscină lansa ape mute, n-am observat trandafirii pentru că noaptea îi înghiţea sau n-au fost nicio-

335

dată trandafiri si am crezut că sunt, soţul meu s-a uitat la tablou, s-a uitat la mine şi m-am încuiat în baie cu re-muscări înlăcrimate, un minut şi acum, secundă cu secundă, rotirea secundarului în direcţia

unei stafii instantanee, atât de uşor de imaginat şoferul şi grăsana protejaţi de trunchiuri si saci cu nisip, atât de uşor de imaginat explozia, flăcările, pereţii stacojii, coamele acoperişurilor desfăcute, verişoarele mele patruzeci şi una de secunde dispărând din oglindă după ultima trăsătură de ruj laolaltă cu bluzele decoltate, brăţările indiene, fustele până la tălpi, pantofii cu toc înalt rupţi împiedicându-se pe coridor o dată cu primul şuierat al fitilului şi cu prima bubuitură, cu palmele întinse spre restaurant în timp ce mobilele se clătinau, fina părintelui episcop, care în sfârşit înţelegea, insultându-ne

— Caprelor amiralul ţintind cu mitraliera în plăcile ele stucatură care coborau din plafon, jetul de aburi dintr-o ţeava brusc la vedere, un ţiuit acru de gaz, dulapurile cu incrustaţii de sidef se înclinau tremurând, ţigara Celinei a scăpat dintre degete, a scăpat din scrumieră

— Pleacă s-a rostogolit sub sofa arzând tapiseria, cerea

— Pleacă într-o atitudine de regret, o expresie treizeci de secunde de durere, lămpile cu volute s-au stins, n-am mai putut vedea platanii din Coimbra, coteţul, farmacia, scânteierea de nisip şi nămoluri murdare care era fluviul Mon-dego în august, n-am mai putut vedea tabloul m-am bucurat că n-am mai văzut tabloul moara, vacile, raţele, băiatul în căruţă, puţul, nu m-am măritat niciodată, n-am fost niciodată la hotel, n-am stat niciodată ore în şir sub duş frecându-mă cu piatră ponce şi săpun si curăţindu-mă de mine, stau tot aşezată lân-

g, i un muşuroi într-o după-amiază de sâmbătă, ca să-i măsor adâncimea, să-i calculez galeriile, tunelurile, locul ouăinr, leagănul fratelui meu e sus în pod, la primul curent

• - aer se mişcă uşor ornamentele de voal, sunt momen-

• . and ini se pare ca aud un scâncet slab, o rugăminte,

unentare muta înfiorând ci şi şase de secunde si corpul şoferului întins îosmonul. mă ailu lângă muşuroi sau gătind prânzuri t >i.: -! a de jucărie, ti in vârtuleţe de frunze şi insecte si

ncele, e posibi l să existe o bătrână cu păr oranj într-un iion oarecare dar prea departe de aici ca s-o pot distin-. • bine, mi se pare că are o cuvertură pe genunchi şi o • , ’—ca de ceai sau o zaharnită sau un ceainic, o bătrână

irnv bătrâni, valize, pistoale, zâmbindu-i vinei doam-

decoltate

— Păi sigur • • <. spunându-i ca nu, mi se pare că o a doua doamnă ipucă de cea ia – – LJcigaso printre obiecte ce cad şi un miros de narzi. mi se pare

verişoarele mele aleargă spre mine cu mantile, şa Iun.. • mătase, diademe, eşarfe, pleoape cu'e *'„i*\ căi bune şi av-

= • . că bunica mă cheamă cu gesturi chn ha: – ton

— \hrni

— Ă nu mai văd vila care se prăbuşeşte, tumăraia, ilă-nc, furgoneta demarând dir. hrădeî <_âtre iu".vi, lui u • Km pe şemineu, care nu mă interesa deloc, diluându-se ci un sorici ars, peisaj din cele comune cu un han pe plajă, curcanul se apropie de noi dilatându-şi guşa sughiţând importanţe, cireşele putrezesc pe jos, în curând o să mă cheme fiindcă e zi de baie, se pune un hârdău în cămara cu ceapă, varză, porumb, orez, mama aduce cana şi for-iecuţa de lucru ca să-mi taie unghiile şi mă rănea întotdeauna, cineva anunţa – Cinci secunde

337!

nu aici, în altă parte, sau nu anunţa ci am crezut eu si pe urmă n-am mai avut timp să cred nimic fiindcă mă frecau pe piept şi pe spate îmi turnau cana prea fierbinte pe umeri, îmi porunceau

— Taci şi când m-au înfăşurat în prosop am zărit-o pe Celina sau o doamnă frumoasă, proaspăt coafată, privindu-mă cu un soi de părere de rău, iar faţa ei se contopea puţin câte puţin cu dangătul clopotelor, cu prăbuşirile, exploziile, împuşcăturile, şi peste pacea clopotelor un militar în uniformă sau un bărbat cu ochelari de carton şi nas de carnaval aplecat asupra noastră asigurându-mă că am murit.

Când în tine ani iiuelen mimicileşi pi iviriii' din i, v aduvă şi surda prunul 'lucru care mi-a \enit in nun-• a rost să isprăvesc cu amândouă folosind eu pistolul, ; -'iuându-l pe amiral sau e\pKeându-le tuturor ee nc pr-k, ca mbrâdet undi' nu erau doar civngiie si curbii, niai, i! u lumina aceea în cere şi paşii pe cetina, dona umbre. iau-ate la umbră căutând, intrebându-su, e/itand, răstind pământul, dat imediat după miam dai seama că t-. un bine aşa şi nu mi-a mai pasai de ele aşa cum tata • • ; e, dat seama că e mai bine aşa şi nu ia mai pasat de noi, aoarul a mai sărit încă ele pe o stinghie pe alta, a mai răs-• . <. u nat încă tarba-xănăraşului, s-a mai lovit 'mea de gratii, uiiiiu s-a inai plâns inca de sânge-le ae pe covor de ru— ii iea rnusafiriloi care v eneau de l'aste, când eram numai «-!'• acoperea podeaua si scaunele cu –,:

earşaiuri rupte, ne nuieila pantiifii când intram în casa oDngandu-ne –
>ă-i

i. svani tălpile

— Curâţă-ţi bine picioruşele de şl» _-rgăt. or tiindcă aduci noroi de pe stradă aşa că locuiam într-un cavou de siluete învăluite in giul giuri în calm şi tăcere, sub faţada bisericii, mama disperată cu petele de sânge

— Şi acum?

tata liniştit, cu excepţia ochilor care pluteau prin odaie fără să le pese de mama, de verişoara mea, de mine, de lumina dinbrădet, se auzea robinetul vecinului de jos,

un sertar, cineva care dădea drumul la radio şi-l oprea, frecături de mătură, nepoata maiorului luptând cu reumatismul pe scări, dacă nu închideam fereastra poate că ochii ar fi încetat să urce si să coboare între perdea si geam sătui de mama care se apropia cu flaconul de detergent, de şoferul care verifica legăturile şi bobinele, de mine cu un pahar cu apă inutil în mână

— Tăticule de văduvă în spatele ţigării, cie firele răsucite pe ştif-turi, de manivela gata pregătită, când cu preotul, şi explozia a durat secole de clipe, mi-a venit sa ţip si acum lipsa asta de interes, nepăsarea asta, o vedeam pe Celina

— Pleacă si să nu plece doar surda, să plece toţi si să mă lase în pace să mă pot ocupa de tata, eu si cu el în casă şi biserica Mântuirii, soneria telefonului a vibrat şi a amuţit, generalul ridica receptorul sperând că-l cheamă din Spania nu mai e timp să ne cheme din Spania domnule general, chiar acum şoferul face conexiunea cu mecanismul, chiar acum s-a isprăvit, mama si vară-mea o să citească în ziar sau o să audă de la o vecină fără să ştie de mine amiralul s-a împiedicat de o valiză milraliind nar/. ii, nu plantele, doar mirosul, un soi de mirişte după piscină unde tremurau petale şi tije, de îndată ce i-au făcut vânt grădinarului nar/. ii, cancerizaţi de insecte, au dat să se încline într-o renunţare palidă, trandafirii se pulverizau pe aracii de sârmă, frunzele de stejar îşi îngrămădeau pe murdăria terasei mânuţele goale, discobolul de granit se cufunda în ierburi între grădină si garaj, cu furtunul de gât, pesemne că lângă zid cresc broaşte judecând după foşnetul de tălpi spumoase în după-amiezele de august, care erau nişte lighioane rotunde aplecate peste pervazul propriu bolborosind

cauciuc, când ne duceam la Setiâbal îl ajutam pe bunicul să le caute în pâraie, le urmăream guşile, salturile obosite, pleoapele severe de funcţionari vamali, le înfigeam în trestii iar ele scoteau muşchi si continuau

340

să orăcăie, bunicul în izmene şi cu cravată se instala pe araci hohotind spre viţa de vie, sau atunci nicio broască fiscală, nicio guşă, nicio talpă spumoasă, certitudinea că bunicul şi Setubal nu fac parte din viaţă, imposibil să facă, cu am născocit totul, certitudinea că generalul, amiralul, bărbatul surdei, naşul meu nu fac parte din viaţă, i-am născocit şi pe ei în jurul telefonului, cu capetele alătura-;<, • ic-am născocit agitaţia, graba, frica, aplicând mici palii ie telefonului ca să-l stimuleze zadarnic, urmărindu-l neîncrezători

— Şi acum?

generalul ridica receptorul de teama să nu fie cumva deranjat, amiralul cu mitraliera aţintită detestând narzii, –. otul surdei îndepărtându-l pe general şi punând aparatul în repaus

— Dacă nu-l lăsaţi în pace cum vreţi să sune?

niciun ordin din Spania, niciun itinerar, niciun automobil aşteptându-ne pe unul din drumurile ocolite de nisip si pietriş

(disting perfect laurii mustind de ploaie, o mină părăsită căreia îi lipseşte acoperişul, o vulpe într-un tufiş, doar lătraturi şi dinţi)

niciun automobil aşteptându-ne cu farurile stinse, nici

m colonel al Gărzii înaintând spre noi cu un zâmbet, l-am

'. ascocit, am cel mult opt ani, când tata o să mă trezească

— Vrei să întârzii la misă?

mă descotorosesc de vilă, de noapte, de văduva furioasă pe mine

(se observa după frenezia ţigării si după degetele mâinii libere pianotând pe scrumieră)

fiindcă m-am gândit la hoteluri de plajă de categoria a doua privind tabloul, un peisaj prost desenat, ieftin, foarte comun, ca pentru un bazar de binefacere, un exces de culori cu pasta inegală, proporţiile greşite, căruţa mai departe decât moara şi totuşi mai mare, ciocurile raţelor de dimensiunea vacilor, băiatul cu biciul înclinat înapoi în-

341

tr-o poziţie imposibilă, gâtul calului prea lung cu pretenţii de girafă, una dintre potcoave uriaşă si celelalte minuscule, din prima zi n-am înţeles ce caută un asemenea tablou înrr-o vilă de oameni bogaţi,

mobilier de nuc şi tabloul ăsta domnule, uite dovada că am opt ani si dorm, fiindcă doar un copil ar visa aşa ceva, copiilor le plac caii, căruţele, morile, puţurile, picturi oribile, cât de mult adoram eu capacele cutiilor de bomboane şi de ceai, perechile de îndrăgostiţi, pisicii jucându-se cu gheme, un băieţel plângând două lacrimi enorme cu un ursuleţ în braţe, promisiunile de bucurie pe care le-am făcut ursuleţului si băieţaşului, poveştile pe care le-am spus, cât am mai suferit o dată cu ei, jurămintele de prietenie, planurile de a-i salva, uite dovada că inventez, n-are rost ca Colina să ghicească ce gândesc dacă nu cumva nu există nici Celina, n-are rost ca bărbaţii ăştia să înconjoare telefonul, tata vomitând sânge şi mama pe vine cu un burete şi săpun, n-are rost să mă duc să mor, doar că nu înţeleg de ce nu sunt trasă de genunchi si avizată – Trezeşte-te dat fiind că biserica Mântuirii este umbra asta de aici, că fiinţele din vis cred că au mierle si arbori si ceea ce numesc ei brădet, dat fiind că ei cred că piaţa unde locuim este grădină şi piscină şi garaj, ajunge să observi clădirile, vecinii, măcelăria, uşa noastră de acolo, ajunge să ob servi porumbeii, de ce oare nu se indignează – Vrei să întârzii la misă?

si în loc de asta şoferul pe care-l născocesc căutând în cetină

(nu e cetină, e praful sandalelor pe treptele bisericii, gunoiul obişnuit format din hârtii, ţigări, cârpe, coborând scara)

şoferul găsind manivela

(ce stupizenie, minciună, nicio manivelă, să nu mă îngrijorez, să nu cred, să împiedic ca inima, *să* împiedic ca sudoarea asta, minciună, nicio manivelă, un cerşetor, care 342

s-a aplecat după un chibrit sau un bănuţ uitat, îl ascunde în buzunar şi porneşte pe străduţele de la Sâo Bento târşâind pe glezna dreaptă un papuc uzat, un cerşetor, desigur, i se observă părul murdar, pălăria, plecăciunile de beţiv, o fi pensionarul de la depozit pe care l-a lăsat nevasta pentru un vânzător ambulant, chiar aşa, îl recunosc. icum, nasul, slăbiciunea, eterna căţeluşă, cu coastele la. tvlere, la capătul unei funii)

şoferul căutând în cetină, găsind manivela, asigurân-Ju-se de legături, de baterie, de fire, ridicându-le puţin, încercând contactul, grăsana ţinând lanterna, maşina pe povârniş la treizeci de metri în faţă, micuţa cafenea lângă mare la Espinho, copertina de pe terasă, indiferenţa valurilor

(aşa cum bănuiam eu, nimic mai mult, dacă ar mai fi nevoie uite

ultima dovadă, iat-o, incongruenţa viselor, Espinho, n-am fost în viaţa mea la Espinho, trebuie să-i fi intâlnit numele în pliantele de vacantă, în vreo ofertă de supermarket cincisprezece zile minunate pe care nu le veţi uita niciodată în plină lună iulie, absolut gratuit, pe agreabila plajă de la Espinho pentru soţia dumneavoastră şi dumneavoastră în vreo revistă de la dentist, de ce nu Algarve sau sudul Franţei sau Veneţia, imagini pe care le colecţionăm fără să ne dăm seama, conexiuni lipsite de logică, arhitecturi absurde ale unui copil care doarme)

în timp ce generalul

(evident, o puştancă nu se mulţumeşte niciodată cu căpitani sau conţi, întotdeauna generali, întotdeauna regi şi prinţese)

nasul meu, sau, fie, părintele episcop

(era de aşteptat, încep să mă distrez pe măsură ce înţeleg mecanismul, niciodată un paracliser sau un preot, musai cel puţin un episcop)

amiralul

(mai lipsea inevitabilul marinar, corsarul, piratul, navigatorul eroic, cum devine totul acum copilăros, previzibil, comandantul de caravele, continuă, continuă)

soţul surdei

(elementul neaşteptat care consolidează ansamblul sau poate nu chiar neaşteptat, stai să mă gândesc, să-l examinez mai bine, profesorul de geografie, fiul doamnei de la etajul doi care într-o duminică, plecând, mi-a ciufulit părui, colegul de serviciu al tatei care ne-a reparat cuptorul, i-a răspuns mamei

— Pentru nimic asta-i bună şi a acceptat lichiorul, cu fesa ruşinată pe un colţ al scaunului, mi-amintesc că se numea Adelino, niciodată nu uit un nume, nu reuşeşti să mă sperii fetiţo, din clipa când am priceput cum stau lucrurile nu mi-a mai fost frică)

totuşi

(hai să râdem puţin pe seama ta, pe seama visului tău gata, nu mi-o lua în nume cie rău)

uite generalul nu-i adevărat, părintele episcop nu-i adevărat, amiralul nu-i adevărat, colegul tatei pardon soţul surdei nu-i adevărat, toţi patru, nu-i adevărat, aplecaţi peste telefonul care nu sună

(dacă nu spun bine nu te jena, nu ezita, te rog corec-teazã-mă)

afară, acolo unde

(fiindcă în brădet Dumnezeule, acum sunt eu cea care insistă să mergem până la capăt)

acolo afară, în brădet, şoferul

(nu m-am înşelat nu, slavă Domnului că nu m-am înşelat, chiar şoferul)

afară în brădet şoferul şi grăsana aşteaptă patru trei două o secundă patru trei doi unu zero apasă pe manivelă, şi dacă tata n-ar fi avut trista idee să mă tragă de genunchi afară ea la bărbie, pofta să râd, aş fi munt un

, ’ e/i cât sunt de bună doar de plăcerea, înţelegi, să te tac iennt.

344

Sincer vorbind sunt sigură că n-am fost niciodată atât de frumoasă ca azi. înainte de a ieşi din casă am întâlnit o fetişcană de optsprezece ani maximum care mi-a zâmbit din oglindă

— Cu bine Celina în bluză neagră ca mine dar foarte tânără, cu mirosul ăsta de umbră răcoroasă sub un arc vechi de piatră pe care-l au oamenii tineri în pofida parfumului, luând cheile, punându-mi ţigările în geantă, revenind ca să-mi corectez fardul de la ochi fără să existe nicio bănuială de nopţi nedormite, riduri, semne ale vârstei

(ce înseamnă să ai optsprezece ani, Dumnezeule, când simpla mână a două ore de somn netezeşte toate cutele pielii)

o fată care aprinde luminile vitrinelor din salon făcând o grimasă de iepure cadourilor menajerei, se plimbă în apartamentul meu ca la ea acasă, se uită la fotografia mea de la vârsta ei cu o expresie de dezgust, poate socotindu-se urâtă, prost pieptănată, decrepită, cum pariez că este si părerea Elisabetei, cu toate protestele ei, parcurge mobilele din priviri cu ceva care pare un soi de adio, zăboveşte asupra scrinului care aparţinea unchiului meu şi sprâncenele i se unesc parcă pe pragul lacrimilor, de câte ori făceam mutra asta mama imediat ridica degetul

— N-ai să începi să plângi acum nu-i aşa?

se observă din faţă, din profil, din spate, aruncând o privire piezişă bretelei, trimiţându-si singură bezele, cu

346

certitudinea că n-a fost niciodată atât de frumoasă ca azi, pentru o dată (în fine, asta e)

Hlisabete şi manichiurista n-au minţit, au rămas amândouă cu gura prea căscată şi prea tăcute ca să nu fi fost –. incere, două

adolescente invidioase pe o femeie în toaî i rea, fără să-şi dea seama că femeia în toată firea le, idia pe ele încă şi mai mult

povestea cu mâna a două ore de somn în stare să ne-ii'/cască ridurile din afară si dinăuntru, suprafaţa lacului refăcută după aluviunile de alcool, tutun şi insomnie) celelalte cliente dând din cap confidenţe ele perusă, uimite si ele, inventându-mi amanţi, averi necinstite, ges-. iri de lesbiană, o urmă stridentă de ciocuri curbate tri-olănci minciuni când treceam pe lângă ele, casiera fără i, 1 să-i fi mărit bacşişul

— Dona Celina nu vă supăraţi dacă vă spun că sun-

'e. ti frumoasă?

o fiinţă amară, încărcată de datorii şi de boli, pancrea-

— UÎ, rinichii fiinţele amare nu te laudă uşor adună bani, timp de unsprezece luni, pentru o săptămână la băi, iar la sfârşitul tratamentelor bicarbonatate, un pahar la prânz, un pahar la cină, rinichii s-au agravat, • • -• i etaje fără ascensor şi sâmbăta supermarketul cu pa-• ; /ă pe fiecare palier pentru plămâni şi sacoşe, aprin/. ând! u mina de pe scări care intre timp s-a stins, numărând câte trepte au mai rămas, luând din nou sacoşele care striveau degetele, reîncepând să respire, continuând urcatul, în apartament un praf de criptă scufundată în ipoteci, carpeta tocită, o factură de la gaze cerând să fie achitată, să-i dublez bacşişul

— Dona Celina nu vă supăraţi dacă vă spun că sunteţi frumoasă?

fruntea încruntându-se spre factura excesivă, cuvinte de furie muşcate în tăcere, dacă şi-ar lăsa breton poa-

te că rinichii ar înghiţi o pietricică sau două şi trăsăturile s-ar mai îmblânzi, să stau de vorbă cu ea, să-i ofer o cafea la restaurantul din Centru pe care o doamnă, cu nume şi inele scumpe, îl exploatează între nerăbdare si necesitate, adresându-se clienţilor cu un dispreţ grăbit, prăjituri de casă, crochete, mâncăruri dispreţuitoare, casiera cu bonul în mâna, nu bon, o insectă, o vietate respingătoare, dacă am intra acum la cafenea doamna cu numele acelea, deprinsă să aibă de a face cu persoane care sunt veri de-ai verişorilor, ne diagnostica originea după maniere sau după felul de a ne îmbraca, recupera imediat strămoşi, moşii, palate, desemna din buze mesele libere, însoţită in dispreţ de o prietenă cu ceas de aur salvat de la amanetare

— Aşteptaţi afară dacă vreţi că n-nm deschis încă noi reduse la

nimic şi ele discutând despre vacanţe în

Elveţia si diminutive pompoase, au locuit in Brazilia după comunişti, au vândut enciclopedii în Sâo Paulo, iar la întoarcere şi-au schimbat vilele pe nişte mici apartamente de exil, unde soţii şomeri îşi beau depresiunea cu un cub de gheaţă, vârând pe gât echipamente de golf unor rude norocoase, bacşişul casierei a dispărut până la urmă în buzunarul şorţului mototolit cu ură, peruşele îşi întindeau unghiile manichiuristei si ciocuieţele spre mine ciripind răutăţi

— Se vecie cât de colo cum si-a aranjat şmechera asta viaţa eu frumoasă cum n-am mai fost vreodată, optsprezece ani cel mult, picioarele zdravene, victorioase, umerii la locul lor, talia subţire de fetiţă, umbra aceea răcoroasă sub un arc de piatră în pofida parfumului, mama mea printre peruşi la fel de furioasă, comparându-şi unicii pantofi cu colecţia mea din dulap, am luat cheile, mi-am pus ţigările în geantă, m-am întors să corectez fardul de la ochi, rimelul de pe gene mărindu-mi irisul, misterul înceţoşat pe care-l conferă miopilor o distanţă somnambulă, vitri-

Ar

. /e luminate scoteau în evidenţă cadourile menajerei • i\movandu-le la rangul cie antichităţi şi ridicându-le va-urea, am făcut mobilelor semne mulţumite ele „pa", am: bovit asupra scrinului care aparţinea unchiului meu cu iruVncărirne de care prefer să nu vorbesc, un mic oftat,: -. • !., în s-crlarul de biis păstram cărţi costale >ntă: eţi ele fado, ţurţuri. le, ţărănoi aust; ii. Xv) m..; „; -m ir, cu '. i rm i' de rui, gii 11 in lor; aii ci-' ut. in a – e r, ; -.1…! e săgeţi eu vopsea permanentă, Ccorrit <, ; oa,*}* ucrecia, poat" bătâârvk. – u'n '.'r. ui; h 'm ':! ară cu plăcuţa gravaâă l.) ir. amor, m. una

v ielul

— N-ai să începi să plângi acum v: u; al- • "

eind cea care plângea era mama, hrc-.e

— Picaturi în sântul obrazului, mie îmi Hpsr; doai cinei care să mă apere de irU'snen'" mi tiiap ce ei îi lipseau

/irigâienle rnlT-ascims, conversaţiile. rasetele, m-am exa-

.. nat din faţă, din proh'i, clin spate' arurcându-mi c>: „>viiiv piezişa peste bretea cu certitudinea că n-am tost nici-

Jată atât de frumoasă ca astăzi, stai liniştită că n-am să

— *L*.mg, sunt fericită, de mult timp nu m-am mai simţit aiât

.. • ; • uşoară, nici măcar pata eie pe plaionu! ci i n vestibul, nu

’• ’. u dacă din cauza intiltrauci sau a rumului, semanâr. J.

n e ort ica pe hărţi, nu m-a întristat (.al ele cai, t’acă Tea

„m viaţă după nc>. iptra „rta

—.’ nu-r. ii pasă dacă n-o să mai f; -:, ^inii;. urine: sa i – a-ţ spune donei Ahee să i lioTie: r— ta la K e ui sais oul i i, bărbaţi suiţi pe o seara, cu,:: vion oi du’h. – ă uree iu1, – -rr-, \i\du-mi casa, peste tot moloz, vopsea pe covor, cizme – ’ară şireturi ciocănind stucatura la nivelul ochilor mei, sti-• ” le goale de bere printre cutii de ipsos, o motocicletă cu capacul de la benzină înlocuit cu un dop din resturi, barând palierul, să închid uşa pentru ultima oară, să plec, de vreo sâptâmânăâncuietoarea rezistă mereu când trag zăvorul,. se aude metalul frecându-se pe metal, oţelul răzuind oţelul care asculta cu neplăcere dând un salt, mă întrebam răscolind prin geantă, batistele de hârtie, ochelarii de soare

349

îl

(cu ochelari negri si fularul pe cap semăn cu o actriţă care vrea să scape de autografe)

dacă voi reuşi s-o deschid, la feJ cum mă gândesc mereu că ar trebui să scriu numărul de telefon de la pompieri la litera P din agendă ca să evit să dorm pe canapeaua unei prietene, încăperi necunoscute mirosind a tutun si îngrăşământ pentru plante, somnul întrerupt de atenţii amfitrioane, întrebări îndatoritoare

— Mai vrei o cuvertură Celina?

si în spate, veşnic, degeţelul marnei averti/ând, supărat

— N-ai sa începi să plângi acum nu-i aşa?

aveam prea multe picioare, mă mira perna, o firmă de hotel se umfla pe perdele şi mă aducea iar la suprafaţă, din nou miros de tutun si de plante în va/. e, taxiurile care debarcau clienţi, temenelele pe englezeşte ale portarului, să-mi rotunjesc un singur ochi spre fereastră

(cu perdele în tonul ăsta chiar si în august ai impresia că plouă cu crizanteme mătuite)

să mă mir de felul cum trăiesc oamenii, un vârf timid de singurătate pândind din fiecare obiect, coşuletul absurd încă ambalat în celofan, fotografia unui individ cu înfăţişare de om însurat (cravata, mustaţa)

poate patronul întreprinderii, poate amicul umn cu-mătru, pe

jumătate ascuns după un camuflaj strategic de fotografii de nepoţi şi felicitări de aniversare, înconjurate de panglici roz, care fac izolarea si mai vizibilă şi acidă, gripe combătute cu aspirine efervescente fără cineva care să amestece cu linguriţa, tricouri şi fuste ivindu-se din saci de voiaj, vizitele grăbite, de la şase la sase şi douăzeci, ale cravatei si mustăţii atente la fese

— Nu mă strânge aşa tare nu-mi lăsa urme la sfârşit gulerul examinat în contra luminii, sacoul jumulit de fire de păr acuzatoare, să rămân fără nimeni al t-350

cineva în afara unui climat de aftershave, o crustă de noroi pe covor si asta pe cearşaf

— N-ai să începi să plângi acum nu-i aşa? să nu curăţ crusta, să nu spăl asta, să le mângâi cine s; ar imagina, să păstrez la mine ceva de-al tău, stai liniş-• ră n-am să mă plâng, nu te compromit, nu vorbesc, din, i: d î'n când un buchet de garoafe, un telefon rapid pe;. t-vn neutru din cauza colegilor, firma hotelului t lotel Con inental Hotei Con inental Motel Con incntal rare mă tot cheamă întruna, un fluture negru, gigan-*'c,* probabil veninos, în plantele din vaze, să mă ghemuiesc;. ub cuvertură, să pândesc fluturele, să nu-l \vd, ^>ă mă neliniştesc, să-l descopăr pe abajurul de pergament cine – ne dacă nu cu antene, cu cleşti, să cer cravatei şi mustăţii să ia cina cu mine pe masa lungită cât permit canapelele, să-mi pun decolteul în formă de romb care te ex-c'. lă, să încălzesc vinul, să apropii chibritul de o lumânare care ne contopeşte în intimităţi senzuale, si pe urmă saliva iritată a fitilului

— Stai liniştită că nu plâng mamă o picătură de stearină pe faţa de masă de dantelă, să-l.i. – tept să plece ca să răzui cu unghia, palma cu \ erighe-;, i întinsă spre friptura cu ciuperci pe platoul neatins, ex-

'/licaţia enervată

— Dacă aş putea mânca de două ori te asigur că as fa-

'. v-o nu ini-o lua în nume de rău şi dimineaţa fluturele veninos, nu, prietena, fluturele veninos care s-a metamorfozat în prietenă, în capot, desculţă cu primul deget de la picior încălecându-l pe al doilea

(dacă n-ar folosi ojă argintie s-ar observa mai puţin) atingându-mi coastele cu o îngrijorare plină de duioşie, fruntea anxioasă în crema hidratantă, o pomăda verde înconjurând ochii

— Te-ai putut odihni Celina?

'm

cosuleţul învelit în celofan cufundat într-o melancolie nesfârşită, lebede de ceramică pe care nu le remarcasem aliniate după mărime pe etajeră, o enciclopedie legată, o carte de grădinărit, un dicţionar de bucătărie cu mâncăruri în culori pe o parte şi ingredientele reţetei pe cealaltă, ceapă tocată, jumătate de ceaşcă de făină, şase ouă, platouri orientale, in gri şi alb, atârnate cu cârlige de sârmă, să mă întorc acasă lu hainele din ajun, rară să mă spăl pe dinţi nici să fac baie, să fug de fluture, de crema hidratanî. â, de degetele care se încalecă, de coşulec, de lebede, să găsesc pe strada ti camionetă cu butelii de aragaz, lângă maşina mea, împiedicându-mă să ies, să claxonez o veşnicie fără să apară cineva, disperată de faţadele netencmte, o prelată decolorată de băcănie, o doamnă cu o măturică cnervânclu-se pe mine ia un parter cu papagali, trei vietăţi cu mişcări sucite, un şoricar privindu-mă cu atitudinea concentrată şi absentă a necazurilor din dragoste, şoferul camionetei apare de după un colţ potrivin-du-şi şapca, zăboveşte sub prelata băcăniei, indiferent la persoana mea, conversează scărpinânciu-şi urechea cu un tip invizibil, aprobat de doamna cu măturică si de papagalii care umblă într-o parte, zbârliţi, perplecşi, pe tubul stinghiei

(să fiu vrăjitoare sau rnagiciană, să atrag asupra şoferului o nenorocire si în locui lui un firicel de fum pe jos peste şapca slinoasă)

neplăcerea de a n îmbrăcată iară să fi făcut duş, machiajul care mi se pare o tencuială, plăci dure care mi se crapă pe obraji, ţesătura lipicioasă care mă umple de mân-cărimi, să simt ca o povară fiecare centimetru din mine, ondulaţia canapelei care mi-a strivit oasele, prietena acolo sus, în halat de baie, înmulţind semnele de adio, una din încheieturile ei slabe

(stânga? dreapta?)

ţine un borcan, motorul camionetei începe să funcţioneze şi buteliile de aragaz ţopăie si se lovesc între ele, fa-

tadele mizere ţopăie şi se lovesc între ele, papagalii ridică montul labei răspunzând borcanului, de ce nu faci o călătorie, nu schimbi serviciul, nu-ţi găseşti un apartament într-un cartier mai puţin trist, încetează să tot iei comprimate care nu repară viitorul, camioneta frânează brusc „opacii oscilează, portarul de la Hotel Continental îmblân-, U> nişte englezi, de culoarea roz a aerului, îndoit de la iru în temenele de briceag, buteliile se îngrămădesc una,: Ur-alta zornăind

sperieturi, frânez la rândul meu si în re-i rovizor şapca bătându-şi joc de mine, să încep să mă dez-• • >rac chiar de la intrare, jacheta, pantofii, să pun căpăce-! ui la cadă, săruri de baie, spumă, intrând în odaie soţul meu aruncându-mi poşeta deschisă pe pat, speriat, peria, k' cap, aţa dentară, rujul, creionul clermatograf jumătate creion jumătate căpăcel, cârdurile, cecurile, degetele care tremurau alterându-i vocea – N-ai cumva ţigări nu ai?

acum, că bunica nu este, să merg încet până la uşă, pe coridor înainte, cu paşi mici de spărgător, ajutându-l pe Mickey Mouse sa evite acele părţi ale scândurilor cărora le lipsesc colţurile, să trec de nişa care servea drept oficiu, toboganul cu pereţi negri

(gunoi în fund, şopârle carnivore, putoare, ciorapii care nu-mi plâceavi şi pe care i-am aruncat acolo)

despărţindu-mă de clădirea vecină, un trosnet de ţevi nu ştiu de unde, poate la bucătărie, poate acolo, să-mi mulez mâna pe măciulia de porţelan a uşii cu o friză încrustată, limba de la broască a cedat şi a apărut cuierul cu pantalonii de duminică ai tatei, faraonul de teracotă, Fecioara cu aureola într-o parte într-un noruleţ de plastic, flaconaşul cu alcool galben cu scorpionul mort înotând înăuntru, cămaşa unchiului meu, lângă scorpion, dând din mâneci cu gesturi largi ca şi cum le-ar fi (ce amintire prostească)

aruncat din pat, cuvertura pe jos, peste cuvertură pantoful cu cuiul, căzut într-o parte, amintindu-mi de un ie-

353 l pure mort şi deodată, foarte rapid, ca succesiunea imaginilor cu dungi şi neclare dintr-un film defect, curentul de aer de pe balcon ridicând de jos un bilet de autobuz, deşteptătorul pe noptieră pul, Mickey Mouse prevenind

— Închide ochii nu te uita deşteptătorul pe noptieră pulsând în artere de tablă, portţigaretul unchiului meu în scrumieră, filmul mărin-du-şi vite/a, un cot, o ceafă, cineva care se opintea si obosea de smucituri, pantoful fără cui dansând pe cearşaf, o bărbie care a apărut şi a dispărut într-un vârtej înăbuşit, datorită zgâlţâiturilor

— N-ai să începi să plângi acum nu-i aşa?

şi din dungile filmului era imposibil să disting persoanele cu excepţia certitudinii, siguranţei absolute că nu ştiam cine sunt, doi străini cărora n-aveam chef să le vorbesc, care au profitat că tata era la lucru şi bunica la doctor ca să ocupe camera, Mickey Mouse a mai argumentat ceva, un raţionament stupid, una dintre prostiile debitate

de jucăriile de pluş, cărora doar un imbecil le dă crezare şi pe care am refuzat să le ascult, trăgând cu toată grija măciulia uşii cu gesturi de spărgător, faraonul şi scorpionul nu m-au mai chinuit, am uitat de cuier, deşteptătorul a amuţit, am răspuns degeţelului, răsucindu-mă bosumflată

— De ce să plâng?

m-am gândit să mă întorc înapoi în eventualitatea că biletul de autobuz ar fi o piesă de domino câştigătoare

(să-l pun bine în săculeţul cu piese de domino)

dar am renunţat fără să înţeleg motivul, poate pentru că aveam chef de ce nu?

să stau singură în întuneric, poate pentru că aveam chef de ce nu?

să învăţ, l-am făcut pe Mickey Mouse să tacă, amenin-ţându-l că îl arunc în fundătura clădirii unde sopârlele carnivore l-ar găsi delicios, l-am atârnat de un picior ară-tându-i noroiul de mai, el foarte speriat privind în jos si cerându-şi iertare

354

— Iertare aproape că eram hotărâtă să-l arunc, fiindcă de ce aveam cel mai puţin chef pe lumea asta era să-l văd diseară pe unchiul meu cu scălâmbăielile lui lângă etajera cu gorila şi urşii

— Eşti atât de frumoasă Celina unchiul meu, Elisabete, manichiurista, casiera amară cu.i. increasul şi rinichii încruntându-se spre bancnota, o-^hn-,: a de la intrare de obicei nemiloasă si azi la despărţire Adio oglindă mai mult decât indulgentă, entuziastă, de dragul ei, nu pentru mine, rn-am examinat iarăşi din faţă, clin profil

(chiar niciun pic de burtă, în fine, aproape niciun pic de burtă)

din spate, ofermdu-i o privire piezişă peste bretea şi un sărut recunoscător, am chemat liftul cu poftă să cânt şi când am împins grilajul liftul mi-a zâmbit, mi-am pus palma peste surâsul lui vesel care a devenit imediat grav, mascând fericirea, iar la etajul doi

(după o oprire speriată şi un scrâşnit de cabluri) m-am înghesuit lângă butoane pentru ca nora judecătorului să se v are în mine făcându-mă sandviş, cu toata grăsimea ei şi căţeluşul în braţe, nora judecătorului mi-a văzut aerul grav pe placa cie aluminiu şi şi-a protejat mai mult căţelul cu hăinuţă ele iarnă şi grupa sangvina şi adresa stăpânilor pe zgardă între sânii notabili, administratorul blocului îl ura pentru că urina pe ferigile care decorau intrarea, drept

consecinţă *a* libertăţilor pe care şi le îngăduia animalul ferigile dobândeau o tonalitate brună, se despuiau de frunze şi decedau, până într-o lună, însoţite în agonia lor de administratorul dezolat, îl găseam, duminica, urmărind cum progresa răul cu atenţii de educatoare de grădiniţă privind cu scârbă picăturile criminale care se evaporau într-un miros de amoniac, l-am abandonat pe Mickey Mouse într-un

colţ, cu membrele răsucite, şi m-am instalat în salon, cu gramatica deschisă la verbele neregulate, după ce am îngropat lucrul de mână al mamei în găleata cu gunoi, am învăţat pe dinafară două pagini întregi, eu care nu eram în stare să reţin cuvintele unui bolero, bunica a venit de pe stradă exact în acelaşi timp cu unchiul meu de pe coridor, vârându-şi poalele cămăşii în pantaloni

(am avut impresia că Mickey Mouse, încăpăţânat, teoretiza în golul ferestrei cu privire la poala cămăşii dar nu mă interesau insinuările lui mincinoase)

bunica a dat peste animal cu picioarele în aer, eu cu cartea de gramatică la verbele neregulate, unchiul meu ca-re-şi netezea părul fără nicio urmă de sânge pe faţă, s-a aplecat să-l ia pe Mickey Mouse si să-l instaleze între mine şi perna de pe sofa, tocul fără cui al mamei şi-a făcut apariţia cu o falsă naturaleţe

(comentariu ranchiunos al jucăriei de plus, nu al meu)

cu o pleoapă albastră şi cealaltă nefardată, bunica, influenţată de intrigile lui Mickey Mouse, a părut să mârâie cu gura închisă, fără niciun motiv

— Ce spectacol trist pentru prima dată de când mă ştiu, a mutat din loc nişte obiecte îndepărtate şi mi-a oferit din zahărul care îndulcea gustul de sulf al picăturilor contra tensiunii, pentru prima dată de când mă ştiu, şi după o ceartă fără cuvinte cu mama şi cu unchiul meu, care n-aveau nicio vină, unchiul meu gata aranjat, mama înşurubându-şi cercelul, mi-a propus să înlocuiesc verbele neregulate

(ea care se preocupa imens de reclamaţiile profesoarei prevestindu-mi o existenţă meschină de servitoare, o mizerie complicată alcătuită din frecatul duşumelelor si bacşişuri)

cu gorila şi girafa, zahărul în gât mă făcea să tuşesc, bunica, sigură că mi-era rău din vreun motiv obscur legat de necunoscuţii din odaie

— Până nu omorâţi fetiţa nu vă potoliţi

356

deşi

(cu toate speculaţiile delirante ale lui Mickey Mouse) eu eram absolut sigură că nimeni din familie, cu atât mai puţin mama mea şi unchiul meu, nu ocupase patul când tata lipsea fiind la lucru, întărindu-mi această convingere scorpionul din flaconul galben n-a spus nimic, faraonul de teracotă nu s-a plâns, de cum au dat de bunica mea străinii au coborât în fundătură sărind peste bordura balconului şi pariez că se aflau departe acum, o pereche precum atâtea altele la staţia de metrou sau într-o cafenea din piaţa Sân tos, animalul descoperea la mama si la unchiul meu un uşor aer de vinovăţie, în genul soţului meu când mi-a aruncat geanta şi tremura din degete încercând scuze iar eu îi găseam normali cât se poate de normali bărbatul meu punând deoparte peria de cap, aţa dentară, rujul, creionul dermatograf jumătate creion şi jumătate căpăcel pe care l-am turtit muşcându-l, cârdurile, cecurile, scuze cretine

— N-ai cumva ţigări nu ai?

din partea cuiva care nu mai fuma de zece ani, Mickey Mouse băgăcios, fără să-l roage nimeni să intre în vorbă

— Nefericitul crede că ai un amant Celina Mickey Mouse cu gura mea, înainte de a fi reuşit să-l fac să tacă fiindcă mi-am apăsat limba pe gingii şi mi-am strâns buzele prea târziu

— Crezi că am un amant?

nu vocea mea, un şoptit de vată şi fetru, susurul de muşchi şi frazele înmuiate ale cuiva care se descompunea în fundătura întunecată dintre clădiri, sfârtecat de şopâr-le şi acoperit de noroi, nimeni dintre noi n-a priceput cum de a căzut acolo deşi bunica mă privea în tăcere fără intenţia să mă certe

(ce absurde-s criteriile oamenilor mari) l-a descoperit întâmplător săptămâna următoare scâncind în gunoi când ea se uita prin lucarnă, spre a avea

357

conştiinţa împăcată, după ce răscolise tot apartamentul în căutarea tricotajului pe care-l avea în mână, unchiul meu s-a dus la etajul trei să împrumute o scară, l-am văzut coborând cu un curaj de miner, cu lanterna în gură, mama îşi frângea mâinile de frică să nu moară sau să se julească la genunchi, mici sunete uşoare, învălmăşite,

ca un foşnet de labe, lanterna spre dreapta şi spre stânga, arătând spre lucrul de mână pe care mama nu l-a văzut, cu ochii orbiţi de angoasa mânecilor, cărămizi, pietre, oale ruginite, un robinet de email, cadavrul unui porumbel, slavă Domnului, spre noroc, nicio stafie măcar, o lanternă aţintită spre noi, tot mai aproape, oscilaţia treptelor, faţa unchiului meu, cu praf în urechi, ocupând lucarna, ceva ce mi s-a părut un gândac sărindu-i pe gât, funinginea pe revere, nasturele cămăşii smuls de un cârlig, bunica m-a privit iar în tăcere înainte de a se ocupa de Mickey Mouse, l-a curăţat de frunze, de gângănii, de pământ, i-a cusut o mică rană de la spate, i-a înlocuit ochii bolnavi cu monede de un *tostâo,* mi l-a încredinţat arătând cu bărbia lucarna

— Fereşte-te m-am gândit s-o împiedic să-mi încarce cazierul, unde figurau pe prima pagină vreo două, trei minciuni, piciorul dat unei pisici care nici măcar n-a nimerit-o şi o treime dintr-un pachet de biscuiţi vanilaţi cu umplutură de căpşuni, s-o conving că nu, să mă caţăr pe picioarele ei vorbindu-i fără cuvinte despre ce nu voiam să vorbesc şi să adorm în braţele ei, să adorm în braţele ei la noapte *de* exemplu, când n-am mai fost niciodată atât de frumoasă, Elisabete subjugată, manichiurista subjugată, oglinzile subjugate, bluza pe care am îmbrăcat-o pentru prima oară, colierul de perle veritabile, sutienul pe sârmă, o fată de optsprezece ani cel mult pe care ea n-a apucat s-o vadă, nicio bănuială de vreun rid, nicio urmă de vârstă, s-o consolez de tensiunea care nu asculta de medicamente, de picăturile cu gust de sulf, de globulele albe, de zorii zilei care

358

o prindeau la masa din bucătărie respirând greu cu ochii pironiţi la găurica dintre *azulejos* pe unde dispar furnicile, şi înainte să ne sculăm iarăşi patul, tăcerea exagerată a cuiva care se preface că doarme, cearcănele vinete, corpul care slăbeşte, burta fără forţă formând un şorţ de piele sub şorţ, peste câteva luni căldura, muştele, batista pe obraz, mirosul de scrobeală şi de oţet al corpului spălat, nicio greutate în respiraţie, nicio complicaţie cu globulele albe, cumn

—_N-ai să te apuci să plângi acum nu-i aşa?

cumnata ridicând un colţ al batistei cu precauţia celui care scoate capacul de pe o cratiţă ca să evalueze fiertura

—_Atât de senină domnule bărbaţi cu ţigara ascunsă între degete trăgând fumuri culpabile, unchiul meu care nu mai locuia cu noi fără să:, tie nimic, tata, cu fiecare şosetă de altă culoare,

răsturnân-du-se în salon sforăind uimiri, surprize, gorila şi-a rezemat capul de capul meu pentru o consolare cu miros de aer stătut, am intrat în camera părinţilor, acum că nu mă supraveghea nimeni, ca să mă joc cu faraonul şi soţul meu punând din greşeală scorpionul între perie şi cecuri, închizând poşeta la a doua încercare cu o grabă ruşinată care mi-a făcut milă de el şi de mine ba nu, doar de el fiindcă sunt atât de frumoasă astă seară

— Credeam că poate ai ţigări Celina milă doar de el fiindcă-mi vine să cânt, am lăsat lumina aprinsă în vitrine, nu-s foarte sigură dar cred că am lăsat lumina aprinsă în tot apartamentul pentru ca mâine dona Alice să-mi înţeleagă bucuria, am pus o tavă pe masă cu o sticlă şi un pahar ca să bea în sănătatea mea, deşi din păcate nu cred că o s-o facă, o să-şi închipuie că am însemnat nivelul pe etichetă, o capcană, un experiment, proba stăpânei în legătură cu cinstea ei ca atunci când uit bani pe farfuria de aramă sau las scrisori deschise pe mo-

bila pentru corespondenţă, milă de soţul meu, milă de menajeră, milă că bunica si unchiul meu nu mă pot vedea astăzi, în curând vila surdei, speranţele de a ajunge la Madrid, şoferul în brădet, Elisabete şi manichiurista cu gura prea căscată, prea tăcute ca să nu fie sincere, casiera uitând de amărăciune şi de rinichi

— Dona Alice nu vă supăraţi dacă vă spun că sunteţi frumoasă?

gorila decedată, urşii decedaţi, Mickey Mouse decedat, faraonul de teracotă care a sfârşit prin a se sparge şi l-am aruncat la gunoi

(mi-amintesc acum de o morsă din ipsos, şi, vag, mai îndepărtată în timp, de laleaua congelată în sfera de sticlă)

fundătura dintre clădiri cu trecutul meu înăuntru, să merg la etajul doi ca să împrumut scara şi să cobor după el, bicicletele din Campo Grande, duminicile la pescuit, acrobatele de la circ, firul acela de păr blond pe rever pe care mama îl detesta, să pun aţă în ac

(încă mai pun aţă în ac fără ochelari, îmi ia mai mult timp, maschez, mă înşel, o dată sau de două ori, dar a treia oară nimeresc)

şi să cos rupturile pe unde intră bătrâneţea şi uzura, după-amieze de ploaie, buza care vibra singură fără să i se dea vreun motiv n-am să plâng, stai liniştit că n-am să plâng, mă simt atât de bine acum, dacă nu crezi întreabă bărbaţii de pe stradă, ieşeam împreună şi eu la nivelul coapsei matale îţi strângeam mâna tare de teama băieţilor care nu conteneau să-ţi vorbească, lighioane verzui secretând

viscozităţi, tălpi care ne urmăreau si se opreau brusc, un bătrân pe o bancă fixându-ne din măciulia bastonului şi acum scuze trebuie să găsesc un taxi pentru că sunt aşteptată la vila dintre Sintra şi Lisabona, generalul, amiralul, părintele episcop, fina părintelui episcop, soţul surdei, surda,

360

persoane pe care nu le cunoşti, nu ştii cine sunt, n-am apucat să ţi le prezint, doar eu lipsesc ca să înceapă o reuniune, o cină, o întâlnire între colegi, fără să-i punem la socoteală pe cei din brădet ajutându-mă cu un serviciu pe caro H l-am cerut, dacă ai chef să-mi examinezi mai bine r1 u/a mă aşez din faţă, din profil, din spate, merg până • oridor şi mă întorc ca să mă vezi si umblând, perle-machiajul, coafura liberă, poşeta ci: lănţişor asortată, ; i iacheta, mirosul ăsta răcoros de umbră sub un arc de; -;. rră care persistă la oamenii tineri în pofida parfumu u;, spune dacă descoperi măcar un rid, o noapte nedormită, un semn al vârstei, observă uşurătatea pr care tv-o dă bucuria, nu l-ai găsit pe Mickey Mouse – Eşti atât de frumoasă Celina pentru o dată sincer imaginează-ţi un animal ele plus care nu te plăcea, nu-ţi închipui minciunile pe care le-a • nventat pe seama matale, gogoşiie incredibile pe care se „încăpăţâna să mi le şoptească, de exemplu că într-o după – amiază în camera matale, când tata era la lucru şi bunica la doctor ca să rezolve problema globulelor albe care au rezolvat-o ele pe ea, nu erau doi necunoscuţi în filmul acela care rula atât de rapid, cu trăsături, cu linii, eraţi mama şi mata unchiule, închipuie-ţi răutate, eraţi mama si mata unchiule şi acum dacă nu te deranjează în locul unui sărut zâmbeşte-mi cum zâmbesc eu pe scară îndrep-iându-mă spre taxi, nu un biet surâs, nu o grimasă şovăielnică, nu muşchiul obrazului care cedează, care cedează, vino la fereastră să-ţi iei rămas-bun, nu înceta să surâzi până sosește taxiul, până dă colţul automobilul, până nu mai rămâne din mine nimic altceva decât (să presupunem)

un bilet de autobuz, o piesă de domino poate, pe care curentul de aer dinspre verandă îl împinge fără ţintă de ici colo.

Dragă Giselia până la urmă înainte de cinci, sase luni n-o să fim la Espinho: colonelul Gărzii spaniole a sugerat să rămânem aici până se va dovedi că povestea cu vila

(nu ştiu ciacă-ţi aminteşti de vila dintre Sintra si Lisabona care a explodat acum câtva timp, pagini întregi în ziare, la radio nu s-a vorbit

de altceva zile în şir)

până se va dovedi că povestea cu vila a fost un accident nefericit, se pare că proprietarul ţinea bombe în casă, nu se ştie de ce, şi în timpul unei reuniuni cu prieteni cineva n-a fost atent cu un chibrit sau aşa ceva, după mine n-a fost nicio bombă doar închipuirea ziarelor ca să facă rost de cititori si a radiourilor ca să crească sponsorizările, cel mai sigur e că a fost o butelie de aragaz, produsele astea moderne, fără miros, că nu-ţi dai seama de defecţiune şi gata nenorocirea, destul să aprinzi total nevinovat cuptorul şi gata, o bubuitură, o pălălaie de flăcări si arde tot cartierul, după cum am auzit s-au găsit vreo jumătate de duzină de cadavre înăuntru şi dacă ar fi să te iei după un săptămânal de scandal

(ca să vezi până unde se poate merge cu bârfele)

ar fi fost un grup de nostalgici după dictatura care-i persecuta pe democraţi si pe oamenii de bine

(democraţi!)

cu mitraliere, petrol, explozibili artizanali, fotografiile bandiţilor pe primele pagini, un ofiţer de armată, un ofi-

ţ c r de marină, un patron de hoteluri, se pare că şi femei, un /. iar socialist insinua ca un episcop, biserica a dezminţit imediat, furioasă din cauza ultrajului, amintind nis-, o! antecedente oribile de calomnii atee contra lui Dum-ne/eu si familiei, catolicii s-au indignat pe bună dreptate j liturghiile de duminică, buletinele parohiale pretindeau • , h se ceară scuze, ziarul a dat înapoi pe o pagină cam, kii peri în care lăuda atitudinea anticapitalista a l'a-• -.. • ; şi pe urmă: icir asta doare) littografia prietenului meu tot pe prima pagină unde

i m mea u

(aici e toată nebunia)

prezumtiv autor material, a trebuit să citesc de două ti ca să înţeleg cuvintele astea, cică avionul ministrului., ;. ă arena de coride, cică automobilul preotului, tu care-i unoşti bine trebuie să ti râs mirându-te, un împiedicat., • . irtimid cu frică de părinţii mei care nu fac rău nici unei cruste, în faţa voastră niciun cuvinte! măcar, mâinile în i'n/unare, ochii în pământ, nu vorbea, nu discuta, con; i ic le nu provoca, logodnicul tău glumea mereu cu el şi d sărmanul tăcea, îi băgau viespi în bere şi se mulţumea – a scoată viespea, îi clădeau brânci si-şi cerea scuze, Be-• liide se prefăcea amorezată şi-l mângâia

pe fată (nu știu dacă-ți amintești)

iar el pierdut de spaima, chiar şi cu mine ceremonios, respectuos, delicat, distant, modestia omului sărac, prezumtiv autor material e cel puţin caraghios, colonelul din Garda spaniolă, un bărbat milos, ne-a făcut pomana să ne găsească o cameră la Coruna în faţa mării, ploaie toată ziua şi pescăruşi gri, oameni ca noi pe uliţe friguroase, şi acum, aşa cum spune chiar el, adevărul şi untdelemnul ies mereu la suprafaţă să aveţi răbdare trebuie să aşteptaţi ca lucrurile să se calmeze, cum spune chiar el nu ştiu bine, cum spunea chiar el pentru că nu l-am mai văzut, ne-a lăsat câteva *pesetas*

363 l

(unde s-au si dus ele)

s-a întors la Madrid fără o scrisoare, un telefon, *un* gest de interes, gătim în odaie, aproape că nu coborâm scara, niciodată nu poţi şti dacă nu cumva comuniştii, niciodată nu poţi şti dacă cineva sub ploaie şi pescăruşi, mi s-a spus că armata la Lisabona s-a dus să-i sâcâie pe părinţii mei cu întrebări, le-au răscolit apartamentul căutând detonatoare, pistoale, scrisori, un sergent a găsit într-un sertar un nas de carnaval, podoabele alea cu care ne jucam, l-a arătat locotenentului si locotenentul

— Aşa care vasăzică au spintecat saltelele cu foarfece şi cuţite, au tăiat pernele, au întors cămara pe dos, tata cu şervetul la gât din cauza trombozei, o palmă de copil, o palmă de uriaş, mama necăjită peste poate fără să mai fie atentă la doctoriile si la supa pentru bolnav, jeepurile soldaţilor blocând circulaţia, vecinele ciorchine îngheţate de spaimă, tangerinele pe pervaz, căruciorul pentru servit ceaiul, mă gândesc de atâtea ori că dacă-ţi urmam sfaturile si lăsam amorul (— Te-ai uitat bine Ia tipul ăsta Simone?) aş fi fost acolo cu voi în loc de iarna asta nesfârşită, în loc de capul lipit de geam seri la rând cu dorul de baluri, de voi dansând, aşezându-vă lângă mine ca să vă masez gleznele, strălucitoare, fericite, ciufulite

— Ce noroc pe tine că poţi sta aici să te odihneşti sculându-vă iar pentru un pasodoble sau un tangou, serpentinele, baloanele de hârtie, fondatorii neamului în rame, artistele lăsând pe estradă pene care pluteau într-un parfum vag, etole de blană mergând grăbite, cu plicul cu bani, spre scena altui bal unde noi pene, noi picioare, noi parfumuri vagi, prezumtivul autor material într-un colţ al barului cu un rachiu neatins, pantofii cu vârfurile ridicate, combinaţia imposibilă

dintre sacoul în pătrăţele şi pantalonii în dungi, cravata argintie, Fernanda

— Cunoşti paiaţa asta Simone?

l 364

o paiaţă desigur aprinzându-şi ţigara pe la capătul cu filtru, flacăra neaşteptată, faţa lui schimbându-se, ţigara aruncată cu o oroare de animal viu în pahar, ochii plângăreţi contemplând rachiul, zâmbetul Benilclei desemnân-du-I pe nefericit peste un umăr săltăreţ, tu examinându-ţi • ;, mtul în căutarea unei pietricele sau a unei îngrosări a • r • ':'.! pantofului care te rodea la călcâi si-ţi împiedica val-. • • ;!' „'. arătându-mi o ruptură în taina ciorapului care a h> l, l o-.' scump, dând tle sacoul in pătrăţele aplecat peste.' i v; r pescuind ţigara cu cleştii degetelor mari

ploaia în geamuri, rafalele de vânt, cearşafurile veş-! • :', umede, prosopul care nu se usucă, apa de la robinet, nre-mi deranjează stomacul, urăsc Coruha linând pantoful în mână fără să găseşti pietricica, în-:', rosaroa pielii, defectul care-ţi împiedica valsurile

Niu-nţeleg cum cle-i lasă pe toţi nenorociţii să in-

<; v aici nenorocitul pe care radioul si ziarele l-au transformat „ubit, din nevoia de cititori şi de sponsori, în prezumtiv au– (i-r material, cine-şi poate imagina un idiot care încurcă: iltrele să distrugă vile, a surdei si a inginerului belgian, rea că belgian, care a sărit în aer si ea, câinii cu sprâncene blonde plutind în piscină, nişte cocioabe clandestine, cum fără pereţi, prăvălite în cenuşă şi supravieţuitori, ;. ingăcioşi, faruri ale pompierilor rotindu-se peste ţigle, hi ministru emoţionat adunând voturi şi lacrimi, interioare întunecoase, lighene, găuri, frigidere spintecate, tărgi si flacoane de ser în drum spre Sintra, inginerul belgian intervievat în direct, în exclusivitate, prezumtivul autor material

(sau paiaţa dacă preferi)

pe salteaua din garaj, pneuri dezumflate, funingine, creanga de stejar insistând la ferestruică, valurile care se dublează sub ploaie, la Coruna, descentrate din cauza negurii şi a frigului, niciodată o scrisoare, o ilustrată, o voce la telefon, chelnerul de la restaurant, la două uşi distan-

365

ţa de noi, certându-şi copilul, paiaţa ne-a însoţit odată la Belem duminica, am ajuns pe esplanadă şi el în depărtare aşteptându-ne pe

iarbă, umbre de nori pe cer spre deosebire de Lisabona unde oamenii nu umblă, plutesc, paiaţa, cu un aer de oaie orfana, simţindu-se spionat de la balcoane şi ferestre, la cheremul străinilor şi al dispreţului servitorilor

(prezumtiv autor material poţi sa crezi aşa ceva Giselia?)

suportând umilit tirania stăpânilor, adică a voastră, conversaţii care-l excludeau, episoade din cave nu făcea parte, cine la care nu urma sa fie invitat, persoane despre care nu ştia cine sunt, nu numai la cheremul tiraniei şi al batjocurii dar el mulţumind, acceptând, râzând de glume pe care nu le înţelegea, socotindu-ne interesanţi, fiind de acord, da, tăcut, supus, ascultător, facil, copiind felul cum îşi încrucişa picioarele prietenul tău, felul cum se dădea pe spate pe scaun logodnicul Fernandei, felul cum le dispreţuiau amândoi pe femeile de la celelalte mese deşi conştiinţa de subaltern îi interzicea să dispreţuiască, scărpinându-şi stânjenit obrazul cu o lentoare şovăielnică, ce i se putea prevedea era o coşmelie închiriată cu valiza sprijinită de pat, două cămăşi, lame gilette de unică folosinţă, baia o dată pe săptămână, slujba de curier într-un birou inutil care abia clacă se vedea între o casă de amanet şi o frizerie pustie, un birou din cele unde circulă din ştampilă în ştampilă leneşe hârtii de prisos, ce i se putea prevedea era familia, încăperi de granit deasupra ogrăzii pentru animale, provincia sau un cartier din nordul oraşului, clădiri neterminate, copii cu bidoane la fântâna municipală, o succesiune de slujbe modeste, banii într-o cutie de tablă ascunsă între cearşafuri, iar în noaptea aia de bal, eu instalată pe scaunul prea mic pentru mine în aceeaşi singurătate ca şi el, geanta pe genunchi, rochia dintr-o rochie a mamei cu ceva satin lipsă şi peste toate braţul nefericitului tremurând pe spatele meu, picioare-

1 366

t-rvmi relelalte perechi supărate pen-rr rnâinUe noLre, utneăe cu dege-tru că ne loveam de ^ ^ ^ ^ q ^

te inerte, utne/mdu se şi ^.^

*'** – nu venea ^n V^ ^^*] a* de naurragiatim fc al iu băr.

de naurragiai j; ^ ^ fc al u, ăr.

unison, corpu meu- > ^ rtnu imrdiat, sc

U' nuiVe. ioa _ iu>, o unaink, s, in. – nnua deschişi i. ^p.na ^| ^ – ^. ^ ^

^:

prietenul tău
V rol vr>M dumnea-, a încreţită
…
tun-’ Pre/umuvu» autor n, Henal dispa – tut u, V caieneaua din E

«. nmrm oH.erum-
VZf” ^TfcM un accident datora, ^a/uiu, pmdu--K-de la vila a u, i săptămâna trecuta ’-am astea moderne * "^ mmesonena ofta cu s «-
telefonat se simtea după ecou lipsa moente,

amintesc râul pe care am uitat cum îl cheamă, o săliţă ascunsă, adormeam de plictiseală legănată de două voci care păducheau memoria, ziua când bunicul la spital, ziua când preotul, ziua când noi, amintiri căzând una după alta pe jos cu uşurătatea năucă a fluturilor morţi, prânzuri cu gustul sărat al unui fundal de necazuri şi ani sfarogiţi, ploaia în Calicia si paiaţa cu sacou în pătrăţele şi pantaloni în dungi instalată la măsuţa din odaie cu un deşteptător si tuburi de care-mi interzicea să mă ating, fabricând nu ştiu ce si vorbind de brădetul dintre Sintra şi Lisabona
(furgoneta în aşteptare pe cărarea cu duzi)
de unde se vedea un acoperiş, un stejar, răzoare de narzi, cadavrele din fotografiile din ziar plimbându-se pe perdele, una dintre femei
(ziarele descriau nişte femei)
căutând lanterna prezumtivului autor material prin cetină, trunchiuri şi iritarea bufniţelor, poate că văduva despre care radioul se pierdea în amănunte provenind de la menajeră, vitrinele luminate, flacoanele deschise amestecând parfumuri, o învălmăşeală de rochii de seară pe cuvertura de pe pat, un adio pe caietul de pe microunde destinat mesajelor şi trei luni avans pe farfuria pentru bani, Dona Alice astăzi slavă Domnului n-am nevoie de nimic lasă totul aşa cum e şi bea o înghiţitură de whisky în sănătatea mea, una dintre femeile care conform radioului era complicea noastră
(a noastră
Giselia eu într-un brădet noaptea, cu frica mea de insecte şi şerpi poţi să crezi aşa ceva?)
i-a luat aproape o oră patronului într-un delir nesăbuit de animale de pluş, pescuituri pe şoseaua de centură şi plimbări cu

bicicleta în Campo Grande cu un unchi dispărut, prietenul meu, pardon, paiața, fabricând nu știu ce legând fire galbene și albastre de arătătoarele unui deșteptător si unindu-le cu tuburi de care n-am voie să mă

368

ating, le căra din servietă pe masă cu precauții încetinite, ca să ascundă servieta o înfășură în prosoape, televizorul, ofensat de radio, insista la rândul lui cu încăpățânare asupra unei doamne surde, prietenă cu văduva cu animalele de pluș, care locuia în vilă și probabil dirija grupul deghizându-se cu perucă oranj ca să păcălească armata, un bărbat în costum de blugi care se intitula grădinar și afirma că lucra pentru ea

(pe ecran îi acopereau fața cu un pătrat negru ca să se evite răzbunări din partea prezumtivului autor material)

garanta că-și petrecea serile pe un scaun de pe terasa supravegheată de foștii polițiști, ieșea joia, sub pretextul unor boli, ca să aleagă ținte, atentate, victime, sau să cumpere arme de la agenți din PIDE1 ori americani ori persani, nu-i cunoștea familia, nu vizita pe nimeni, una dintre servitoare îl informase prin ușă că inventa otrăvuri cu cafea și zahăr, a doua zi după bal paiața de planton în fața ferestrei, când am ridicat storul nici măcar nu mi-a zâmbit, nu-și schimbase hainele, nu-și schimbase cravata, ochii lui cu picuri vineții de insomnie, prietenul tău l-a admis fără chef pe esplanada de la Belem, serviabil, recunoscător, retras, resemnându-se cu banca cea mai murdară și în locul cel mai expus la vânt, oferind țigări, umblând prin hârtiile care-i umflau portofelul ca să plătească el cheltuiala, venea nota și înșfăca nota dornic de aprobare, nu doar o paiață, o ființă inofensivă, cu mine niciun gest îndrăzneț, o laudă, un sărut, invitații la ureche, poate că la vremea aceea lucra deja cu deșteptătoare și tuburi, într-o sâmbătă brusc, douăzeci aprilie

— Mâine vii cu mine tu bănuind ceva

— Ce ți-a spus Simone?

1 Poliția politică din timpul dictaturii fasciste (Polâcia Internacio-nal e de Defesa do Estado). *(N.t.)*

369

eu transportându-mă spre furgonetă

— Nimic mama văzându-ne cu sacul

— Unde crezi că te duci?

tata căutând cuvinte în şervetul de la gât, pantofii agitaţi, dezordinea genunchilor, jumătăţile de gură împingând saliva ca să ţeasă un discurs, o argumentare, un ordin, fraza definitivă auzită de mine, lângă căruciorul pentru servit ceaiul, într-o tăcere ascultătoare, marna triumfală, paiaţa expulzată de un deget arătător monstruos care arăta scara, buzele s-au strâmbat peste lingura cu supă de găină, ochiul drept, rotund, a crescut până să mă atingă, a şovăit, s-a retras, s-a dezinteresat ele mine deviind în elucubraţii în care eu ghiceam roci, frânturi ele copilărie, nori deasupra umerilor, bunica mea care-l chema, nici măcar o umbră de rugăminte, de poruncă, aşa ca de obi

— Fata mea ca de obicei, buzele strânse peste lingura cu bUpă de găină, manevrele complicate ale mărului lui Adam în efortul de a înghiţi, un firicel cu boabe de orez coborând din gat, sacul săltând pe trepte

(prezumtivul autor material nu reuşea să-l ridice)

mama împărţită între scrisorile pe care lenea poştei le lăsase pe ştergător şi furgonetă din stradă, tu care locuiai aproape alături, cu biguciiuri în cap şi uscătorui in mână

(priza se tara după tine pe trotuar)

— Simone şi acum Coruha, camera asta, pescăruşii, valurile, trebuia să mă fi strigat mai tare

— Simone să mă fi împiedicat să plec, să-i fi cerut prietenului tău să pună paiaţa pe fugă

— Ce tot vrei dumneata?

să te fi întors cu sacul şi cu mine în casa unde mama, de pe ştergător, ridica plicuri, cu braţul întins ca să poată să le citească, furgonetă coborând povârnişul singură,

370

spre un viitor pe care eu nu aveam să-l cunosc, salteaua în garaj, arena de coride, automobilul preotului, aşteptarea printre arbuşti a bărbatului văduvei, pivniţele stropite cu gaz, oasele în râpă, elucubraţiile săptămânalelor fără niciun temei, să mă fi întors acasă şi să vă însoţesc la baluri, să vă masez gleznele în pauzele dintre dansuri

—_ *(2e* noroc pe tine că poţi să stai aici să te odihneşti strălucitoare, fericite, ciufulite, făcând vânt epuizărilor cu cartonul invitaţiei care gonea apa de colonie spre mine şi mă parfuma, nu o apă de colonie tare ca a artistelor de-ti venea să te culci în mirosul acela ci o absenţă suavă care mă ajuta să visez seturi de aluminiu, slujbe de

croitoreasă, vacanţe cu vaporul în Maroc, să vă însoţesc la cinema şi să stau, fără pereche, la capătul rândului, mereu cel mai oblic faţă de ecran aşa încât actorii se suprapuneau, mi-era greu să înţeleg scrisul, perdeaua de la ieşire îmi turna pe gât o mică picătură îngheţată şi megafonul îmi urla la ureche dialoguri cleioase care mă împiedicau să dorm, Fernanda îi cerea logodnicului ei batista ca să se emoţioneze mai bine, Benilde se consola ascunsă într-un guler care în fiecare lună era altul, mă întrebai mereu

—_N-ai plâns Simone?

ştergând u-te cu mâneca, revenind la noi dintr-o tristeţe fericită, de pe meleaguri îndepărtate unde era plăcut să-ti fie frică, să te îngrijorezi, să suferi, mirându-te de ochii mei uscaţi, de dispoziţia mea egală, de indiferenţa faţă de soarta contesei sărace pe care milionarul, rănit în război, a luat-o ca infirmieră, şi cu toate astea (oamenii sunt proşti) era pe punctul să se însoare

(prietenul orb, care se revărsa de bunătate, l-a împiedicat să facă pasul greşit deschizându-i capul cu autoritatea bolii)

rănitul în războiu pe punctul să se însoare cu blonda în leopard şi cu manevre întortocheate, foarte simpatică din

faţă şi oribilă din spate şi care nu voia decât banii lui si plantaţiile de tutun, în momentul când bogatul, deşi tânăr, circula în fotoliu cu rotile iar medicul nu ştia dacă o să mai poată umbla vreodată, blonda către contesă

— Nu vreau decât banii lui contesa incapabilă să răspundă şi între timp nevăzătorul, care tocmai intra, din fericire a auzit, Fernanda fără să dea drumul batistei logodnicului ei până a descoperit pe ea o urmă de ruj

(ea nu folosea ruj)

comenta că atunci când lipseşte un simţ celelalte se ascut, milionarul, deja vindecat cu tot pesimismul doctorului, o căuta pe contesă într-o mansardă umilă deşi de un gust impecabil, suna la soneria mansardei, nu sonerie, două note de catifea

(cline cline)

şi contesa nimic

(Benilde ascunzându-se cu mâinile în gulerul variabil, prelungit de falange care-i desfăceau agrafele, avansând încet spre dantele

— Eu nici nu pot să mă uit îmi povestiţi voi pe urmă contesa pe

burtă în pat murmurând

— Lasă-mă şi trimiţând săruturi din vârful unghiilor spre uşa închisă, motanul contesei, foarte inteligent, alb, l-a recunoscut pe milionar cu instinctul ăla al pisicilor, a ridicat botul

(asistenţa în păr a aplaudat)

l-a lăsat iar în jos

(asistenţa s-a încruntat cu un oftat de durere)

l-a ridicat din nou, a mers spre uşă

(asistenţa s-a împărţit între speranţă şi teamă, Fernanda cu mâinile împreunate dreaptă pe scaun

— Dar-ar Domnul primele rânduri gesticulând în picioare) motanul, cu coada ca o antenă, se scărpina pe prag che-mând-o pe contesă, prim plan cu milionarul cu ochi al-

baştri de pasiune, prim plan cu contesa ascultându-l pe prietenul nevăzător, între timp decedat de nişte imprecizii incurabile, încurajând-o, tot cu ochelari negri, dinspre zonele celeste unde locuia acum în costum imaculat şi cu murmure în ecou, prim plan cu milionarul renunţând la sonerie şi îndreptându-se, înfrânt, către scara care dădea în stradă, prim plan cu contesa, la început într-o luptă interioară sfâşietoare, pe urmă

(Benilde ieşind la suprafaţă din guler cu o criză cardiacă

— O să-mi vină rău pariez că o să-mi vină rău) de acord cu nevăzătorul care

(misiune îndeplinită)

s-a evaporat în văzduh alăturându-se îngerilor, părăsind patul, de altfel enorm, si care deşi modest avea speteaza aurită, puţin i-a lipsit ca să dea jos lampa cu glob de cristal purtând blazonul familiei, alerga spre notele de catifea cu atâta entuziasm că fusta i s-a ridicat deasupra taliei

(asistenţa trăgându-si nasul nici n-a fost atentă la picioare, un insensibil a încercat un fluierat din fundul sălii dar grosul parterului cu priviri ameninţătoare gata să-l calci-neze pentru lipsă de respect)

a ieşit pe palierul cu aplice cu abajururi de mătase, decisă, roşcată, cu nasul tremurând deşi fără un tir de păr clintit de la locul său, motanul a sărit în braţele milionarului la mijlocul treptelor, într-un costum care-i avantaja muşchii de halterofil, prim plan cu milionarul mângâind motanul şi privind în sus, prim plan cu un zâmbet

cu dinţi perfecţi

(Fernanda îndepărtându-si logodnicul, suspendată de zâmbet

— Ar trebui interzis să existe asemenea bărbaţi) prim plan cu contesa desfăcând larg braţele în mănuşi până la cot, camera de luat vederi dându-se îndărăt în

373

timp ce unul cobora şi celălalt urca, motanul tot în braţe, mănuşile lungi de gâtul actorului

(nu actor viaţa însăşi)

prim plan cu lampa de cristal cu blazonul la vedere acoperind treptat, în roşu, coroana blazonului, şi mărin-du-se până la ocuparea întregului ecran cuvântul Sfârşit, lumini aprinse, feţe minuscule, cotidiene, urâte, emoţionate, de dimensiunile feţei mele, luminile din cinematograf unele stinse, boţindu-ne pielea, casierul strivind nişte labe de ţânţar pe frunte, doamna care vindea prăjituri şi răcoritoare lângă afişele dramelor viitoare tuşind în şorţ, covorul ros cu podeaua dedesubt, o pasăre care a că/. ut de pe un copac ca o privire în altă privire, clădiri cu marchize ruginite, duzi jumuliţi, bărbaţi prost îmbrăcaţi care spărgeau cu târnăcopul asfaltul de pe stradă, un nevăzător alarmant, terestru, fără urmă de bunătate, vă-rându-şi pe pipăite chitara în cutie, totul vechi, lugubru, vlăguit, tu la urechea mea ştergându-ţi obrajii

— N-ai plâns Simone?

mai cenuşie şi uzată

(iartă-mă)

decât îmi închipuiam, lumea largă a cinematografului trecută prin pâlnie într-o realitate de cearşafuri cârpite şi de rufe care întârzie să se usuce la fel cum întârzie ploaia, cele cinci, sase luni care mă despart de Espinho, la fel cum întârzii eu să închei scrisoarea asta, la fel cum paiaţa

(nu aşa îi spui, îi spuneai, îi spui?)

zăboveşte prea mult la măsuţa din odaie cu deşteptătorul şi tuburile, arătătoarele fixate la o oră oarecare, două şi treisprezece, şase şi douăzeci, cinci si nouăsprezece, tot-una-i, şuruburile unul după altul şi acum firul galben întâi, firul verde pe urmă, capacul sigilat, cutia în dulap, să scriu numele tău

(dragă Giselia)

pe hârtia de scrisoare până să nu se ştie că eşti tu, că sunt eu, nu

se ştie care dintre cele două se adresează căreia, care

374

dintre cele două suntem, cine se uită la fereastră noaptea, cine apasă pe detonatorul din brădet, ce spaimă printre cucuvele, ce tăcere pe urmă, ce furgonetă pe povârniş legă-nându-şi farurile

(un arbust, o cărare, o intersecţie, un început de lumini) pe şoseaua spre Spania, ce noroc pe tine că poţi să stai acolo să te odihneşti departe de pescăruşi, de valuri, de i rica de a dormi cu ochii văduvei în somnul meu spunând că da, trebuia să fi strigat mai repede – Simone ca să-ţi masez gleznele în intervaluriie dintre dansuri, trebuia să-mi fi împiedicat stejarul, garajul, perna solitară ca o lacrimă enormă, stai de vorbă cu mine, ajută-mă, invită-mă duminica pe esplanada de la Beâem, mama nu pune întrebări când ies cu tine, tata nu împinge fraze cu jumătate de gură care apoi renunţă şi tac, pantofii nu se mai agită, genunchii se potolesc, nu coboară niciun bob de ore/ pe gât în jos, am mai ascuns în sac o fotografie de-a noastră care s-a pierdut pe drum sau prezumtivul autor material, care nu te-a plăcut niciodată, a rupt-o fără să ştiu, suntem prietene nu suntem, indiferent de invenţiile radioului, ziarelor, revistei în care apar eu între general şi surda cu părul fals

(un general şi o surda afirmă ei, să nu crezi) foştii poliţişti, văduva, amiralul, minciuna care lucrează, tricotajul intrigilor, romanul complet, stratagemele radioului şoptind ştiri ca să obţină sponsorizări si să-mi ture cafeneaua, varietăţile vinerea, artistele s-ar schimba la mine în cameră şi aş găsi dimineaţa paiete pe covor, şiretul unei jartiere, o pană roz odihnindu-se pe pernă, de ce nedreptatea asta a ziarelor contra mea, furia asta, turbarea asta, explică-le cum sunt, că mă tratez de glande, fă-le să înţeleagă că nu-s bună decât ca să-ţi masez gleznele la bal, să mă aşez la capătul rândului la cinema mereu cel mai oblic faţă de ecran aşa încât actorii se suprapuneau, mi-e-ra imposibil să descifrez scrisul, perdeaua de la ieşire îmi

375

turna pe gât o mică picătură îngheţată, megafonul urla dialoguri cleioase care mă împiedicau să dorm, la Coru-na, dacă eventual apare o virgulă de soare se ascunde imediat cât mai în fundul copacilor cu o sperietură de eschimos, se simte cum frunzele răscolesc o nelinişte subţire, se percepe între ramuri o luminiţă fricoasă si pe urmă iar ploaia, în lipsa luminii aprindem lanterna şi descoperim mobile

proptite cu bucăţi de carton, crestături de briceag pe cuier, pe spetează, o muzică de pian întristând lumea întreagă

(spune-mi sincer dacă ştii ceva mai trist decât un pian într-o după-masă de ploaie, îmi imaginez întotdeauna o fetiţă cu codiţe între ceasuri încremenite, o mătuşă în doliu, perne brodate cu fire de mătase pe o canapeluţă schioapă)

game la pian în orice punct din clădire, degete de copil care greşesc clapele, o fetiţă cu codiţe şi ciorapi de lână, ba nu, un băieţel în pantaloni scurţi şi cu ochelari miopi, mătuşa în doliu, miros de verbină, o rudă într-un pat de spital, soarele s-a arcuit ca să iasă clin copac, a renunţat, a dispărut, depăşind coltul o panglică ele mare pe care casele o ascundeau, pescadoare, ambarcaţiuni invizibile cu năvoade, o locomotivă sau un pachebot care se îneca gemând, am ajuns la sfârşitul paginii dragă Giselia si termin scrisoarea asta, vârful creionului s-a tocit din nou împiedicându-mă să-mi iau rămas-bun, să-ţi doresc sănătate, să te îmbrăţişez, încă un paragraf sau două despre esplanada din Belem, salutări Benildei şi Fernandei care o să asculte neatente, sugând feliile de portocală ce împodobesc răcoritoarele, să vă imaginez revenind acasă, amorezii, săruturile, pe urmă telefonul, Pis-pis presim-ţindu-te de partea ailaltă a uşii, tu gonindu-i entuziasmul cu tocul, retrăgându-ţi genunchii de panica ochiurilor

— Lasă-mă lasă-mă

376

pianul vertical unde sora ta cu codiţe între ceasuri încremenite, ba nu, fratele tău în pantaloni scurţi şi cu ochelari miopi care greşea clapele, mătuşa în doliu, perne brodate cu fir de mătase pe o canapeluţă schioapă, abajurul cu desene florale clipind la fiecare notă fluturând reflexe, te rog să mă crezi pe cuvânt că n-au existat generai! nici amirali nici surde nici văduve pândind pinii, nici vilă nici bombe nici prezumtiv autor material, te rog să nu viai atenţie ziarelor şi radioului (cititorii, sponsorizările)

şi să rămânem mai departe prietene, ni ă rurosti um şcoală, suntem vecine, am furat boni de la i van i o c<i să ti cumperi cerceii de coral, acum te rog (nu te supării)

să-i spui fratelui Iau să încete/e cu pianul, să pună bucata de fetru peste clape, sa închide: capacul şi să ia o carte cu po/. e de pe canapeluţă schioapă deoarece chiar acum paiaţa

(cum îi spui tu)

sau prezumtivul autor material (cum preferă ziarele)

tocmai a adus cutia din dulap, a ridicat copacul ca sa examineze deşteptătorul, tuburile, şuruburile, firele, mica pârghie a detonatorului care presează bobinele, a privit valurile, a dat din cap spre mizeriile din odaie, mobile le proptite *cu* pene de carton si tristeţea muzicii in orice punct din clădire, te rog înţelege că n-are legătură cu tine, nu e nimic personal, n-aş vrea să te necăjesc, niciodată n-as accepta ca douăzeci cie ani împreună să se sfârşească aşa, e vorba de pian înţelegi, e că nu mai avem bani, e cafeneaua pierdută, e Espinho care nu există, e tristeţea lumii astfel că

(ce altceva putem face noi nu-i aşa, explică-mi ce altceva putem face noi)

dacă pianul nu tace dislocăm pârghia legând până la urmă bobinele şi nici n-o să-ţi dai seama de bubuitură, o

377

să-ţi dai seama de tăcere, promit că o să-ţi dai seama numai de tăcere, nu doare, n-o să suferi deloc sau poate nici măcar de tăcere, o să dai

(înainte de a înceta să mai dai de orice, înainte ca nimic să nu te mai deranjeze, plictisească)

de un semn din crengi, vântul în crengi şi poate (o să fac tot ce-o să pot, nu-ţi promit nimic) de o furgonetă coborând povârnişul spre (’raikin si în cutia ta poştală prin Cenuşă, molo/., flăcărui, cărămi/. i si bucăţi de ţiglă, de srrisi „-n:, ! asta a ia t do călduroasa ad-v-sată ţie.

La preţul de vânzare se adaugă 2%, reprezentând valoarea timbrului literar ce se virează Uniunii Scriitorilor din România,

Cont nr. 2511. l-l71.1 / ROI „B.C.R. Filiala sector l, Bucureşti
Redactor coordonator al colectivi RADU 1’AKASCHlVFsCU
Redactor
VI.AD 7. (X’, RAR
Tehnoredactor
MANUELA MÂXINEANU
Corector MĂRIA N1COLAU
Apărut 2004 BUCUREŞTI-ROMÂN IA
Tiparul executat la UNIVERSUL S.A.